

RAPORT O STANIE MIASTA ŁOWICZA ZA 2018 ROK

Łowicz, maj 2019 rok

WSTĘP

Zgodnie z wprowadzoną w 2018 r. nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym Burmistrz miasta co roku do 31 maja przedstawia Radzie Miejskiej raport o stanie miasta. Raport podsumowuje działalność samorządu gminnego w roku poprzednim. Zakres opracowanego dokumentu obejmuje przede wszystkim realizację polityk, programów, strategii, uchwał rady miasta i budżetu obywatelskiego za rok 2018. Informacje zawarte w niniejszym dokumencie posłużą mieszkańcom Łowicza do zwiększenia wiedzy na temat funkcjonowania samorządu miejskiego, a także staną się podstawą do prowadzenia dialogu na temat przyszłości miasta. Kadre kierownicza urzędu Miejskiego w Łowiczu reprezentują:

- Burmistrz Miasta Łowicza,
- dwóch Zastępców Burmistrza Miasta Łowicza,
- Sekretarz Miasta,
- Skarbnik Miasta.

W strukturze organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Łowiczu funkcjonują:

- Wydział Finansowy,
- Wydział Organizacyjny,
- Wydział Spraw Komunalnych,
- Wydział Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej,
- Wydział Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa,
- Biuro ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych,
- Wydział Spraw Obywatelskich,
- Wydział Spraw Społecznych,
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Biuro Rady Miejskiej,
- Zespół Radców Prawnych,
- Wydział Inwestycji i Remontów,
- Zespół do Spraw Informatyki,
- Stanowisko do Spraw Zarządzania Kryzysowego,
- Audytor Wewnętrzny,
- Inspektor Ochrony Danych,
- Wydział do spraw Pozyskiwania Środków Zewnętrznych,
- Wydział Strategii, Rozwoju i Obsługi Przedsiębiorców,
- Samodzielne stanowisko ds. obsługi i redakcji stron internetowych Urzędu Miejskiego w Łowiczu,
- Samodzielnie stanowisko - Główny Specjalista ds. profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
- Pion Ochrony.

Jednostki organizacyjne miasta:

- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu,
- Zakład Usług Komunalnych w Łowiczu,
- Miejski Zakład Komunikacji w Łowiczu,
- Miejska Biblioteka im. A.K. Cebrowskiego w Łowiczu,

- Łowicki Ośrodek Kultury w Łowiczu,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łowiczu,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu,
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Łowiczu,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Adama Mickiewicza w Łowiczu,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Marii Konopnickiej w Łowiczu,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. kard. Karola Wojtyły w Łowiczu,
- Szkoła Podstawowa nr 7 im. Jana Pawła II z Oddziałami Integracyjnymi w Łowiczu,
- Zakład Ekonomiczno-Administracyjny w Łowiczu,
- Żłobek Miejski w Łowiczu,
- Przedszkole nr 1 w Łowiczu,
- Przedszkole nr 2 w Łowiczu,
- Przedszkole nr 3 w Łowiczu,
- Przedszkole nr 4 w Łowiczu,
- Przedszkole nr 5 w Łowiczu,
- Przedszkole nr 7 w Łowiczu,
- Przedszkole Integracyjne Nr 10 „Pod Świerkami”,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia,
- Zakład Utrzymania Miasta sp. z o. o. w Łowiczu.

W Łowiczu funkcjonują także dwie Spółki z udziałem miasta: Zakład Utrzymania Miasta sp. z o. o. w Łowiczu oraz Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu sp. z o. o.

W mieście funkcjonuje 10 osiedli będących statutowymi jednostkami pomocniczymi Gminy Miejskiej. Zadaniem powołanych zarządów jest reprezentowanie interesów i w miarę możliwości zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Działalność ta finansowana jest z budżetu miasta. Za jej właściwy przebieg odpowiadają przewodniczący. Ich praca, jak również praca całego zarządu, ma charakter społeczny.

Jednostki pomocnicze - osiedla: Osiedle "Korabka", Osiedle "Stare Miasto", Osiedle "Zatorze", Osiedle "Stefana Starzyńskiego", Osiedle "Nowe Miasto", Osiedle "Przedmieście", Osiedle "Kostka", Osiedle "Bratkowice", Osiedle "Górki", Osiedle "Henryka Dąbrowskiego"

W mieście funkcjonuje także Młodzieżowa Rada Miejska, której celem jest działanie konsultacyjne w stosunku do Rady Miejskiej w tym reprezentowanie interesów młodzieży wobec instytucji samorządowych i rządowych, a także organizacji pozarządowych. Upowszechnianie zasad działania samorządu terytorialnego wśród młodzieży. Zgłaszanie wniosków i opinii w sprawach dotyczących szeroko pojętych problemów młodzieży a także umożliwienie aktywnego udziału młodzieży w życiu publicznym Miasta Łowicza.

Miasto Łowicz współpracuje ze stowarzyszeniami i różnymi podmiotami na wielu płaszczyznach. Podejmowane działania są wspierane przez miasto i adresowane są do różnych grup społecznych. Służą rozwiązaniu wielu problemów, m.in. związanych z zagospodarowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży, zadań związanych z profilaktyką uzależnień, wykluczeniem społecznym, wsparcia osób starszych oraz organizacji imprez społeczno-kulturalnych i sportowych.

Wszelkie działania nakierowane są w szczególności na tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej, poprawy jakości życia mieszkańców oraz zapewnienia im przyjaznej i otwartej przestrzeni, sprzyjającej podejmowaniu działań odpowiadających na faktyczne potrzeby społeczności lokalnej. Dzięki wsparciu miasta, liczne grupy beneficjentów mogą realizować swoje pasje, rozwijać zainteresowania, brać czynny udział w wielu, ciekawych inicjatywach.

II. INFORMACJE OGÓLNE

2.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Łowicz leży w północno-wschodniej części województwa łódzkiego na trasie linii kolejowej Warszawa – Łódź – Śląsk, która przecina je z kierunku północnowschodniego na południowo-zachodni i dzieli miasto na dwie części. Miasto, razem z gminami: Kiernozia, Chąšno, Kocierzew Południowy, Nieborów, Łyszkowice, Domaniewice, Bielawy, Zduny, Łowicz należy do powiatu łowickiego. Łowicz pełni liczne funkcje ponadlokalne. Zarówno instytucje sprawujące funkcję administracji samorządowej szczebla powiatowego oraz administracji zespolonej dla obszaru powiatu, jak i obiekty o funkcjach użyteczności publicznej (w szczególności służby zdrowia, szkolnictwa ponadpodstawowego, kultury, sportu, turystyki i wypoczynku, bankowości, handlu i bezpieczeństwa publicznego) są zlokalizowane w Łowiczu. Znakomite położenie, duża aktywność samorządów, bliskość dużych i zasobnych rynków zbytu, korzystny klimat dla biznesu – wszystko to stanowi o atrakcyjności Ziemi Łowickiej i Łowicza.

2.2 DEMOGRAFIA

Łowicz jest stolicą Ziemi Łowickiej, którą zamieszkuje około 82 tys. ludności, zwanej tradycyjnie Księżakami (tj. mieszkańcami Księstwa Łowickiego).

Łowicz zajmuje powierzchnię 23,4 km² wg. stanu na 31.12.2018 r. ilość stałych mieszkańców miasta wynosi **27.908**, w tym kobiet – 14 873, mężczyzn – 13 035.

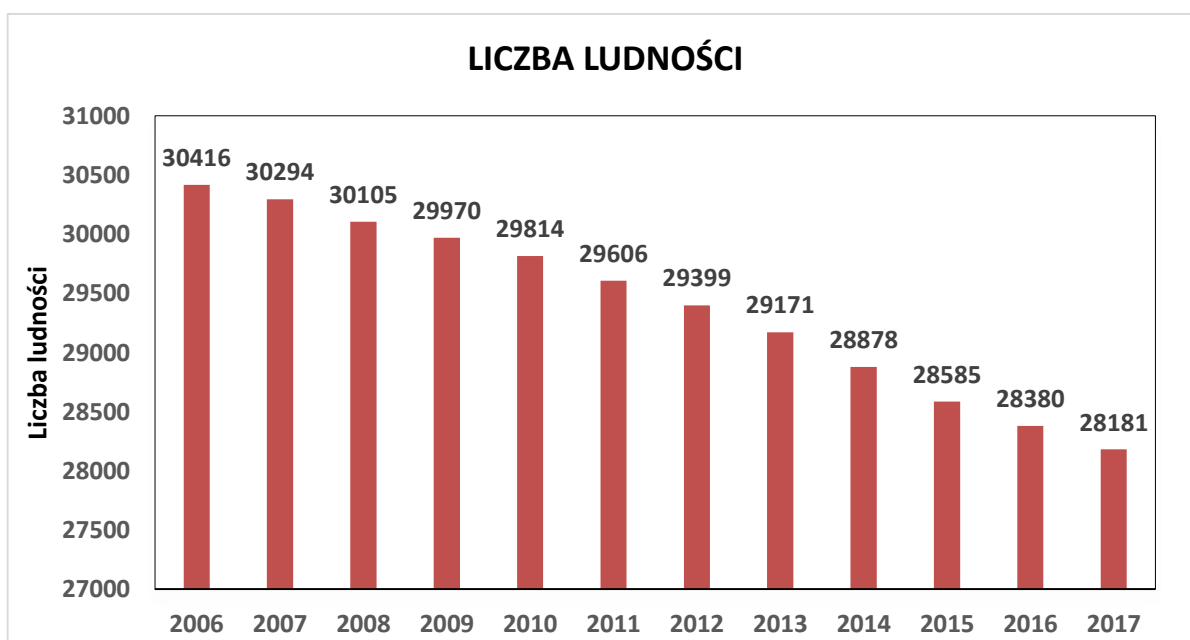
- Wiek 0-18 – 4975
- Wiek 19-40 – 8150
- Wiek 41-60 – 7325
- Wiek pow. 60 – 7458

W 2018 roku 59% ogólnej liczby ludności stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (19-60 lat kobiety i 19-65 lat mężczyźni).

ROK 2018					
WIEK	OGÓLEM	MĘŻCZYŻNI	%	KOBIETY	%
PRZEDPRODUKCYJNY	4975	2572	9,2	2403	8,6
PRODUKCYJNY	16 484	8591	30,8	7893	28,3
POPRODUKCYJNY	6449	1872	6,7	4577	16,4

Źródło: Ewidencja Ludności, Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Łowiczu (stan na 2018 r.)

Największą liczbę ludności w mieście zanotowano w roku 1997 (31.833) natomiast od 1998 roku liczba mieszkańców miasta sukcesywnie maleje (31.750). Łowicz nie jest jedynym miastem w którym odnotowuje się spadek liczby ludności. Podobną sytuację można zaobserwować w miastach sąsiednich tj. Kutno, Łęczyca, Skierniewice, Sochaczew i Rawa Mazowiecka.

Źródło: Ewidencja Ludności, Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Łowiczu (stan na 2018 r.)

Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, że wskaźnik przyrostu naturalnego osiągnął w 2012 roku wartość ujemną (-38) i utrzymuje się nadal, nawet ma tendencję wzrostu. W 2018 roku przyrost naturalny wynosił (-46). Oznacza to stopniowe starzenie się społeczeństwa Łowicza, w związku z tym ważnym elementem polityki społecznej władz miasta jest prowadzenie działań na rzecz poprawy jakości życia i aktywizacji łowickich seniorów.

Jest to spowodowane zarówno utrzymującym się ujemnym przyrostem naturalnym jak i ujemnym saldem migracji. Dlatego ważnym zadaniem władz miasta jest temu przeciwdziałać. Stąd szeroka polityka prorodzinna. Jednym z jej elementów to Karta Dużej Rodziny 3+ i Rodzin Zastępczych, która funkcjonuje w Łowiczu od maja 2010 r.

Głównym celem wprowadzonej karty jest wzmocnienie funkcji rodziny i kondycji finansowej rodzin wielodzietnych i rodzin zastępczych. Promowanie pozytywnego wizerunku rodziny wielodzietnej i rodziny zastępczej oraz ułatwienie rodzinom wielodzietnym i rodzinom zastępczym dostępu do dóbr kultury, sportu i rozrywki. Urząd Miejski w Łowiczu prowadzi wykaz jednostek organizacyjnych i przedsiębiorców oferujących zniżki w programie Łowicka Karta Dużej Rodziny 3+ i rodzin zastępczych.

W 2018 roku wydano 640 Łowickich Kart Dużej Rodziny.

W 2014 roku Rada Miejska w Łowiczu podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia programu „Łowicka Karta Seniora” na terenie Miasta Łowicz. Głównymi celami wprowadzonej karty jest: wzmocnianie aktywności społecznej osób w wieku 60+, tworzenie oraz rozwijanie systemu ulg i zwolnień umożliwiających zwiększenie dostępności oferty przygotowanej przez instytucje kultury i sportu, zachęcanie do uczestnictwa w wydarzeniach społeczno-kulturalnych oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku łowickich seniorów.

Instrumenty umożliwiające realizowanie powyższych celów to: możliwość zakupu biletów ulgowych na przejazd autobusami Miejskiego Zakładu Komunikacji, zapewnienie 50% zniżki przy zakupie biletów wstępu do kina w Łowickim Ośrodku Kultury oraz na obiekty Ośrodka Sportu i Rekreacji (w tym pływalni miejskiej) oraz zapewnienie wsparcia z zakresu psychologicznego i prawnego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Program „Łowicka Karta Seniora” stwarza także możliwość korzystania z promocji i ofert przygotowanych przez Partnerów programu (lokalne firmy oferujące np. usługi fryzjerskie, kosmetyczne).

W 2018 roku wydano 477 Łowickich Kart Seniora to o 110 kart więcej niż w roku 2017.

Łowicz podzielony jest na dziewięć dzielnic. Jedną z najbardziej zurbanizowanych części miasta jest centralnie położony fragment Łowicza wykazujący drugi co wielkości (po osiedlu Bratkowice zam. 7386) stopień zaludnienia – dzielnica Śródmieście, którą zamieszkuje blisko sześć i pół tysiąca osób (zam. 6317), czyli 23% ludności miasta. Zlokalizowanych jest w niej najwięcej obiektów użyteczności publicznej, pełniących funkcję obiektów kulturalno-administracyjno-oświatowych.

Wysokim wskaźnikiem zainwestowania charakteryzuje się północny obszar miasta (dzielnica Korabka). Wśród zlokalizowanych tu obiektów dominują te o funkcji przemysłowo- handlowej.

Tabela nr 1. Rozmieszczenie przestrzenne ludności Łowicza i gęstości zaludnienia wg. dzielnic

Dzielnica	Liczba mieszkańców	Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców/km ²)
Bolimowska	2771	2 132
Bratkowice	7386	6155
Górki	2313	1652
Korabka	4069	702
Kostka	2926	610
Łowicka Wieś	680	296
Małszyce	809	202
Śródmieście	6317	4211
Zielkówka	573	573

Źródło: Ewidencja Ludności, Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Łowiczu (stan na 2018 r.)

2.3 BEZROBOCIE

Na koniec grudnia 2018 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łowiczu wynosiła 1818. W porównaniu do końca roku 2017 nastąpił spadek o 127 osób.

Stopa bezrobocia w powiecie łowickim na koniec 2018 r. wynosiła 5,5% (przy 6,1% w województwie łódzkim oraz 5,8% w kraju).

Dla porównania stopa bezrobocia w Sochaczewie wyniosła 6,1 %, Rawie Mazowieckiej 3,7 %. Liczba osób bezrobotnych w Kutnie stanowiła pod koniec 2018 roku 3671 osób, to o 1853 osoby więcej niż w Łowiczu. W Łęczycy zarejestrowano 667 osób bezrobotnych.

Na obraz bezrobocia ma wpływ również rolniczy charakter powiatu, przewaga liczby bezrobotnych zamieszkałych na wsi w ogólnej liczbie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, słabość ekonomiczna większości gospodarstw rolnych.

Na dzień 31 grudnia 2018 r. w Urzędzie zarejestrowanych było **251** osób bezrobotnych z prawem do zasiłku. W porównaniu do 31 grudnia 2017r. nastąpił spadek o **5** osób w grupie pobierających zasiłek. Udział osób bezrobotnych z prawem do zasiłku stanowi **13,81%** w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Na koniec 2018 roku w PUP w Łowiczu zarejestrowane były **864** kobiety.

Liczba ta w stosunku do roku 2017 zmniejszyła się o **74** osoby. Tylko 141 kobiet posiadało prawo do zasiłku. Udział bezrobotnych kobiet z prawem do zasiłku wynosił **16,32%** w ogólnej liczbie bezrobotnych kobiet. Na koniec 2018r. w urzędzie zarejestrowanych było **125** osób niepełnosprawnych, w tym **49** kobiet.

Analiza liczby bezrobotnych w okresie 2010-2018

Rok	Liczba bezrobotnych Ogółem	W tym:			
		Kobiety	%	Z prawem do zasiłku	%
2010	3294	1571	47,69	473	14,36
2011	3048	1454	47,70	501	16,44
2012	3594	1531	42,60	633	17,61
2013	3589	1567	43,66	429	11,95
2014	3123	1404	44,95	404	12,94
2015	2827	1307	46,23	370	13,09
2016	2484	1147	46,18	292	11,76
2017	1945	938	48,23	256	13,16
2018	1818	864	47,52	251	13,81

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łowiczu (stan na 31.12. 2018 r.)

Na wsi mieszka ok. 40% ludności Polski, natomiast wśród bezrobotnych mieszkańcy wsi stanowią ok. 45%. W powiecie łowickim mieszkańcy wsi stanowią ok. 60% ludności, a wśród bezrobotnych na koniec 2018r. stanowili 54,62%. W porównaniu do końca 2017 roku udział osób zamieszkujących tereny wiejskie wśród osób bezrobotnych zmniejszył się o 0,2%.

Podmioty gospodarcze działające na terenie Łowicza to głównie małe prywatne firmy. One też tworzą najwięcej nowych miejsc pracy, głównie w sektorze handlu i usług, to głównie firmy specjalizujące się w zakresie przetwórstwa owocowo-warzywnego lub firmy o branży budowlanej prowadzące politykę zatrudnieniową, która intensyfikuje się w okresach sezonowych (zbiór owoców, warzyw) stąd firmy te proponują zatrudnienie krótkookresowe. Podkreślić jednak należy, że to małe i średnie firmy zgłaszają najwięcej ofert pracy do Powiatowego Urzędu Pracy w Łowiczu. Region łowicki charakteryzuje się wysoką specjalizacją rolniczą, przede wszystkim w zakresie sadownictwa i warzywnictwa, hodowli żywca wieprzowego oraz produkcji mlecznej. W strukturze branżowej przeważa przetwórstwo owoców i warzyw oraz mleka, co czyni region liderem na rynku przetwórstwa owoców i warzyw oraz produkcji mleka.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w Łowiczu zlokalizowani są pracodawcy, którzy zapewniają mieszkańcom miasta i okolic największe zatrudnienie.

Główni pracodawcy powiatu łowickiego pod względem liczby zatrudnionych osób (stan na koniec XII 2018r.)

Lp.	NAZWA PODMIOTU	BRANŻA	Zatrudnienie – liczba osób	
			Stan na dzień 31.12.2017r.	Stan na dzień 31.12.2018r.
1.	OKRĘGOWA SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA W ŁOWICZU ul. Przemysłowa 3, 99-400 Łowicz	Przemysł spożywczy	1217	1051
2.	AGROS NOVA Sp. z o.o. ul. Gen. Wł. Sikorskiego 5, 99-400 Łowicz	Przemysł spożywczy	555	557

3.	TAKEDA POLSKA Sp. z .o. o. Zakład produkcyjny ul. Księżstwa Łowickiego 12, 99-420 Łyszkowice	Przemysł chemiczny	473	485
4.	LAMELA Sp. z o.o. ul. Poznańska 4, 99-400 Łowicz	Przemysł chemiczny	310	307
5.	ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ ul. Ułańska 28, 99-400 Łowicz	Opieka Zdrowotna	270	301
6.	ZAKŁAD KARNY W ŁOWICZU ul. Wiejska 3, 99-400 Łowicz	Resocjalizacja	232	249
7.	FIRMA BRACIA URBANEK J. A. URBANEK S. j. ul. Katarzynów 59, 99-400 Łowicz	Przemysł spożywczy	224	230
8.	SYNTEX sp. z o.o. ul. Powstańców 1863 r. 12, 99-400 Łowicz,	Przemysł dziewiarski	160	112
9.	PARTNERS Sp. z o.o. ul. Katarzynów 17, 99-400 Łowicz	Przemysł spożywczy	151	118
10.	PGE DYSTRYBUCJA SA ODDZIAŁ ŁÓDŹ - TEREN ul. Mostowa 30, 99-400 Łowicz	Przemysł energetyczny	143	145
11.	P.P.H.U. "STEVEN" Strzelecka 13 99-400 Łowicz	Przemysł dziewiarski	130	140
12.	Opakomet Sp. z o. o. Zakład Produkcji Opakowań Ul. Armii Krajowej 98, 99-400 Łowicz	Produkcja opakowań	b.d.	102
13.	BAUMIT Ul. Uchanka 9/11, 99 – 400 Łowicz	Przemysł budowlany	64	80
14.	UNITED OILFIELD SERVICES SP. Z O.O Ul. Ekonomiczna 5, 99 – 400 Łowicz	Przemysł wydobyczy	57	55

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łowiczu (stan na 31.12. 2018 r.)

Największy napływ osób bezrobotnych w 2018 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łowiczu odnotowano w miesiącach: styczeń, grudzień i sierpień. W 2018r. przeważał odpływ osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach. Najwyższy odpływ osób bezrobotnych odnotowano w miesiącach: kwiecień, marzec i wrzesień.

Sezonowość od lat stanowi podstawową cechę polskiego rynku pracy i oznacza wzrost bezrobocia w miesiącach rozpoczynających i kończących rok. Miesiące wiosenne są okresami spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych, co wynika m.in. z rozpoczynania prac sezonowych w budownictwie i rolnictwie, a także rozpoczynania się sezonu turystycznego. Z kolei na przełomie roku z powodu napływu do bezrobocia osób, którym wygasają wówczas umowy o pracę oraz powrót do bezrobocia osób wykonujących subsydiowane zatrudnienie liczba bezrobotnych wzrasta.

Struktura bezrobotnych według wieku (stan na 31.12.2018r.)

Wiek osób bezrobotnych w latach	Liczba	% ogółem
18 – 24	223	12,3
25 – 34	486	26,7
35 – 44	379	20,8
45 – 54	343	18,9
55 – 59	222	12,2
60 i powyżej	165	9,1

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łowiczu (stan na 31.12.2018 r.)

Rozpatrując bezrobotnych według kryterium wieku zauważymy, że największą grupę stanowią osoby w wieku 25-34 lata (26,7% wszystkich bezrobotnych) oraz w wieku 35-44 lata (20,8% ogółu bezrobotnych). Wśród bezrobotnych dominują osoby młode w wieku od 18 lat do 34 roku życia i stanowią one 39,0% ogółu bezrobotnych.

W celu zachęcenia do działania i pobudzania aktywności młodych osób na rynku pracy od 2017 roku w Urzędzie Miejskim w Łowiczu funkcjonuje Karta Młodego Przedsiębiorcy.

Celem strategicznym miasta Łowicza w perspektywie najbliższych lat jest m.in. zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta i efektywnego zwalczania bezrobocia poprzez kreowanie warunków dla tegoż rozwoju. Wprowadzenie „Karty Młodego Przedsiębiorcy” wpisuje się w powyższe założenia.

Adresatami karty są osoby do 30 roku życia, prowadzące działalność gospodarczą na terenie Łowicza w okresie nie dłuższym niż dwa lata. W programie biorą również udział Partnerzy czyli przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu i podmioty administracji publicznej działające w Łowiczu. Ich zadaniem jest pomoc młodym przedsiębiorcom poprzez udzielanie zniżek na różnego rodzaju usługi czy organizację szkoleń. Wprowadzając Kartę Młodego Przedsiębiorcy, burmistrz Łowicza Krzysztof Jan Kaliński pragnie propagować przedsiębiorczość wśród młodych osób m.in. poprzez stworzenie specjalnego katalogu z bazą preferencyjnych ulg oferowanych przez Partnerów dla Uczestników. Katalog będzie zawierał dane teleadresowe oraz informacje dotyczące rabatów i usług jakie oferuje dana instytucja.

Kolejną formą wsparcia dla osób pozostających bez pracy jest organizacja Targów Pracy. Powiatowy Urząd Pracy we współpracy z Miastem Łowicz organizuje Targi Pracy i Staży Zawodowych, które odbywają się w hali Ośrodka Sportu i Rekreacji ul. Jana Pawła II. Dzięki temu mieszkańcy Łowicza i okolic mają okazję do bezpośredniego spotkania pracodawcami, którzy oferują zatrudnienie osobom zainteresowanym. Taka forma kontaktu ułatwi wyłonienie najbardziej pożądaných z punktu widzenia firm kandydatów do pracy.

Dodatkową formą wsparcia dla osób bezrobotnych jest bieżące informowanie o organizowanych spotkaniach i szkoleniach związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, w tym szkoleń z zakresu pozyskiwania środków unijnych na rozwój firmy.

Zaproszenia kierowane są m.in. przez m.in. Lokalny Punkt Informacyjnych Funduszy Europejskich w Łowiczu.

Struktura bezrobotnych wg wieku w latach 2015 – 2018

Lp.	Wiek	2018	%	2017	%	2016	%	2015	%
1.	18-24	223	12,3	237	12,2	358	14,4	432	15,3
2.	25-34	486	26,7	539	27,7	696	28,0	774	27,4
3.	35-44	379	20,8	393	20,2	471	19,0	542	19,2
4.	45-54	343	18,9	372	19,1	464	18,6	550	19,4
5.	55-59	222	12,2	230	11,8	276	11,1	339	12,0
6.	60 i pow.	165	9,1	174	9,0	222	8,9	190	6,7

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łowiczu (stan na 31.12.2018 r.)

Analiza struktury osób bezrobotnych według wieku w porównaniu do 2017 roku wskazuje, że największy procentowy wzrost w strukturze bezrobotnych nastąpił w grupie wiekowej 35-44 lata – wzrost z o 0,6%. Natomiast zmniejszył się udział osób bezrobotnych w grupie wiekowej 25-34 lata – spadek o 1,0%.

Struktura bezrobotnych według wykształcenia (stan na 31.12.2018r.)

Wykształcenie	Liczba	% ogółem
Wyższe	191	10,5
Średnie zawodowe i policealne	435	23,9
Średnie ogólnokształcące	188	10,4
Zasadnicze zawodowe	536	29,5
Gimnazjalne i poniżej	468	25,7

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łowiczu (stan na 31.12.2018 r.)

W strukturze bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i stanowią 29,5% ogółu zarejestrowanych. Osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej to 25,7% wszystkich bezrobotnych. Bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym i niższym to 1004 osoby, co stanowi 55,2% wszystkich zarejestrowanych.

Dominującą kategorią osób bezrobotnych według stażu pracy na koniec 2018r. są osoby z małym stażem pracy: do jednego roku i do pięciu lat oraz osoby ze stażem od 10 do 20 lat. Osoby bezrobotne bez stażu pracy oraz z małym stażem do roku i do 5 lat stanowią ponad połowę wszystkich bezrobotnych (985 osób) – 54,2%.

Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.

Kategoria osób	2018r.		2017r.	
	Liczba osób	% ogółu bezrobotnych	Liczba osób	% ogółu bezrobotnych
Bezrobotni zamieszkali na wsi	993	54,6	1065	54,8
Bezrobotne kobiety	864	47,5	938	48,2
Bezrobotni z prawem do zasiłku	251	13,8	256	13,2
Bezrobotni do 25 roku życia	223	12,3	237	12,2
Bezrobotni do 30 roku życia	436	24,0	483	24,8
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	593	32,6	608	31,3
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	639	35,2	672	34,6
Bezrobotni bez doświadczenia zawodowego	342	18,8	376	19,3
Bezrobotni bez wykształcenia średniego	1004	55,2	1068	54,9
Długotrwale bezrobotni	985	54,2	1092	56,1
Kobiety, które po urodzeniu dziecka nie podjęły zatrudnienia	248	13,6	266	13,7
Bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	78	4,3	82	4,2
Bezrobotni niepełnosprawni	125	6,9	143	7,4

Dłgie pozostawanie bez pracy powoduje wśród osób bezrobotnych spadek mobilności zawodowej, trudności w dostosowaniu się do potrzeb zmieniających się na rynku pracy, brak motywacji do ponownego podjęcia pracy i wiary w poprawę swojej sytuacji. W porównaniu do końca 2017r. na dzień 31 grudnia 2018r. nastąpił wzrost procentowy o 1,3% osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, osób bez kwalifikacji zawodowych o 0,6%, osób bez wykształcenia średniego o 0,3%. Spadek procentowy nastąpił wśród zarejestrowanych w grupie bezrobotnych do 30 roku życia o 0,8% (o 47 osób) oraz w grupie bezrobotnych bez doświadczenia zawodowego o 0,5%. Trzeba dodać, że prawie jedna trzecia zarejestrowanych osób bezrobotnych (32,6%) jest powyżej 50- tego roku życia, a 35,2% osób nie posiada żadnych kwalifikacji.

2.4 GOSPODARKA

Potencjał gospodarczy to jeden z najważniejszych czynników rozwoju każdej jednostki terytorialnej. Wysoki poziom rozwoju gospodarczego zazwyczaj stwarza warunki umożliwiające zapewnienie wyższego poziomu życia mieszkańców, rozumianego jako stopień zaspokojenia potrzeb różnego rodzaju dobrami, w tym o charakterze materialnym, kulturowym, edukacyjnym, a także związanymi z ochroną zdrowia i bezpieczeństwem.

Współcześnie przedsiębiorczość jest uważana za główny warunek rozwoju społeczno-gospodarczego i kluczowy czynnik osiągnięcia konkurencyjności w skali całej gospodarki. Rodzaje działalności gospodarczej podejmowane na danym terenie determinowane są potencjałem przyrodniczo-społeczno-ekonomicznym miejsca.

W 2018 roku zwiększyła się liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w sektorze prywatnym, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą stanowiąc liczbę 256. W porównaniu do roku 2017 odnotowano wzrost ilości prowadzonych firm o 47.

Wśród podmiotów zarejestrowanych na terenie miasta Łowicza dominują jednostki gospodarcze sektora prywatnego, mikroprzedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne. Podmioty gospodarcze to przede wszystkim małe, rodzinne firmy, często działające na zasadzie samozatrudnienia.

Dużą rolę odgrywa w mieście działalność w zakresie transportu drogowego towarów i transportu drogowego osób.

W 2019 r. 181 osób fizycznych opłaca w mieście podatek od środków transportowych (zanotowano wzrost w porównaniu do 2018 r. o 30 podatników) i 35 osób prawnych (wzrost w porównaniu do 2018 r. o 10 podatników).

LISTA NAJWIĘKSZYCH PODATNIKÓW PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI - OSOBY PRAWNE

Lp.	Nazwa podatnika	Miejsce wykonywania działalności
1	Zakład Usług Komunalnych	ul. Armii Krajowej 2B
2	OKRĘGOWA SPÓŁDZIELNIA MLECZARSKA	ul. Przemysłowa
3	AGROS NOVA SPÓŁKA Z OO	ul. Gen. Sikorskiego
4	PGE Dystrybucja ul. Mostowa, Łowicz	ul. Mostowa
5	United Oilfield Services Al. Jerozlimskie 123A, Warszawa	ul. Ekonomiczna
6	Łowicka Spółdzielnia Mieszkaniowa	ul. Starzyńskiego 1
7	LAMELA ul. Poznańska 4, Łowicz	ul. Poznańska 4
8	Firma "Bracia Urbanek" Łowicz	ul. Katarzynów 59
9	Zakład Energetyki Ciepłej ul. Kaliska 22, Łowicz	ul. Kaliska 22
10	BAUMIT Spółka z oo ul. Sukiennice 6, Wrocław	ul. Uchanka 9/11
11	Spółdzielnia Inwestycji i Budownictwa	ul. Kaliska 103

OSOBY PRAWNE: STAN NA DZIEŃ 31.12.2017 – 314

2018 – zwiększony stan podatników o 10 - 324

2019 – stan na dzień 27.05.2019 - 334

III. INFORMACJE INWESTYCYJNE I FINANSOWE

3.1 WYKONANIE BUDŻETU MIASTA ŁOWICZA

Budżet w 2018 roku został przyjęty przez Radę Miejską w Łowiczu Uchwałą nr LII/343/2017 z dnia 28 grudnia 2017 roku.

<i>Plan:</i>	<i>Wykonanie:</i>
Dochody: 132 115 642,19 zł	126 589 863,30 zł
Wydatki: 142 998 246,99 zł	135 269 444,00 zł

Liczba mieszkańców: 27 908

Dochody ogółem: wszystkie dochody budżetu	126 589 863,30 zł
Dochód na 1-go mieszkańca	4535,97 zł
Dochody własne: wszystkie dochody niebędące udziałami w podatkach skarbu państwa, dotacjami ani subwencjami z budżetu państwa	90 569 907,44 zł
Procent dochodów własnych w dochodach ogółem	71,5%
Procent lokalnych podatków i opłat w dochodach ogółem	19,5%
Wpływy z podatku od nieruchomości	16 794 982,03 zł
Wpływy z podatku od środków transportowych	1 902 783,08 zł
Wpływy za zarząd, użytkowanie, służebność i użytkowanie wieczyste nieruchomości	1 225 942,05 zł
Wpływy z podatku rolnego	62 113,66 zł
Dochody z mienia	182 6595,27 zł
Dochody ze sprzedaży majątku	1 173057,67 zł
Udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	30 187 598 zł
Udziały we wpływach z podatku od osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej	797 153,33 zł
Subwencje	20 175 361 zł
Dotacje celowe i inne źródła	38 097 261,12 zł
Wydatki ogółem	135 269 444 zł
Wydatki majątkowe	25 072 839,34 zł
Wysiłek majątkowy: procent wydatków majątkowych w budżecie Miasta	18,5%
Wydatki bieżące w złotych na 1 mieszkańca	3948,56 zł
Wynik: saldo dochodów i wydatków ogółem	- 8 679 576,7 zł

Wynik jako procent dochodów	- 6,86%
Zadłużenie na koniec 2018 r.	28 425 534,80 zł

Lp.	Wyszczególnienie	Plan roczny	Wykonanie 2018 r	% wykonania planu	Struktura	
					plan	wykonanie
1	2	3	4	5	6	7
	WYDATKI OGÓLEM	142 998 246,99	135 269 44,00	94,6	100	100
I	Wydatki inwestycyjne	28 835 889,00	25 072 893,34	87,0	20,2	18,5
	w tym: przeciwdziałanie alkoholizmowi	70 000,00	65 288,74	93,3	0,0	0,0
	WYDATKI BIEŻĄCE	114 162 357,99	110 196 550,66	96,5	79,8	81,5
II	Rolnictwo, handel, transport, gospodarka mieszkaniowa, działalność usługowa, gospodarka komunalna	17 690 476,19	16 923 893,12	95,7	12,4	12,5
III	Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza	43 159 698,00	42 249 553,12	97,9	30,2	31,3
IV	Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie pomocy społecznej	32 877 894,00	32 323 424,26	98,3	23,0	23,9
V	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego oraz kultura fizyczna i sport	8 119 806,00	7 906 244,67	97,4	5,7	5,8
VI	Administracja w tym: Urząd Miejski	10 061 289,00 7 676 907,00	9 243 338,47 7 243 751,91	91,9 94,4	7,0 5,4	6,8 5,4
VII	Bezpieczeństwo publiczne	580 465,00	237 451,46	40,9	0,4	0,2
VIII	Ochrona zdrowia	652 511,00	623 744,49	95,6	0,4	0,5
IX	Pozostałe wydatki	1 020 218,80	688 901,07	67,5	0,7	0,5

3.2. INWESTYCJE

Lp.	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie planu
1.	Modernizacja targowiska miejskiego	1 250 000,00 zł	1 249 930,80 zł
2.	Unowocześnienie taboru transportowego Gminy Miasta Łowicz i Gminy Łowicz wraz z rozwojem infrastruktury transportowej – etap II	5 534 111,00 zł	5 516 587,00 zł
3.	Drogi gminne - dokumentacje	50 000,00 zł	12 800,00 zł
4.	Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym budowa drogi od ul. 1-go Maja do ronda Niepodległości	3 900 000,00 zł	3 827 176,95 zł
5.	Przebudowa ul. Dolnej	166 000,00 zł	164 454,46 zł
6.	Przebudowa ul. Moniuszki	210 000,00 zł	203 216,00 zł
7.	Budowa ul. Wegnera, Rotstada, Aptekarskiej	345 000,00 zł	336 856,19 zł
8.	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych ul. Kopernika	735 100,00 zł	735 089,85 zł
9.	Przebudowa skrzyżowania ul. A. Krajowej z ul. Nadburzańską - dokumentacja	56 600,00 zł	56 600,00 zł
10.	Przebudowa ul. Topolowej, Słowackiego, Norwida, Szkolnej	1 979 000,00 zł	1 977 752,00 zł
11.	Przebudowa ul. Sochaczewskiej	359 700,00 zł	359 619,81 zł
12.	Budowa zatok parkingowych przy SP nr 1	35 000,00 zł	33 492,68 zł
13.	Przebudowa ul. Zielonej	195 000,00 zł	193 477,07 zł
14.	Budowa ul. Braterskiej i ul. Diamentowej	20 000,00 zł	10 992,60 zł
15.	Budowa ul. Dziewiarskiej	17 000,00 zł	13 850,00 zł
16.	Budowa ul. Kresowej	5 000,00 zł	2 000,00 zł

17.	Przebudowa ul. Młodzieżowej	100 000,00 zł	13 250,00 zł
18.	Przebudowa ul. Nowej	84 748,00 zł	84 706,42 zł
19.	Przebudowa ul. Paderewskiego	180 000,00 zł	179 558,44 zł
20.	Chodnik i parking przed Przedszkolem nr 3	136 252,00 zł	135 751,45 zł
21.	Przebudowa chodników na os. Kostka	125 000,00 zł	122 967,70 zł
22.	Budowa parkingu przy ul. Blich	97 000,00 zł	94 789,73 zł
23.	Ścieżka pieszo – rowerowa w ul. Arkadyjskiej	19 000,00 zł	19 000,00 zł
24.	Integracja różnych systemów transportu zbiorowego poprzez rozbudowę węzłów przesiadkowych w województwie łódzkim	1 613 982,00 zł	394.733,63 zł
25.	Aplikacja mobilna „Łowicz Audioprzewodnik”	14 800,00 zł	14 782,14 zł
26.	Termomodernizacja budynku wielorodzinnego mieszkalnego przy ul. Chełmońskiego 2	200 970,00 zł	200 965,20 zł
27.	Utwardzenie i zagospodarowanie terenu między budynkami wielorodzinnymi przy ul. A. Krajowej 43M i 43N	86 990,00 zł	86 986,07 zł
28.	Termomodernizacja budynku wielorodzinnego mieszkalnego przy ul. A. Krajowej nr 43N	763 000,00 zł	750 186,56 zł
29.	Wymiana windy osobowej w budynku przy ul. Kaliskiej 6	9 230,00 zł	9 225,00 zł
30.	Montaż klimatyzacji w budynku przy ul. Kaliskiej 6	29 180,00 zł	29 175,60 zł
31.	Zakup elektrycznej zmijki do udrażniania kanalizacji	11 000,00 zł	10 909,53 zł

32.	<p>Wykup gruntów w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabycie nieruchomości w obrębie Kostka o pow. 0,8342 ha pod poszerzenie terenów zieleni – kompleksu leśnego 101.927,40 zł - nabycie działek w obrębie Korabka o pow. łącznej 0,0313 ha pod poszerzenie ul. Strzeleckiej 16.592,90 zł - wypłata odszkodowania za przejście działki o pow.0,0305 ha pod poszerzenie ul. Wschodniej 56.700,00 zł - nabycie działki w obrębie Korabka o pow. 0,1148 ha pod ul. dojazdową 50.068,84 zł - nabycie w drodze zamiany nieruchomości po byłej kotłowni przy ul. Kwiatowej o pow. 0,1940 ha 197.597,76 zł - nabycie nieruchomości w obrębie Łowicka Wieś o pow. 0,5066 ha pod tereny produkcji, składów i magazynów 256.192,20 zł - nabycie nieruchomości w obrębie Śródmieście przy ul. Podrzecznej o pow. 0,1264 ha - pod tereny zabudowy mieszkaniowej i zabudowy użyteczności publicznej 829.747,40 zł - wypłata odszkodowania za przejście udziału 108/240 cz. w nieruchomości o pow. 0,0262 ha pod ul. Rotstada 21.494,00 zł - wypłata odszkodowania za przejście udziału 39/240 cz. w nieruchomości o pow. 0,0262 ha pod ul. Rotstada 7.761,00 zł - wypłata odszkodowania za przejście nieruchomości o pow. 0,0062 ha pod ul. Niciarnianą 8.649,00 zł - wypłata odszkodowania za wygaszenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości o pow. 0,1850 ha pod ul. Sochaczewską 53.538,00 zł - wypłata odszkodowania za przejście prawa własności nieruchomości o pow. 0,3912 ha pod ul. Sochaczewską 94.368,00 zł - wypłata odszkodowania za przejście prawa własności nieruchomości o pow. 0,0756 ha pod ul. Dmowskiego 160.768,00 zł - wypłata odszkodowania za przejście prawa własności udziału 48/64 cz. nieruchomości o pow. 0,0438 ha pod ul. Dmowskiego 	2 000 000,00 zł	1 926 570,18 zł
33.	Zakup nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5	600.000,00 zł	600.000,00 zł
34.	Zakupy inwestycyjne – serwer, urządzenia brzegowe, komputery i dodatkowe funkcjonalności systemu OTAGO	123 000,00 zł	121 214,95 zł
35.	Zakup kserokopiarki	11 000,00 zł	10 501,52 zł
36.	Instalacja elektryczna oświetlenia ewakuacyjnego	11 140,00 zł	10 978,82 zł
37.	Jajo na plac Stary Rynek	20 000,00 zł	19 557,00 zł
38.	Wniesienie wkładu na pokrycie kapitału zakładowego nowo powoływanej spółki z o.o.	350.000,00 zł	350 000,00 zł
39.	Cylinder rozpierający z zestawem końcówek wymiennych o różnych długościach	192,00 zł	192,00 zł

40.	Dofinansowanie zakupu samochodu dla OSP	310 000,00 zł	310 000,00 zł
41.	rozbudowa monitoringu miejskiego – parking przy ul. Starorzecze W ramach wydatków bieżących przeniesiono kamerę monitoringu miejskiego z ul. Bielawskiej na budynek C Urzędu Miejskiego w celu monitorowania parkingu i spięto z istniejącym systemem monitoringu.	10.500,00 zł	0 zł
42.	zakup rozpieracza kolumnowego	13.000,00 zł	13.000,00 zł
43.	Modernizacja systemu alarmowego i monitoringu w SP nr 7	33 350,00 zł	33 343,78 zł
44.	Termomodernizacja Przedszkola nr 5	1 040 000,00 zł	1 039 949,50 zł
45.	Bieżnia lekkoatletyczna przy SP nr 2	255 000,00 zł	248 680,03 zł
46.	Zakup dwóch łóżek porodowych z nadzorem KTG	125 000,00 zł	100 271,52 zł
47.	Plac zabaw na Błoniach	70 000,00 zł	65 288,74 zł
48.	Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Łowicz – etap I	1 023 261,00 zł	962 446,34 zł
49.	Budowa separatorów i osadników na wylotach kanalizacji deszczowej z ul. Tuszewskiej i Podrzecznej	531 000,00 zł	530 511,31 zł
50.	Wpłaty gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych lub związków powiatów na dofinansowanie zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych	301 926,00 zł	301 925,65 zł
51.	Misja-Emisja – ograniczenie niskiej emisji	999 836,00 zł	645 401,22 zł
52.	Schroniska dla zwierząt – modernizacja schroniska dla zwierząt	190 000,00 zł	190 000,00 zł
53.	Doświetlenie części ul. A. Krajowej w Łowiczu.	30 000,00 zł	15 152,36 zł
54.	Budowa oświetlenia ścieżki zdrowia w Lasku Miejskim	100 000,00 zł	4 900,00 zł
55.	Pozostała działalność – budowa skweru Ofiar Katastrofy Smoleńskiej	10 000,00 zł	9 813,50 zł

56.	Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego oraz rozwój instytucji kultury w Łowiczu - adaptacja pomieszczeń na Bibliotekę Miejską	658 095,00 zł	0 zł
57.	Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego oraz rozwój instytucji kultury w Łowiczu – Baszta Klickiego i Ratusz	705 651,00 zł	46 779,19 zł
58.	Zakup rzutnika projektora	15 000,00 zł	13 781,26 zł
59.	Wykonanie kapsuły czasu w formie łowickiej skrzyni	20 000,00 zł	16 852,24 zł
60.	Obiekty sportowe – budowa budynku zaplecza stadionu przy ul. Starzyńskiego – etap I	16 852,24 zł	79 736,00 zł
61.	Modernizacja węzła ciepłego w hali nr 1	100 000,00 zł	99 999,00 zł
62.	Zakupy inwestycyjne (lampy ledowe, namioty, tablica ogłoszeń, przed halę nr 1, dwie maszyny myjąco-konserwujące, bieżnia na siłownię, siłowniki pneumatyczne, szlifierka do łyżew, wyposażenie basenów zewnętrznych)	121 000,00 zł	113 968,08 zł
63.	Plac zabaw i siłownia na os. Szarych Szeregów	113 968,08 zł	111 647,70 zł
64.	Siłownia plenerowa na terenie SP nr 1	100 530,00 zł	100 518,70 zł
65.	Kompleks rekreacyjny – górka frajdy w parku Błonie	300 000,00 zł	11 200,00 zł
66.	Plac zabaw i siłownia plenerowa na os. Dąbrowskiego	130 600,00 zł	130 546,92 zł

3.3 INWESTYCJE PRZENIESIONE JAKO WYDATKI NIEWYGASAJĄCE

W dniu 28 grudnia 2018 roku Rada Miejska w Łowiczu podjęła Uchwałę Nr IV/28/2018 w sprawie ustalenia wykazu niezrealizowanych kwot wydatków zamieszczonych w budżecie Miasta Łowicza, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2018. Ostateczny termin dokonania wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, upływa 30 czerwca 2019 roku.

Inwestycje przeniesione do realizacji w roku 2019 r.:

1. **Modernizacja Targowiska Miejskiego w kwocie 949 600,00 zł.** Są to środki zarezerwowane na budowę wiaty targowej w pierwszej alejce handlowej na targowisku. Przetarg został rozstrzygnięty.
2. **Przebudowa ul. Topolowej, Słowackiego, Norwida, Szkolnej w kwocie 435 983,60 zł.** Środki te są na wykonanie nawierzchni ul. Szkolnej. Ze względu na planowane położenie gazociągu przez Gazownię w tej ulicy, prace zostały wstrzymane. Planowane jest wykonanie całej tej drogi po wykonaniu gazociągu.
3. **Budowa ul. Dziewiarskiej w kwocie 12 600,00 zł.** Środki te są przeznaczone na opracowywaną dokumentację techniczną na tę drogę. Prace projektowe trwają.
4. **Przebudowa ul. Młodzieżowej w kwocie 12 000,00 zł.** Środki te są przeznaczone na opracowywaną dokumentację techniczną na tę drogę. Prace projektowe trwają.
5. **Przebudowa ul. Nowej w kwocie 77 456,42 zł.** Rozpoczęto prace budowlane, które są na ukończeniu. Ze względu iż obecnie pozostało do wykonania położenie warstwy asfaltu, może się to nie udać w roku 2018.
6. **Chodnik i parking przed Przedszkolem nr 3 w kwocie 132 251,45 zł.** Zostało ogłoszone zapytanie ofertowe na to zadanie. Po rozstrzygnięciu będzie można podpisać umowę.
7. **Ścieżka pieszo – rowerowa w ul. Arkadyjskiej w kwocie 19 000,00 zł.** Środki te są przeznaczone na opracowywaną dokumentację techniczną na tę drogę. Prace projektowe trwają.
8. **Budowa separatorów i osadników na wylotach kanalizacji deszczowej z ul. Tuszewskiej i Poprzecznej” w kwocie 407 511,31 zł.**
9. **Program Ochrony Środowiska dla Miasta Łowicza 2018 na lata 2019-2022 z perspektywą do 2026” w wysokości 12.300,00 zł.**
10. **Wykonanie wniosku o dofinansowanie, studium wykonalności i pozostałych wymaganych załączników dla przedsięwzięcia pn. „Misja-Emisja.** Ograniczenie ilości zanieczyszczeń trafiających do atmosfery z przydomowych kotłowni zlokalizowanych na terenie Miasta Łowicza poprzez instalowanie instalacji solarnych do podgrzania ciepłej wody użytkowej” w wysokości 17.220,00 zł. W dniu 30.11.2017 r. zawarto umowę z firmą na wykonanie w/w prac, zgodnie z którą wynagrodzenie zostanie wypłacone po pisemnym potwierdzeniu przez przedstawiciela Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi, że wniosek o dofinansowanie otrzymał pozytywną ocenę formalną, dla którego załącznik stanowi Studium wykonalności. Wykonawcy po wykonaniu wniosku o dofinansowanie, studium wykonalności i pozostałych wymaganych załączników i odbiorze bez uwag protokołem zdawczo – odbiorczym przez Zamawiającego, zostało wypłacone wynagrodzenie w wysokości 30% wartości, co stanowi kwotę 7 380,00 zł. Decyzją Zarządu Województwa Łódzkiego przesunięciu uległ termin oceny formalnej wniosków

Do zapłaty pozostaje zgodnie z zapisami umownymi 70% wartości wynagrodzenia umownego tj.: 17.220,00 zł. brutto.

11. **Modernizacja schroniska dla zwierząt w kwocie 50 425,00 zł.** Wykonawca prac modernizacyjnych schroniska przedłożył pismo z prośbą o sporządzenie aneksu do umowy i wskazanie terminu zakończenia prac na dzień 30 kwietnia 2019 roku z uwagi na niekorzystny przebieg warunków atmosferycznych uniemożliwiających prawidłowe wykonanie zadania.
12. **Kompleks rekreacyjny – górka frajdy w parku Błonie w kwocie 10 000,00 zł** przenosi się na wydatki niewygasające. Została zlecona koncepcja zagospodarowania tego terenu. Prace trwają.
13. **Plac zabaw i siłownia na os. Szarych Szeregów w kwocie 107 858,80 zł.** Zostało do zakończenia wyposażenie placu zabaw i siłowni na tym osiedlu w urządzenia rekreacyjne i do ćwiczeń.
14. **Plac zabaw i siłownia plenerowa na os. Dąbrowskiego w kwocie 49 699,03 zł.** Zostało do zakończenia wyposażenie siłowni plenerowej na tym osiedlu w urządzenia street workout i fitness w ilości 6 szt.

3.4 REALIZACJA BUDŻETU OBYWATELSKIEGO

W 2017 roku na realizację zadań w ramach Budżetu Obywatelskiego na 2018 rok złożono rekordową liczbę wniosków, 160 propozycji zadań złożono w formie papierowej do skrzynki, zawieszanej na bramie ratusza miejskiego a 34 wnioski wpłynęły elektronicznie. Najwięcej propozycji złożyli mieszkańcy osiedla Stare Miasto i Zatorze. Najmniej wniosków złożyli mieszkańcy dzielnicy Kostka i Nowe Miasto. Propozycje mieszkańców poddane były weryfikacji merytorycznej i formalno-prawnej.

W grudniu 2017 roku podano wyniki głosowania na poszczególne zadania zgłoszone do Budżetu na Obywatelskiego na 2018 rok. Po przeprowadzeniu głosowania do realizacji wybrano 10 projektów osiedlowych oraz 1 projekt ogólnomiejski.

1. Osiedle „Zatorze”

Budowa placu zabaw i siłowni na os. Szarych Szeregów. Opracowano dokumentację projektową na wykonanie placu zabaw i siłowni plenerowej. Została podpisana umowa z Młodzieżową Spółdzielnią Mieszkaniową „Młodość” na użyczenie terenu. Prace zostały zakończone i odebrane w 2018 roku.

2. Osiedle „Stare Miasto”

Parking i chodnik przy Przedszkolu nr 3 (Os. Reymonta)

W 2018 roku opracowano założenia do dokumentacji projektowanej. Zlecono wykonanie map do celów projektowych. Opracowywano dokumentację technicznej wraz z uzgodnieniami i pozwoleniami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Złożono zawiadomienie o rozpoczęciu robót do Starostwa Powiatowego. Wyłoniono wykonawcę robót. Termin zakończenia przesunięto na maj 2019 r.

3. Osiedle „Bratkowice”

Poprawa bezpieczeństwa dzieci uczęszczających do Szkoły Podstawowej nr 7 – dotyczy ruchu na ul. Młodzieżowej, modernizacja ulicy, utworzenie przejścia dla pieszych i progów zwalniających. Aktualnie jest wykonywana dokumentacja projektowa.

4. Osiedle „Korabka”

Remont nawierzchni na ul. Zielonej. Wykonano nawierzchnię na ulicy długości 127,70 m. Powierzchnia utwardzona 1095 m² wykonana z kostki betonowej gr. 8 cm na podbudowie z mieszanki stabilizowanej mechanicznej 0-31,5 gr. 25 cm.

5. Osiedle „Nowe Miasto”

Budowa fitness na terenie Gimnazjum nr 1 przy Al. Sienkiewicza oraz modernizacja boiska i ogrodzenia boiska przy Gimnazjum nr 1. W sierpniu 2018 r. powstał nowy plac sportowo-rekreacyjny przy Gimnazjum nr 1 w Łowiczu. Na jego teren można wejść od strony ul. Konopackiego. W ramach inwestycji wyposażony został on w niezbędny zestaw sprawnościowo-zabawowy oraz tzw. małą architekturę. Zestaw sprawnościowo-zabawowy tworzy piramida sprawnościowa, huśtawka oraz siłownia plenerowa (wycisk siedząc, orbitek, wahadło podwójne, wioślarz, biegacz i wyciąg górny). Na placu znajduje się również stół do gry w szachy wraz z czterema siedziskami, pięć ławek, regulamin, dwa kosze na śmieci oraz stojak na rowery. Teren placu został ogrodzony od strony boiska i ulicy.

6. Osiedle „Stefana Starzyńskiego”

Poszerzenie ul. Nowej na odcinku od ul. Akademickiej do budynku (dawnego) ZGM, budowa parkingu na rogu ww. ulic. Opracowano dokumentację projektową. Uzgodniono dokumentację z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wyłoniono wykonawcę prac. W grudniu 2018 r. rozpoczęto prace, które nie zostały zakończone ze względu na warunki atmosferyczne. Termin zakończenia kwiecień 2019 r.

7. Osiedle „Przedmieście”

Budowa chodnika przy ulicy Wygoda Inwestycję przesunięto na 2019 rok. Aktualnie wykonywana jest dokumentacja projektowa.

8. Osiedle „Kostka”

Budowa chodnika przed bl. nr 5 na os. Kostka i dojścia do bloku od strony garaży (ul. Starościńskiej) do połączenia z blokiem nr 2, również od strony sklepu Papirus. Zadanie polegało na wykonaniu utwardzeń przed blokiem nr 5 na os. Kostka na powierzchni 729 m². Prace zostały zrealizowane planowo w 2018 roku.

9. Osiedle „Górki”

Budowa ul. Paderewskiego. Prace związane z budową ulicy zakończono w grudniu 2018 r.

10. Osiedle „Henryka Dąbrowskiego”

Powiększenie placu zabaw na os. Dąbrowskiego przy blokach 5 i 8 o tor dla rolkarzy i wrotkarzy, zainstalowanie urządzeń do street workout. Opracowano dokumentację projektową na wykonanie mini toru rolkowego i siłowni plenerowej z urządzeniami street

workout i fitness. Została podpisana umowa z Łowicką Spółdzielnią Mieszkaniową na użyczenie terenu. Prace wykonano.

W głosowaniu wybrano także zadanie ogólnomiejskie do 300.000 tys. zł.

Najwięcej głosów zdobył projekt pn. „Kompleks rekreacyjny - Góra Frajdy w parku Błonie”. Aktualnie trwa opracowanie założeń do dokumentacji projektowanej. Zlecono wykonanie map do celów projektowych. Projektant opracował koncepcję kompleksu rekreacyjnego w parku. Realizację zadania przeniesiono na 2019 rok.

W 2018 roku po raz szósty mieszkańcy Łowicza mieli możliwość bezpośredniego projektowania części wydatków budżetu Miasta Łowicza, angażując się w łowicki budżet obywatelski na rok 2019. Dotychczasowe edycje pokazały, że budżet obywatelski daje możliwość realnego rozwoju naszego Miasta i realizacji potrzeb społeczności lokalnej. W lipcu 2018 r. Rada Miejska podjęła Uchwałę nr LX/423/2018 w sprawie wymagań jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego miasta Łowicza. Uchwała w sposób kompleksowy regulowała zasady naboru wniosków, ich weryfikacji oraz głosowania. W sierpniu 2018 r. Miasto Łowicz, zakupiło specjalną dedykowaną platformę internetową do obsługi budżetu obywatelskiego. Zakup specjalnej platformy internetowej umożliwił zgłaszanie projektów drogą elektroniczną, a także znacznie ułatwił proces ich weryfikacji oraz głosowania nad wybranymi propozycjami.

W roku 2018 udział w głosowaniu wzięły 3193 osoby to o 906 osób więcej niż w roku poprzednim (2287 – 2017 r.). Głosów papierowych oddano 1868 natomiast ilość głosów elektronicznych wynosiła 1325, w tym z urządzeń mobilnych oddano 586 głosów. Za pomocą komputera głosowało 507 osób.

W grudniu 2018 roku mieszkańcy Łowicza wybrali następujące propozycje:

ZADANIE OGÓLNOMIEJSKIE – 300.000 zł

Budowa i oświetlenie boiska piłkarskiego z naturalną nawierzchnią przy Szkole Podstawowej nr 7 w Łowiczu.

ZADANIA OSIEDLOWE każde po 100.000 zł

OSIEDLE BRATKOWICE oddanych głosów: 489

Nowa nawierzchnia na bieżni przy Szkole Podstawowej nr 7 w Łowiczu.

OSIEDLE GÓRKI oddanych głosów: 211

2. Siłownia plenerowa - ogólnodostępne zdrowie za darmo.

OSIEDLE HENRYKA DĄBROWSKIEGO oddanych głosów: 236

Poprawa estetyki i stanu sanitarnego przy kontenerach na śmieci.

OSIEDLE KORABKA oddanych głosów: 437

Nowy plac zabaw z siłownią plenerową na ul. Krudowskiego 10 a Krudowskiego 12.

OSIEDLE KOSTKA oddanych głosów: 98

Budowa siłowni plenerowej na skwerze Solidarności w Łowiczu.

OSIEDLE NOWE MIASTO oddanych głosów: 66

Budowa zatoki parkingowej przy Przedszkolu nr 4 w Łowiczu + remont ogrodzenia z przodu przedszkola.

OSIEDLE PRZEDMIEŚCIE oddanych głosów: 269

Doświetlenie i doposażenie placów zabaw przy ulicach Włókienniczej i Czajki w urządzenia rekreacyjno- sportowe dla dzieci i młodzieży.

OSIEDLE STARE MIASTO oddanych głosów: 133

Park Przyjazny Rodzinie - rewitalizacja parku przy Al. Sienkiewicza.

OSIEDLE STEFANA STARZYŃSKIEGO oddanych głosów: 197

Zagospodarowanie w formie skweru terenu - róg Kaliskiej, Starzyńskiego do parkingu przy Kauflandzie.

OSIEDLE ZATORZE oddanych głosów: 278

Modernizacja przepompowni oczyszczalni ścieków przy ul. Baczyńskiego i Nieborowskiej.

IV. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Gospodarka mieniem komunalnym odbywa się w oparciu o przepisy:

- ustawy o samorządzie gminnym,
- ustawy o gospodarce nieruchomościami,
- oraz przepisy wykonawcze do tych ustaw.

Zgodnie ze spisem inwentaryzacyjnym mienia komunalnego miasta Łowicza na stan mienia w 1990 r. weszły 2623 nieruchomości, składające się z 3445 działek geodezyjnych.

Do końca 2018 r. zostały wydane 2542 decyzje komunalizacyjne stwierdzające nabycie nieruchomości z mocy prawa przez Gminę Miasto Łowicz.

Na wykonanie oczekuje jeden wniosek złożony do Wojewody w 2018r. o wydanie decyzji na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32, poz. 191 ze zm.).

Uwzględniając podział miasta na obręby geodezyjne struktura zagospodarowania gruntów, którymi dysponuje Gmina Miasto Łowicz przedstawia się następująco:

Obręb	Użytkowanie wieczyste		Zarząd użytkowanie i administracja		Zasoby		Drogi		Zieleń i tereny wód powierzchniowych		Ogółem
	Liczba działek (szt.)	Powierzchnia (ha)	Liczba działek (szt.)	Powierzchnia (ha)	Liczba działek (szt.)	Powierzchnia (ha)	Liczba działek (szt.)	Powierzchnia (ha)	Liczba działek (szt.)	Powierzchnia (ha)	Liczba działek Powierzchnia (ha)
Bolimowska	290	8,1586	16	10,5039	12	2,1295	143	9,8253	17	1,3355	478 31,9528
Bratkowice	282	26,8149	47	6,9222	26	2,5229	276	18,5523	46	3,7319	677 58,5442
Górki	86	4,1966	5	0,4565	52	2,2504	86	9,4055	10	2,9319	239 19,2409
Korabka	76	10,2196	58	14,2659	155	32,9017	245	29,1663	21	2,9835	555 89,5370
Kostka	76	8,9346	29	8,8818	76	15,0840	202	27,5785	54	124,2336	437 184,7125
Łowicka Wieś	34	14,1624	4	0,4010	89	23,1927	199	6,1777	45	7,5236	371 51,4574
Malszyce	12	4,5279	-	-	40	10,7001	53	10,0078	-	-	105 25,2358
Śródmieście	150	14,7397	60	12,0013	39	3,5823	259	25,2321	34	13,2184	542 68,7738
Zielkówka	4	0,2077	8	2,4770	17	5,6174	40	6,8703	5	2,9023	74 18,0747
Poza granicami Łowicza	-	-	2	13,1400	24	45,5700	1	200	-	-	27 58,7300
Razem	1010	91,9620	229	69,0496	530	143,5510	1504	142,8358	232	158,8607	3505 606,2591

Do gminnego zasobu nieruchomości włączona jest nieruchomość stanowiąca własność Skarbu Państwa, a będąca przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy Miasto Łowicz nabyta w drodze pierwokupu, przeznaczona pod tereny zabudowy mieszkaniowej i usługi przy ul. Piekarskiej o pow. 0,8421 ha i udział 1/80cz. w prawie użytkowania wieczystego nieruchomości o pow. 0,1185 ha.

W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. nastąpiło powiększenie zasobów mienia komunalnego przez nabycie nieruchomości przeznaczonych pod ulice miejskie, pod powiększenie terenów inwestycyjnych i terenów zieleni (tabela poniżej).

Lp.	Określenie nieruchomości nabytej do zasobów	Wydatkowane środki w zł
1.	Nabycie nieruchomości położonej w obrębie Kostka o pow. łącznej 0,8342 ha pod powiększenie terenów zielony	101.927,40
2.	Nabycie nieruchomości położonej w obrębie Korabka o pow. łącznej 0,0313 ha – pod poszerzenie ul. Strzeleckiej	16.592,90
3.	Nabycie nieruchomości położonej w obrębie Korabka o pow. 0,1148 ha pod ulice dojazdową	50.068,84
4.	Nabycie z mocy prawa w wyniku podziału nieruchomości położonych w obrębie Bolimowska o pow. 0,0305 ha, pod ul. Wschodnią – wypłata odszkodowania	56.700,00
5.	Nabycie w drodze zamiany nieruchomości położonych w obrębie Korabka przy ul. Kwiatowej, o pow. 0,1940 ha, po byłej kotłowni	197.597,76
6.	Nabycie nieruchomości położonych w obrębie Łowicka Wieś o pow. łącznej 0,5066 ha, pod tereny produkcji, składów i magazynów	256.192,20
7.	Nabycie nieruchomości położonej w obrębie Śródmieście przy ul. Podrzecznej 33 o pow. 0,1264 ha pod tereny zabudowy mieszkaniowej i zabudowy użyteczności publicznej	829.747,40
8.	wypłata odszkodowania za przejęcie udziału 147/240 cz. w nieruchomości o pow. 0,0262 ha pod ul. Rotstada	29.255,00
9.	wypłata odszkodowania za przejęcie nieruchomości o pow. 0,0062 ha pod ul. Niciarnią	8.649,00
10.	wypłata odszkodowania za przejęcie nieruchomości o pow. 0,1850 ha pod ul. Sochaczewską - wygaszenie użytkowania wieczystego	53.538,00
11.	wypłata odszkodowania za przejęcie prawa własności nieruchomości o pow. 0,3912 ha pod ul. Sochaczewską	94.368,00

12.	wypłata odszkodowania za przejęcie prawa własności nieruchomości o pow. 0,0756 ha pod ul. Dmowskiego	160.768,00
13.	wypłata odszkodowania za przejęcie prawa własności udziału 48/64 cz. nieruchomości o pow. 0,0438 ha pod ul. Dmowskiego	71.165,68
w sumie:		1.926.570,18 zł

Własność Gminy Miasto Łowicz stanowią nieruchomości, które zostały przekazane w trwały zarząd (administrację) jednostkom podległym gminie i użytkowanie innym osobom prawnym o pow. **69,0496 ha**.

Struktura władania gruntami przekazanymi w trwały zarząd, administrację i użytkowanie wg stanu na 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

Lp.	Nazwa jednostki	Powierzchnia zarządzanych nieruchomości
1.	Zakład Usług Komunalnych	22,9961 ha
2.	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	13,5462 ha
3.	Polski Związek Wędkarski	4,2945 ha
4.	OSIR	7,3841 ha
5.	Miejski Zakład Komunikacji	0,3497 ha
6.	Związek Nauczycielstwa Polskiego	0,0767 ha
7.	Szkoły podstawowe	8,8266 ha
8.	Przedszkola	3,1692 ha
9.	MOPS	0,4996 ha
10.	Łowicki Ośrodek Kultury	0,3206 ha
11.	Polski Związek Działkowców	7,5863 ha

Dochody uzyskane z opłat rocznych z tyt. przekazania gruntu w trwały zarząd i użytkowanie w 2018 r. wyniosły 95.628,34 zł.

Grunty stanowiące własność Gminy Miasto Łowicz pozostają w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych, spółdzielni i innych osób prawnych.

Powierzchnia gruntów pozostających w użytkowaniu wieczystym w 2018 r nie uległa zmianie w stosunku do roku ubiegłego.

Struktura rozdysponowania gruntów, według celu użytkowania, pozostających w użytkowaniu wieczystym osób fizycznych, wg stanu na 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

Użytkowanie wieczyste gruntów przez osoby fizyczne	Liczba działek	Powierzchnia w hektarach
Pod budownictwo mieszkaniowe	286	13,1415
Pod garaże i drogi dojazdowe	134	0,3854
Działki rzemieślnicze, usługowe i handlowe	29	4,0776
Pod pawilony handlowe przy ul. Medycznej i ul. Topolowej	12	0,2045
Działki rolne	4	1,9932
Ogółem	465	19,8022

W użytkowaniu wieczystym spółdzielni i innych osób prawnych pozostają 72,1598 ha w tym:

* z przeznaczeniem na cele produkcji, usług, handlu i rzemiosła:

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska 6,0790 ha
- Polski Związek Działkowców 17,3785 ha
- PSS "Społem" 0,3911 ha
- Spółdzielnia Inwestycji i Budownictwa 2,1103 ha
- Gminna Spółdzielnia "SCH" 0,5425 ha
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych 0,7101 ha
- Polski Związek Motorowy 0,4036 ha
- Zakład Doskonalenia Zawod. 0,0740 ha
- Strażnica Tow. Biblijnego i Traktat. 0,0578 ha
- „ANDREA” spółka jawna 0,4462 ha
- Firma „Pięta” spółka jawna 0,5709 ha
- Zakład Energetyczny Łódź Teren S.A. 0,0048 ha
- „AGROFARM” 0,4475 ha
- TREI REAL ESTATE POLAND Z.O.O 0,6655 ha

* z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe i pod garażami oraz drogami dojazdowymi do garaży:

- Łowicka Spółdzielnia Mieszkaniowa (łącznie z udziałami związanymi z wykupionymi lokalami) 38,8912 ha
- Spółdzielnia "Młodość" (łącznie z udziałami związanymi z wykupionymi lokalami) 1,9634 ha
- Spółdzielnia "Oszczędność" 0,5475 ha
- Spółdzielnia "Przyszłość" 0,6128 ha
- Spółdzielnia "Domino" 0,1476 ha
- Współużytkownicy wieczystości przy ul. Tkaczew 4/6 0,1155 ha

Dochody z opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego od osób fizycznych i prawnych w/w gruntów w 2018r. wyniosły 1.130.313,71 zł.

Dzierżawy

Grunty stanowiące własność Gminy Miasto Łowicz przeznaczone pod handel lub usługi obejmujące obszar Targowiska Miejskiego, stanowiące fragmenty pasów drogowych oraz nieruchomości gruntowe zabudowane budynkami i urządzeniami kotłowni oddawane są w dzierżawy czasowe osobom fizycznym i prawnym. Gmina Miasta Łowicza udostępnia również swój teren kołom łowieckim działającym na terenie miasta. Rodzaj dzierżawionych nieruchomości przedstawia poniższa tabela:

Obiekty dzierżawione	Ilość obiektów	Powierzchnia dzierżawiona
Nieruchomości gruntowe zabudowane urządzeniami liniowymi	1	sieć ciepłownicza (kanały ciepłownicze) 5641 mb
Nieruchomości gruntowe pod kioskami handlowymi usytuowanymi w pasach drogowych ulic gminnych i skwerach zielonych	7	169,81 m ²
Nieruchomość gruntowa pod urządzonym zejściem do piwnic kamienicy przy pl. Stary Rynek 14, zlokalizowana w pasie drogowym	1	5,80 m ²
Nieruchomość gruntowa zlokalizowana w pasie drogowym ul. Zielnej	1	1473 m ²
Nieruchomość gruntowa Targowiska Miejskiego w Łowiczu wraz z wybudowaną infrastrukturą techniczną, z naniesieniami w postaci Szaletu Miejskiego o pow. zabudowy 70,70 m ² , tymczasowego pawilonu handlowego o pow. zabudowy 20,73 m ² , obejmująca również części nieruchomości gruntowych pod istniejącymi tymczasowymi kioskami i pawilonami handlowymi, a także miejscami parkingowymi zlokalizowanymi bezpośrednio za pawilonami handlowymi (typu „Metalplast- Isotherm”, „Atlantis”, „Stolbud-Bydgoszcz”, kioskami typu „Gąbin”), w celu prowadzenia działalności handlowo - usługowej	1	24.966 m ²
Tereny łowieckie	1	-

Dochody z powyższych dzierżaw w 2018r. wyniosły 510.002,08 zł.

Przedmiotem dzierżawy są również grunty wykorzystywane na cele rekreacyjne, rolnicze, działki uzupełniające do działek siedliskowych i zajęte pod kioskami handlowymi poza pasem ulic oraz teren pod organizację imprez okolicznościowych, co przedstawia poniższa tabela.

Cel dzierżawy	Ilość działek	Ilość obowiązujących umów	Powierzchnia w ha
- Rekreacyjne	51	34	1,2069
- Rolnicze i stawy rybne	21	12	43,1986
- handlowe	4	4	0,0752
- Inne (składowe, mieszkaniowe, uzupełniające do siedlisk)	74	64	1,8566
- pod organizacje imprez (Boże Ciało, Cyrk)	2	5	1,1287
Ogółem	152	119	47,4660

Dochody z powyższych dzierżaw w 2018r. wyniosły 75.963,88 zł.

Sprzedaż mienia komunalnego

Obrót nieruchomościami dokonuje się według przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami i prawa cywilnego tj. w drodze czynności prawnych, a przede wszystkim umów. Generalną zasadą rządzącą zbywaniem nieruchomości jest droga przetargowa, zaś wszelkie przypadki zbycia nieruchomości w drodze bezprzetargowej muszą wynikać wprost z przepisu prawa.

W 2018r. sprzedaż nieruchomości stanowiących własność Gminy Miasto Łowicz i osiągnięte dochody z tego tytułu przedstawiały się następująco:

Określenie nieruchomości będącej przedmiotem sprzedaży	Wpływy ze sprzedaży w zł (netto)
Sprzedaż w drodze zamiany nieruchomości zabudowanej przy ul. Powstańców 10 o pow. 0,1282 ha	235.000,00
Sprzedaż działki uzupełniającej przy ul. Krakowskiej o pow. 0,0379 ha	103.657,00
Sprzedaż działek pod obiekty produkcyjne przy ul. Małszyce o pow. łącznej 1,7108 ha	702.401,63
Sprzedaż nieruchomości zabudowanej przy ul. Tuszewskiej po byłej kotłowni B8 o pow. 0,1660 ha – wpłata części ceny sprzedaży w wysokości 280.000,00 dokonana w 2017r.	95.300,00
spłata ratalna pozostałej ceny sprzedaży nieruchomości położonej przy ul. Zduńskiej 7	1.407,27

Dochody ze sprzedaży w 2018 r. wyniosły 1.137.765,90 zł

4.1 INFORMACJA O ZASOBIE MIESZKANIOWYM I UŻYTKOWYM W ŁOWICZU

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu jest jednostką organizacyjną Gminy Miasta Łowicza, nieposiadającą osobowości prawnej, działającą w formie jednostki budżetowej, powołaną w celu zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy, lokalami użytkowymi i wspólnotami mieszkaniowymi z udziałem Gminy Miasta Łowicza.

Zasoby mieszkaniowe Gminy Miasta Łowicza, administrowane przez Zakład, na dzień 31.12.2018 r. przedstawiają się, jak niżej:

- 517 lokali stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza, o pow. uż. 20 804,80 m²,
- 21 lokali stanowiących współwłasność Gminy Miasta Łowicza, o pow. uż. 844,83 m² w nieruchomości przy ul. Świętojańskiej 2,
- 255 lokali stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza, położonych w 16-tu Wspólnotach Mieszkaniowych, które powierzyły funkcję zarządzania Zakładowi Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu, o pow. uż. 10 596,93 m²,
- 43 lokale stanowiące własność Gminy Miasta Łowicza, położonych w 4-ch Wspólnotach Mieszkaniowych zarządzanych przez osoby fizyczne (Kostka 1, Kostka 15, Kostka 16, Bawełniana 4), o pow. uż. 2 058,70 m²,
- 143 lokali w tzw. administracji zleconej (własność prywatna), o pow. uż. 5 222,51 m²,
- 2 pomieszczenia tymczasowe w budynkach stanowiących własność Gminy Miasta Łowicza o pow. uż. 69,29 m²,
- 2 pomieszczenia tymczasowe w tzw. administracji zleconej (własność prywatna) o pow. uż. 54,97 m².

Ogółem w administracji Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu na dzień 31.12.2018 r. znajduje się 983 lokali o ogólnej powierzchni użytkowej 39 652,03 m², stanowiących zasób Gminy Miasta Łowicza, w których znajduje się:

- 136 lokali socjalnych o pow. uż. 4 061,59 m²
- 843 lokale mieszkalne o pow. uż. 35 466,18 m²
- 4 pomieszczenia tymczasowe o pow. uż. 124,26 m²

Na dzień 31.12.2018 r. w zasobach ZGM znajduje się 13 lokali wolnych:

- 4 lokale ze wskazaniem dla przyszłych najemców,
- 3 lokale zgłoszone do Urzędu Miejskiego w Łowiczu bez wskazania dla przyszłych najemców,
- 6 lokali niezgłoszonych do Urzędu Miejskiego w Łowiczu w trakcie remontu lub przeglądu technicznego.

Ponadto w zasobach ZGM znajduje się 45 wolnych lokali w złym stanie technicznym o łącznej pow. 1 818,00 m², które nie zostały wliczone do ogólnej liczby lokali i ich powierzchni.

Zakład administruje także 32 lokalami użytkowymi o pow. uż. 2 468,16 m², w tym:

- budynkiem użytkowym przy ul. Nowej 5 o pow. uż. 211,44 m²,
- budynkiem użytkowym przy ul. Kaliskiej 6 o pow. uż. 1 172,90 m², IV kondygnacyjnym w którym mieszczą się: Środowiskowy Dom Samopomocy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu, Biuro Poselskie i Senatorskie,

Stowarzyszenie Centrum Inicjatyw Obywatelskich Ziemi Łowickiej oraz „Technotel” sp. z o.o.

Zakład administruje również nieruchomością zabudowaną położoną w Łowiczu przy ul. Kaliskiej 5 o łącznej pow. uż. 1,4956 ha, na której znajduje się budynek biurowy, budynek gospodarczo-garażowy i budynek garażowy.

W administracji ZGM, łącznie znajduje się 71 nieruchomości mieszkalnych i mieszkalno-użytkowych oraz 3 budynki użytkowe.

Ponadto Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu zarządza 16-toma Wspólnotami Mieszkaniowymi w których poza lokalami Gminy Miasta Łowicza znajduje się 197 lokali stanowiących własność osób fizycznych o pow. uż. 7 902,83 m².

W omawianym okresie, w wyniku podjętych działań, odzyskano 30 lokali mieszkalnych i socjalnych, w tym:

- 9 lokali przejętych w wyniku dobrowolnego przekazania przez najemcę,
- 14 lokali przejętych w wyniku zgonu najemcy,
- 6 lokali przejętych w wykonaniu wyroku eksmisyjnego,
- 1 lokal przejęty w wyniku umieszczenia najemcy w Domu Pomocy Społecznej.

Zawarto 66 umów najmu lokali mieszkalnych, socjalnych oraz pomieszczeń tymczasowych, w tym:

- 9 umów najmu lokalu mieszkalnego w związku z nowym przydziałem,
- 12 umów najmu lokalu mieszkalnego w związku z zamianą,
- 2 umowy najmu lokalu socjalnego w związku z nowym przydziałem,
- 3 umowy najmu lokalu mieszkalnego zamiennego,
- 5 umów najmu lokalu socjalnego po spłacie zadłużenia,
- 2 umowy najmu lokalu socjalnego w związku z zamianą,
- 7 umów najmu lokalu socjalnego w wykonaniu wyroku eksmisyjnego,
- 15 umów najmu lokalu socjalnego w związku ze wznowieniem umów na lokale socjalne po upływie terminu ich zawarcia,
- 2 umowy najmu pomieszczenia tymczasowego w związku ze wznowieniem umów na pomieszczenia tymczasowe po upływie terminu ich zawarcia,
- 5 umów najmu lokalu mieszkalnego w związku ze zmianą statusu lokalu z socjalnego na mieszkalny na skutek zwiększenia dochodów najemcy,
- 1 umowa najmu lokalu socjalnego w związku ze zmianą statusu lokalu z mieszkalnego na socjalny,
- 1 umowę najmu lokalu zamiennego ze statusem socjalnego,
- 2 umowy w związku z przedłużeniem umowy najmu lokalu zamiennego.

W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. wysłano 121 szt. wezwań do zapłaty, wypowiedziano 13 umów najmu lokalu mieszkalnego.

W okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. do sądu powszechnego skierowano 32 pozwy w tym:

- 28 pozwów w postępowaniu upominawczym o zapłatę zaległego czynszu,
- 4 pozwy o eksmisję,
- skierowano 63 wnioski egzekucyjne z prawomocnymi orzeczeniami sądowymi do Komornika Sądowego, w tym: 56 wniosków o roszczenie pieniężne oraz 7 wniosków egzekucyjnych o wykonanie eksmisji,

- zawarto z dłużnikami 26 porozumień w tym:
  - ✓ 9 na umorzenie odsetek i należności podstawowej,
  - ✓ 3 na rozłożenie na raty należności podstawowej,
  - ✓ 12 na rozłożenie na raty należności podstawowej i umorzenie odsetek,
  - ✓ 2 na odroczenie terminu płatności należności podstawowej i odsetek.

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu umożliwia odpracowanie długu użytkownikom lokali przy pracach remontowych i porządkowych. Łącznie kwota odpracowanych należności wyniosła 17 458,98 zł. Na dzień 31.12.2018 r. 6 osób odpracowuje dług w tym 1 osoba dług odpracowała. Ściągalność należności za 12 miesięcy bez odpracowania zadłużenia i umorzeń wynosi łącznie 99,93 %, w tym należności głównej oraz kosztów sądowych i komorniczych 101,42 % oraz odsetek 41,63 %.

Informacja o wypłaconych dodatkach mieszkaniowych w 2018 roku

W okresie od stycznia do grudnia 2018 roku wpłynęło 727 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego z czego rozpatrzono 723 wnioski i wydano:

- decyzje pozytywne - 684
- decyzje odmowne - 39

Powodem wydania decyzji odmownej było:

- w 2 przypadkach przekroczona powierzchnia normatywna o 30%,
- w 11 kwota dodatku jest niższa od 2% kwoty najniższej emerytury,
- w 26 obliczona kwota dodatku ujemna.

Wypłacona kwota w okresie 12 miesięcy 2018 roku – 697 765,90 zł

4117 to liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych.

Maksymalna kwota dodatku mieszkaniowego – 580,60 zł

Minimalna kwota dodatku mieszkaniowego – 20,35 zł

Udział procentowy wypłaconych kwot dodatków mieszkaniowych wg rodzajów zasobów mieszkaniowych:

- mieszkania w zasobie komunalnym miasta	60%
- mieszkania w zasobie spółdzielczym	23%
- mieszkania w zasobie wspólnot mieszkaniowych	6%
- mieszkania w zasobie prywatnym	9%
- mieszkania w zasobie innym	2%

Liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych:

- do 25 zł/miesiąc - 5
- 25-50 zł/miesiąc - 45
- 50-80 zł/miesiąc - 85
- 80-100 zł/miesiąc - 62
- powyżej 100 zł/miesiąc - 487

Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe:

- 1 osobowych – 253,
- 2 osobowych – 158,
- 3 osobowych – 107,
- 4 osobowych – 92,

- 5 osobowych – 50,
- 6 i więcej osobowych – 24.

W 2018 roku został przeprowadzony 1 wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania wnioskodawcy. Ponadto w powyższym okresie:

- na podstawie informacji zarządców o nie dopłacaniu do wymaganego czynszu wydano 51 decyzji wstrzymujących wypłatę dodatku mieszkaniowego, do czasu uregulowania zaległości.
- wydano 17 decyzji orzekających wygaśnięcie decyzji przyznającej dodatek mieszkaniowy z powodu śmierci wnioskodawcy, wyprowadzenia się z lokalu, zamiany mieszkania, stwierdzenia nieważności decyzji.

Informacja o przyznanych dodatkach energetycznych od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku

Dodatek energetyczny przyznawany jest na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2018 r., poz. 755, z późn.zm.) oraz obwieszczeń Ministra Energii (poprzednio Ministra Gospodarki) w sprawie wysokości dodatku energetycznego.

Wysokość dodatku energetycznego wypłacanego w okresie do 1 stycznia 2018r. do 30 kwietnia 2018r. wynosiła:

- 11,22 zł dla gospodarstwa domowego prowadzonego przez osobę samotną,
- 15,58 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 4 osób,
- 18,70 zł dla gospodarstwa domowego składającego się, z co najmniej 5 osób.

Od 1 maja 2018 r. wysokość dodatku energetycznego obowiązująca na podstawie obwieszczenia Ministra Energii z dnia 23 kwietnia 2018 r. w sprawie wysokości dodatku energetycznego – M.P. z 2018 r., poz. 450, wynosiła:

- 11,35 zł dla gospodarstwa domowego prowadzonego przez osobę samotną,
- 15,77 zł dla gospodarstwa domowego składającego się z 2 do 4 osób,
- 18,92 zł dla gospodarstwa domowego składającego się, z co najmniej 5 osób.

W okresie od stycznia do grudnia 2018 r. wypłacono dodatki energetyczne w kwocie 22 830,81 zł, z czego:

- 6 694,11 zł dla gospodarstw 1 osobowych,
- 13 365,36 zł dla gospodarstw od 2 do 4 osób,
- 2 771,34 zł dla gospodarstw 5 i więcej osób.

W powyższym okresie wydano 269 decyzji przyznających dodatek energetyczny, z czego:

- 104 dla gospodarstw 1 osobowych,
- 141 dla gospodarstw od 2 do 4 osób,
- 24 dla gospodarstw 5 i więcej osób.

Liczba gospodarstw domowych pobierających dodatki mieszkaniowe – 191, w tym:

- 69 gospodarstw 1 osobowych,
- 105 gospodarstw od 2 do 4 osób,
- 17 gospodarstw 5 i więcej osób.

Wypłata dodatków energetycznych jest zadaniem z zakresu administracji rządowej.

Gminy otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie wypłat dodatku energetycznego, w granicach kwot określonych na ten cel w ustawie budżetowej.

Urząd Miejski w Łowiczu wykorzystał w 2018 roku dotację celową w kwocie 23 287,42 zł z czego kwota 456,61 zł stanowiła koszty wypłacania odbiorcom wrażliwym energii elektrycznej dodatku energetycznego, w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconej gminie. Kwota ta została wydatkowana na materiały biurowe na potrzeby Wydziału Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej Urzędu Miejskiego w Łowiczu, zajmującego się realizacją przepisów o dodatkach energetycznych.

Program „Mieszkanie Plus” etap I.

W 2017 r. wykonano koncepcję zagospodarowania terenu obejmującą wykonanie 3 budynków wielorodzinnych przy ulicy Krudowskiego pod program rządowy „Mieszkania Plus”. Zaproponowano w koncepcji – 3 budynki dwu klatkowe, 4-kondygnacje nadziemne, bez podpiwniczenia, ze stropodachem płaskim niewentylowanym, realizowanym w tradycyjnej technologii wykonawstwa. W każdym bloku będą 32 mieszkania o wielkości od 38 m² do 67 m². Ogrzewanie z kotłowni gazowej indywidualnej. Została podpisana umowa z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na realizację tego programu pilotażowego.

W 2018 roku Miasto Łowicz i BGK Nieruchomości powołały Spółkę „Mieszkanie DLA ROZWOJU” Rada Miejska w Łowiczu podjęła stosowną uchwałę w tej sprawie. Przedstawicielami miasta w Spółce zostali: Burmistrz Krzysztof Jan Kaliński oraz Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego w Łowiczu Pan Grzegorz Pełka. Spółka ogłosiła przetarg na wykonanie dokumentacji projektowej trzech bloków. Wyłoniono wykonawcę, który pracuje nad projektem. Miasto wstępnie uzgodniło zasady naboru wniosków dla przyszłych lokatorów.

Wydatki Inwestycyjne ZGM w Łowiczu w 2018 r. dotyczące zasobu mieszkaniowego

<u>Termomodernizacja budynku wielorodzinnego mieszkalnego przy ul. Chełmońskiego 2</u>	200 965,20
--	-------------------

w tym: wydatki na uaktualnienie audytu energetycznego, dokumentację techniczną (dziennik budowy), dostarczenie energii elektrycznej, demontaż starej i montaż nowej zbiorczej instalacji antenowej oraz domofonu, nadzór budowlany, inwestorski i ornitologiczny, roboty termomodernizacyjne, tj. ocieplenie stropu poddasza oraz nad klatką schodową, ocieplenie ścian zewnętrznych, ścian zewnętrznych lukarny, piwnic i piwnicy w gruncie, ścian wewnętrznych dzielących pomieszczenia ogrzewane od nieogrzewanych na poddaszu, regulację hydrauliczną układu grzewczego, opaskę wokół budynku, obróbki blacharskie, rynny, remont kominów i montaż budek lęgowych

Zadanie realizowane przy dofinansowaniu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, w tym:

- dotacja z WFOŚIGW w Łodzi	64 400,00
- pożyczka z WFOŚIGW w Łodzi	96 600,00
- łączna wysokość dofinansowania	161 000,00

<u>Termomodernizacja budynku wielorodzinnego mieszkalnego przy ul. Armii Krajowej 43N</u>	750 186,56
---	-------------------

w tym: wydatki na uaktualnienie audytu energetycznego, dokumentację techniczną (dziennik budowy), zasłonięcie otworów wentylacyjnych, nadzór budowlany i ornitologiczny, roboty termomodernizacyjne, tj. ocieplenie stropu pod poddaszem, wymianę stolarki okiennej, ocieplenie ścian zewnętrznych, ścian zewnętrznych piwnicy i piwnicy w gruncie, regulację hydrauliczną układu grzewczego, opaskę wokół budynku, remont balkonów, kominów, rynny oraz obróbki blacharskie

Zadanie realizowane przy dofinansowaniu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, w tym:

- dotacja z WFOŚIGW w Łodzi	166 400,00
- pożyczka z WFOŚIGW w Łodzi	249 600,00
- łączna wysokość dofinansowania	416 000,00

<u>Utwardzenie terenu między budynkami wielorodzinnymi przy ul. Armii Krajowej 43N-M</u>	86 986,07
--	-----------

Łącznie wydatki inwestycyjne na mieszkalnictwo w Gminie Miasto Łowicz	1 038 137,83 PLN
--	-------------------------

w tym:

- wydatki własne Gminy	461 137,83 PLN
- dofinansowanie z WFOŚIGW w Łodzi	577 000,00 PLN

w tym:

- dotacja	230 800,00 PLN
- pożyczka	346 200,00 PLN

Wydatki na remonty i naprawy budynków mieszkalnych wielorodzinnych i lokali mieszkalnych w zasobach Gminy Miasto Łowicz w 2018 roku

I. wpłaty na fundusz remontowy (części wspólne) do wspólnoty mieszkaniowych z udziałem gminy	354 673,68 PLN
--	----------------

II. remonty wykonane przez firmy zewnętrzne	407 156,50 PLN
---	----------------

w tym:

✓ <i>remont części wspólnych (kl. schodowe, ściany, kominy, dachy itp.)</i>	281 448,33 PLN
✓ <i>wymiana stolarki okiennej i drzwiowej</i>	92 407,97 PLN
✓ <i>pozostałe (naprawy i montaż domofonów, anten zbiorczych, instalacji c.o. wod.-kan. itp.)</i>	33 300,20 PLN

III. remonty wykonane we własnym zakresie
(grupa remontowo-konserwatorska ZGM) 572 942,90 PLN

w tym:

remont lokali mieszkalnych części wspólnych 249 788,63 PLN

*wymiana, modernizacja, naprawy instalacji
elektrycznej, wod.-kan., c.o.* 247 013,40 PLN

prace remontowo- konserwatorskie pozostałe 76 140,87 PLN

Łączne wydatki na remonty w 2018 roku 1 334 773,08 PLN

**Termomodernizacje budynków wykonane we wspólnotach mieszkaniowych z udziałem
Gminy Miasta Łowicza w 2018 r.**

Wspólnota Mieszkaniowa os. Kostka 7
(częściowe wykonanie dokończenie w 2019 r.)
(udział gminy 39,67%) – koszt całkowity 216 848,42 PLN

Wspólnota Mieszkaniowa os. Kostka 11
(udział gminy 56,06%) – koszt całkowity 256 605,81 PLN

**Łączne wydatki na termomodernizacje
w budynkach wspólnot mieszkaniowych** 473 454,23 PLN
w tym: udział gminy 229 876,99 PLN

V. OŚWIATA

Przedszkola i Żłobki

Zakład Ekonomiczno-Administracyjny w Łowiczu powstał 1 stycznia 2017 roku w wyniku przekształcenia Zakładu Obsługi Przedszkoli Miejskich, który rozpoczął swoją działalność w 1996 r. Zakład działa obecnie na podstawie Uchwały Nr XXX/204/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 września 2016r. Prowadzi obsługę administracyjną, finansowo-księgową i organizacyjną następujących jednostek prowadzonych przez Miasto Łowicz:

- Przedszkole nr 1 w Łowiczu ul. Ułańska 1,
- Przedszkole nr 2 w Łowiczu ul. Starzyńskiego 5a,
- Przedszkole nr 3 w Łowiczu ul. 3 Maja 4,
- Przedszkole nr 4 w Łowiczu ul. gen. Władysława Sikorskiego 2,
- Przedszkole nr 5 w Łowiczu ul. Józefa Chełmońskiego 5,
- Przedszkole nr 7 w Łowiczu ul. Wiosenna 2,
- Przedszkole Integracyjne nr 10 w Łowiczu ul. Księżacka 26,
- Żłobek Miejski w Łowiczu ul. gen. Władysława Sikorskiego 2.

W Mieście funkcjonują także Niepubliczne Przedszkola i Żłobki:

- Niepubliczne Przedszkole Diecezji Łowickiej im. bł. Bolesławy Lament w Łowiczu, ul. Seminaryjna 6 B.
- Niepubliczne Przedszkole „Tereferę” z siedzibą w Łowiczu, ul. 3-go Maja 3/5 wraz z oddziałem „Chatka” na os. Bratkowice 2, w miejscu dawnej sali zabaw „Bajkoland”,
- Niepubliczny Żłobek „Koliberek, ul. Braterska 1,
- Niepubliczny Żłobek „A KUKU”, ul. Mickiewicza 4.

Zakład realizuje budżet dla każdej obsługiwanej jednostki i przygotowuje łącznie 41 miesięcznych sprawozdań finansowych, kwartalnych (43), półrocznych i rocznych wraz ze sprawozdaniami opisowymi (52). Wydatki w 2018 roku wynosiły 12.379.316,34 zł, a plan na 2019 rok – 12.300.657,00 zł.

Prowadzi pełną dokumentację płacową 219 pracowników, w tym 115 nauczycieli oraz 104 pracowników administracyjno-obsługowych. Wypłaca świadczenia socjalne byłym pracownikom przedszkoli – emerytom i rencistom (130 osób).

Koordynuje i przeprowadza remonty i niezbędne naprawy w placówkach oraz przygotowuje dokumentację do przeprowadzenia przeglądów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (w 2018 roku kwota na remonty wynosiła 215.000,00 zł, a plan na 2019 rok – 320.000,00 zł). Prowadzi również sprawy związane z bezpieczeństwem i higieną pracy we wszystkich obsługiwanych jednostkach.

Oprócz działalności związanej z obsługą administracyjną, finansowo-księgową i organizacyjną obsługiwanych jednostek Zakład przejął również wszystkie zadania organu prowadzącego w stosunku do zatrudnianych dyrektorów i pracowników obsługiwanych jednostek, tj.:

- prowadzi sprawy kadrowe dyrektorów i pracowników,
- przeprowadza konkursy na stanowisko dyrektorów,
- dokonuje oceny pracy dyrektorów,

- prowadzi postępowania egzaminacyjne na stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i bierze udział w postępowaniach na inne stopnie awansu,
- przygotowuje wnioski o przyznanie nagród Burmistrza, Kuratora, MEN, itp.

Zakład Ekonomiczno-Administracyjny w Łowiczu przeprowadza i koordynuje rekrutację do przedszkoli, łącznie z przygotowaniem odpowiednich przepisów prawa (uchwały, zarządzenia, zasady i inne pisma).

Od 2014 roku Zakład prowadzi także sprawy związane z naliczaniem i rozliczaniem dotacji dla niepublicznych przedszkoli prowadzonych na terenie miasta Łowicza wraz z ustalaniem kwot zwrotu z Gmin za dzieci niebędące mieszkańcami Miasta.

Od marca 2019 roku Zakład prowadzi sprawy związane z naliczaniem i rozliczaniem dotacji dla żłobków prowadzonych na terenie Miasta Łowicza przez osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Zakład Ekonomiczno-Administracyjny w Łowiczu współpracuje również z dyrektorami przedszkoli w zdobywaniu środków zewnętrznych, głównie programów współfinansowanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Łączna wartość projektów realizowanych od 2010 roku wynosiła 381.211,89 zł, w tym dotacja 271.964,00 zł. W 2019 roku Zakład przygotował wniosek unijny współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 pn. „Nowa jakość edukacji w naszej łowickiej integracji” o wartości 1.067.223,60zł (obecnie skierowany do oceny merytorycznej).

LICZEBNOŚĆ POPULACJI DZIECI W WIEKI PRZEDSZKOLNYM

Rok szkolny	Wielkość populacji dzieci w wieku przedszkolnym	Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym			Łącznie	%
		Przedszkola publiczne	Przedszkola niepubliczne	Oddziały przy szkołach podstawowych		
2016/2017	1248	975	155	-	1130	90,5%
2017/2018	1299	970	181	-	1151	88,6%
2018/2019	1211	945	198	-	1143	94,4%

LICZBA ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH W ŁOWICZU

Rok szkolny	Liczba oddziałów przedszkolnych		Liczba dzieci
	przedszkola publiczne	przedszkola niepubliczne	
2016/2017	40	8	1161
2017/2018	40	8	1142
2018/2019	39	8	1143

STAN ZATRUDNIENIA W PRZEDSZKOLACH PUBLICZNYCH

Rok szkolny	Zatrudnieni nauczyciele	Zatrudnieni pracownicy obsługi	RAZEM
2016/2017	95,15	77,5	172,65
2017/2018	95,36	77,5	172,86
2018/2019*	101,45	83,5	184,95

Źródło: Zakład Ekonomiczno-Administracyjny w Łowiczu

*wzrost zatrudnienia w pracownikach pedagogicznych i niepedagogicznych wynika ze zmian w organizacji pracy przedszkoli m.in. utworzenie grup integracyjnych lub dodatkowe zatrudnienie związane z zapewnieniem opieki dla dzieci z dysfunkcjami

Szkoły podstawowe i oddziały gimnazjalne

Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu prowadzi i realizuje zadania wynikające z ustawy o Prawo oświatowe oraz nadzór nad działalnością szkół podstawowych, a w szczególności:

- nadzór nad przygotowywaniem projektów organizacyjnych szkół podstawowych i szkoły muzycznej do zatwierdzenia,
- analiza sprawozdań sporządzanych przez szkoły podstawowe oraz sporządzanie sprawozdań zbiorczych,
- prowadzenie spraw osobowych dyrektorów szkół podstawowych i dyrektora szkoły muzycznej,
- przygotowywanie i przeprowadzanie konkursów na stanowisko dyrektorów szkół podstawowych,
- przygotowywanie ocen częściowych pracy dyrektorów szkół podstawowych i szkoły muzycznej,
- współpraca z Kuratorium Oświaty w zakresie spraw dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych;
- współpraca ze związkami zawodowymi w sprawach oświatowych.

W strukturze systemu oświaty w Łowiczu działa 7 przedszkoli publicznych, 6 szkół podstawowych (dla 5 organem prowadzącym jest Gmina Miasto Łowicz, dla 1 - Zakon Ojców Pijarów).

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Łowiczu, ul. Kaliska 12,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Adama Mickiewicza w Łowiczu ul. Mickiewicza 1,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. kard. Karola Wojtyły, ul. Grunwaldzka 9,
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Marii Konopnickiej w Łowiczu ul. Stanisławskiego 31A,
- Szkoła Podstawowa nr 7 im. Jana Pawła II z Oddziałami Integracyjnymi w Łowiczu ul. Młodzieżowa 15.

Pijarska Szkoła Podstawowa Królowej Pokoju rozpoczęła działalność 1 września 1995 r., zaś Pijarskie Gimnazjum Królowej Pokoju funkcjonuje od 1 września 1999 r.

Od 1 września 2014 roku w Łowiczu rozpoczęła swą działalność Samorządowa Szkoła Muzyczna I Stopnia z siedzibą przy ul. A. Mickiewicza 19.

SZKOŁY PODSTAWOWE

Rok szkolny	Szkoły	Uczniowie
	Ogółem	Ogółem
2017/2018	5	1770
2018/2019	5	2042

Źródło: Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu

GIMNAZJA

W 2017 roku w wyniku reformy systemu edukacji gimnazja zostały włączone do szkół podstawowych, jako 2 i 3 klasy gimnazjalne.

W roku szkolnym 2017/2018 do klas gimnazjalnych uczęszczało 508 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2018/2019 – 255.

Miasto Łowicz w 2018 roku złożyło wniosek o dofinansowanie projektu konkursowego pn. „Rozwój kompetencji kluczowych uczniów łowickich szkół podstawowych”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Całkowita wartość projektu wyniesie 1 388 832,00 zł, przy kwocie dofinansowania 1 291 632,00 zł. (umowa została podpisana w kwietniu 2019 r.).

W projekcie weźmie udział 5 szkół podstawowych (950 uczniów i 156 nauczycieli) w latach 2018-2020. Wkład własny miasta w projekcie, złożonym 9 maja 2018 r., uwzględniony został w formie rzeczowej, tj. w postaci udostępnienia sal lekcyjnych. Wniosek został złożony w partnerstwie z firmą z Łodzi. W ramach projektu przewidziane są zadania:

1. Utworzenie:
  - pracowni komputerowych w pięciu szkołach, wyposażonych między innymi w stanowiska komputerowe, tablice multimedialne z projektorami, tablety z rysikami, drukarki 3D;
  - pracowni przyrodniczej w SP4 oraz w pozostałych szkołach doposażenie już istniejących pracowni przyrodniczych, fizycznych, chemicznych.
2. Zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań dla uczniów w pięciu szkołach: koła językowego, koła eksperymntarium (przyroda-chemia-fizyka), koła ICT (informatyczne) wszystkie szkoły, koła matematycznego – (wszystkie szkoły)
3. Zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zajęcia wyrównawcze, zakup sprzętu.
4. Dwa wyjazdy edukacyjne do Centrum Nauki EC1 w Łodzi.
5. Doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy indywidualnej z uczniem oraz wykorzystywania narzędzi TIK, zakończone egzaminem.

W lipcu 2018 r. Burmistrz Miasta Łowicza Krzysztof Jan Kaliński wręczył 128 najzdolniejszym uczniom stypendia naukowe za wysokie wyniki w nauce w roku szkolnym 2017/2018. Stypendium otrzymało 106 uczniów zamieszkujących Łowicz oraz 22 uczniów mieszkających poza miastem.

Uczniowie zostali podzieleni na 3 kategorie:

- Finaliści i laureaci różnych konkursów przedmiotowych i fakultatywnych: 13 osób otrzymało po 760 zł,
- Osoby z najwyższą wymaganą średnią: 13 osób otrzymało po 560 zł.

Ponadto 22 wychowankom miejskich szkół, mieszkającym poza Łowiczem przyznano stypendia Dyrektora szkoły w oparciu o art. 90 g ust. 9 i 10 ustawy o systemie oświaty; wysokość stypendium wynosi 220 zł za semestr, zatem za dwa semestry w roku szkolnym-440,00 zł. Pozostali uczniowie spełniający kryteria zawarte w uchwale Rady Miejskiej w Łowiczu w sumie 80 osób otrzymało po 440 zł.

Ogółem kwota przeznaczona na wypłatę stypendiów wyniosła: 62.040,00 zł.

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1 IM. TADEUSZA KOŚCIUSZKI W ŁOWICZU

1. Sukcesy szkoły:

- utrzymywanie wysokich wyników edukacyjnych,
- wzrost liczby uczniów, uzyskujących promocję z wyróżnieniem,
- bardzo duża grupa uczniów otrzymująca dyplomy za dobre wyniki w nauce oraz bardzo dobre lub wzorowe zachowanie,
- wzrost liczby uczniów otrzymujących Stypendium Burmistrza Miasta Łowicza za wysokie wyniki w nauce.

2. Informacje o konkursach wyróżnieniach i nagrodach dla uczniów:

Szkoła może pochwalić się:

- laureatem w Wojewódzkim Konkursie Przedmiotowym z historii,
- laureatem I stopnia z wysokim wynikiem Ogólnopolskiej Olimpiady Archimedes Plus z matematyki,
- finalistą w Wojewódzkim Konkursie Przedmiotowym z matematyki,
- 1,2,3, miejsce i wyróżnieniem w Powiatowym Konkursie „Muzealne spotkania z fotografią”,
- wyróżnieniem w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym Kangur Matematyczny, sukcesami sportowymi (cykliczność sukcesów sportowych), powiatowymi sukcesami w zawodach szachowych.

3. Doposażanie bazy szkoły

- wyposażenie klas w Tablice interaktywne (15 szt. na 24 sale),
- podniesienie jakości sprzętu komputerowego w pracowniach komputerowych,
- dostęp do Internetu w każdym pomieszczeniu szkoły,
- wzbogacanie środków edukacyjnych (audiobooki, ebooki, filmy edukacyjne, plansze mapy, gry edukacyjne, programy multimedialne) do możliwości psychofizycznych uczniów, dbałość o estetykę szkoły- remonty dwóch korytarzy szkolnych, klatki schodowej, trzech sal lekcyjnych.

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2 IM. ADAMA MICKIEWICZA W ŁOWICZU

Wyniki uczniów Szkoły Podstawowej nr 2 im. Adama Mickiewicza w Łowiczu w konkursach w 2018 roku

Etap miejski	Etap powiatowy	Etap rejonowy	Etap wojewódzki	Etap ogólnopolski	Etap międzynarodowy
„Mistrz ortografii”: III miejsce zespołowo	Powiatowy Konkurs Plastyczny „Zilustruj ulubioną baśń”: 2 pierwsze miejsca, 4 wyróżnienia	Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego: udział	Wojewódzki Konkurs Fotograficzno-Literacki „Patrzę na jesień i widzę...”: 1 wyróżnienie	Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Bezpieczeństwo pożarowe na co dzień”: 2 wyróżnienia (etap okręgowy)	Laureaci konkursu Archimedes Plus Historia Plus
Miejski Konkurs Ortograficzny: dwa I miejsca i tytuł Mistrza Ortografii (SP i GIM), I miejsce drużynowo, II miejsce, II miejsce drużynowo	Muzealne Spotkania z Fotografiami 2018 r. – etap powiatowy: 2 wyróżnienia	Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Geografii: udział	VII. Wojewódzki Konkurs Czytelniczy „Spójrzmy na historię z różnych stron”: II miejsce	Ogólnopolski Konkurs Polonistyczny „Z poprawną polszczyzną na co dzień”: finalistka, 5 wyróżnień	12 laureatów konkursu Archimedes. Matematyka. Plus
10. jubileuszowa edycja konkursu na Łowicką Szopkę Bożonarodzeniową: dwa I miejsca (kategorie wiekowe), Nagroda starosty łowickiego, Nagroda Koła Przewodników PTTK im. Anieli Chmielińskiej, wyróżnienie	XIII. edycja powiatowego konkursu plastycznego na szkło malowane „PIĘKNA NASZA BIAŁO CZERWONA”: 1 wyróżnienie	Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Historii: udział	Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Języka Polskiego: 2 finalistki	Mistrzostwa Polski w szachach: IV miejsce drużynowo	6 wyróżnień w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym Kangur

	Powiatowy Konkurs Fotograficzny „Bociany w Powiecie Łowickim”: 1 wyróżnienie	Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Matematyki: udział			
	Powiatowy Konkurs Fotograficzny „Rośliny wód i mokradeł Powiatu Łowickiego”: 2 wyróżnienia				
	Powiatowy Konkurs Fotograficzny „Cztery pory roku w powiecie łowickim”: I miejsce				
	„Z dziobakiem do Wiednia”: I miejsce drużynowo; II i III miejsce indywidualnie				
	Powiatowy Konkurs Polonistyczny: finalistka (wyróżnienie)				
	Powiatowy Konkurs Plastyczny „Chroń środowisko ponad wszystko”: III miejsce, 2 wyróżnienia				
	Powiatowy Konkurs pt. „Ekologiczna ozdoba Bożonarodzeniowa”: III miejsce, wyróżnienie				

Wyniki egzaminu gimnazjalnego rok 2018.

Warto zaznaczyć iż, wszystkie wyniki są wyżej średniej krajowej

Nazwa przedmiotu	średni wynik szkoły w %
Historia i WOS	70,5
Język polski	74,2
Przedmioty przyrodnicze	63,2
Matematyka	61,5
Język angielski poziom podstawowy	78
Język angielski poziom rozszerzony	60
Język niemiecki poziom podstawowy	63,5
Język niemiecki poziom rozszerzony	95

Sukcesy sportowe w Szkole Podstawowej nr 2 w Łowiczu w 2018 roku – klasy 7, 8 i gimn.

Dziewczęta:

- **III m. Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - lekkoatletyka
- **II m. Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - koszykówka
- **II m. Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - piłka siatkowa
- **III m. Półfinał Wojewódzkich Igrzysk Młodzieży Szkolnej** - sztafety pływackie
- **IV m. Ogólnopolskie Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - szachy drużynowo
- **II m. Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - piłka siatkowa plażowa
- **II m. Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - piłka ręczna
- **II m. Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - pływanie

Chłopcy:

- **II m. Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - lekkoatletyka
- **II m. Półfinał Wojewódzkie Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - koszykówka
- **IV m. Ogólnopolskie Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - szachy drużynowe
- **III m. Półfinał Wojewódzkie Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - sztafety pływackie
- **II m. Półfinał Wojewódzkie Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - piłka siatkowa plażowa oraz udział w zawodach wojewódzkich (7-8 miejsce)
- **I m. Powiatowe Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - indywidualne biegi przełajowe
- **II m. Półfinał Wojewódzkie Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - piłka ręczna
- **II m. Półfinał Wojewódzkie Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - sztafetowe biegi przełajowe oraz udział w zawodach wojewódzkich (11 miejsce)
- **III m. Półfinał Wojewódzkie Igrzyska Młodzieży Szkolnej** - pływanie

W roku 2018 w Szkole Podstawowej nr 2 w Łowiczu realizowane były następujące programy:

- **Owoce i warzywa w szkole** – program, w ramach którego w tygodniu uczniowie otrzymują 2 porcje owoców i 2 porcje warzyw
- **Szklanka mleka w szkole** – program, w ramach którego uczniowie otrzymują porcję mleka lub produktu mlecznego
- **Narodowy Program Czytelnictwa** - w ramach Priorytetu 3 Programu – „Rozwijanie zainteresowań uczniów przez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa wśród

dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych”. Pozyskano do biblioteki książki o wartości 15 000 zł (12 000 złotych -dotacja + 3 000 zł -wkład własny szkoły)

- Rozpoczęcie realizacji projektu pn. „**Rozwój kompetencji kluczowych uczniów łowickich szkół podstawowych**” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. Programem objętych jest 116 uczniów. Mają oni możliwość uczestniczenia w następujących zajęciach:
  - 1) Zajęciach komputerowych
  - 2) Zajęciach języka angielskiego
  - 3) Eksperymentarium

W roku 2018 Szkołę wsparła Rada Rodziców zakupując:

- Okna, drzwi do pracowni komputerowej i świetlicy – koszt 6 229,97 zł
- Zakup wykładzin, tablic korkowych – koszt 977,73 zł
- Zakup pomocy naukowych dla uczniów – koszt 4 490, 77 zł

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3 IM. KAROLA WOJTYŁY W ŁOWICZU

1) KONKURSY, SUKCESY

Na koniec roku szkolnego 2017/2018, w dniu poprzedzającym uroczystość zakończenia tj. 21.06.2018 r. nagrodzonych zostało około 151 uczniów za sukcesy w różnorodnych konkursach, w tym: 19 szkolnych, 3 miejskich, 1 rejonowych, 9 powiatowych, 1 wojewódzkich, 1 międzynarodowych. Były to konkursy: plastyczne, przedmiotowe, językowe, religijne, świąteczne, czytelnicze, recytatorskie, sportowe, ekologiczne.

Nagrodami za udział, zwycięstwa i wyróżnienia w konkursach były: książki, nagrody rzeczowe jak karty pamięci, osprzęt komputerowy, karty podarunkowe, słodczyce, dyplomy, puchary, celujące i bardzo dobre stopnie z przedmiotów.

Największe sukcesy uczniów to:

- Finalista Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Historii
- Wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Matematycznym "Kangur 2018"
- II miejsce w Powiatowym Konkursie Grafiki Komputerowej z wyróżnienie
- Wyróżnienie w Powiatowym Konkursie Recytatorskim "Niektórzy lubią poezję..."
- I miejsce w Orlikowej Lidze Mistrzów w piłce siatkowej w powiecie
- II miejsce w piłce siatkowej w powiecie
- 100% wynik jednego ucznia z egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego

W roku szkolnym 2017/2018 **12 uczniów** miało **100%** frekwencję.

SUKCESY W I PÓŁROCZU ROKU SZKOLNEGO 2018/2019:

- dwóch finalistów kuratorskiego Przedmiotowego Konkursu Historycznego na szczeblu wojewódzkim:
- nagroda specjalna Burmistrza Miasta Łowicza oraz trzy wyróżnienia w konkursie na szczeblu powiatowym „Łowicka Szopka Bożonarodzeniowa”,

- I miejsce w Powiatowym Konkursie Historycznym z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości.

2) PROGRAMY, PROJEKTY

Udział szkoły w projekcie „Rozwój kompetencji kluczowych uczniów łowickich szkół podstawowych”, nr RPLD.11.01.02-10-0087/18, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

3) POZYSKANE ŚRODKI

Rada Rodziców współfinansowała zakup szafek dla uczniów w kwocie 4.000,00 zł.

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4 IM. MARII KONOPNICKIEJ W ŁOWICZU

Informacje o konkursach, wyróżnieniach, pozycji w rankingach, nagrodach dla placówki oraz dla uczniów etc.

- Udział w rejonowym etapie „Wojewódzkiego Konkursu z Języka Polskiego”
- Promowanie talentu uczennicy w środowisku lokalnym polegające na zorganizowanie koncertu muzycznego „Co mi w duszy gra” w Łowickim Ośrodku Kultury
- Osiągnięcie tytułu Finalisty Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z matematyki
- Udział w etapie rejonowym Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z matematyki
- Nagroda Specjalna Kuratora Oświaty w Łodzi za działalność społeczną dla
- Wyróżnienia w Ogólnopolskim Konkursie Matematycznym „Kangur”
- Udział w Powiatowym Konkursie Fotograficznym „Rośliny wód i mokradeł Powiatu Łowickiego” zajęcie II miejsca przez uczennicę
- Zajęcie II miejsca w półfinałach Mistrzostw Województwa Łódzkiego w piłce koszykowej dziewcząt,
- Zajęcie V miejsca w półfinałach Mistrzostw Województwa Łódzkiego w piłce nożnej dziewcząt.

Informacja o ilości pozyskanych środków zewnętrznych oraz realizowanych dodatkowych projektów.

- Realizacja Projektu Rządowego pn. „Aktywna Tablica” -14.000zł
- Wyposażenie nowo powstałych pracowni; fizycznej, chemicznej, geograficznej – 36.245zł wraz pomocami, + 10.000zł zakup mebli.

SZKOŁA PODSTAWOWEJ NR 7 IM. JANA PAWŁA II Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI W ŁOWICZU

1. Udział szkół w rządowych programach pomocowych skierowanych do uczniów
W roku 2018 szkoła realizowała następujące programy skierowane do uczniów:

Nowy Program dla Szkół:

- 203 uczniów – owoce i warzywa, 202 – szklanka mleka – od stycznia do czerwca;

- 219 uczniów – owoce i warzywa, 215 – szklanka mleka – od września do grudnia.

2. Udział w innych programach i projektach:

Szkolny Klub Sportowy

Lepsza Szkoła – prowadzony przez Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe.

3. Innowacje pedagogiczne realizowane w szkole:

„Nie taki język straszny” - innowacja z języka polskiego – trzecia klasa gimnazjum

„Piłka jest okrągła a bramki są dwie” – innowacja sportowa - klasa trzecia szkoły podstawowej

„Francja bliżej nas” – innowacja z języka francuskiego – klasa szósta

„Patriotyzm współcześnie” – innowacja z historii – klasy siódme i ósme

„Zobaczyć, zbadać, zrozumieć – nauczanie przez eksperymentowanie” – innowacja z biologii i chemii – klasa VII a

4. Pozyskane środki zewnętrzne (rządowe) w 2018 roku:

Kwota: 13.500 zł – Aktywna Tablica

Przeznaczenie: zakup dwóch monitorów interaktywnych.

Celem zapewnienia bezpiecznych warunków przebywania uczniów w szkole, zmodernizowano system dozoru wizyjnego i dodatkowo system sygnalizacji włamania i napadu.

5. Osiągnięcia uczniów:

Lp.	NAZWA KONKURSU	ORGANIZATOR	LAUREACI
1	Miejski Konkurs Ortograficzny „Mistrz ortografii”	Miejska Biblioteka Publiczna	kat. kl. II- III I miejsce
2	XIV Konkurs Czytelniczy „Na tropie starożytnych tajemnic”	Pijarska Szkoła Królowej Pokoju w Łowiczu	II miejsce
3	Igrzyska Dzieci Minikoszykówka -etap miejski	SZS	III m dziewczęta II m chłopcy
4	Igrzyska Dzieci Minikoszykówka -etap powiatowy	SZS	III m dziewczęta II m chłopcy
5	Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Kangur”	Łódzkie Centrum Doskonalenia i Kształcenia Praktycznego	Wyróżnienia

6	XVI Powiatowy Konkurs Ekologiczno- Matematyczny	Urząd Gminy w Łowiczu, Szkoła Podstawowa w Popowie	I miejsce oraz Najlepszy Ekolog
7	XIII edycja Powiatowego Konkursu Plastycznego „ Na szkłe malowane- piękna, barwna i niepodległa”	Zespół Szkół Stowarzyszenia Rozwoju Wsi Waliszew i Okolic	Wyróżnienie
8	Igrzyska Dzieci w unihokeju	ZSZ Łowicz	Chłopcy III miejsce w Łowiczu
9	Igrzyska Dzieci w unihokeju	ZSZ Łowicz	Dziewczęta III miejsce w Łowiczu
10	Igrzyska Dzieci w mini piłce ręcznej	ZSZ Łowicz	Chłopcy III miejsce w Łowiczu, II miejsce w powiecie
11	Igrzyska Dzieci w mini piłce ręcznej	ZSZ Łowicz	Dziewczęta I miejsce w Łowiczu, III miejsce w powiecie
12	Igrzyska Dzieci w szachach	ZSZ Łowicz	IV miejsce w powiecie
13	Powiatowy Konkurs pt. „Ekologiczna ozdoba Bożonarodzeniowa”	Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Łowiczu	wyróżnienie

Uczniowie klas gimnazjalnych

Lp.	NAZWA KONKURSU	ORGANIZATOR	LAUREACI, MIEJSCA
1	Konkurs Przedmiotowy z Matematyki	Kurator Oświaty	laureatka
2	Konkurs Przedmiotowy z Historii	Kurator Oświaty	zakwalifikowała się do etapu rejonowego
3	Konkurs Historyczny „Losy żołnierza i dzieje oręża”	Kurator Oświaty w Łodzi	zakwalifikowali się do etapu rejonowego
4	Międzynarodowy Konkurs Matematyczny „Kangur”	Łódzkie Centrum Doskonalenia i Kształcenia Praktycznego	Wyróżnienie
5	„ Bonjour la France” I Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Francji	SP nr 116 w Łodzi	3 osoby zakwalifikowały się do etapu okręgowego.

6	Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Historii	Kuratorium Oświaty w Łodzi	Kwalifikacje do etapu rejonowego
7	Miejski konkurs z okazji 100-lecia Niepodległości	Burmistrz Miasta Łowicza	I miejsce

6. Udział uczniów w akcjach charytatywnych:

- „Szlachetna Paczka”,
- „Plastikowa Pomoc” – zbiórka nakrętek dla Kuby Chrabańskiego
- zbiórka makulatury dla dzieci z Domów Dziecka.

7. Dodatkowe informacje:

Z okazji 25-lecia szkoły razem z wychowawcami i rodzicami przeprowadzone zostały różnego rodzaju projekty, których wspólnym celem było przybliżenie postaci Wielkiego Polaka i oddanie mu hołdu. Zostało zaprojektowane nowe logo szkoły i stworzono nową stronę internetową. W przygotowaniu nowy sztandar szkoły.

SAMORZĄDOWA SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA W ŁOWICZU

Samorządowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Łowiczu rozpoczęła swoją działalność dydaktyczną we wrześniu 2014 r. w zakresie nauczania gry na instrumentach. Jest szkołą publiczną prowadzoną przez Urząd Miejski w Łowiczu. Nadzór pedagogiczny nad szkołą pełni Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, co skutkuje spełnianiem przez szkołę wymogów określonych prawem oświatowym.

W roku od września 2018 r w szkole pobiera naukę 110 uczniów w 9 klasach instrumentalnych: fortepian, skrzypce, wiolonczela, gitara, flet, klarnet, saksofon, trąbka i akordeon. Szkoła zatrudnia 20 nauczycieli o bardzo wysokich kwalifikacjach potwierdzonych nie tylko dyplomami wyższych uczelni, ale także pracą na Akademiach Muzycznych czy dorobkiem koncertowym.

Wielokrotnie w ciągu roku szkolnego uczniowie mieli możliwość prezentacji i porównywania swoich umiejętności na audycjach i koncertach przed szerszą publicznością nie tylko w szkole ale i poza nią, co wzbogaca ich doświadczenia muzyczne. Uczniowie biorą także udział w regionalnych, ogólnopolskich oraz międzynarodowych konkursach muzycznych, na których zachwycają swoją grą jurorów stając się uzyskując wyróżnienia i miejsca punktowane. Jury docenia także pracę nauczycieli towarzyszących uczniom podczas przesłuchań nagradzając ich dyplomami.

W roku 2018 placówka była organizatorem 14 koncertów wewnątrzszkolnych, do których należą audycje klasowe poszczególnych instrumentów.

Obok audycji organizowano koncerty w sali barokowej w Muzeum w Łowiczu:

- Koncert Muzyki Polskiej z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości – 12.05.2018
- Koncert Doroczny 9.06.2018
- Koncert Polskie Dźwięki z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości – 7.11.2018

- Koncert Kolęd – 18.12.2018

oraz koncerty ogólnoszkolne w murach szkoły

- Koncert na Dzień Otwarty dla uczniów szkół łowickich
- Koncert z okazji Dnia Matki – 26.05.2018
- Koncert z okazji Ślubowania uczniów klas pierwszych – 23.10.2018

Dzięki oprawie muzycznej uczniów Uroczysta Sesja Rady Miejskiej w dniu 8 maja 2018r. zyskała niepowtarzalne brzmienie.

Sukcesy pozaszkolne naszych uczniów:

- Wyróżnienie dla uczennicy III klasy fletu na IX Piotrkowskich Spotkaniach Fletowych
- III nagroda w grupie I dla ucznia III klasy fletu na IX Piotrkowskich Spotkaniach Fletowych
- III nagroda dla uczennicy III klasy wiolonczeli na IV Ogólnopolskim Konkursie „Miniatura Wiolonczelowa” im. Leona Szymłowskiego w Warszawie
- I nagroda dla uczennicy III klasy fletu na IV Spotkaniach Fletowych Regionu Łódzkiego w Zgierzu
- III nagroda dla ucznia III klasy fletu na IV Spotkaniach Fletowych Regionu Łódzkiego w Zgierzu
- III nagroda w IV kategorii – zespół fletowy z udziałem nauczyciela na VI Międzynarodowym Konkursie na Flet Solo IL FLAUTO RICERCATO w Łodzi
- Wyróżnienie w II kategorii – duet fletowy na VI Międzynarodowym Konkursie na Flet Solo IL FLAUTO RICERCATO w Łodzi

Szkoła wzbogaca corocznie swoje wyposażenie i obecnie posiada na stanie: 19 szt. skrzypiec, 10 szt. wiolonczel, 11 szt. fletów, 12 szt. klarnetów, 6 szt. saksofonów, 6 szt. trąbek, 3 szt. akordeonów, pianino i półkoncertowy fortepian oraz pomoce dydaktyczne (pulpity, pneumatyczne ławy i specjalistyczne podnóżki do fortepianów, instrumenty i akcesoria na zajęcia rytmiczne, ponad 512 pozycji nutowych do biblioteki itp.).

VI. INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

6.1 Strategia Rozwoju Miasta Łowicza na lata 2015-2023

Strategia rozwoju miasta to długookresowy plan działania określający strategiczne cele rozwoju oraz przyjmujący kierunki i priorytety działania (cele operacyjne i zadania realizacyjne), a także alokację środków finansowych, które są niezbędne dla realizacji przyjętych celów i zadań.

Strategia rozwoju miasta jest kompleksową i perspektywiczną koncepcją rozwoju, określającą cele rozwoju oraz drogi ich osiągnięcia. Jest planem obejmującym wszystkie płaszczyzny życia lokalnego, jest koncepcją rozwoju miasta w długiej perspektywie czasowej. Jest podstawowym instrumentem zarządzania miastem, staje się planem działania władz lokalnych, ułatwia i zwiększa spójność podejmowanych decyzji przez władze samorządowe. Pozwala lepiej zagospodarować zasoby: ludzkie, naturalne, materialne, a także określa optymalne ich wykorzystanie. Strategia zwiększa szanse miasta na uzyskanie dodatkowych, zewnętrznych źródeł zasilania lokalnego budżetu. Jest dokumentem planistycznym koniecznym do ubiegania się o środki finansowe z budżetu Unii Europejskiej.

Cele strategiczne miasta zostały sprecyzowane w 10 programach strategicznych. Dla każdego programu określono pakiet zadań strategicznych koniecznych do realizacji dla osiągnięcia zamierzonych celów. Monitoring strategii, zgodnie z zapisami w analizowanym dokumencie jest prowadzony w układzie **rocznym** i przedstawiany Radzie Miejskiej w Łowiczu, na posiedzeniach komisji stałych oraz sesji rady.

Poszczególne cele strategiczne wraz z programami i zadaniami przedstawiają schemat.

CEL STRATEGICZNY I.

Zdynamizowanie rozwoju gospodarczego miasta w celu zwiększenia zamożności i efektywnego zwalczania bezrobocia

CEL STRATEGICZNY II.
Podniesienie poziomu jakości życia

PROGRAM STRATEGICZNY
Poprawa stanu środowiska naturalnego

ZADANIA

1. Utrwalenie i poszerzenie terenów zielonych
2. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców – promocja edukacji ekologicznej.

PROGRAM STRATEGICZNY
Poprawa dostępności i jakości usług publicznych

ZADANIA

1. Stymulowanie aktywności mieszkańców miasta w zakresie rekreacyjno-sportowym
2. Podjęcie aktywnych działań zmniejszających bezrobocie oraz aktywnych form pomocy społecznej
3. Współdziałanie z Powiatową Komendą Policji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego
4. Zwiększenie integracji społecznej i aktywności cyfrowej
5. Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych

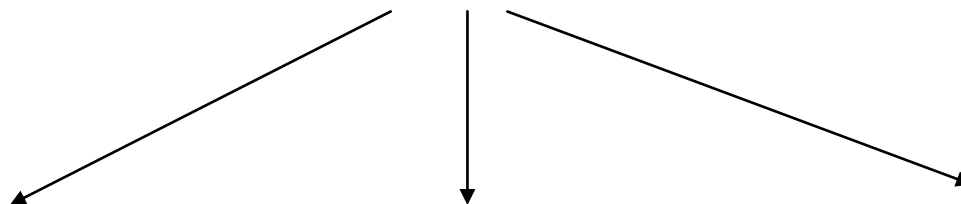
PROGRAM STRATEGICZNY
**Tworzenie warunków dla rozwoju
mieszkalnictwa**

ZADANIA

1. Zabezpieczenie i przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe
2. Selektywna prywatyzacja komunalnych zasobów mieszkaniowych
3. Wprowadzenie systemu finansowania komunalnego budownictwa mieszkaniowego
4. Przygotowanie i wdrażanie programu budownictwa, remontów i modernizacji zasobów komunalnych
5. Wspieranie różnorodnych form budownictwa mieszkaniowego

CEL STRATEGICZNY III.

Poprawa wyposażenia infrastrukturalnego miasta

PROGRAM STRATEGICZNY Zaopatrzenie miasta w czynniki energetyczne

1. Modernizacja i rozwój systemu ciepłowniczego
2. Kontynuacja działań zmierzających do gazyfikacji miasta
3. Rozwój odnawialnych źródeł energii.

PROGRAM STRATEGICZNY Zwiększenie dostępności komunikacyjnej

1. Skomunikowanie wewnętrznego układu drogowego z siecią dróg zewnętrznych
2. Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym modernizacja zabytkowej części miasta
3. Współdziałanie z PKP i PKS w celu poprawy połączeń komunikacyjnych miasta z otoczeniem
4. Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych
5. Wykonanie przedłużenia ulicy Starorzecze z budową ronda.
6. Modernizacja taboru transportowego Miasta Łowicza oraz infrastruktury związanej z obsługą taboru i prowadzonym transportem zbiorowym
7. Budowa obwodnicy na Górkach

PROGRAM STRATEGICZNY Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej

1. Dalsze niwelowanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania a stopniem skanalizowania miasta
2. Uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez rozdział wód deszczowych od ścieków sanitarnych, udrożnienie kanalizacji deszczowej
3. Modernizacja oczyszczalni ścieków

CEL STRATEGICZNY I
**ZDYNAMIZOWANIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO MIASTA W CELU ZWIĘKSZENIA ZAMOŻNOŚCI I EFEKTYWNEGO
ZWALCZANIA BEZROBOCIA**

PROGRAM STRATEGICZNY
Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności zasobów ludzkich

ZADANIE 1
Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb współczesnego rynku pracy

W 2018 roku prowadzono rozmowy z przedstawicielami władz Powiatu Łowickiego oraz z przedsiębiorcami w sprawie kształcenia zawodowego. Przedsiębiorcy z branży włókienniczej zwracali uwagę na pilną potrzebę kształcenia dla potrzeb tego zawodu. Kształcenie zawodowe jest zadaniem Powiatu Łowickiego.

ZADANIE 2
Promocja nauki

a) *Ogłoszono konkurs na najlepszą pracę dyplomową dotyczącą problematyki związanej z miastem Łowicz*

Konkurs corocznie ogłaszany jest przez Burmistrza Miasta Łowicza. Jego celem jest upowszechnienie dziedzictwa kulturowego Łowicza, promocja badań dotyczących zagadnień społecznych i gospodarczych związanych z historią i dniem współczesnym Miasta Łowicza. Do konkursu zgłaszane są prace licencjackie, inżynierskie, magisterskie, doktoranckie niezależnie od kierunków studiów, ale tematycznie związane z Łowiczem w dwóch kategoriach: Tematyka Społeczna (oświata, historia, kultura, kultura fizyczna i sport) i Tematyka Gospodarcza (architektura, infrastruktura techniczna miasta, lokalna przedsiębiorczość, bezrobocie, turystyka).

b) *Miasto Łowicz w 2018 roku złożyło wniosek o dofinansowanie projektu konkursowego pn. „Rozwój kompetencji kluczowych uczniów łowickich szkół podstawowych”*, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. W projekcie weźmie udział 5 szkół podstawowych (950 uczniów i 156 nauczycieli) w latach 2018-2020. Wkład własny miasta w projekcie, złożonym 9 maja 2018 r., uwzględniony został w formie rzeczowej, tj. w postaci udostępnienia sal lekcyjnych. W ramach projektu przewidziane są zadania:

1. Utworzenie:

- pracowni komputerowych w pięciu szkołach, wyposażonych między innymi w stanowiska komputerowe, tablice multimedialne z projektorami, tablety z rysikami, drukarki 3D;
- pracowni przyrodniczej w SP4 oraz w pozostałych szkołach doposażenie już istniejących pracowni przyrodniczych, fizycznych, chemicznych.

2. Zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych, kół zainteresowań dla uczniów w pięciu szkołach: koła językowego, koła eksperymntarium (przyroda-chemia-fizyka), koła ICT (informatyczne) wszystkie szkoły, koła matematycznego – (wszystkie szkoły)

3. Zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zajęcia wyrównawcze, zakup sprzętu.
  4. Dwa wyjazdy edukacyjne do Centrum Nauki EC1 w Łodzi.
  5. Doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie pracy indywidualnej z uczniem oraz wykorzystywania narzędzi TIK, zakończone egzaminem.
- c) W maju 2018 zorganizowano Konferencję popularno-naukową dot. przyszłości i historii kolei w Łowiczu.**
- d) Adaptacja pomieszczeń na Bibliotekę Miejską.** Pozyskano środki zewnętrzne na projekt pn.: „Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego oraz rozwój instytucji kultury w Łowiczu”. Zadanie dotyczące rozbudowy i przebudowy budynku Gimnazjum Nr 1 w Łowiczu w związku ze zmianami sposobu użytkowania części pomieszczeń szkoły na potrzeby Miejskiej Biblioteki im. A.K. Cebrowskiego zlokalizowane przy ul. Sienkiewicza 62. Biblioteka posiadać będzie oddzielne wejście, projektowaną klatkę schodową dobudowaną od strony frontu budynku. Projekt przewiduje również kompleksowe wyposażenie biblioteki w meble i sprzęt oraz aranżację wnętrza i otoczenia. Płatności za prace rozpoczęte w 2018 roku będą dokonane w roku 2019.
- d) Przyznano stypendia naukowe dla najzdolniejszych uczniów.**
- W lipcu 2018 r. Burmistrz Miasta Łowicza Krzysztof Jan Kaliński wręczył 128 najzdolniejszym uczniom stypendia naukowe za wysokie wyniki w nauce w roku szkolnym 2017/2018. Stypendium otrzymało 106 uczniów zamieszkujących Łowicz oraz 22 uczniów mieszkających poza miastem.
- Uczniowie zostali podzieleni na 3 kategorie:
- Finaliści i laureaci różnych konkursów przedmiotowych i fakultatywnych: 13 osób otrzymało po 760 zł,
  - Osoby z najwyższą wymaganą średnią: 13 osób otrzymało po 560 zł.

ZADANIE 3

Stymulowanie jakości kształcenia oraz wspomaganie jakościowego rozwoju szkolnictwa

a) Realizacja rządowego programu Ministerstwa Edukacji Narodowej pn. „Aktywna tablica”, którego celem jest rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na lata 2017-2019.

Trzy wnioski szkół, znajdujących się na terenie Łowicza, zostały zakwalifikowane do rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych. W ramach programu Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 4 oraz Szkoła Podstawowa nr 7 zostaną wyposażone w interaktywne monitory dotykowe oraz interaktywne tablice z projektorami. Warto przypomnieć, że w 2017 roku z programu skorzystały Szkoła Podstawowa nr 2 i Szkoła Podstawowa nr 3.

b) W 2018 roku wykonano Termomodernizację Przedszkola nr 5, ul. Chelmońskiego.

Zakres prac polegał na dociepleniu ścian zewnętrznych i stropów, wykonaniu instalacji centralnego ogrzewania wraz z instalacją gazową, demontaż starych kotłowni węglowych, wymianie pokrycia dachowego z konstrukcją dachów na budynkach przedszkola.

PROGRAM STRATEGICZNY

Tworzenie warunków do rozwoju turystyki

ZADANIE 1

Wzmacnianie infrastruktury usług turystycznych

- a) Realizacja zadania pn. „Organizacja spływów, regat i warsztatów kajakowych rzeką Bzurą”.** Organizacja otwartych warsztatów kajakarskich, regat kajakowych i spływów kajakowych. Prowadzenie zajęć z kajakarstwa na rzece Bzurze, upowszechnianie turystyki a także wykonanie niezbędnej dokumentacji z realizacji zadania .
- b) Dyżury licencjonowanych przewodników turystycznych dla turystów służące upowszechnianiu walorów turystycznych Miasta Łowicza w kraju i regionie.** Podstawowym celem dyżurów przewodnickich było poszerzenie oferty turystycznej dla grup turystycznych i turystów indywidualnych. Podczas dyżurów licencjonowany przewodnik oprowadzał grupy turystów po mieście i przekazywał wiedzę na temat zabytków i dorobku kulturalnego miasta co miało na celu zwiększenie liczby turystów odwiedzających miasto Łowicz. Zadanie realizowane było w niedziele od 1 czerwca do 31 sierpnia 2018 r. o godz. 13.00 przez PTTK Oddział w Łowiczu.
- c) Pieszko, na rowerze i kajakiem – organizacja imprez turystyki kwalifikowanej o zasięgu regionalnym”.** Zadanie w zakresie organizacji imprez turystycznych w formie m.in.: turystyki pieszej, rowerowej, kajakowej oraz imprez na orientację. W ramach zadania zorganizowane zostały cztery rajdy rowerowe, pieszy rajd nocny oraz spływ kajakowy „Szlakiem dwóch zamków” z Łowicza do Sochaczewa. Organizatorem zadania był PTTK Łowicz.
- d) Opracowano merytoryczne przewodnik turystyczny po Łowiczu i Ziemi Łowickiej, i przygotowano tekst do albumu o Łowiczu w wersji elektronicznej.**
- e) Wykonano tablice informacyjne, które zostały umieszczone w miejscach najważniejszych zabytków turystycznych miasta.** Tablice zawierają krótką historię/charakterystykę danego obiektu w trzech wersjach językowych.
- f) Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego oraz rozwój instytucji kultury w Łowiczu – Baszta Klickiego i Ratusz. Pozyskano środki zewnętrzne na projekt pn.: „Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego oraz rozwój instytucji kultury w Łowiczu”.**
Remont wnętrza Baszty (tynkowanie, malowanie, cyklinowanie podłóg, wykonanie instalacji, zakup wyposażenia ekspozycyjnego) utworzenie stałej ekspozycji: Parter: Izba pamięci gen. Klickiego; I Piętro: Izba Pamięci Harcerzy; II Piętro: Sala wystaw malarstwa współczesnego; Taras nad III piętro: Podest widokowy. Utworzenie kiosku interaktywnego poprzez adaptację istniejących pomieszczeń budynku gospodarczego. Istniejący budynek gospodarczy wraz z otaczającym terenem, który po pracach remontowych i adaptacyjnych ma pełnić funkcję na potrzeby spotkań i imprez kulturalnych w ramach działalności Multimedialnego Centrum Historii Baszty Gen. Klickiego. Zagospodarowanie terenu wokół baszty obejmie wykonanie: utwardzonych ciągów komunikacyjnych, kupno przenośnej sceny zadanej wyposażonej w urządzenia nagłaśniające i oświetleniowe, mała architektura – ławki 5 szt., kosze 5 szt., zaprojektowanie nowego i przebudowa istniejącego oświetlenia terenu – 7 szt., zaprojektowanie terenów zielonych. Prace konserwatorskie elewacji zabytkowego budynku ratusza. Wykonanie tynków zewnętrznych, obróbka blacharska, częściowa wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, malowanie elewacji budynku, instalacji odgromowej, dostosowanie dla osób niepełnosprawnych.
- g) Powstała aplikacja mobilna „Łowicz Audioprzewodnik.”**
Zakupiono oprogramowanie aplikacji mobilnej na telefony komórkowe smartfony z systemem android i IOS na potrzeby audio przewodnika po Łowiczu dla turystów
- g) Wykonanie kapsuły czasu w formie łowickiej skrzyni. Zakupiono kapsulę czasu z okazji 100-lecia Odzyskania Niepodległości. Wmurowano ją przed wejściem do ratusza.**

ZADANIE 2

Aktywna promocja walorów turystycznych miasta (ze szczególnym uwzględnieniem folkloru) przy współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

a) Organizacja warsztatów ludowych w skansenie przy Muzeum w Łowiczu w celu podtrzymywania tradycji kulturowej regionu łowickiego

W 2018 r. w warsztatach udział wzięło 554 osób.

- Mieszkańcy Łowicza i okolic - czerwiec 35 osób, lipiec 26 osób, sierpień 31 osób (92 osoby),
- Turyści w tym turyści zagraniczni - czerwiec 198 osób, lipiec 123 osób, sierpień 141 osób (462 osób).

b) Dalsza realizacja projektu „Folklor Łowicki – wdrożenie i promocja marki regionalnej Miasta Łowicza.

W ramach projektu marka regionalna Folklor Łowicki jest promowana poprzez:

- stworzenie systemu identyfikacji wizualnej, wykonanie znaku graficznego marki Łowicz, stworzenie strony internetowej Marki Łowicz, promocję folkloru łowickiego podczas świąt i uroczystości regionalnych m.in.: Festiwalu Księżaków w Boże Ciało, Festiwalu Dobrej Żywności „Księżackie Jadło”, „Parady Pasiaków”, organizacji wyborów „Księżanki i Księżaka Roku”.
- zakup i montaż tzw. CITY LIGHT (w centrum miasta, służącego do informowania o wydarzeniach związanych z Marką Łowicz). Zakupiono gadżety promocyjne w celu prowadzenia zintensyfikowania działań marketingowych i promocyjnych marki poprzez różnego rodzaju działania reklamowe, w tym m.in. filmy instruktażowe dotyczące rękodzieła łowickiego.

c) Zakupiono dekorację wielkanocną – podświetlaną pisankę we wzory z elementami łowickiej wycinanki ustawioną na okres świąteczny na placu Stary Rynek.

ZADANIE 3

Budowa zbiornika retencyjnego w dzielnicy Górki

Nie wykonano prac w tym zakresie. Miasto nie posiada środków finansowych na tak ogromne zadanie.

ZADANIE 4

Rewitalizacja śródmieścia

Rada Miejska w Łowiczu Uchwałą Nr XVI/111/2015 z dnia 16 listopada 2015 r. przyjęła „Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta Łowicza”. Program zawiera zasady kształtowania krajobrazu kulturowego i rewitalizacji miasta, określając jednocześnie obszary rewitalizacji. Stanowi również podstawę opracowania aktów wykonawczych w procesie rewitalizacji. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych stanowiąca załącznik do Uchwały nr XIX/131/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 stycznia 2016 r. obejmuje następujące przedsięwzięcia:

1. Rewitalizacja przestrzeni publicznej i budynków w Śródmieściu;

2. Przebudowa otoczenia dworca PKP w obrębie ul. Dworcowej;
3. Przebudowa układu komunikacyjnego związana z budową wiaduktu;
4. Budowa Sali widowiskowej na terenie ŁOK przy ul. Podrzecznej 20;
5. Zagospodarowanie nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5 na działalność społeczno – gospodarczą i rekreacyjną.

W ramach Zintegrowanego Programu Rewitalizacji Miasta Łowicza wykonano następujące zadania:

Ad.1) Budowa ul. Wegnera, Rotstada, Aptekarskiej.

Pozyskano środki zewnętrzne na projekt pn.: „Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego oraz rozwój instytucji kultury w Łowiczu”. W zakresie projektu przewidziano remont Baszty Klickiego oraz prace konserwatorskie elewacji zabytkowego budynku ratusza. Wykonanie tynków zewnętrznych, obróbka blacharska, częściowa wymiana stolarki drzwiowej i okiennej, malowanie elewacji budynku, instalacji odgromowej, dostosowanie dla osób niepełnosprawnych.

Ad.2) Realizacja projektu unijnego pn. „Unowocześnienie taboru transportowego Gminy Miasta Łowicz i Gminy Łowicz wraz z rozwojem infrastruktury transportowej”.

W ramach inwestycji wykonano przebudowę ulicy Dworcowej o łącznej długości ok 380 m., na początkowym odcinku o szerokości 9,6 m. jako ulica dwukierunkowa, a dalej szerokości 5,5 m. przy budynku dworca kolejowego jako ulica jednokierunkowa i szerokości 7 m. jako ulicę dwukierunkową wzdłuż zieleńca. Wykonano parking dla samochodów osobowych (177 miejsc postojowych, w tym 6 dla osób niepełnosprawnych. Przy budynku dworca wykonano zatokę autobusową oraz zlokalizowano wiaty dla ok. 20 rowerów. Otoczenie Dworca doposażono w nowe nasadzenia i zieleń oraz energooszczędne oświetlenie ledowe. W 2018 roku poblizu Dworca powstała stacja roweru miejskiego w ramach projektu „Rowerowe Łódzkie”

Ad.3) Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych z infrastrukturą towarzyszącą. Zakończono budowę rozpoczętą w roku 2017 - ul. Dmowskiego wraz z przebudową ul. 1-go Maja. W ramach tego zadania wykonano budowę nowej drogi klasy Z pomiędzy istniejącą ulicą 1-go Maja w Łowiczu (droga powiatowa) a rondem Niepodległości na skrzyżowaniu ulic Kaliskiej i ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Zadanie obejmowało także przebudowę drogi powiatowej ul. 1-go Maja z budową ronda jw. Ulica 1-go Maja szerokości 7,0 m, ścieżką pieszo-rowerową po stronie południowej i chodnik po stronie północnej. Inwestycja została oddana do użytku 17.10.2018r. Miasto otrzymało dofinansowanie z Rządowego Programu na rzecz rozwoju lokalnej infrastruktury drogowej w wysokości 2 966 105,00 zł. Środki w całej wysokości zostały rozliczone i wpłynęły na konto Miasta.

Ad.4, 5) W lutym 2018 r. złożono wnioski o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej z RPO Woj. Łódzkiego na lata 2014-2020 dla projektu pn. "Budowa Demonstracyjnego Budynku Pasywnego - Wielofunkcyjnej Sali w Łowiczu". Projekt został złożony do naboru RPLD.04.03.02-IZ.00-10-001/17-Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna, Działanie IV.3 Ochrona powietrza, Poddziałanie IV.3.2 Ochrona powietrza. W Ramach Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. W październiku 2018 roku Zarząd Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr 1397/18 wyłonił do dofinansowania projekt złożony przez Miasto Łowicz.

Kwota projektu ogółem: 10.686 287, 71 zł, Przyznana kwota dofinansowania 79,9 %: 4.234 674, 13 zł, Wkład miasta Łowicz 20,1 %: 6.451 613, 58 zł

Nie podpisano umowy ze względu na brak środków finansowych.

Teren przy ulicy Kaliskiej 5 został dodatkowo zagospodarowany i wyposażony w dwa baseny zewnętrzne o głębokości 60 cm i 1,2 m i wymiarach 12,5 x 6,5 metra.

Doposażono baseny zewnętrzne i zakupiono urządzenia zabawowe tj. zjeżdżalnia, huśtawki, piaskownicę oraz urządzenia do uzdatniania wody, a także wykonano boisko do piłki siatkowej plażowej. W 2018 roku z basenów skorzystało 6500 osób.

PROGRAM STRATEGICZNY

Kreowanie warunków dla rozwoju potencjału gospodarczego

ZADANIE 1

Zabezpieczenie i infrastrukturalne przygotowanie terenów dla rozwoju nowej działalności gospodarczej

- Nowa firma Hellyar Plastics otrzymała zezwolenie na działalność w Łódzkiej Specjalnej strefie Ekonomicznej S.A. W czerwcu 2018 r. burmistrz Łowicza Krzysztof Jan Kaliński podpisał akt notarialny. Firma Hellyar Plastics złożyła także pismo w sprawie wykupu od miasta 8000 m2 działki uzupełniającej na poszerzenie działalności firmy. Firma jest wiodącym brytyjskim producentem i dystrybutorem granulatu do produkcji elementów z tworzyw sztucznych dla branży AGD. W październiku 2018 roku rozpoczęły się prace związane z budową dwóch hal: produkcyjnej i magazynowej.
- Miasto Łowicz udostępniło infrastrukturę wodno-kanalizacyjną dla potrzeb firm powstających po dawnej jednostce wojskowej. Zakład Energetyki Ciepłej dokonał budowy sieci i przyłączy ciepłowniczych do budynków usługowo- handlowych przy ul. Sikorskiego.
- W ramach tej inwestycji przyłączono do sieci 3 nowe budynki usługowo- handlowe na terenie inwestycyjnym przy ul. Broniewskiego. - W 2017 roku Firma Maspex - Agros Nova znana ze swoich produktów firmowanych marką Łowicz, Kotlin i Krakus, otrzymała zezwolenia na działalność w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej S.A. W 2018 roku firma kontynuowała rozbudowę kompleksu produkcyjno-magazynowego i zaplecza surowcowego w Łowiczu. Obok inwestycji produkcyjno-logistycznych firma prowadzi będzie mocne działania marketingowe, umacniające pozycję swoich marek. Firma ma zainwestować 200 mln zł.
- Pomoc miasta w szybkim zagospodarowaniu i założeniu firm SCANIA i MRÓWKA przy ulicy Uchanka.
- Przebudowa dróg miejskich przy nowo powstających budynkach na ul. Szkolnej. Współpraca ze spółką gazowniczą w synchronizacji terminów prac.

ZADANIE 2

Stworzenie infrastruktury wspierającej rozwój przedsiębiorczości

Modernizacja targowiska miejskiego

W 2017 roku wykonano nowe ogrodzenie. Wykonano dokumentację projektową zadaszania targowicy. Opracowano dokumentację projektową w zakresie części nawierzchni utwardzonej na targowisku miejskim, przebudowy ogrodzenia od strony ul. Sikorskiego i budowy ogrodzenia od strony ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego i wykonano wymienione elementy. Wartość zamówienia wyniosła 300 232,40 zł. Ogłoszono trzy przetargi na wykonanie zadaszania wiaty targowej, w tym dwa zostały unieważnione. Jeden z powodu braku ofert, w drugim wartość środków finansowych przeznaczonych na zadanie była niższa niż ceny ofertowe. W trzecim przetargu wyłoniono wykonawcę prac i podpisano umowę. Termin realizacji zadania: maj- sierpień 2019 r.

ZADANIE 3

Zbudowanie i wdrażanie zasad pro-gospodarczego systemu promocji miasta

a) **Realizacja projektu pn. „Łowicz - centrum przetwórstwa rolno-spożywczego”**, przygotowano film promocyjny z udziałem łowickich przedsiębiorców i ich produktów z dostawą na nośnikach pamięci zewnętrznej w ramach zadania „Kampania promocyjno-informacyjna”. Film promocyjny jako forma skutecznej promocji, staje się jednym z kluczowych działań kampanii promocyjno-informacyjnej. Sami przedsiębiorcy bardzo liczą, iż dzięki tej formie reklamy wzrośnie świadomość konsumentów odnośnie marki firmy oraz wzrost sprzedaży.

Dzięki wykorzystaniu elektronicznych środków przekazu film był udostępniany wszystkimi możliwymi kanałami dystrybucji m.in na portalu łowickiej przedsiębiorczości (www.lowiczbiznesowy.eu), który zrzesza przedsiębiorców z całego powiatu łowickiego. Poza tym film był rozpowszechniany na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Łowiczu oraz na Fanpage na Facebooku. Film dołączany był do pakietów promocyjnych/upominkowych, które zostały rozdysponowane podczas wydarzeń organizowanych w ramach projektu pn. „Łowicz-centrum przetwórstwa rolno-spożywczego”, m.in. Międzynarodowe Łowickie Gospodarcze Forum Przedsiębiorców, Startup Sprint Łowicz czy targi spożywcze. Co najważniejsze film promocyjny był wyświetlany na stoiskach podczas krajowych (WARSAW FOOD EXPO 2018) i zagranicznych (SIAL PARIS 2018) targach spożywczych.

b) **Wizyta w Łowiczu grupy dziennikarzy prasy branżowej sektora spożywczego z Niemiec, Rosji, Ukrainy oraz Francji.**

Goście przybyli na zaproszenie Urzędu Miejskiego w Łowiczu, realizującego działania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. II Oś priorytetowa: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka, Działanie: II.2: Internacjonalizacja przedsiębiorstw, Poddziałanie: II.2.2: Promocja gospodarcza regionu. Wizyta była jednym z elementów działań skierowanych na rzecz rozwoju współpracy handlowej łowickich firm spożywczych z zagranicą i jest współfinansowana przez Unię Europejską. W czasie dwudniowego pobytu, 19-20 marca 2018 r. dziennikarze spotkali się z władzami samorządowymi Łowicza oraz przedsiębiorcami biorącymi udział w projekcie. Dziennikarze w ramach wizyty odwiedzili wiodące firmy łowickie z sektora małych średnich przedsiębiorstw: Firmę Braci Urbanek Andrzej i Jacek Urbanek Spółka Jawna, Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe „FIRMA” Józef Brejnak, Spółka Ogrodniczo - Pszczelarska „PSZCZÓŁKA” w Łowiczu Sp. z o. o. oraz lidera lokalnego rynku ZPOW AGROS NOVA Sp. z o. o. sp. k

c) **Nowe przestrzenie reklamowe dla łowickich firm.**

Produkty łowickich firm z branży włókienniczej promowane były w przestrzeniach reklamowych Dworca Centralnego, Metra i Lotniska „Chopina” w Warszawie. Był to efekt realizacji przez Urząd Miejski w Łowiczu, kolejnego etapu projektu pn. „Po nitce z Łowicza. Wsparcie eksportu dla branży włókienniczej”.

ZADANIE 4

Opracowanie i wdrażanie zasad pro-rozwojowej polityki budżetowej i inwestycyjnej miasta

Zadanie realizowane jest na bieżąco przez Wydział do Spraw Pozyskiwania Środków Zewnętrznych Urzędu Miejskiego w Łowiczu. Wydział prowadzi stały monitoring funduszy Unii Europejskiej i innych podobnych źródeł finansowania (dotacji, pożyczek, kredytów) w zakresie możliwości realizacji zadań Miasta. Wskazuje finansowe i organizacyjno-prawne możliwości zapewnienia środków dla realizacji inwestycji wynikających z przyjętych priorytetów i programów. Sporządza przy współpracy

z wydziałami wnioski aplikacyjne wraz z załącznikami o uzyskanie środków z funduszy Unii Europejskiej i innych pozabudżetowych na realizację inwestycji. Bierze udział w przygotowaniu studium wykonalności dla opracowanych wniosków. Współpracuje z różnymi podmiotami w zakresie pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych na zadania. Prowadzi zbiorczą ewidencję inwestycji, które mogą korzystać z finansowania w ramach określonych funduszy zewnętrznych, oraz na bieżąco monitoruje stan zaawansowania przygotowania wniosków dofinansowanie projektów ze środków zewnętrznych.

ZADANIE 5

Integrowanie lokalnego środowiska przedsiębiorców

a) *Łowickie firmy sektora rolno-spożywczego promowały swoje produkty na Międzynarodowych Targach Żywności Warsaw Food Expo 2018*, które odbywały się w dniach 24-26 maja 2018 r. w Nadarzynie. Swoje stoiska na targach miały: Spółka Ogrodniczo-Pszczelarska „Pszczółka”, Firma Braci Urbanek, Agros Nova, Regionalne Koło Pszczelarzy oraz Zrzeszenie Plantatorów Owoców. Łowickie stoisko, cieszące się dużym zainteresowaniem wśród uczestników targów razem z przedsiębiorcami przygotował Urząd Miejski w Łowiczu, realizujący projekt pn. „Łowicz - centrum przetwórstwa rolno-spożywczego” w ramach Osi Priorytetowej II: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020.

b) *Międzynarodowe Łowickie Forum Gospodarcze oraz Startup Sprint Łowicz*

7 września w hotelu Eco w Łowiczu odbyło się Forum Gospodarcze, które było częścią dużego projektu realizowanego przez Urząd Miejski w Łowiczu pn. „Łowicz - centrum przetwórstwa rolno-spożywczego”, którego celem jest promocja regionu łódzkiego ze szczególnym uwzględnieniem roli Łowicza, jako wiodącego centrum przetwórstwa rolno – spożywczego.

Forum stanowiło doskonałą platformę dyskusji, wymiany poglądów, doświadczeń pomiędzy praktykami biznesu, samorządowcami oraz ekspertami, a także okazją do nawiązania kontaktów biznesowych i międzynarodowych. Założeniem forum była także okazja do promocji lokalnych firm, podniesienia rangi gospodarczej regionu, nawiązania nowych relacji podczas spotkań, które umożliwią zainteresowanym stronom dyskusję o potencjalnych obszarach współpracy i realizacji wspólnych celów biznesowych. Założeniem organizatorów było pokazanie przedsiębiorców z terenu Łowicza, jako dobrej marki. Dlatego gośćmi specjalnymi Forum były firmy wywodzące się z regionu, które odniosły już sukces i chętnie dzieliły się doświadczeniem.

PROGRAM STRATEGICZNY

Stworzenie nowoczesnego systemu zarządzania miastem

ZADANIE 1

Przystosowanie administracji do zmieniających się wymagań klienta urzędu

a) *w Urzędzie Miejskim w Łowiczu funkcjonuje usługa „Paybynet”*

To pierwszy w Polsce system płatności online bezpośrednio z rachunku klienta na rachunek sklepu internetowego lub urzędu. Stanowiska do obsługi płatności znajdują się

w Urzędzie Stanu Cywilnego, Wydziale Finansowym, Wydziale Spraw Obywatelskich i Wydziale Gospodarki Gruntami, Planowania Przestrzennego i Rolnictwa.

b) Miejski System Powiadamiania SMS służący do informowania mieszkańców o ważnych wydarzeniach i ostrzeżenia przed zagrożeniami,

Dzięki systemowi mieszkańcy otrzymują bezpłatne wiadomości SMS z informacjami o: sytuacjach kryzysowych zagrażających zdrowiu i życiu, zagrożeniach meteorologicznych lub hydrologicznych (np. burze, silne opady, silne wichury, śnieżyce i inne), wydarzeniach kulturalnych i sportowych (festyny, imprezy sportowe, koncerty), z zakresu gospodarki komunalnej (np. zbiórka odpadów wielkogabarytowych, przerwy w dostawie wody, prądu).

c) Zakup dedykowanej platformy w formie strony internetowej do kompleksowej obsługi Łowickiego Budżetu Obywatelskiego.

W lipcu 2018 roku Rada Miejska w Łowiczu uchwaliła nowy regulamin w sprawie wymagań jakie powinien spełniać projekt Budżetu Obywatelskiego miasta Łowicza. Zakup specjalnej platformy internetowej umożliwił zgłaszanie projektów drogą elektroniczną, a także znacznie ułatwił proces ich weryfikacji oraz głosowania nad wybranymi propozycjami.

d) Zakupy inwestycyjne – serwer, urządzenia brzegowe, komputery i dodatkowe funkcjonalności systemu OTAGO. Wydatki poniesiono na zakup urządzenia brzegowego sieci UTM, integrację modułu Kasa z First Datą oraz dostawę funkcjonalności przekształcenia wieczystego użytkowania w prawo własności.

CEL STRATEGICZNY II
PODNIESIENIE POZIOMU JAKOŚCI ŻYCIA

PROGRAM STRATEGICZNY
Poprawa stanu środowiska naturalnego

ZADANIE 1
Utrwalenie i poszerzenie terenów zielonych

a) Przekazywanie dotacji przedmiotowej dla Zakładu Usług Komunalnych a następnie do Zakładu Utrzymania Miasta na prace urządzeniowe i agrotechniczne na terenie Lasu Komunalnego. Prace bieżące związane z utrzymaniem i konserwacją zieleni w mieście m.in: zakup roślin (krzewy, drzewa, nasiona), zakup materiałów eksploatacyjnych i paliwa do kosiarek, naprawy i konserwacja fontanny, wycinka i pielęgnacja drzew, trawników i nasadzeń.

b) Nabycie nieruchomości położonej w obrębie Kostka o pow. 0,8342 ha pod poszerzenie terenów zieleni - kompleksu leśnego

ZADANIE 2
Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców – promocja edukacji ekologicznej

a) W zakresie kształtowania proekologicznych postaw wśród mieszkańców miasta i promocji edukacji ekologicznej zorganizowano m.in.: **Konkurs „Zielone Miasto” na najładniej urządzonego ogród i balkon**. Celem konkursu jest promowanie aktywności wśród mieszkańców w tworzeniu nowego wizerunku własnego otoczenia oraz powiększanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Miasta Łowicza oraz poprawa wyglądu estetycznego naszego miasta.

Konkurs realizowany był w trzech kategoriach:

- 1) kategoria I – ogród przy budynku jednorodzinnym,
- 2) kategoria II – ogród przy budynku wielorodzinnym,
- 3) kategoria III – balkon, w tym również okno.

Do konkursu zgłoszono:

- 5 ogrodów w kategorii I – ogród przy budynku jednorodzinnym
- 5 ogrody w kategorii II- ogród przy budynku wielorodzinnym
- 4 zgłoszenia w kategorii III – balkon, w tym również okno.

Tradycyjnie, nagrodami dla zwycięzcy konkursu w danej kategorii jest sfinansowanie towarów zakupionych w sklepach ogrodniczych.

b) Akcja usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z nieruchomości znajdujących się na terenie Miasta Łowicza,

Zadanie obejmowało usunięcie odpadów zawierających azbest z nieruchomości znajdujących się na terenie miasta, tj. właściwie zapakowanie odpadów zawierających azbest, załadunek, transport i przekazanie do unieszkodliwienia poprzez składowanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest na uprawnionym środowisku, z 36 nieruchomości znajdujących się na terenie miasta Łowicza. Usunięto 61,36 ton azbestu.

c) Program MISJA-EMISJA

Miasto udzieliło dotacji celowych z budżetu Miasta Łowicza na dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji, związanych z podnoszeniem efektywności energetycznej oraz wykorzystaniem układów wysokosprawnej kogeneracji i odnawialnych źródeł energii na terenie miasta Łowicza w ramach zadania: „MISJA- EMISJA”. Łącznie 96 osobom wypłacono 645.401,22 zł.

d) Złożono do Urzędu Marszałkowskiego wnioski o dofinansowanie instalacji 62 solarów na budynkach mieszkańców Łowicza na kwotę ponad 700 tys. zł.

PROGRAM STRATEGICZNY
Poprawa dostępności i jakości usług publicznych

ZADANIE 1
Stymulowanie aktywności mieszkańców miasta w zakresie rekreacyjno- sportowym

a) Ścieżka pieszo – rowerowa w ul. Arkadyjskiej

Wyłoniono wykonawcę usługi i podpisano umowę. Trwają prace projektowe nad miejską częścią projektu pn.: „Budowa szlaku turystyczno – rowerowego pod nazwą Perły Księstwa Łowickiego”. Budowa szlaku umożliwi bezpieczny dojazd rowerem z Łowicza, przez Arkadię do Nieborowa. Umowę podpisali przedstawiciele czterech samorządów: Powiatu Łowickiego, Gminy Nieborów, Gminy Łowicz i Miasto Łowicz.

b) Integracja różnych systemów transportu zbiorowego poprzez rozbudowę węzłów przesiadkowych w województwie łódzkim „Rowerowe Łódzkie”.

Miasto Łowicz we współpracy z Samorządem Województwa Łódzkiego realizuje z dofinansowaniem ze środków Unii Europejskiej projekt pt. „Rowerowe Łódzkie”.

W ramach projektu powstało 12 stacji rowerowych na 12 stanowisk z 96 rowerami miejskimi zlokalizowanych na gruntach będących własnością Gminy Miasto Łowicz: ul. Dworcowa, pl. Stary Rynek, pl. Nowy Rynek, ul. Starzyńskiego (Targowica Miejska), ul. Sadowa, ul. Medyczna, ul. Podleśna, ul. Kaliska (przy ul. Włókienniczej), ul. Kaliska (Pływalnia OSiR), ul. Jana Pawła II (OSiR), ul. Armii Krajowej, ul. Grunwaldzka (SP3). W związku z przystąpieniem do projektu „Rowerowe Łódzkie” Gmina – Miasto Łowicz osiąga następujące korzyści społeczno-ekonomiczne:

- integracja Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej z innymi systemami transportowymi i rowerem miejskim - wspólny bilet na styku linii kolejowej, którą kursować będą pociągi ŁKA i linii komunikacji miejskiej oraz opłatą za rower,
- poprawa jakości życia mieszkańców Łowicza,
- zapewnienie wysokiej jakości powietrza atmosferycznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń stworzenie podstaw do większego udostępnienia atrakcyjnego turystycznie obszaru.

c) Obiekty sportowe – budowa budynku zaplecza stadionu przy ul. Starzyńskiego – etap I

Opracowano założenia do dokumentacji projektowej przez Wydział Inwestycji i Remontów. Opracowano badania geotechniczne. Wykonano dokumentację techniczną. Budynek dwukondygnacyjny o wymiarach dł. – 36 m x 15,0 m usytuowany za bramką z wjazdem od strony ul. Starzyńskiego. Wyposażony w 2 szatnie dla zawodników (miejsce dla 20 osób, wieszaki lub szafki na 20 osób, minimum 5 pryszniców, 1 toaleta, 1 pisuar), 2 szatnie treningowe około 30 m² każda, szatnia dla sędziów, pomieszczenie konferencyjne dla mediów około 70 m² z zapleczem kuchennym, pokój dla stanowiska dowodzenia, spikerów po około 10 m² każdy, pomieszczenia biurowe min. 4 pokoje w tym na sekretariat klubu, Zarząd, Głównego Księgowego, pierwszej pomocy(kontroli antydopingowej), węzeł cieplny, korytarze, przejścia, pomieszczenia gospodarcze około 10 m², WC damska i męska, trybuna dla VIP-ów z zadaszeniem dla około 50 miejsc, pomieszczenia gospodarcze, siłownia.

d) Wykonano Plac zabaw i siłownię na os. Szarych Szeregów

e) Powstała siłownia plenerowa na terenie Szkoły Podstawowej nr 1. Nowy plac zabaw i siłownia terenowa zostały wykonane i przekazane do użytkowania – ul. Konopackiego.

f) Kompleks rekreacyjny – Górka Frajdy w parku Błonie. Trwa opracowanie założeń do dokumentacji projektowanej. Zlecono wykonanie map do celów projektowych. Projektant opracował koncepcję kompleksu rekreacyjnego w parku.

g) Na osiedlu Dąbrowskiego wykonano mini tor rolkowego i siłownię plenerową z urządzeniami street workout i fitness. Została podpisana umowa z Łowicką Spółdzielnią Mieszkaniową na użyczenie terenu. Prace wykonano.

h) Miasto Łowicz udzieliło dotacji celowej dla ZHP Hufiec Łowicz w celu wsparcia organizacji wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży szkolnej, a także szkolenia młodzieży.

i) Wykonano bieżnię lekkoatletyczną przy Szkole Podstawowej nr 2 w Łowiczu

Zakres prac obejmował wykonanie bieżni lekkoatletycznej poliuretanowej dwu torowej o ogólnej długości 170 m i prostej do biegu na 60 m oraz skoczni w dal. Wykonano koryto w podłożu, ułożono podsypkę piaskową, ustawiono obrzeża i wykonano podbudowę z tłuczni i podbudowę asfaltową. Ułożono nawierzchnię poliuretanową. Prace zakończono w listopadzie 2018r.

j) Naprawa nawierzchni na Placu zabaw na Błoniach

Zakres prac obejmował wykonanie naprawy nawierzchni z płyt SBR, demontaż starych płyt wraz z uzupełnieniem podbudowy, oczyszczeniem płyt i ich ponowny montaż

na placu zabaw na powierzchni 1334 m². Wykonanie nowej nawierzchni z płyt SBR na powierzchni 88 m². Dostarczenie i montaż urządzenia zabawowego.

ZADANIE 2

Podjęcie aktywnych działań zmniejszających bezrobocie oraz aktywnych form pomocy społecznej

- a) **Informowanie mieszkańców i lokalnych przedsiębiorców o organizowanych spotkaniach, szkoleniach** dot. pozyskiwania środków unijnych na rozwój firmy. Zaproszenia kierowane są m.in. przez m.in. Lokalny Punkt Informacyjnych Funduszy Europejskich w Łowiczu.
- b) **II edycja akcji „Zjedz obiad z seniorem” w Łowiczu, której celem jest przeciwdziałanie samotności i promocja wolontariatu.** Spotkania seniorów z wolontariuszami na obiadach przygotowanych bezpłatnie przez łowickich restauratorów odbyły się w lutym 2018 roku. W drugiej edycji „Zjedz obiad z Seniorem” udział wzięli: Restauracja „Polonia w Zaciszu”, Restauracja „Stara Łaźnia”, Restauracja „Powroty”, Restauracja „Jarzyniak”, Restauracja „Polonia”, Restauracja „Cafe Brama”, Restauracja „Na poddaszu”
- c) **Kolejną formą wsparcia dla osób pozostających bez pracy jest organizacja Targów Pracy.** Powiatowy Urząd Pracy we współpracy z Miastem Łowicz organizuje Targi Pracy i Staży Zawodowych, które odbywają się w hali Ośrodka Sportu i Rekreacji ul. Jana Pawła II. Dzięki temu mieszkańcy Łowicza i okolic mają okazję do bezpośredniego spotkania pracodawcami, którzy oferują zatrudnienie osobom zainteresowanym. Taka forma kontaktu ułatwi wyłonienie najbardziej pożądanych z punktu widzenia firm kandydatów do pracy.

ZADANIE 3

Współdziałanie z Powiatową Komendą Policji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego.

- a) **W zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego przekazano z budżetu miasta 65.000,00 zł dla Komendy Powiatowej Policji**
Środki finansowe przeznaczone zostały na rekompensatę pieniężną dla policjantów za czas służby przekraczającej normę określoną, którzy realizują zadania z zakresu służby prewencyjnej, w celu poprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie miasta Łowicza.
W ramach Porozumienia, policjanci Komendy Powiatowej Policji w Łowiczu od 1 kwietnia do 31 grudnia 2018 r. pełnili dodatkowe dwuosobowe piesze patrole, zgodnie z ustalonym grafikiem dyslokacji służb ponadnormatywnych. Comiesięczne grafiki dyslokacji patroli, będą uwzględniały ilość patroli i czas pełnienia służby ponadnormatywnej oraz teren (ulice) rozlokowania policjantów. Na terenie Łowicza pełniono dodatkowe służby w okresie od kwietnia 2018 r. do grudnia 2018 r., rejony patrolowania określono na podstawie okresowych analiz stanu bezpieczeństwa, przy uwzględnieniu głosów społeczności lokalnej i wniosków Radnych Miejskich. Dwuosobowe patrole piesze były wystawione w każdym tygodniu w piątki, soboty i niedziele oraz w święta. Patrolowały tereny najbardziej zagrożone przestępczością, wytypowane przez policjantów KPP w Łowiczu, na podstawie analizy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz podejmowanych interwencji.
- b) **Komenda Powiatowa Policji w Łowiczu wspólnie z Urzędem Miejskim prowadziła akcję bezpłatnego oznaczania rowerów w Łowiczu.**
Głównym celem akcji była możliwość identyfikacji właściciela w przypadku odzyskania skradzionego roweru, a tym samym ograniczenie zjawiska kradzieży rowerów poprzez nanoszenie cech identyfikacyjnych na jednoślady. Dzięki temu każdy oznakowany rower posiadał swój numer a mieszkańcy mogli czuć się bezpieczniej.

Procedura polegała na wygrawerowaniu specjalnym przyrządem typu „engraver” oznaczenia składającego się z liter i cyfr oraz rejestracji w bazie danych Policji. Każdy oznakowany rower został opatrzony w widocznym miejscu naklejką informującą o dokonaniu oznakowania roweru. Rowery znakowane były również przez policjantów w czasie trwania największych imprez miejskich.

c) Zakup sprzętu dla Ochotniczej Straży Pożarnej. W 2018 roku otrzymano dotację z Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi na zakup rozpieracza kolumnowego do rozcinania pojazdów dla potrzeb ratownictwa drogowego.

d) Rozbudowa monitoringu miejskiego, parking przy ulicy Starorzecze.

W ramach wydatków bieżących przeniesiono kamerę monitoringu miejskiego z ul. Bielawskiej na budynek C Urzędu Miejskiego w celu monitorowania parkingu i spięto z istniejącym systemem monitoringu.

e) Oświetlenie ulic, placów i dróg. Wykonano doświetlenie części ul. A. Krajowej w Łowiczu.

f) Budowa oświetlenia ścieżki zdrowia w Lasku Miejskim. Trwa opracowanie założeń do dokumentacji projektowanej. Zlecono wykonanie map do celów projektowych. Wykonano dokumentację techniczną.

ZADANIE 4

Zwiększenie integracji społecznej i aktywności cyfrowej

Dużą rolę w zakresie zwiększenia integracji społecznej odgrywa funkcjonujący w mieście Uniwersytet Trzeciego Wieku. Siedzibą Uniwersytetu od początku jest lokal w sali Łowickiego Ośrodka Kultury przy ul. Podrzecznej 20. Uniwersytet III Wieku liczy aktualnie ponad 200 osób a zadaniem Stowarzyszenia ŁUTW jest zachowanie i zwiększenie sprawności intelektualnej, psychicznej i fizycznej członków oraz ich aktywizacja społeczna. Służyły i służą temu różnorodne formy działalności.

ŁUTW oferuje swoim słuchaczom możliwość systematycznej realizacji pasji i zainteresowań w ramach cotygodniowych kół zainteresowań lub sekcji zgodnie z bieżącym zapotrzebowaniem np. koła: języka angielskiego (dla początkujących i zaawansowanych), literackie, teatralne, plastyczne, taneczne, kulinarne, rowerowe, Nordic walking, gimnastyki ogólnej, gimnastyki z elementami pilates, aerobiku w basenie, brydża sportowego i brydża dla początkujących, turystyki wysokogórskiej. We wcześniejszych.

Funkcjonujący w mieście Klub Seniora „RADOŚĆ” również organizuje szereg działań mających na celu zwiększenie integracji społecznej osób starszych i zapobieganiu ich izolacji społecznej. Poprzez realizację działań statutowych zachęca i pobudza także do aktywności fizycznej i profilaktyki zdrowotnej.

ZADANIE 5

Utworzenie domu dziennego pobytu dla osób starszych

Miasto na razie nie planuje utworzenia domu, ale w zaktualizowanej strategii miasta Łowicza znajdzie się zadanie związane z pobudzaniem aktywności osób starszych. Środowiskowy Dom Samopomocy, jednostka organizacyjna podlegająca pod miasto Łowicz jest ośrodkiem wsparcia dziennego. W bieżącej działalności realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej udzielając oparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi mającymi trudności z kształtowaniem swoich stosunków z otoczeniem, pozwalającego na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną. Działalność ukierunkowana jest na zapobieganie izolacji

społecznej poprzez stwarzanie warunków sprzyjających integracji, rozwiązywania problemów dnia codziennego, udzielanie wsparcia psychicznego, przełamywanie barier we wzajemnych relacjach. Środowiskowy Dom Samopomocy zapewnia codziennie opiekę i wsparcie społeczne, pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych uczestników, ich usamodzielnienie oraz szeroko rozumianą integrację społeczną jako przywrócenie możliwości do pełnienia powszechnie dostępnych w społeczności ról społecznych. Dla każdego uczestnika opracowywany jest plan postępowania wspierająco - aktywizującego na czas wydanej decyzji, który jest dostosowany do potrzeb i możliwości uczestnika.

PROGRAM STRATEGICZNY
Tworzenie warunków dla rozwoju mieszkalnictwa

ZADANIE 1
Zabezpieczenie i przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe

a) Program „Mieszkanie Plus” etap I.

W 2017 r. wykonano koncepcję zagospodarowania terenu obejmującą wykonanie 3 budynków wielorodzinnych przy ulicy Krudowskiego pod program rządowy „Mieszkania Plus”. Zaproponowano w koncepcji – 3 budynki dwu klatkowe, 4–kondygnacje nadziemne, bez podpiwniczenia, ze stropodachem płaskim niewentylowanym, realizowanym w tradycyjnej technologii wykonawstwa. W każdym bloku będą 32 mieszkania o wielkości od 38 m² do 67 m². Ogrzewanie z kotłowni gazowej indywidualnej. Została podpisana umowa z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na realizację tego programu pilotażowego.

W 2018 roku Miasto Łowicz i BGK Nieruchomości powołały Spółkę „Mieszkanie DLA ROZWOJU” Rada Miejska w Łowiczu podjęła stosowną uchwałę w tej sprawie. Przedstawicielami miasta w Spółce zostali: Burmistrz Krzysztof Jan Kaliński oraz Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów Urzędu Miejskiego w Łowiczu Pan Grzegorz Pełka. Spółka ogłosiła przetarg na wykonanie dokumentacji projektowej trzech bloków. Wyłoniono wykonawcę, który pracuje nad projektem. Miasto wstępnie uzgodniło zasady naboru wniosków dla przyszłych lokatorów.

ZADANIE 2
Selektywna prywatyzacja komunalnych zasobów mieszkaniowych

Miasto nie planuje prywatyzacji zasobów komunalnych.

ZADANIE 3
Wprowadzenie systemu finansowania komunalnego budownictwa mieszkaniowego

Miasto wspólnie z BGK Nieruchomości pracuje przy realizacji zadania „Mieszkanie Plus”.

ZADANIE 4

Przygotowanie i wdrażanie programu budownictwa, remontów i modernizacji zasobów komunalnych

a) Termomodernizacja budynku wielorodzinnego mieszkalnego przy ul. Chelmońskiego 2

Wydatki poniesiono na uaktualnienie audytu energetycznego, dokumentację techniczną, dostarczenie energii elektrycznej, demontaż starej i montaż nowej zbiorczej instalacji antenowej oraz domofonu, nadzór budowlany, inwestorski i ornitologiczny, roboty termomodernizacyjne, tj. ocieplenie stropu poddasza oraz nad klatką schodową, ocieplenie ścian zewnętrznych, piwnic, ścian wewnętrznych dzielących pomieszczenia ogrzewane od nieogrzewanych na poddaszu, regulacje hydrauliczną układu grzewczego, opaskę wokół budynku, obróbki blacharskie, rynny, remont kominów i montaż budek lęgowych.

Zadanie zrealizowano dzięki dofinansowaniu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi:

- z dotacji 64 400,00 zł

- z pożyczki 96 600,00 zł.

b) Termomodernizacja budynku wielorodzinnego mieszkalnego przy ul. A. Krajowej nr 43N

Środki wydatkowano na: uaktualnienie audytu energetycznego, dokumentację techniczną, zasłonięcie otworów wentylacyjnych, nadzór budowlany i ornitologiczny, roboty termomodernizacyjne: ocieplenie stropu pod poddaszem, wymianę stolarki okiennej, ocieplenie ścian zewnętrznych piwnic, regulację hydrauliczną układu grzewczego, opaskę wokół budynku, remont balkonów, kominów, rynny oraz obróbki blacharskie.

c) Utwardzenie i zagospodarowanie terenu między budynkami wielorodzinnymi przy ul. A. Krajowej 43M i 43N

Środki wydatkowano na: nadzór budowlany oraz roboty budowlane, tj. mechaniczne rozebranie nawierzchni z betonu, usunięcie humusu za pomocą spycharek, mechaniczne profilowanie i zagęszczanie podłoża pod warstwy konstrukcyjne nawierzchni w gruncie, wykonanie podbudowy z kruszywa łamanego i podsypki piaskowej z zagęszczeniem mechanicznym, położenie nawierzchni z kostki brukowej i betonowych krawężników, wykonanie ławy pod krawężniki batonowe z oporem, rozścielenie ziemi urodzajnej i wykonanie trawników dywanowych siewem na gruncie bez nawożenia.

d) Wymiana windy osobowej w budynku przy ul. Kaliskiej 6. Wykonano inwentaryzację budowlaną wraz z opinią stanu technicznego konstrukcji szybu windowego oraz opracowanie programu funkcjonalno-użytkowego dla wymiany windy oraz zamontowano klimatyzację.

ZADANIE 5

Wspieranie różnorodnych form budownictwa mieszkaniowego

Miasto pomaga prywatnym inwestorom i osobom prywatnym przy budownictwie mieszkaniowym poprzez zmiany planu zagospodarowania przestrzennego. W Studium uwarunkowań przestrzennych powiększono powierzchnię gruntów pod budownictwo mieszkaniowe.

CEL STRATEGICZNY III
POPRAWA WYPOSAŻENIA INFRASTRUKTURALNEGO MIASTA

PROGRAM STRATEGICZNY

Zaopatrzenie miasta w czynniki energetyczne

ZADANIE 1

Modernizacja i rozwój systemu ciepłowniczego

Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu Sp. z o.o. w roku 2018 wykonał następujące inwestycje w zakresie modernizacji, budowy i przebudowy systemu ciepłowniczego na terenie miasta Łowicz:

a) Budowa i przebudowa sieci ciepłowniczej na Os. Noakowskiego,

W ramach tej inwestycji wykonano przebudowę sieci i przyłączy ciepłowniczych z rur preizolowanych do 6 budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Spółka poniosła nakłady na modernizację odcinka sieci i przyłączy na Os. Noakowskiego w wysokości 321 298,47 zł. Zadanie nie zostało zakończone. W planie jest dokończenie modernizacji sieci ciepłowniczej na osiedlu Noakowskiego i Starzyńskiego w latach 2019-2020.

Realizowane inwestycje wpisują się w strategię spółki natomiast kolejność realizacji uwarunkowuje ogólna sytuacja na rynku energii.

b) Przyłącze ciepłownicze do budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Akademickiej 1,

c) Przebudowa sieci ciepłowniczej na Os. Reymonta. W ramach tej inwestycji wykonano przebudowę sieci ciepłowniczej w związku ze zmianą sposobu zasilania budynków na Os. Reymonta i likwidacją kotłowni R1.

d) Przebudowa kotłowni A43. W ramach tej inwestycji wykonano przebudowę pomieszczenia kotłowni i wymianę 2 kotłów olejowych na 5 kotłów gazowych kondensacyjnych.

e) Węzeł cieplny na Os. Reymonta. W związku ze zmianą sposobu zasilania budynków na Os. Reymonta w ramach inwestycji dokonano zakupu i montażu węzła cieplnego do budynku nr 4 na Os. Reymonta.

f) Budowa sieci i przyłączy ciepłowniczych do budynków usługowo- handlowych przy ul. Sikorskiego,

W ramach tej inwestycji przyłączono do sieci 3 nowe budynki usługowo- handlowe na terenie inwestycyjnym przy ul. Broniewskiego.

ZADANIE 2

Kontynuacja zadań zmierzających do gazyfikacji miasta

W zakresie działań zmierzających do gazyfikacji miasta zorganizowano dwa spotkania dotyczące zwiększenia obszarów objętych gazyfikacją. _Spotkania odbyły się w dzielnicy Korabka i Górki. Wzięło w nich udział ok. 280 osób zainteresowanych podłączeniem do sieci gazowej. Podczas spotkań mieszkańcy mogli zapoznać się z

warunkami przyłączenia do sieci gazowej, pobrać wnioski o wydanie warunków podłączenia do sieci gazowej oraz zadać pytania na ww. temat przedstawicielowi gazowni. Efektem spotkania na Korabce jest zaprojektowanie i rozpoczęcie sieci gazowej średniego ciśnienia. Mieszkańcy osiedla Górki składali wnioski w Urzędzie Miejskim do 30 marca 2017 r. Do Urzędu Miejskiego w Łowiczu wpłynęło 150 deklaracji, które zostały przekazane Polskiej Spółce Gazowniczej Oddział Zakład Gazowniczy w Łodzi. Miasto Łowicz ogłosiło nabór wniosków także w dzielnicy Korabka oraz Przedmieście. Podłączenie do sieci gazowej zaplanowano na 2019 rok.

ZADANIE 3 **Rozwój odnawialnych źródeł energii**

a) Dofinansowanie do instalacji paneli solarnych, umożliwiających podgrzewanie ciepłej wody,

W ramach Osi Priorytetowej IV Gospodarka niskoemisyjna, Działania IV.1. Odnawialne źródła energii, Poddziałania IV.1.2. Odnawialne źródła energii, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 ogłoszony został konkurs, w którym możliwe jest uzyskanie dofinansowania na budowę infrastruktury służącej do produkcji energii cieplnej, pochodzącej ze źródeł odnawialnych. W wyniku prowadzonego naboru deklaracji, zgłosiły się 62 osoby zainteresowane możliwością instalacji paneli solarnych umożliwiających podgrzewanie ciepłej wody użytkowej. Konkurs RPO Województwa Łódzkiego przewiduje możliwość otrzymania dofinansowanie do 85% kosztów netto inwestycji. Informacja o projektach, które otrzymają dofinansowanie w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego spodziewane są w okolicach 15 maja 2019 roku.

b) W lutym 2018 r. złożono wniosek o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej z RPO Woj. Łódzkiego na lata 2014-2020 dla projektu pn. "Budowa Demonstracyjnego Budynku Pasywnego - Wielofunkcyjnej Sali w Łowiczu".

Projekt został złożony do naboru RPLD.04.03.02-IZ.00-10-001/17-Oś priorytetowa IV Gospodarka niskoemisyjna, Działanie IV.3 Ochrona powietrza, Poddziałanie IV.3.2 Ochrona powietrza. W Ramach Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020. W październiku 2018 roku Zarząd Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr 1397/18 wyłonił do dofinansowania projekt złożony przez Miasto Łowicz.

Kwota projektu ogółem: 10.686 287, 71 zł

Przyznana kwota dofinansowania 79,9 %: 4.234 674, 13 zł

Wkład miasta Łowicz 20,1 %: 6.451 613, 58 zł

PROGRAM STRATEGICZNY **Zwiększenie dostępności komunikacyjnej**

ZADANIE 1 **Skomunikowanie wewnętrznego układu drogowego z siecią dróg zewnętrznych**

W 2018 roku Miasto Łowicz skierowało pismo do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad z siedzibą w Łodzi, w którym poinformowało, iż konieczne jest rozpoczęcie prac przy budowie wschodniej obwodnicy Łowicza, na Drodze Krajowej nr 70 i nr 92, wraz z wybudowaniem mostu na rzece Bzurze i usunięcia tranzytu przez

centrum Miasta Łowicza. Informując, że inwestycja jest niezwykle potrzebna dla prawidłowego funkcjonowania w/w dróg w Łowiczu i okolicach, oraz w celu poprawienia w jakości życia mieszkańców wschodniej części miasta. Miasto Łowicz otrzymało odpowiedź od GDDKiA, informujące o dostrzeganiu problemów komunikacyjnych wynikających z dużego natężenia ruchu tranzytowego na ciągu drogi krajowej nr 70 przez Miasto Łowicz, jednak aktualnie budowa wschodniej obwodnicy Łowicza nie znajduje się na liście podstawowej i rezerwowej obowiązującego Planu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023. W związku z tym budowa obwodnicy została wytypowana do zadania inwestycyjnego po 2020 roku w zakresie drogowych obejść miejscowości na terenie województwa łódzkiego. Propozycja zostanie zgłoszona przy najbliższej aktualizacji w/w planu.

ZADANIE 2

Poprawa jakości dróg lokalnych, w tym modernizacja zabytkowej części miasta.

W zakresie poprawy jakości dróg lokalnych, dokonano budowy oraz przebudowy ulic:

- a) **Przebudowa ul. Dolnej.** Wykonano przebudowę ul. Dolnej na długości 112 m obejmującą swym zakresem wykonanie nowej nawierzchni jezdni o powierzchni 752 m² wraz z chodnikami i zjazdami indywidualnymi o powierzchni 366 m². Prace budowlane wykonał Zakład Utrzymania Miasta.
- b) **Budowa ul. Wegnera, Rotstada, Aptekarskiej.** W ramach inwestycji wykonano nawierzchnię chodników i jezdni o łącznej powierzchni 2116 m². Utworzono 16 miejsc postojowych dla samochodów osobowych w zatokach.
- c) **Przebudowa ul. Moniuszki.** Opracowano dokumentację projektową budowy ulicy. Wyłoniono wykonawcę prac i wykonano drogę z kostki betonowej długości 140 m i szerokości 6,0 m.
- d) **Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych ul. Kopernika.** Zakres prac obejmował wykonanie nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych na powierzchni 2574 m² oraz chodników i zjazdów o powierzchni 716 m². Roboty zakończono 12.09.2018r.
- e) **Przebudowa skrzyżowania ul. A. Krajowej z ul. Nadburzańską.** Opracowano koncepcję przejazdu bezkolizyjnego przez linię kolejową w km. 81,570 m w ciągu ul. Mostowej i Armii Krajowej w postaci tunelu drogowego wraz ze skrzyżowaniem z ul. Nadburzańską. Klasa projektowanej drogi Z, skrajnia wysokościowa dla ruchu kołowego 4,20 m, szerokość jezdni min. 7,0 m wraz z ścieżką pieszo-rowerową dla pieszych i przejazdów rowerów. Szerokość chodnika min. 2,0 m, ścieżki rowerowej min 2,0 m. Wysokość skrajni min. 2,50 m. **Planuje** się po stronie południowej rozwiązanie w postaci skrzyżowania ul. Mostowej, Blich i przejazdu pod torami jako rondo drogowe oraz podłączenie ul. Bocznej. Od strony północnej skrzyżowanie dróg ul. Armii Krajowej do połączenia z ul. Chełmońskiego, przejazdu pod torami oraz włączenie z ul. Nadburzańską. Wydział Inwestycji i Remontów złożył wniosek o wspólne wykonywanie tej inwestycji i współfinansowanie prac, ponieważ jest zainteresowanie tą inwestycją. PKP PLK złożyło wniosek o przyznanie środków unijnych na to zadanie.
- f) **Przebudowa ul. Topolowej, Słowackiego, Norwida, Szkolnej.** Zadanie objęło wykonanie:
  - przebudowy ulicy Słowackiego na długości 416,5 m wraz z budową kanalizacji deszczowej. Ulica będzie posiadała nawierzchnie jezdni z mieszanek mineralno-bitumicznych i chodników, zjazdów i zatok z kostki betonowej;
  - przebudowy ulicy Norwida o długości 100,50 mb wraz z chodnikami, jazdami i zatokami;
  - przebudowy w ulicy Szkolnej o długości 185,0 mb wraz z chodnikami.

Łączna powierzchnia ulic o nawierzchni asfaltowej 2956 m², chodników, zjazdów i zatok o nawierzchni z kostki betonowej 2570 m².

Wyłoniono w procedurze przetargowej wykonawcę prac. Wartość zamówienia wyniosła 1 966 770,00 zł. Zakończono w 2018 r. budowę ul. Słowackiego i Norwida o wartości 1 530 786,40 zł, a kwotę 435.983,60 przeniesiono na wydatki niewygasające. Prace wstrzymane na ul. Szkolnej z powodu przygotowania do wykonania gazociągu przez PGNiG, które blokuje wykonywanie przebudowy tej ulicy.

- g) **Przebudowa ul. Sochaczewskiej.** Zakres prac obejmował wykonanie nawierzchni ul. Sochaczewskiej w jej południowej części na odcinku 266 m, powierzchnia ulicy o nawierzchni z mieszanek mineralno-bitumicznych wyniosła 1285 m². Prace wykonano i odebrano 22.05.2018 r.
- h) **Budowa zatok parkingowych przy SP nr 1.** Zadanie polegało na wykonaniu zatoki postojowej do 1 min dla zatrzymujących się pojazdów rodziców dowożących dzieci do szkoły, w celu płynnego przejazdu pojazdów ul. Kaliską i poprawy bezpieczeństwa ruchu. Opracowano dokumentację techniczną. Prace zakończono w grudniu 2018 r.
- i) **Przebudowa ul. Zielonej.** Opracowano dokumentację projektową. Zakład Usług Komunalnych zakończył wykonywanie kanalizacji sanitarnej. Wyłoniono wykonawcę w przetargu nieograniczonym na odtworzenie nawierzchni. Wykonano nawierzchnię na ulicy długości 127,70 m. Powierzchnia utwardzona 1095 m² wykonana kostki betonowej gr. 8 cm na podbudowie z mieszanki stabilizowanej mechanicznej 0-31,5 gr. 25 cm. Prace zakończono.
- j) **Budowa ul. Braterskiej i ul. Diamentowej.** Opracowano założenia do dokumentacji projektowanej. Wykonano mapy do celów projektowych. Opracowana została dokumentacja techniczna na wykonanie drogi.
- k) **Budowa ul. Dziewiarskiej.** Opracowano założenia do dokumentacji projektowanej. Wykonano mapy do celów projektowych. Zlecono opracowanie dokumentacji technicznej przebudowy ul. Dziewiarskiej wraz z chodnikiem, przejściem dla pieszych w ul. Kaliskiej i chodnikiem wzdłuż ul. Kaliskiej do połączenia z ul. Lnianą.
- l) **Budowa ul. Kresowej.** Trwa opracowanie założeń do dokumentacji projektowanej. Zostały opracowane mapy do celów projektowych.
- m) **Przebudowa ul. Młodzieżowej.** Opracowano założenia do dokumentacji projektowej. Wykonano mapy do celów projektowych. Trwa opracowywanie dokumentacji technicznej. Wybrano wykonawcę projektu.
- n) **Przebudowa ul. Nowej.** Opracowano dokumentację projektową. Uzgodniono dokumentację z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Wyłoniono wykonawcę prac. Wartość prac 77 456,42 zł. W grudniu rozpoczęto prace, które nie zostały zakończone ze względu na warunki atmosferyczne. Termin zakończenia kwiecień 2019 r.
- o) **Chodnik i parking przed Przedszkolem nr 3.** Opracowano założenia do dokumentacji projektowanej. Zlecono wykonanie map do celów projektowych. Opracowywano dokumentację techniczną wraz z uzgodnieniami i pozwoleniami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Złożono zawiadomienie o rozpoczęciu robót do Starostwa Powiatowego. Wyłoniono wykonawcę robót. Termin zakończenia maj 2019 r.
- p) **Przebudowa chodników na os. Kostka.** Zadanie polegało na wykonaniu utwardzeń przed blokiem nr 5 na os. Kostka na powierzchni 729 m².
- q) **Budowa parkingu przy ul. Blich.** Wykonano II Etap inwestycji polegającej na budowie zatok parkingowych przy cmentarzu katedralnym. Wykonano parking dla samochodów osobowych na 22 miejsca postojowe. Łączna powierzchnia utwardzeń wynosi 563 m², nawierzchnia kostka betonowa. Obiekt oddano do użytkowania.
- r) **Przebudowa ul. Paderewskiego.** Opracowano dokumentację projektową budowy ulicy. Prace zakończono w grudniu 2018 r.

ZADANIE 3

Współdziałanie z PKP i PKS w celu poprawy połączeń komunikacyjnych miasta z otoczeniem

a) Budowa pętli autobusowych dla autobusów komunikacji publicznej oraz zakup wiat autobusowych,

Wyłoniono wykonawcę na roboty budowlane związane z budową pętli autobusowych dla autobusów komunikacji publicznej na ul. Tuszewskiej i ul. Łódzkiej. Wartość prac 235 011,12 zł brutto. Pętle autobusowe zostały wykonane i oddane do użytkowania. Zakupiono 21 wiat autobusowych w następujących lokalizacjach:

- ul. Sikorskiego 2 szt., ul. Starzyńskiego 2 szt., ul. Wiejska 1 szt., ul. Powstańców 1863r. 1 szt., ul. Jana Pawła II 4 szt., ul. Armii Krajowej 3 szt., ul. Chełmońskiego 2 szt., ul. Łódzka 1 szt., ul. Kurkowa 2 szt., ul. Tuszewska 1 szt., ul. Kiernozka 1 szt., ul. Blich 1 szt..

b) Miasto umożliwiło PKS korzystanie z parkingu za Urzędem Miejskim w Łowiczu, znajdującego się na ulicy Starorzecze w związku z wymówieniem dzierżawy gruntu przy dworcu przez PKP. Miasto zbudowało 2 wiaty przystankowe dla pasażerów PKS.

ZADANIE 4

Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych

W kwietniu 2017 roku podpisano umowę na ponad 428 mln zł na kompleksową modernizację linii kolejowej E20 Warszawa - Poznań, obejmującą odcinek Żychlin - Łowicz - Sochaczew. Powstanie m.in. nowa sieć trakcyjna wraz z układem zasilania o mocy rzędu 6MW, nowoczesne systemy sterowania, zmodernizowane stacje i wiadukt.

Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych z infrastrukturą towarzyszącą. Zakończono budowę rozpoczętą w roku 2017 - ul. Dmowskiego wraz z przebudową ul. 1-go Maja. W ramach tego zadania wykonano budowę nowej drogi klasy Z pomiędzy istniejącą ulicą 1-go Maja w Łowiczu (droga powiatowa) a rondem Niepodległości na skrzyżowaniu ulic Kaliskiej i ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Szerokość drogi wynosi 7,0 m. Po stronie prawej (zachodniej) powstał chodnik odsunięty od jezdni o szerokości 2,0 m, a po stronie lewej (wschodniej) ścieżka rowerowa szerokości 2,20 m i chodnik o szerokości 1,5 m. Po stronie prawej na odcinku około 150,0 m równoległe do drogi wybudowano parking dla samochodów osobowych z niezależną jezdnią manewrową o szerokości 5,0 m. Skrzyżowanie nowej drogi z ulicą 1-go Maja zaprojektowano w formie ronda o średnicy zewnętrznej R=14,0 m, jezdnie o szerokości 5,0 m oraz wewnętrzny pierścień najazdowy o szerokości 2,5 m. W drodze zaprojektowano pełną infrastrukturę techniczną, tj. kanalizację deszczową z separatorami i kratami deszczowymi, oświetlenie uliczne, kanał technologiczny. **Zadanie obejmowało także przebudowę drogi powiatowej ul. 1-go Maja z budową ronda jw. Ulica 1-go Maja** szerokości 7,0 m, ścieżką pieszko-rowerową po stronie południowej i chodnik po stronie północnej. Inwestycja została oddana do użytku 17.10.2018r. Miasto otrzymało dofinansowanie z Rządowego Programu na rzecz rozwoju lokalnej infrastruktury drogowej w wysokości 2 966 105,00 zł. Środki w całej wysokości zostały rozliczone i wpłynęły na konto Miasta. Wartość poniesionych kosztów na inwestycję do 31.12.2018 r wynosi 10 643 836,29 zł. Opracowano dokumentację projektową dróg dojazdowych do wiaduktu od strony os. Konopnickiej i od strony ul. Klickiego. Na oba zadania Inwestor otrzymał zgodę na realizacji Inwestycji Drogowej. W trakcie są sprawy odszkodowawcze za przejęte nieruchomości.

ZADANIE 5

Wykonanie przedłużenia ulicy Starorzecze z budową ronda

W 2017 i 2018 roku wystąpiono do właścicieli z propozycją sprzedaży gruntu pod budowę drogi. Nikt z właścicieli nie odpowiedział w tej sprawie.

ZADANIE 6

Modernizacja taboru transportowego Miasta Łowicza oraz infrastruktury związanej z obsługą taboru i prowadzonym transportem zbiorowym

a) Unowocześnienie taboru transportowego Gminy Miasta Łowicz i Gminy Łowicz wraz z rozwojem infrastruktury transportowej – etap II

Dostawa 21 szt. wiat przystankowych (model ORION 2005 ST) wraz z ich montażem na terenie Miasta Łowicza. Dostawa 4 sztuk fabrycznie nowych autobusów do komunikacji miejskiej, firmy Solaris model Urbino 8,9LE. Dostawa automatów biletowych wraz z ich montażem na terenie Miasta Łowicza oraz inteligentnych systemów wspomagania zarządzania firmą komunikacyjną i informacja pasażerska (w tym urządzenia, montaż, wdrożenie, licencje, gwarancja, akcja promocyjna i szkolenia niezbędne do wdrożenia Systemu Karty Miejskiej i Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej).

b) W 2018 roku miasto przygotowało koncepcję budowy tunelu w ulicy Mostowej – Armii Krajowej.

Koncepcja likwidacji przejazdu drogowego przez linię E-20 w Łowiczu, na drodze ul. Mostowa – ul. Armii Krajowej i ul. J. Chełmońskiego w km. 81,570 m w postaci budowy tunelu pod tą linią, będzie polegała na budowie tunelu drogowego. Tunel i układ drogowy o podstawowych parametrach: Długość (szerokość pod 2 torami) około 12,5 m. Szerokość tunelu - 12,75 m z 2 pasami ruchu po 3,50 m i opaskami na zachowanie skrajni drogowej po 75 cm każda, wraz ze ścieżką pieszo-rowerową szerokości 4,0 m. Skrajnia drogi w tunelu min 4,25 m dla samochodów, dla rowerów i pieszych min 2,50 m. Rondo od strony południowej o średnicy 17,0 m. Połączenie z istniejącym układem dróg miejskich, z fragmentem nowego przebiegu ul. Nadburzańskiej. Kanalizacja deszczowa jedna dla odwodnienia ulic Armii Krajowej i ul. Chełmońskiego wraz z przejściem wód ze sporej części os. Korabka a także część torowiska, obecnie wprowadzona do kanału PKP, druga do odwodnienia tunelu i ronda, przepompownią wód deszczowych, działającą tylko w przypadku podniesienia poziomu Bzury powyżej stanów alarmowych (powodzi). Oświetlenie uliczne i tunelu siecią kablową – nowy układ. Koliduje z infrastrukturą – występuje kolizja z siecią wodociagową, kanalizacji sanitarnej, gazową, siecią energetyczną i oświetlenia ulicznego, telekomunikacyjną.

Według opracowanej koncepcji, koszty całego tunelu wraz z połączeniem z systemem dróg miejskich wynosi około 26.150.000 zł brutto w tym koszty: Miasta Łowicza i partnerów - 20 000 000 zł, Koszty PKP PLK -6 150 000 zł

Obecnie Rada Miasta przyjęła uchwałę o przeznaczeniu środków na ten cel w zapisanej Wieloletniej Prognozie Finansowej oraz uchwałę upoważniającą Burmistrza do podpisania porozumienia z PKP PLK. Na 2019 i 2020 rok zaplanowano prowadzenie prac projektowych. Fizycznie prace mają być wykonywane w roku 2021 i 2022.

ZADANIE 7

Budowa obwodnicy na Górkach

Zarząd Województwa odmówił uzgodnienia projektu „Aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza” w zakresie

zgodności z ustaleniami „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa Łódzkiego” w dniu 28 listopada 2016 roku Burmistrza Miasta Łowicza złożył zażalenie na postanowienie Zarządu Województwa Łódzkiego w dniu 5 grudnia 2016 roku. W dniu 30 grudnia 2016 r. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Łodzi utrzymało w mocy zaskarżone postanowienie organu I instancji. W dniu 15 lutego 2017 r. Burmistrz Miasta Łowicza złożył skargę na postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Łodzi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi. Wyrokiem z dnia 28 czerwca 2017 r Sąd Administracyjny w Łodzi uchylił zaskarżone postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Łodzi i poprzedzające je postanowienie Zarządu Województwa Łódzkiego. Rada miejska we wrześniu 2018 roku podjęła uchwałę, w której został zaznaczony dotychczasowy przebieg drogi wojewódzkiej 703 jako obwodnica Górek.

PROGRAM STRATEGICZNY
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno- ściekowej

ZADANIE 1

Dalsze niwelowanie dysproporcji pomiędzy stopniem zawodociągowania a stopniem skanalizowania miasta

Trwają prace przy ul. Czajki. W roku 2018 wykonano odcinek około 250 m kanału sanitarnego śr. 400 od osiedla bloków komunalnych z wejściem częściowym na teren PKP z utwardzeniem wstępnym nawierzchni. Kontynuacja dalszego odcinka kanału wymaga uzyskania zgody PKP na wejście w teren.

ZADANIE 2

Uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez rozdział wód deszczowych od ścieków sanitarnych, udrożnienie kanalizacji deszczowej

Trwają sukcesywnie prace udrożnienia kanalizacji deszczowej i sanitarnej, prowadzone przez Zakład Usług Komunalnych.

ZADANIE 3

Modernizacja oczyszczalni ścieków

Modernizacja oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej na terenie aglomeracji Łowicz - etap I

W ponownym postępowaniu o udzielenie zamówienia, którego przedmiotem była przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Łowiczu - ETAP I najkorzystniejszą ofertę złożyła Inżynieria Rzeszów SA, ul. Podkarpacka 59A, 35-082 Rzeszów, cena netto 94 863 000,00zł, cena brutto 116 681 490,00zł, termin wykonania zamówienia 30.04.2022r., okres gwarancji na roboty budowlane 60 miesięcy, na urządzenia 36 miesięcy. W przypadku wyboru oferty najkorzystniejszej wydatki na realizację Projektu znacznie przewyższyłyby planowany całkowity koszt realizacji i kwotę dofinansowania przewidzianą w Umowie o dofinansowanie nr POIS.02.03.00-00-0097/16-00 z dnia 30.09.2016r., a także wydłużeniu musiałby ulec również okres kwalifikowania wydatków do 30.06.2022r. Gmina Miasto Łowicz wystąpiła do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o wyrażenie zgody na powyższe zmiany i aneksowanie Umowy o dofinansowanie, złożyła wniosek o zwiększenie dofinansowania wraz z wymaganymi dokumentami. Po wstępnej weryfikacji przekazanych dokumentów niezbędne okazało się uzupełnienie złożonego wniosku

o zwiększenie kwoty dofinansowania projektu o aktualizację pierwotnego załącznika do wniosku o dofinansowanie tj. studium wykonalności, wersja z 25.08.2016 r. w zakresie aktualizacji rozdziałów 3, 6, 8, 9, 10, 12, wykonanie odpowiedniej aktualizacji modelu finansowego dla projektu.

Ostatecznie w dniu 15.03.2019 r. postępowanie zostało unieważnione ze względu na fakt, że cena najkorzystniejszej oferty przewyższa kwotę, którą Zamawiający zamierzał przeznaczyć na zrealizowanie zamówienia. Wykonawca nie został wybrany. Gmina Miasto Łowicz wystąpiła do NFOŚiGW z prośbą o wyrażenie zgody na wydłużenie okresu kwalifikowania wydatków do 31.12.2022r. bez zwiększania kwoty wydatków kwalifikowalnych i kwoty dofinansowania przewidzianych w Umowie o dofinansowanie. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska wyraził zgodę na przesunięcie tej inwestycji do końca 2022 roku.

6.2 STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA ŁOWICZA

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, uchwalone przez Radę Miejską w Łowiczu Uchwałą Nr LXIII/444/2018 z dnia 27 września 2018 r.

Podstawa formalno-prawna opracowania.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza sporządzone jest w oparciu o przepisy:

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. Nr 118 poz. 1233).

Opracowanie projektu STUDIUM (III edycja) jest wyrazem realizacji Uchwały Nr L/348/2014 z dnia 30 stycznia 2014r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, przyjętego Uchwałą Nr XI/68/2003 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie uchwalenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza (edycja II).

Przedmiot i zakres STUDIUM

Dokument jest trzecią edycją STUDIUM. Na potrzebę sporządzenia STUDIUM wskazały następujące przesłanki:

- obowiązek dostosowania dokumentu do ustaleń nowego planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego,
- konieczność dostosowania dokumentu do wymogów obowiązujących przepisów prawa,
- uwzględnienie wniosków mieszkańców wnoszących o przeznaczenie w planie miejscowym terenów pod zabudowę, a co nie mogło nastąpić z uwagi na brak zgodności z ustaleniami obowiązującego STUDIUM,
- stworzenie oferty terenowej pod rozwój funkcji produkcyjnych, mieszkaniowych i usługowych.

Dokument określa cele i kierunki polityki przestrzennej, jakie będzie realizować Samorząd na obszarze miasta. Przedmiotem STUDIUM jest obszar miasta w granicach administracyjnych, z ludnością, zagospodarowaniem, środowiskiem przyrodniczym i kulturowym oraz z uwzględnieniem powiązań z obszarami sąsiednimi.

Zakres STUDIUM obejmuje podstawowe problemy życia miasta, w tym między innymi dotyczące:

- kierunków zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów,
- kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym terenów wyłączonych spod zabudowy,
- obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego,

- obszarów i zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym,
- obszarów, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych,
- obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
- obszarów przestrzeni publicznej,
- obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- kierunków i zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

Uzasadnienie przyjętych rozwiązań w studium.

Treść STUDIUM to w dużej mierze powielenie rozstrzygnięć obowiązujących planów miejscowych oraz generalnych ustaleń dotyczących kierunków zagospodarowania przestrzennego STUDIUM II edycji. Zmiany w stosunku do poprzednich rozstrzygnięć dotyczą:

- dostosowania treści STUDIUM do wymogów obowiązujących przepisów prawa,
- uwzględnienia niektórych wniosków o sporządzenie zmiany planu miejscowego, co nie mogło nastąpić bez zmiany ustaleń studium,
- ujęcia w treści studium wymogów ochrony obszarów NATURA 2000.

Ustalenia STUDIUM III edycji to w dużym stopniu kontynuacja kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów wypracowanych wieloletnią działalnością mieszkańców. Dodatkowo wprowadzono obwarowania wynikające z potrzeby ochrony zasobów środowiska, dóbr kultury oraz zrównoważenia rozwoju poszczególnych sfer życia gminy.

Odnosząc się do wymogów wynikających z art. 1 ust. 2–4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w projekcie aktualizacji studium uwzględniono:

- wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury poprzez określenie podstawowych parametrów i wskaźników zabudowy i zagospodarowania terenu odpowiednich dla poszczególnych obszarów o różnych kierunkach rozwoju, poprzez usytuowanie nowej zabudowy w obszarach zwartej struktury zabudowy miejskiej,
- walory architektoniczne i krajobrazowe poszczególnych obszarów poprzez zachowanie istniejącej zabudowy i zharmonizowanie nowej zabudowy z istniejącą, a w szczególności uczytelnienie granic ścisłej ochrony konserwatorskiej oraz obiektów i obszarów zabytkowych,
- wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów leśnych poprzez uwzględnienie warunków zagospodarowania w obszarze chronionego krajobrazu oraz w obszarze NATURA 2000 z ograniczeniem zabudowy w tych obszarach,

- wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej poprzez uwzględnienie warunków ochrony konserwatorskiej obiektów i obszarów zabytkowych, a w szczególności obszaru „staromiejskiego”,
- wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeby osób niepełnosprawnych poprzez określenie warunków ochrony środowiska zamieszkania,
- walory ekonomiczne przestrzeni, poprzez ograniczenie zabudowy do obszarów przylegających do sieci i ulic lub już uzbrojonych,
- prawo własności poprzez ograniczenie przeznaczania nowych terenów na cele publiczne,
- potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa – poprzez przyjęcie system dróg zapewniających przemieszczanie w sytuacjach kryzysowych,
- potrzeby interesu publicznego – poprzez zachowanie istniejących obiektów i obszarów celów publicznych,
- potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności sieci szerokopasmowych,
- potrzebę zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości wody, do celów zaopatrzenia ludności (po przebudowie urządzeń zaopatrzenia w wodę, miasto posiada rezerwy w tym zakresie).

Studium jest dokumentem w pełni aktualnym biorąc pod uwagę stan prawny na datę jego uchwalenia.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza.

Na terenie miasta obowiązuje 48 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które obejmują swym zasięgiem 1193 ha co stanowi 51% ogólnej powierzchni miasta – 2342ha. Zostały uchwalone przepisy prawa miejscowego zatwierdzone uchwałami określonymi w poniższym zestawieniu.

Rejestr uchwał w sprawie planów miejscowych obowiązujących na obszarze miasta

Lp.	Uchwała
1.	Uchwała Nr XXI/183/96 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 marca 1996 r. w sprawie zmiany miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 13 poz. 107 z 09.08 1996 r.)
2.	Uchwała Nr XXIX/270/96 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 grudnia 1996r. w sprawie zmiany miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego z 1997 r. Nr 5 poz. 22 z 24.03.1997 r.)
3.	Nr XXXVI/341/97 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 sierpnia 1997r. w sprawie zmiany ustaleń miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 21 poz. 133 z 24.10.1997 r.)
4.	Uchwała Nr XLII/389/98 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 22 stycznia 1998r. w sprawie zmiany ustaleń miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr 5 poz. 42 z 09.04.1998 r.)

5.	Uchwała Nr XV/28/99 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 21 stycznia 1999r. w sprawie zmiany ustaleń miejscowego ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego Nr33 poz. 146 z 08.04.1999 r.)
6.	Uchwała Nr XVI/147/99 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 grudnia 1999r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza (Dz. Urz. Woj. Skierniewickiego z 2000r. Nr24 poz. 122)
7.	Uchwała Nr XXXI/189/2004 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 sierpnia 2004 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście z wyłączeniem terenów zamkniętych
8.	Uchwała Nr XL/234/2005 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 marca 2005r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Bolimowska (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 167 poz. 1677 z 28 maja 2005 r.)
9.	Uchwała Nr XL/236/2005 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 marca 2005r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Zielkówka, fragmenty położone w rejonie ul. Tkaczew i 3-Maja, ul. Bolimowskiej, ul. Dworcowej, ul. Żwirki i Wigury, oraz ul. gen. St. Klickiego i rz. Zwierzyniec (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 167 poz. 1678 z 28 maja 2005 r.)
10.	Uchwała Nr XLIII/266/2005 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragmenty obszarów urbanistycznych Kostka i Łowicka Wieś w rejonie ulic Katarzynów - Łyszkowickiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 274 poz. 2674 z 05 września 2005 r.)
11.	Uchwała Nr XLIII/268/2005 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 czerwca 2005r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obszaru urbanistycznego Kostka w rejonie ulic Powstańców 1863 roku - Kaliskiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 274 poz. 2675 z 05.09.2005 r.)
12.	Uchwała Nr LVII/352/2006 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 czerwca 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Korabka, fragment położony w rejonie ulic Armii Krajowej – Strzeleckiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 332 poz. 2554 z 29 września 2006 r.)
13.	Uchwała Nr LXIII/387/2006 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obszaru urbanistycznego Korabka w rejonie ul. Armii Krajowej – obszar leśny przy północnej granicy miasta (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 7 poz. 65 z 17 stycznia 2007 r.)
14.	Uchwała Nr XIV/119/2007 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 sierpnia 2007 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obrębu Łowicka Wieś, obszar pomiędzy rzeką Uchanką, a ulicami Łódzką i Prymasowską (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 318 poz. 2886 z 12 października 2007 r.)
15.	Uchwała Nr XIV/120/2007 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 sierpnia 2007 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obrębu Korabka w rejonie ulic Warszawskiej, Nadburzańskiej i Nadburzańskiej Dolnej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 323 poz. 2902 z 1 października 2007 r.)

16.	Uchwała Nr XVII/147/2007 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 25 października 2007 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obręb ewidencyjny Górki (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 362 poz. 3234 z 30 listopada 2007 r.)
17.	Uchwała Nr XVII/141/2007 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 25 października 2007 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obszaru urbanistycznego Korabka w rejonie ulic Armii Krajowej - Małszyce (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 370 poz. 3273 z 10 grudnia 2007 r.)
18.	Uchwała Nr XXVI/246/2008 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 czerwca 2008 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obszaru urbanistycznego Korabka w rejonie ulic Armii Krajowej - Nadburzańskiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 274 poz. 2451 z 19 sierpnia 2008 r.)
19.	Uchwała Nr XXIII/227/2008 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 kwietnia 2008 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście z wyłączeniem terenów zamkniętych, obejmujący fragmenty położone przy ulicach: Podrzecznej – Browarnej – Św. Floriana, Aptekarskiej – Al. Sienkiewicza – Pijarskiej, przy Placu Stary Rynek oraz Plac Nowy Rynek. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 188 poz. 1775 z dnia 10 czerwca 2008 r.)
20.	Uchwała Nr XXXIV/309/2008 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30.12.2008 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Zielkówka, fragmenty położone w rejonie ulicy 3-Maja, Dworcowej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 25 poz. 272 z dnia 17 lutego 2009 r.)
21.	Uchwała Nr LXII/494/2010 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26.08.2010 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obręb ewid. Korabka, obszar urbanistyczny Korabka, fragment położony w rejonie ulic Armii Krajowej – Strzeleckiej, w kwartale ulic Grunwaldzka – Klonowa – Wierzbowa - Magnoliowa (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 297 poz. 2480 z dnia 14 października 2010 r. z dnia 14 października 2010 r.)
22.	Uchwała Nr LXII/495/2010 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26.08.2010 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Bolimowska, w rejonie ulic Niciarniana – Polna. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 297 poz. 4481 z dnia 14 października 2010 r. z dnia 14 października 2010 r.)
23.	Uchwała Nr VII/50/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24.02.2011 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Zielkówka, w rejonie ul. Magazynowej. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 118 poz. 1077 z 27 kwietnia 2011 r.)
24.	Uchwała Nr VII/49/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24.02.2011 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszaru urbanistycznego Korabka w rejonie ulic Armii Krajowej – Nadburzańskiej, teren przy ul. Przemysłowej. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego 118 poz. 1078 z dnia 27 kwietnia 2011 r.)
25.	Uchwała Nr IX/73/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28.04.2011 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście z wyłączeniem terenów zamkniętych, w rejonie ulic Jagiellońska- Chrobrego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 169 poz.1686 z dnia 10 czerwca 2011 r.)

26.	Uchwała Nr XVI/115/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 27 października 2011 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza – obszar urbanistyczny Bratkowice (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 380, poz. 4200 z dnia 16 grudnia 2011 r.)
27.	Uchwała Nr XX/136/2011 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza w obrębie ewidencyjnym Górki (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 15 lutego 2012 r. poz. 510)
28.	Uchwała Nr XXIII/160/2012 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obszaru urbanistycznego Korabka, w rejonie ul. Chełmońskiego i Cegielnianej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 18 maja 2012 r. poz. 1556)
29.	Uchwała Nr XXIII/161/2012 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście z wyłączeniem terenów zamkniętych, w rejonie ul. Nowej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 18 maja 2012 r. poz. 1557)
30.	Uchwała Nr XXIII/162/2012 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 marca 2012 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście z wyłączeniem terenów zamkniętych, w rejonie ul. 3 Maja (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 18 maja 2012 r. poz. 1558)
31.	Uchwała Nr XXVIII/197/2012 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście z wyłączeniem terenów zamkniętych, w rejonie ulicy Zduńskiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 23 sierpnia 2012 r. poz. 2593)
32.	Uchwała Nr LIII/365/2014 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 17 marca 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Bolimowska, w rejonie ulic Bolimowska – Filtrowa (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 28 kwietnia 2014 r. poz. 1994)
33.	Uchwała Nr LIII/366/2014 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obszaru urbanistycznego Kostka, w rejonie ulic: Powstańców-Kolejowej-Kaliskiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 30 kwietnia 2014 r. poz. 2019)
34.	Uchwała Nr LIII/367/2014 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście z wyłączeniem terenów zamkniętych, w rejonie ulic Akademickiej, Nowej, Św. Floriana, Zduńskiej i placu Przyrynek (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 29 maja 2014 r. poz. 2307)
35.	Uchwała Nr LVII/394/2014 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragmentu obszaru urbanistycznego Korabka w rejonie ulic Armii Krajowej - Nadburzańskiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 31 lipca 2014 r. poz. 2953)

36.	Uchwała Nr LVII/395/2014 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście z wyłączeniem terenów zamkniętych, w rejonie ulicy Kurkowej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 1 sierpnia 2014 r. poz. 2972)
37.	Uchwała Nr VIII/47/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 kwietnia 2015 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Korabka, fragment położony w rejonie ulic Armii Krajowej – Strzeleckiej (dla obszaru położonego w rejonie ul. Armii Krajowej). (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 2 lipca 2015 r. poz. 2647)
38.	Uchwała Nr IX/56/2015 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 maja 2015 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, w obrębie ewidencyjnym Górki, w rejonie ulic Łęczycka - Miodowa (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 9 lipca 2015 r. poz. 2777)
39.	Uchwała nr XXVIII/187/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Kostka, fragment położony w rejonie ulic Powstańców 1863 r. - gen. Władysława Sikorskiego - Marszałka Józefa Piłsudskiego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 22 sierpnia 2016 r. poz. 3752)
40.	Uchwała Nr XL/277/2017 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w zakresie trasy napowietrznej linii elektroenergetycznej 110 kV Sochaczew – Łowicz 1 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 2566 z 18.05.2017 r.)
41.	Uchwała Nr 386/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza - obszar urbanistyczny Bratkowice, fragment położony przy ulicy Tuszewskiej (publ. Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 2433 z 24.04.2018 r.)
42.	Uchwała Nr LVI/385/2018 Rady miejskiej w Łowiczu z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Małszyce, fragment położony przy ul. Poznańskiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 2567 z 10.05.2018 r.)
43.	Uchwała Nr LX/420/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 lipca 2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście, fragment położony w rejonie ulic: Akademickiej i Alei Henryka Sienkiewicza (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 4138 z 16.08.2018 r.)
44.	Uchwała Nr LXIII/443/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 27 września 2018r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście, fragment położony w rejonie ulic: Podrzecznej – Starorzecze - Mostowej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 5430 z 18.10.2018 r.)
45.	Uchwała Nr II/14/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 10 grudnia 2018r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Zielkówka, fragment położony przy ul. Kaliskiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 7046 z 31.12.2018 r.)

46.	Uchwała Nr II/15/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Kostka fragment położony przy ulicy Marszałka Józefa Piłsudskiego (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 7047 z 31.12.2018 r.)
47.	Uchwała Nr II/16/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obszaru urbanistycznego Korabka, obszar położony przy ulicy Warszawskiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 7048 z 31.12.2018 r.)
48.	Uchwała Nr II/17/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 10 grudnia 2018r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, fragment obszaru urbanistycznego Łowicka Wieś, obszar położony w rejonie ulic: Prymasowskiej, Jana Pawła II i Tuszewskiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego poz. 7049 z 31.12.2018 r.)

Plany miejscowe oraz zmiany do tych planów zostały sporządzone w okresie od 1996 r. do 2018 r. w trybie przepisów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym a następnie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodność ustaleń planów miejscowych z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

Z uwagi na różnice czasowe sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta (dokument najnowszy) i poszczególnych planów miejscowych występują na fragmentach miasta niezgodności w zakresie kierunków rozwoju i przeznaczeniu terenu.

Poniższe zestawienie określa ważniejsze obszary dla których wymagane jest dostosowanie wzajemne dokumentów planistycznych.

Lp.	Obręb	Obszar	Charakterystyka problemu.
1	Bratkowice	Rejon ul. Tuszewskiej przy wjeździe drogi krajowej Nr 14.	Zmiana przeznaczenia terenów usługowych na zabudowę mieszkaniową z usługami.
2	Korabka.	Rejon ul. Nadburzańskiej Dolnej.	Uwzględnienie kategorii przeznaczenia terenu, dopuszczalnych w terenach zagrożenia powodziowego.
3		Rejon ul. Nadburzańskiej (teren przemysłowy)	Zmiana przeznaczenia terenów produkcyjnych na zabudowę mieszkaniową z usługami.
4	Małszyce	Kwartal pomiędzy ul. Poznańską, Płocką i linią PKP	Uwzględnienie zmiany trasy drogi wojewódzkiej Nr 584.
5	Zielkówka	Kwartal pomiędzy ul. Dmowskiego i Kaliską	Uwzględnienie w terenach usługowych zabudowy mieszkaniowej.

6		Kwartał pomiędzy zabudową północnej pierzei ul. Klickiego a linią PKP	Zmiana przeznaczenia terenów produkcyjnych na zabudowę mieszkaniową z usługami.
7	Bolimowska	Dolina rz. Bzury	Uwzględnienie kategorii przeznaczenia terenu, dopuszczalnych w terenach zagrożenia powodziowego.

Bilans terenów zabudowanych objętych planami miejscowymi zawartymi w opracowaniu Uwarunkowania rozwoju przestrzennego do studium” - lipiec 2018 r przedstawia poniższa tabela.

Kategorie przeznaczenia terenu w planach miejscowych	Pow. w ha		
	Zabudowane i zagospodarowane	Niezabudowane i niezagospodarowane	Razem
Zabudowa mieszkaniowa z usługami.	43,6	8,5	52,1
Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.	335,3	67,9	403,2
Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.	73,6	3,4	77,0
Zabudowa usługowa.	82,6	29,2	111,8
Zabudowa produkcyjna, magazyny i składy.	197,4	93,5	290,9
Zabudowa zagrodowa.	5,9	0	5,9
Obiekty kościelne.	12,5	0	12,5
Zabudowa zagrodowa z obiektami inwentarskimi o wielkości stada powyżej 40DJP.	2,6	0	2,6
Obiekty obsługi komunikacji samochodowej i stacje paliw.	12,3	0,4	12,7
Ogółem tereny zabudowane objęte planami miejscowymi	765,8	202,9	968,7

Powyższe zestawienie wskazuje na wyznaczenie planami miejscowymi, znaczących obszarów przeznaczonych pod zabudowę, które oczekują na realizację zagospodarowania. Zagospodarowanie dotyczy głównie:

- realizacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- realizacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- realizacji zabudowy produkcyjnej i usługowej,
- budowy ulic podstawowego układu komunikacyjnego oraz ulic w zabudowie mieszkaniowej i produkcyjnej.

6.3 Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta Łowicza

Rada Miejska w Łowiczu Uchwałą Nr XVI/111/2015 z dnia 16 listopada 2015 r. przyjęła „Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta Łowicza”. Program zawiera zasady kształtowania krajobrazu kulturowego i rewitalizacji miasta, określając jednocześnie obszary rewitalizacji. Stanowi również podstawę opracowania aktów wykonawczych w procesie rewitalizacji. Celem prowadzonych działań wynikających z Programu jest kompleksowa materialno – przestrzenna modernizacja budynków oraz przestrzeni i infrastruktury publicznej. Główne kierunki działań rewitalizacyjnych to stworzenie sieci unikatowych ośrodków historycznych i poddanie ich działaniom rewitalizacyjnym.

W Programie wskazano 19 obszarów w których przeprowadzono działania rewitalizacyjne lub zaplanowano takie działania. Do ww. obszarów należy:

- Obszar nr 1: Centrum – powierzchnia 12,65 ha;
- Obszar nr 2: Osiedle Noakowskiego – powierzchnia 2,64 ha;
- Obszar nr 3: Teren usług zdrowia – powierzchnia 2,19 ha;
- Obszar nr 4: Teren w obrębie dawnego zespołu klasztornego o. Dominikanów – powierzchnia 10,51 ha;
- Obszar nr 5 i 5a: Błonie – powierzchnia 9,22 ha;
- Obszar 6 i 6a: Błonie – powierzchnia 7,00 ha;
- Obszar nr 7: Centrum miasta – powierzchnia 9,68 ha;
- Obszar nr 8: Centrum – teren historycznej zabudowy miejskiej, historyczny rynek – 11,48 ha;
- Obszar nr 9: Teren w centrum pomiędzy Al. Sienkiewicza i Zduńską – powierzchnia 7,3 ha;
- Obszar nr 10: Obszar centrum – Muzeum, Osiedle Tkaczew – powierzchnia 12,65 ha;
- Obszar nr 11 i 11a: Teren w centrum – w obrębie dawnej poczty konnej – powierzchnia 21,05 ha;
- Obszar nr 12: Teren w centrum w okolicy zespołu klasztornego Bernardynek, obszar po WSZP, Pasaż Grabskiego i osiedla S. Starzyńskiego – powierzchnia 17,9 ha;
- Obszar nr 13 i 13a: Obszar w obrębie ulic Kaliskiej i 1 Maja – powierzchnia 13,4 ha;
- Obszar nr 14: Teren osiedla Kostka powierzchnia 6,29 ha;
- Obszar nr 15: Teren w okolicy zespołu klasztornego Bernardynów i osiedla Broniewskiego – powierzchnia 7,18 ha;
- Obszar nr 16: Teren centralny w obrębie kościoła św. Ducha i osiedla H. Dąbrowskiego – powierzchnia 12,93 ha;
- Obszar nr 17: Obszar w obrębie ul. Mickiewicza – powierzchnia 6,91 ha;
- Obszar nr 18: Obszar pomiędzy ul. Prymasowską a Tuszewską – powierzchnia 7,45 ha;
- Obszar nr 19: Teren w obrębie ulic Jana Pawła i W. Broniewskiego – powierzchnia 8,97 ha.

Szczegółowy opis wszystkich obszarów jest zawarty w Zintegrowanym Programie Rewitalizacji.

„Zintegrowany Program Rewitalizacji Miasta Łowicza” został zmieniony Uchwałą Rady Miejskiej w Łowiczu Nr XIX/131/2016 z dnia 26 stycznia 2016 r. Zmiana dotyczyła

dodania nowego rozdziału pn. „Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych”. W przedmiotowej liście zostały zawarte następujące przedsięwzięcia:

- Rewitalizacja przestrzeni publicznej i budynków w Śródmieściu;
- Przebudowa otoczenia dworca PKP w obrębie ul. Dworcowej;
- Przebudowa układu komunikacyjnego związana z budową wiaduktu;
- Budowa Sali widowiskowej na terenie ŁOK przy ul. Podrzecznej 20;
- Zagospodarowanie nieruchomości przy ul. Kaliskiej 5 na działalność społeczno – gospodarczą i rekreacyjną.

6.4 Gminny programu opieki nad zabytkami miasta Łowicza na lata 2015 – 2018

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.) nakłada na Burmistrza sporządzenie na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami.

Program opieki nad zabytkami ma na celu, w szczególności:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Wywiązując się ustawowego obowiązku, Rada Miejska w Łowiczu Uchwałą Nr XII/83/2015 z dnia 27 sierpnia 2015 roku przyjęła „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Łowicza na lata 2015 – 2018”.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 ze zm.) z realizacji programu Burmistrz sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się radzie gminy.

Sprawozdanie z realizacji wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami jest przekazywane Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i właściwemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Cel i zakres opracowania

Głównym celem opracowania Gminnego Programu Opieki nad zabytkami Miasta Łowicza na lata 2015 – 2018 jest odpowiednie kształtowanie sfery dziedzictwa kulturowego i eksponowanie wysokich walorów kulturowych, co przyczyni się do upowszechniania kultury,

zacieśniania więzi lokalnych, podtrzymywania tradycji i podniesienia atrakcyjności turystycznej.

Zakładanym efektem wdrażania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łowicza na lata 2015 – 2018 jest poprawa stanu obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków, podniesienie ich rangi oraz kształtowanie produktów regionalnych i wzmocnienie tradycji etnograficznych, co wpłynie na aktywizację mieszkańców w działaniach na rzecz zachowania regionalnego dziedzictwa.

Realizacja celów, kierunków i działań wskazanych w Programie

Z Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Łowicza wynika, że Miasto Łowicz posiada bogate walory dziedzictwa kulturowego o znaczącej randze, które należy chronić i jednocześnie odpowiednio wykorzystywać i udostępniać społeczeństwu. Program uwzględnia ochronę walorów i wartości materialnych i niematerialnych przy jednoczesnym ich wykorzystaniu jako czynnik rozwoju obszaru Miasta Łowicza. Program wskazuje jeden cel strategiczny i jeden cel operacyjny:

Cel strategiczny:

Cenne dziedzictwo kulturowe Miasta Łowicz podstawą dumy i motywem rozwoju

Cel operacyjny:

Kreowanie wartości i walorów Miasta Łowicza

Działania realizowane w 2018 roku:

- W 2018 roku miasto Łowicz pozyskało środki zewnętrzne na projekt pn.: „Poprawa stanu dziedzictwa kulturowego oraz rozwój instytucji kultury w Łowiczu”. Zadanie dotyczące rozbudowy i przebudowy budynku Gimnazjum Nr 1 w Łowiczu w związku ze zmianami sposobu użytkowania części pomieszczeń szkoły na potrzeby Miejskiej Biblioteki im. A.K. Cebrowskiego zlokalizowane przy ul. Sienkiewicza 62. Dodatkowo projekt obejmuje remont Baszty Klickiego oraz prace konserwatorskie elewacji zabytkowego budynku ratusza.
- Opracowano merytoryczne przewodnik turystyczny po Łowiczu i ziemi łowickiej, i przygotowano tekst do albumu o Łowiczu w wersji elektronicznej.
- Wykonano tablice informacyjne, które zostały umieszczone w miejscach najważniejszych zabytków turystycznych miasta. Tablice zawierają krótką historię/charakterystykę danego obiektu w trzech wersjach językowych.
- Kontynuowano realizację projektu „Folklor Łowicki – wdrożenie i promocja marki regionalnej Miasta Łowicza. Rozwijana marka poprzez kompleksową promocję wpływa na zachowanie dziedzictwa kulturowego, historycznego i społecznego dawnego Księstwa Łowickiego dla następnych pokoleń poprzez stworzenie możliwości zdobycia wiedzy o kulturze Łowicza i umiejętności wytwarzania wyrobów w miejscowym wzornictwie.
- Zorganizowano spływy, regaty i warsztaty kajakarskie nad rzeką Bzurą.
- W sezonie turystycznym w mieście odbywały się dyżury licencjonowanych przewodników turystycznych dla turystów służące upowszechnianiu walorów turystycznych Miasta Łowicza w kraju i regionie.

- Zakupiono oprogramowanie aplikacji mobilnej na telefony komórkowe smartfony z systemem android i IOS na potrzeby audio przewodnika po Łowiczu dla turystów.
- Organizacja warsztatów ludowych w skansenie przy Muzeum w Łowiczu w celu podtrzymywania tradycji kulturowej regionu łowickiego.

Należy stwierdzić, że w analizowanym okresie działania i zaangażowanie jakie podjęto w celu ochrony dziedzictwa kulturowego wpłynęły na postrzeganie zabytków jako materialnego zapisu historii, źródło regionalnej dumy oraz posłużyły za motyw do rozwoju miasta. Stworzono warunki dla realizacji ochrony zabytków, a prowadzone działania wpłynęły na wzrost zainteresowania nie tylko cennymi obiektami, ale także historią i kulturą regionu łowickiego. Zaczęto dostrzegać ważną rolę walorów krajobrazowych i turystycznych. W oparciu o zabytkowe obiekty i obszary zaczęto rozwijać funkcje turystyczne.

Miasto Łowicz jest regionem o wyjątkowym i bogatym dziedzictwie kulturowym. Obszar miasta Łowicza w zakresie walorów dziedzictwa kulturowego i tożsamości regionalnej posiada bardzo duży potencjał. Ma to związek z wysokimi walorami krajobrazu kulturowego, bogatą historią i istnieniem wielu cennych obiektów reprezentujących różne kultury. Niewątpliwie czynnikiem wyróżniającym miasto na tle innych są bogate tradycje regionu, folklor, uroczysta procesja Bożego Ciała, bardzo duża liczba obiektów zabytkowych, które są niezwykle cenne z punktu widzenia dorobku kulturowego kraju. Na szczególne wyróżnienie zasługuje Bazylika Katedralna w Łowiczu pod wezwaniem „Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny”, którą objęto wyższą formą ochrony zabytków, uznając ją za pomnik historii (Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 października 2012 r.). Dużą szansą na rozwój regionu, podniesienie prestiżu obszaru Łowicza i większych możliwości pozyskania środków finansowych na przeprowadzenie kompleksowej rewitalizacji jest utworzenie parku kulturowego w granicach obszaru zabytkowego w mieście.

Miasto Łowicz stara się świadomie zarządzać zasobami dziedzictwa kulturowego i je skutecznie wykorzystywać, co w połączeniu z promocją przyczynia się do rozwoju miasta.

6.5 TURYSTYKA I KULTURA

Jednym z głównych elementów atrakcyjności turystycznej miasta, są jego walory kulturowe, zasadniczo wpływające na wielkość ruchu turystycznego w jego obrębie i warunkujące jego dalszy rozwój. Pomimo, dużego zainteresowania kulturą i sztuką ludową Książaków, Łowicz traktowany jest jako miejsce jednodniowego zwiedzania i na trasie połączonych sąsiadujących z miastem ośrodków turystycznych.

Łowicz jest atrakcyjnym turystycznie miastem. Posiada bardzo liczne miejsca związane z historią Polski. Zlokalizowanych jest tu wiele atrakcyjnych obiektów historycznych, pomników, cmentarzy. W samym mieście zarejestrowanych jest 101 zabytków.

Informacje dotyczące wielkości ruchu turystycznego w Łowiczu udało się oszacować na podstawie frekwencji prowadzonej przez łowickie Muzeum. Ruch turystyczny w roku 2018 wynosił 72.791 odwiedzających dla porównania w roku 2017 ruch turystyczny kształtował się na poziomie 59.067 przyjezdnych turystów. Na frekwencję odwiedzin Muzeum składają się płatne wejścia do Muzeum, mini skansenu na dziedzińcu, udział w lekcjach muzealnych oraz zakup biletów na czas zwiedzania wystaw czasowych.

Ruch turystyczny w Łowiczu ma charakter typowo sezonowy, rozumiany jako: *„nierównomierne natężenie wyjazdów lub przyjazdów turystycznych w skali roku lub w krótszych przedziałach czasowych (np. miesiącach). W rezultacie sezonowości występują zazwyczaj okresy większego natężenia przyjazdowego ruchu turystycznego związane z sezonem letnim i (lub) zimowym.”*

Okres wzmożonego ruchu turystycznego Łowicz przeżywa w maju i czerwcu, od kilku lat jest to czas obfity w wydarzenia społeczne, kulturalne i religijne. Duże znaczenie dla wielkości ruchu turystycznego w regionie łowickim mają Obchody Bożego Ciała w Łowiczu, które poza uroczystą procesją ulicami miasta oferują również wiele dodatkowych atrakcji. Obecnie Łowickie święto Bożego Ciała to doskonała okazja do zaprezentowania sztuki regionu. Biuro ds. Kultury, Sportu, Turystyki i Organizacji Pozarządowych Urzędu Miejskiego w Łowiczu we współpracy z Łowickim Ośrodkiem Kultury oraz Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym Oddział w Łowiczu już od kilku lat organizuje wiele imprez kulturalnych i spotkań warsztatowych.

ŁOWICKI OŚRODEK KULTURY

Łowicki Ośrodek Kultury jest samorządową instytucją kultury Urzędu Miejskiego w Łowiczu. Administruje budynkiem Ośrodka przy ul. Podrzecznej 20, muszlą koncertową oraz Basztą Klickiego przy ul. Magazynowej. Organizuje i współorganizuje szereg imprez kulturalnych w Łowiczu (koncerty muzyczne, występy estradowe, spotkania autorskie, wystawy, konkursy, prowadzimy edukację teatralną, filmową i warsztatową, wydajemy publikacje regionalne itp.). Ośrodek jest beneficjentem programu „Dom Kultury+” pilotowanego przez Narodowe Centrum Kultury.

W 2018 r. studyjne **kino Fenix** doczekało się drugiej sali na 47 miejsc, z wygodnymi fotelami, projektorem cyfrowym, klimatyzacją i systemem dźwięku najnowszej generacji. W ciągu 11 miesięcy (otwarcie 30.01) filmy obejrzało na niej 7.754 widzów.

Frekwencja świadczy o sporym zainteresowaniu filmem artystycznym i niekomercyjnym. Zmodernizowane zostały toalety w holu kina, fotele w sali głównej zyskały nową tapicerkę, w kasie biletowej można płacić kartą, a wprowadzony rok wcześniej system zakupu online cieszy się dużą popularnością.

Rok 2018 rozpoczął się bardzo udanymi filmowymi festiwalami – Mały OCH! dla najmłodszych i 19 OCH! Film Festiwal. Potem pojawiło się dużo premierowych filmów i nowe cykle – „Pasma Kina Europejskiego”, „Współczesne Kino Historyczne”, „Muzyczne Kino Plenerowe” czy „Mikołajki w kinie Fenix”. Organizowaliśmy Europejski Dzień Kina Artystycznego. Byliśmy gospodarzami 55 Ogólnopolskiego Seminarium Polskiej Federacji Dyskusyjnych Klubów Filmowych z udziałem przedstawicieli klubów z 60 miast.

Największym wyróżnieniem było przyjęcie do „Europa Cinemas” – europejskiej rodziny najlepszych kin studyjnych na Starym Kontynencie i pierwsze bonusy w postaci 9.300 euro za naszą merytoryczną działalność w tym za wzorowo prowadzoną edukację „młodego widza” (Mała Akademia Filmowa dla szkół, wakacyjny Willy ŁOK, projekt edukacyjny „X Muza – historia filmu” czy DKF Bez Nazwy. Łowicz jest najmniejszym miastem w Polsce i jednym z najmniejszych w Europie przyjętym do tej organizacji. Dzięki drugiej sali kino stało się konkurencyjne, i wpłynęło na zwiększenie liczby i różnorodność seansów. **W 2018 roku sprzedano rekordową liczbę biletów 39.000.**

Rok 2018 obfitował w szereg imprez związanych z Obchodami 100- lecia Odzyskania przez Polskę Niepodległości. Łowicki Ośrodek Kultury był bardzo aktywny na **niwie wydawniczej**. We współpracy z wieloma środowiskami i osobami fizycznymi wydano wiele pozycji książkowych, albumowych czy muzycznych. Powstała 400 stronicowa antologia „Łowickiego Folkloru Muzycznego” Mariana Moskwy ze środków Budżetu Obywatelskiego Województwa Łódzkiego (pozyskane 80.000 zł), album „Łowicz. Portrety miasta” zawierający pół tysiąca, w większości niepublikowanych fotografii miasta z lat 1918-2018. Ukazała się płyta CD „Koncert organowy dla Matki Bożej” prof. Wiktora Łyjaka – kierownika artystycznego Międzynarodowego Festiwalu Organowego „J.S.Bach”. XV tom „Roczników Łowickich” przygotowanych przez Łowickie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, książka Zdzisława Kryściaka „Stefan Cieślak. P.O.W i rozbrojenie okupantów na Ziemi Łowickiej”, wspomnienia Ryszarda Ostrowskiego „Warszawiak w Urzeczu” w opracowaniu Karola Jędrzejczaka, książka dr. Katarzyny Piotrkiewicz „Stanisław Rotstad 1895-1994. Lekarz, żołnierz, humanista”. Wsparliśmy wydanie płyt CD łowickich zespołów Infernal Bizarre „Medium” i Koniunktura „The best of”.

Wśród innych ważnych projektów należy wymienić:

„**Male Granty**”, doroczny autorski konkurs dla kreatywnych Łowiczan, obfitował we współfinansowanie warsztatów, wydawnictw, koncertów i innych projektów społeczno-kulturalnych.

Dziecięco- Młodzieżowy Zespół Ludowy – Mali Ambasadorowie Łowicza, rozpoczęli rok od projektu zakupu 32 strojów ludowych łowickich i butów współfinansowanego kwotą 40 tys. złotych z Fundacji LOTTO. Przez cały rok zespół koncertował w kraju i na Ukrainie, zdobywając I miejsce na Festiwalu „O Kujawski Wianek” we Włocławku oraz wygrywając regionalne eliminacje do XXV Międzynarodowego Festiwalu Kolęd i Pastoralek „Będzin 2019”. Sukcesy lokalne i regionalne zdobywali podopieczni Kariny Sędkowskiej -

Staszewskiej ze Studia Piosenki ŁOK i Jerzego Dolhania z grupy plastycznej „Akwarelki”. Wielkim powodzeniem cieszyły się koncerty Łowickiej Orkiestry Kameralnej z repertuarem patriotycznym i koncertem oratoryjnym „Dom Boga i Brama Niebios”, którego autorem libretta był biskup Józef Zawitkowski. Materiał ukaże się w bieżącym roku na płycie CD.

Odbyło się szereg ciekawych **koncertów muzyki klasycznej** w ramach cyklu „Burmistrz Miasta Zaprasza” (min. Apertus Quartet, Chór Svajone (Litwa), koncert Kolorów Polski „Lux Aeterna” z udziałem solistów i Chóru Filharmonii Łódzkiej w Bazylice Katedralnej oraz sztandarowy, wakacyjny Międzynarodowy Festiwal Organowy „J.S.Bach”, który szczęśliwie doczekał XXX jubileuszowej edycji z udziałem czołówki europejskich organistów i solistów.

Łowicki Ośrodek Kultury technicznie i merytorycznie był odpowiedzialny za przygotowanie programów **impres plenerowych** : prezentacji ludowych podczas Bożego Ciała, Dni Łowicza, rekordowego frekwencyjnie Księżackiego Jadła, Choinki Miejskiej oraz Strefy Kibica w muszli koncertowej podczas Mistrzostw Świata 2018.

Różnorodne gatunkowo **koncerty** prezentowane były przez cały rok w pubie muzycznym HopKultura, który powstał w styczniu 2018 r. Wakacyjna scena letnia na dziedzińcu ŁOK to przeglądy i festiwale: „Bzura Rock Show”, alternatywny „Ł Festiwal” i metalowy „Infernal Night”. Odbyły się imprezy taneczne we współpracy z Młodzieżową Radą Miejską, koncert hip hop Green/Kękę i jesienny projekt Tipes Topes. Uznani artyści koncertowali w ramach OCH! Film Festiwal (Tubis Trio, Mikromusic, Orkiestra Klezmerska Teatru Sejneńskiego, E.A.B.S)

Inne **ważne projekty** realizowane w kończącym się roku to min: Kultura Podróżowania – spotkania z podróżnikami, Łowicki Moto Przegląd Filmowy realizowany z Klubem Motocyklowym Nr16 czy kultowy już „Cały świat w jednej sakwie” - inicjatywa łowiczana Michała Grzejszczaka. Byliśmy partnerami wydarzeń organizowanych przez Klub Seniora „Radość”, Łowicki Uniwersytet Trzeciego Wieku, Stowarzyszenie Twórców Ludowych k/Łowicz i łowickie placówki oświatowe.

Zaangażowanie Ośrodka w pozyskiwanie środków zewnętrznych na działalność merytoryczną i inwestycyjną:

- Fundacja Lotto – zakup strojów ludowych i butów dla Koderek 40.000 zł
- Polski Instytut Sztuki Filmowej – modernizacja toalet kinowych i wymiana tapicerki foteli 23.000 zł
- FilMOTEKA Narodowa – Instytut Audiowizualny – działalność merytoryczna DKF Bez Nazwy i kina Fenix 15.500 zł
- Europa Cinemas (Francja) – działalność kina studyjnego Fenix 9.300 euro
- Urząd Marszałkowski w Łodzi – wydanie antologii „Łowicki Folklor Muzyczny” Mariana Moskwy 80.000 zł (operatorem środków był ŁDK)

Miejska Biblioteka Publiczna

Najważniejsze działania realizowane przez jednostkę w 2018 roku:

- Pozyskano dodatkowe środki finansowe na zakup nowości wydawniczych z MKiDN (Program BN – Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek) - 18.100 zł,-/zakup 951 wol. nowości wydawniczych, w tym 914 książek drukowanych i 37 audiobooków/.
- Z dotacji organizatora za kwotę 30.217 zł zakupiono 1559 nowości wydawniczych, w tym 1488 książek drukowanych i 71 audiobooków.
- Kontynuowano współpracę z platformą książek elektronicznych Ibuk Libra, (bezpłatny dostęp do 1686 tytułów książek elektronicznych dla czytelników biblioteki), Wolne lektury – cyfrowy, nieodpłatny dostęp do ponad 6.000 publikacji w sieci dla użytkowników biblioteki.
- Zgodnie z uchwałą organizatora, zmieniona została lokalizacja Filii dla dorosłych z ulicy Podrzecznej 20 na ulicę Zduńską 8.
- **W 2018 roku nastąpił wzrost liczby czytelników z 2 933 w 2017 r. do 3 240 w 2018 r., którym udostępniono na zewnątrz 56 929 woluminów (14,4% literatura piękna dla dzieci i młodzieży, 74,8% literatura piękna dla dorosłych, 10,8% literatura z innych działów).**

Na miejscu użytkownicy biblioteki dodatkowo skorzystali z 5 906 książek (w 2017 r. – 2 926 książek). Wzrosło również wykorzystanie czasopism – 7 979 udostępnień w roku 2018 do 5906 udostępnień w roku 2017.

Udzielono 16 996 informacji, w tym 7122 bibliotecznych, 9054 rzeczowych i 820 bibliograficznych

Zarejestrowani użytkownicy korzystający w siedzibie MB z Internetu w roku 2018 – 3 659 osób

Miejska Biblioteka prowadzi także szereg działań kulturalno-oświatowych adresowanych do czytelnika dorosłego oraz dzieci i młodzieży.

6.6 PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA ŁOWICZA

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Łowicza opracowany został w 2016 roku i przyjęty Uchwałą Nr XXXII/219/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24.11.2016 r.

Przyjęty plan jest zgodny ze szczegółowymi wytycznymi, zaleceniami, zakresem i problematyką określonymi w ramach priorytetu IX „Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna” Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013, działanie 9.3. „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej – plany gospodarki niskoemisyjnej” ogłoszonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Celem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Łowicza jest przedstawienie zakresu możliwych do realizacji działań prowadzących do ograniczenia zużycia energii finalnej oraz redukcji emisji zanieczyszczeń, w tym CO₂, a co za tym idzie – polepszenia jakości powietrza w Mieście. Cel ten jest zbieżny z dotychczasową polityką ochrony środowiska Miasta i wpisuje się w jego dotychczasową politykę energetyczną.

Dla określenia celów redukcji zużycia energii oraz emisji CO₂, przeprowadzono ankietyzację budynków położonych na terenie Miasta Łowicza, sprawdzono liczbę pojazdów poruszających się po jego obszarze i natężenie ruchu z nim związane oraz zbadano ilość i jakość oświetlenia ulicznego. Wszystkie zebrane dane, dotyczące roku bazowego 2011 (BEI), inwentaryzacji kontrolnej dla 2015 (MEI) i prognoz na rok 2020, znajdują się w Bazie inwentaryzacji emisji CO₂. Można w niej znaleźć informacje o wykorzystaniu i zużyciu energii w podziale sektorowym oraz podziale na poszczególne nośniki i źródła.

Zapewnienie jak najlepszej jakości powietrza w Łowiczu można osiągnąć poprzez:

- termomodernizację budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- promowanie i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii,
- stosowanie oświetlenia typu LED,
- modernizację i rozbudowę dróg, w tym budowę nowych ścieżek rowerowych,
- wprowadzenie systemu zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej,
- wprowadzenie kryterium ekologicznego do zamówień publicznych,
- podniesienie poziomu świadomości ekologicznej i akceptacji społecznej dla prowadzonych działań ochronnych (m.in. poprzez edukację ekologiczną i zapewnienie dostępu do informacji o środowisku)

Na tej podstawie opracowano listę zadań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych do realizacji w Mieście Łowicz w ramach gospodarki niskoemisyjnej. W wyniku realizacji tych zadań przewidziano osiągnięcie następujących celów szczegółowych:

- CEL 1 – Redukcja o 3,19% emisji CO₂ do roku 2020 w sektorze budynki/wyposażenie/urządzenia/oświetlenie,
- CEL 2 - Redukcja o 3,60% zużycia energii finalnej w Gminie do roku 2020 w sektorze budynki/wyposażenie/urządzenia/oświetlenie,
- CEL 4 – Zwiększenie do roku 2020 do poziomu 2,78% udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym,
- CEL 5 – Redukcja stężenia B(a)P o 7,10 kg/rok i pyłów o 9 794,48 kg/rok.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej przyczyni się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:

- a) redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- b) zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- c) redukcji zużycia energii finalnej, poprzez podniesienie efektywności energetycznej.

Należy podkreślić, iż realizacja powyższych celów winna przyczynić się do osiągnięcia szeroko rozumianego bezpieczeństwa energetycznego Miasta Łowicza.

Ponieważ dla Miasta Łowicza zostały stwierdzone ponadnormatywne poziomy pyłu PM10, benzo(a)pirenu i ozonu w powietrzu, zatem tego obszaru dotyczą Programy ochrony powietrza dla strefy łódzkiej oraz Plan Działań Krótkoterminowych. Zadania wymienione w tych dokumentach zostały uwzględnione przy tworzeniu Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Jednym z głównych celów Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest redukcja emisji gazów cieplarnianych, ich prekursorów (tlenek węgla – CO, tlenki azotu (NO + NO₂) – NOX, nie metanowe lotne związki organiczne – NMLZO) oraz dwutlenku siarki SO₂.

Cel strategiczny założony w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej jest zbieżny z celami dokumentów wyższego szczebla i obejmuje:

- poprawę jakości powietrza atmosferycznego na terenie Miasta Łowicza,
- stałe podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz poprawę dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
- zachowanie równowagi ekologicznej w procesie rozwoju gospodarczego Miasta, w tym właściwą lokalizację przestrzenną inwestycji,
- skuteczne wdrażanie mechanizmów prawnych, finansowych i ekonomicznych zapewniających efektywną i terminową realizację założonych celów ekologicznych.

Poniższe tabele przedstawiają analizę stanu realizacji zaplanowanych przedsięwzięć/zadań ujętych w obowiązującym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Łowicza.

WYKONANE PRACE ZWIĄZANE Z OGRANICZENIEM NISKIEJ EMISJI W 2018 ROKU	
Nazwa zadania	Lokalizacja / opis inwestycji/ zadania
<u>Program MISJA-EMISJA</u>	<p>W 2018 roku Miasto Łowicz realizowało Program MISJA-EMISJA udzielając dotacji celowych z budżetu Miasta Łowicza na dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji, związanych z podnoszeniem efektywności energetycznej oraz wykorzystaniem układów wysokosprawnej kogeneracji i odnawialnych źródeł energii na terenie miasta Łowicza.</p> <p>Projekt obejmuje ograniczenie ilości zanieczyszczeń trafiających do atmosfery z przydomowych kotłowni zlokalizowanych na terenie miasta Łowicza finansowanego z Programu Ograniczania Niskiej Emisji ogłoszonego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.</p> <p>Łącznie 96 osobom wypłacono 645.401,22 zł.</p>

**W ZAKRESIE ZWIĘKSZENIA UDZIAŁU ENERGII POCHODZĄCEJ ZE ŹRÓDEŁ
ODNAWIALNYCH W 2018 ROKU WYKONANO**

Nazwa zadania	Lokalizacja / opis inwestycji/ zadania
<p align="center"><u>Dofinansowanie do instalacji paneli solarnych, umożliwiających podgrzewanie ciepłej wody</u></p>	<p>W ramach Osi Priorytetowej IV Gospodarka niskoemisyjna, Działania IV.1. Odnawialne źródła energii, Poddziałania IV.1.2. Odnawialne źródła energii, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 ogłoszony został konkurs, w którym możliwe jest uzyskanie dofinansowania na budowę infrastruktury służącej do produkcji energii cieplnej, pochodzącej ze źródeł odnawialnych. We wrześniu 2017 r. odbyło się spotkanie informacyjne dla osób zainteresowanych możliwością uzyskania dofinansowania do instalacji paneli solarnych, umożliwiających podgrzewanie ciepłej wody. W wyniku prowadzonego naboru deklaracji, zgłosiły się 62 osoby zainteresowane możliwością instalacji paneli solarnych umożliwiających podgrzewanie ciepłej wody użytkowej. Konkurs RPO Województwa Łódzkiego przewiduje możliwość otrzymania dofinansowanie do 85% kosztów netto inwestycji. Informacja o projektach, które otrzymają dofinansowanie w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego spodziewane są w okolicach 15 maja 2019 roku.</p>
<p align="center"><u>Instalacja oświetlenia LED</u></p>	<p>W ramach realizowanych inwestycji drogowych w 2018 dokonano instalacji oświetlenia energooszczędnego (LED) na nowopowstałych ulicach Dmowskiego i Dworcowej wraz z parkingiem.</p>

W ZAKRESIE TERMOMODERNIZACJI W 2018 ROKU WYKONANO

Nr.	Nazwa zadania	Lokalizacja / opis inwestycji/ zadania
1.	<p align="center"><u>Termomodernizacja Przedszkola nr 5 w Łowiczu</u></p>	<p>Zakres prac polegał na dociepleniu ścian zewnętrznych i stropów, wykonaniu instalacji centralnego ogrzewania wraz z instalacją gazową, demontaż starych kotłowni węglowych, wymianie pokrycia dachowego z konstrukcją dachów na budynkach przedszkola. Prace zostały zakończone we wrześniu 2018 r. Wykonanie 1 039 949,50 zł.</p>

2.	<u>Termomodernizacja budynku wielorodzinnego mieszkalnego przy ul. Chelmońskiego 2</u>	<p>Wydatki poniesiono na uaktualnienie audytu energetycznego, dokumentację techniczną, dostarczenie energii elektrycznej, demontaż starej i montaż nowej zbiorczej instalacji antenowej oraz domofonu, nadzór budowlany, inwestorski i ornitologiczny, roboty termomodernizacyjne, tj. ocieplenie stropu poddasza oraz nad klatką schodową, ocieplenie ścian zewnętrznych, piwnic, ścian wewnętrznych dzielących pomieszczenia ogrzewane od nieogrzewanych na poddaszu, regulacje hydrauliczną układu grzewczego, opaskę wokół budynku, obróbki blacharskie, rynny, remont kominów i montaż budek lęgowych.</p> <p>Zadanie zrealizowano dzięki dofinansowaniu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ z dotacji 64 400,00 zł ➤ z pożyczki 96 600,00 zł.
3.	<u>Termomodernizacja budynku wielorodzinnego mieszkalnego przy ul. A. Krajowej nr 43N</u>	<p>Środki wydatkowano na: uaktualnienie audytu energetycznego, dokumentację techniczną, zasłonięcie otworów wentylacyjnych, nadzór budowlany i ornitologiczny, roboty termomodernizacyjne: ocieplenie stropu pod poddaszem, wymianę stolarki okiennej, ocieplenie ścian zewnętrznych piwnic, regulację hydrauliczną układu grzewczego, opaskę wokół budynku, remont balkonów, kominów, rynny oraz obróbki blacharskie.</p>

INWESTYCJE W ZAKRESIE MODERNIZACJI, BUDOWY I PRZEBUDOWY SYSTEMU CIEPŁOWNICZEGO NA TERENIE MIASTA ŁOWICZA WYKONANE W 2018 ROKU		
Nr.	Nazwa zadania	Lokalizacja / opis inwestycji
1.	Budowa i przebudowa sieci ciepłowniczej na os. Noakowskiego	<p>W ramach tej inwestycji wykonano przebudowę sieci i przyłączy ciepłowniczych z rur preizolowanych do 6 budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Spółka poniosła nakłady na modernizację odcinka sieci i przyłączy na os. Noakowskiego w wysokości 321 298,47 zł. Zadanie nie zostało zakończone. W planie jest dokończenie modernizacji sieci ciepłowniczej na os. Noakowskiego i Starzyńskiego w latach 2019-2020.</p>
2.	Przyłącze ciepłownicze do budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Akademickiej 1	<p>W ramach tej inwestycji podłączono nowego odbiorcę. Wykonano przyłącze ciepłownicze i poniesiono nakłady w wysokości 73 131,25 zł.</p>

3.	Przebudowa sieci ciepłowniczej na os. Reymonta	W ramach tej inwestycji wykonano przebudowę sieci ciepłowniczej w związku ze zmianą sposobu zasilania budynków na Os. Reymonta i likwidacją kotłowni R1. Spółka poniosła nakłady na inwestycję w wysokości 81 811,82 zł.
4.	Przebudowa kotłowni A43	W ramach tej inwestycji wykonano przebudowę pomieszczenia kotłowni i wymianę 2 kotłów olejowych na 5 kotłów gazowych kondensacyjnych. Poniesiono nakład na inwestycję w wysokości 306 924,06 zł.
5.	Węzeł ciepły na os. Reymonta	W związku ze zmianą sposobu zasilania budynków na os. Reymonta w ramach inwestycji dokonano zakupu i montażu węzła ciepłego do budynku nr 4 na os. Reymonta. Poniesiono nakład na inwestycję w kwocie 38 442,46 zł.
6.	Budowa sieci i przyłączy ciepłowniczych do budynków usługowo- handlowych przy ul. Sikorskiego	W ramach tej inwestycji przyłączono do sieci 3 nowe budynki usługowo - handlowe na terenie inwestycyjnym przy ul. Broniewskiego. Poniesiono nakład na inwestycję w kwocie 293 962,57 zł. Zadanie będzie kontynuowane.

W 2018 roku Miasto Łowicz kontynuowało zadania zmierzające do gazyfikacji miasta. W tym zakresie zorganizowano dwa spotkania dotyczące zwiększenia obszarów objętych gazyfikacją.

Spotkania odbyły się w dzielnicy Korabka i Górki. Wzięło w nich udział ok. 280 osób zainteresowanych podłączeniem do sieci gazowej. Podczas spotkań mieszkańcy mogli zapoznać się z warunkami przyłączenia do sieci gazowej, pobrać wnioski o wydanie warunków podłączenia do sieci gazowej oraz zadać pytania na ww. temat przedstawicielowi gazowni. Efektem spotkania na Korabce jest zaprojektowanie i rozpoczęcie sieci gazowej średniego ciśnienia. Mieszkańcy osiedla Górki składali wnioski w Urzędzie Miejskim do 30 marca 2017 r. Do Urzędu Miejskiego w Łowiczu wpłynęło 150 deklaracji, które zostały przekazane Polskiej Spółce Gazowniczej Oddział Zakład Gazowniczy w Łodzi.

Miasto Łowicz ogłosiło nabór wniosków także w dzielnicy Korabka oraz Przedmieście. Podłączenie do sieci gazowej zaplanowano na 2019 rok.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ

Zakład Energetyki Ciepłej w Łowiczu Sp. z o.o. prowadzi swoją koncesjonowaną działalność w zakresie wytwarzania, przesyłania i dystrybucji ciepła na podstawie koncesji udzielonych przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 15 grudnia 1998 roku nr WCC/705/182/U/OT-4/98/TB dotyczącej wytwarzania ciepła oraz nr PCC/733/182/U/OT-4/98/TB dotyczącej przesyłania i dystrybucji ciepła.

Z informacji zawartych w Programie ochrony środowiska dla Miasta Łowicza na lata 2009-2016 oraz Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Łowicza na lata 2008-2013 wynika, iż w Łowiczu system ciepłowniczy oparty jest głównie na kotłowniach należących do:

Zakładu Energetyki Ciepłej w Łowiczu Sp. z o.o. oraz kotłowniach zakładowych, które jednocześnie zasilają budynki mieszkalne. Wg danych ZEC Sp. z o.o. w Łowiczu na terenie miasta ciepło wytwarzane jest w 4 kotłowniach.

Od samego początku swojej działalności ZEC w Łowiczu prowadzi inwestycje i modernizacje zarówno w centralnym jak i rozproszonym systemie ciepłowniczym miasta. W 2011 r. dokonano przebudowy kotłowni Z10 na Os. Marii Konopnickiej polegającej na zmianie kotłów, zwiększeniu mocy zainstalowanej, budowę instalacji odpylającej co przyczyniło się do poprawy sprawności wytwarzania i zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery i pozwoliło na przyłączenie w roku 2014 nowych odbiorców. W 2015 r. rozpoczęto modernizację kotła K-2, którą zakończono w lutym 2016 r., natomiast modernizacja kotła K-1 została wykonana w 2016 roku w ciepłowni S1, co wpłynęło na poprawę sprawności kotłów i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza.

W roku 2017 wykonano przebudowę sieci napowietrznej na preizolowaną od ul. Powstańców 1863 roku do os. Starzyńskiego oraz częściową przebudowę sieci ciepłowniczej na os. Noakowskiego, a także wykonano nowe przyłącza do budynku mieszkalnego wielorodzinnego i budynku handlowo-usługowego Patio Color. Natomiast w roku 2018 wykonano dalszą przebudowę sieci i przyłączy ciepłowniczych na os. Noakowskiego oraz przyłączono 1 nowy budynek mieszkalny wielorodzinny i 3 nowe budynki usługowo-handlowe. Ponadto wykonano przebudowę sieci ciepłowniczej wraz z budową węzła ciepłego na os. Reymonta i przebudowę kotłowni A43.

Łączna długość sieci ciepłowniczej eksploatowanej przez ZEC w Łowiczu wynosi 21,5 km i 233 węzły ciepłne. Obecnie ZEC w Łowiczu eksploatuje następują kotłownie:

- Kotłownia S1, przy ul. Kolejowej 16, opalana jest miałem węgla kamiennego. W kotłowni zainstalowane są 3 kotły o łącznej mocy 26,420 MW. Jest to główna kotłownia zaopatrująca w energię ciepłą większą część miasta Łowicza;
- Kotłownia Z10, przy ul. Konopnickiej 10, opalana jest miałem węgla kamiennego. W kotłowni zainstalowane są 2 kotły o łącznej mocy 4,0 MW. Kotłownia zaopatruje w energię ciepłą Os. Marii Konopnickiej, MSM „Domino”, MSM „Młodość”, MSM „Oszczędność” i MSM „Przyszłość”;
- Kotłownia szczytowa T1, przy ul. Tkaczew 1, opalana jest olejem opałowym. W kotłowni zainstalowane są 2 kotły o łącznej mocy 1,440 MW. Kotłownia pracuje na potrzeby odbiorców zasilanych z kotłowni S1;
- Kotłownia A43, przy ul. Armii Krajowej 43, opalana jest gazem. W kotłowni zainstalowanych jest 5 kotłów gazowych kondensacyjnych o łącznej mocy 0,500 MW. Kotłownia jest kotłownią lokalną zasilającą odbiorców zamieszkałych przy ul. Armii Krajowej.

System ciepłowniczy w Łowiczu podlega sukcesywnej modernizacji: zmniejszono liczbę kotłowni miejskich do 4 lokalizacji, przeprowadzono modernizację kotłowni A43 polegającą na zastąpieniu kotłów olejowych na kotły gazowe.

W tabeli poniżej przedstawiono ilość energii cieplnej dostarczonej odbiorcom w latach 2010-2019 przez ZEC Sp. z o.o.

Lata	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ilość [GJ]	198 624	170 388	174 229	174 807	224 474	237 437	246 671	268 847	242 625

6.7 Program Ochrony Środowiska dla miasta Łowicza na lata 2014 – 2017 z uwzględnieniem lat 2018 – 2021

Program Ochrony Środowiska dla miasta Łowicza przyjęty został uchwałą Nr LXI/422/2014 z dnia 30.10.2014 r Rady Miejskiej w Łowiczu. Program ma za zadanie pomoc w rozwiązywaniu istniejących problemów, a także przeciwdziałać zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości. „Program ochrony środowiska dla miasta Łowicza na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021”, jest zarówno długoterminowym planem strategicznym do roku 2021, jak też planem wdrożeniowym na lata 2014-2017.

Głównym celem *Programu*, jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju miasta Łowicza, która ma być realizacją polityki ekologicznej państwa (PEP), „Programu ochrony środowiska Powiatu Łowickiego” oraz „Programu Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2012” na obszarze miasta Łowicza.

Program uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju miasta Łowicza, określa priorytetowe działania ekologiczne oraz harmonogram zadań ekologicznych. Poniżej przedstawiony jest także dokładny opis uwarunkowań realizacyjnych dokumentu, jego wdrożenie, ewaluacja i monitoring.

Główne funkcje „Programu ochrony środowiska dla miasta Łowicza na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021 to:

- realizacja polityki ekologicznej państwa na terenie miasta,
- strategiczne zarządzanie w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami,
- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju,
- przekazanie informacji na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu
- poszczególnych komponentów środowiska,
- przedstawienie problemów i zagrożeń ekologicznych, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie
- pomoc przy planowaniu wydatkowania środków finansowych z budżetu miasta, a także podstawa do ubiegania się o środki finansowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- organizacja systemu informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

Program obejmuje następujące zagadnienia merytoryczne:

- ochronę środowiska przyrodniczego i gospodarkę leśną,
- gospodarkę wodną,
- gospodarkę odpadami,
- ochronę poszczególnych komponentów środowiska przed zanieczyszczeniami (powietrza atmosferycznego, wody, gleby, klimatu akustycznego),
- sprawy bezpieczeństwa ekologicznego, kształtowania świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- propagowania proekologicznych form działalności gospodarczej,

W 2018 roku w zakresie kształtowania proekologicznych postaw wśród mieszkańców miasta i promocji edukacji ekologicznej zorganizowano m.in.: Konkurs „Zielone Miasto” na najładniej urządzonego ogród i balkon,

Celem konkursu jest promowanie aktywności wśród mieszkańców w tworzeniu nowego wizerunku własnego otoczenia oraz powiększanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy Miasta Łowicza oraz poprawa wyglądu estetycznego naszego miasta.

Warunkiem uczestnictwa było pisemne zgłoszenie poprzez gotowy wzór druku zgłoszeniowego do Organizatora konkursu tj. Burmistrza Miasta Łowicza. Wyniki konkursu ogłoszono w lipcu 2018 roku.

Konkurs realizowany był w trzech kategoriach:

- 1) kategoria I – ogród przy budynku jednorodzinnym,
- 2) kategoria II – ogród przy budynku wielorodzinnym,
- 3) kategoria III – balkon, w tym również okno.

Do konkursu zgłoszono:

- 5 ogrodów w kategorii I – ogród przy budynku jednorodzinnym
- 5 ogrody w kategorii II- ogród przy budynku wielorodzinnym
- 4 zgłoszenia w kategorii III – balkon, w tym również okno.

Tradycyjnie, nagrodami dla zwycięzcy konkursu w danej kategorii jest sfinansowanie towarów zakupionych w sklepach ogrodniczych.

Podobnie jak w roku ubiegłym miasto Łowicz zachęcało mieszkańców do wzięcia udziału w akcji usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z nieruchomości znajdujących się na terenie Miasta Łowicza. Zadanie obejmowało usunięcie odpadów zawierających azbest z nieruchomości znajdujących się na terenie miasta, tj. właściwie zapakowanie odpadów zawierających azbest, załadunek, transport i przekazanie do unieszkodliwienia poprzez składowanie odpadów niebezpiecznych zawierających azbest na uprawnionym środowisku, z 36 nieruchomości znajdujących się na terenie miasta Łowicza.

Usunięto 61,36 ton azbestu. Całkowity koszt przeprowadzenia akcji wyniósł 15 838,24 zł, udział środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi 14 254, 00 zł, udział miasta 1584,24 zł.

6.8 Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych

Przedsięwzięcia racjonalizujące odprowadzanie ścieków ujęte w dokumencie pn.: „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2015-2019 do realizacji ze środków własnych Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu” wykonane w 2018r.

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Zielonej: sieć PVC250, długość 139,0 m, przyłącza PVC160 15 szt. o łącznej długości 75,9 m, studnie betonowe ø1000 – 7szt., studnie tworzywowe DN425 – 3szt.
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przepompownią w ul. Kaliska – ul. Lniana: sieć PVC250 dł. 310,0m, PVC200 dł. 88,5m, PVC90 dł. 18,0 m (odcinek tłoczny), przepompownia ścieków ø1200 – 1szt., przyłącza PVC160 do 7 nieruchomości o łącznej długości 43,0 m, studnie betonowe ø1000 – 11szt., studnie tworzywowe DN425 i DN315 – 16szt.

Przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne urządzeń i obiektów wodociągowych ujęte w dokumencie pn.: „Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2015-2019 do realizacji ze środków własnych Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu” wykonane w 2018 r.

- wymiana zasuw na sieci wodociągowej i przyłączach - 13 szt.
- wymiana i naprawa hydrantów przeciwpożarowych – 16 szt.

Przedsięwzięcia w zakresie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej sanitarnej zrealizowane przez UM Łowicz w 2018r.

- budowa sieci wodociągowej w ul. 1-go Maja i ul. Dmowskiego: sieć PE110 dł. 1066,0m, przyłącza aPE40 do 6szt. działek o łącznej długości 69,5m, hydranty p.poż. – 6 szt.

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Dmowskiego: sieć PVC500 dł. 361,7 m, PVC200 dł. 346,8 m, studnie $\varnothing 2000$ – 2szt., $\varnothing 1200$ - 15 szt.

System zaopatrywania w wodę z ujęć wód podziemnych

Podobnie, jak w latach ubiegłych w 2018 roku Miasto Łowicz zaopatrywane było w wodę ze studni głębinowych, zlokalizowanych przy ul. Blich oraz wzdłuż rzeki Bzury. Na pobór wód podziemnych Zakład Usług Komunalnych w Łowiczu uzyskał pozwolenie wodnoprawne: decyzja: znak: OS.I.6223-1-1/11 z dnia 7 lutego 2011 r., wydana z up. Starosty Łowickiego – ważna na okres 10 lat, na następujących warunkach:

pobór z ujęcia komunalnego „Blich” w Łowiczu w ilości:

$Q_{maxh} = 600,0 \text{ m}^3/\text{h}$;

$Q_{maxd} = 10.000,0 \text{ m}^3/\text{d}$;

$Q_{\acute{s}rd} = 8.000,0 \text{ m}^3/\text{d}$;

$Q_{\acute{s}r.r.} = 2.292.000,0 \text{ m}^3/\text{rok}$

a) w tym z ujęcia dolnokredowego :

$Q_{maxh} = 395,0 \text{ m}^3/\text{h}$

$Q_{maxd} = 7.900,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\acute{s}rd} = 6.500,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\acute{s}r.r.} = 2.272.500,0 \text{ m}^3/\text{rok}$

poprzez studnie głębinowe:

Nr L-I , $Q_e = 175,0 \text{ m}^3/\text{h}$

Nr III $Q_e = 220,0 \text{ m}^3/\text{h}$

b) z ujęcia trzeciorzędowego :

$Q_{maxh} = 122,0 \text{ m}^3/\text{h}$

$Q_{maxd} = 2.400,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\acute{s}rd} = 1.800,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\acute{s}r.r.} = 657.000,0 \text{ m}^3/\text{rok}$

poprzez studnie głębinowe :

Nr 1d , $Q_e = 90,0 \text{ m}^3/\text{h}$

Nr 1c, $Q_e = 50,0 \text{ m}^3/\text{h}$

Nr 6a, $Q_e = 35,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (studnia awaryjna)

c) z ujęcia czwartorzędowego

$Q_{maxh} = 259,0 \text{ m}^3/\text{h}$

$Q_{maxd} = 5.000,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\acute{s}rd} = 4.300,0 \text{ m}^3/\text{d}$

$Q_{\acute{s}r.r.} = 1.569.500,00 \text{ m}^3/\text{rok}$

poprzez studnie głębinowe :

Nr 4c, $Q_e=80,0 \text{ m}^3/\text{h}$

Nr 5a, $Q_e=65,0 \text{ m}^3/\text{h}$

Nr 11 $Q_e=70,0 \text{ m}^3/\text{h}$

Nr 7, $Q_e=55,0 \text{ m}^3/\text{h}$ (studnia awaryjna)

Proces uzdatniania wody w Łowiczu

W obecnej lokalizacji Stacja Uzdatniania Wody zaczęła funkcjonować na początku lat 70. Przeszła gruntowną modernizację w latach 2007-2011.

Stacja Uzdatniania Wody w Łowiczu pracuje w następującym schemacie technologicznym:

Woda surowa ze studni wierconych przy pomocy pomp głębinowych I^o podawana jest do 2-komorowego zbiornika kontaktowego zlokalizowanego na terenie SUW. W zbiorniku tym o pojemności całkowitej $V = 600 \text{ m}^3$ woda jest naturalnie napowietrzana w dwóch trzysiekcyjnych aeratorach kaskadowych, a następnie magazynowana o czasie przetrzymania $t = 60 \text{ min}$. Czas ten jest wystarczający, aby osiągnąć skuteczny efekt jej wstępnego uzdatniania. Ze zbiornika kontaktowego, przewodem ssawnym 400mm, woda grawitacyjnie dopływa do zestawu pompowego II° zainstalowanego w pomieszczeniu pompowni, w budynku głównym SUW. Przy pomocy pomp II° woda tłoczona jest do hali filtrów, gdzie poddawana jest procesowi uzdatniania, polegającym na dwustopniowym procesie filtracji na odżelaziaczach i odmanganiaczach. Po przepływie przez 4 bloki filtracyjne, w skład których wchodzi po 8 filtrów, woda podawana jest do istniejących zbiorników wyrównawczych wody uzdatnionej o pojemności użytkowej $V_1 = 2 \times 1000 \text{ m}^3$ i $V_2 = 2 \times 1500 \text{ m}^3$.

Ze zbiorników wyrównawczych woda uzdatniona dopływa do zestawu hydroforowego, zainstalowanego w pomieszczeniu pompowni. Przy pomocy pomp III° uzdatniona woda oddzielnymi przewodami tłocznymi kierowana jest do magistrali wodociągowej 500mm w kierunku rzeki Bzury 300mm w kierunku ul. Blich.

Regeneracja złóż filtracyjnych polega na płukaniu złoża wodą surową podawaną przez zespół pomp płuczających i ich aktywację podchlorynem sodu – dotyczy złóż katalitycznych w filtrach UFP. Woda przefiltrowana po urządzeniach uzdatniających poddana jest dezynfekcji roztworem NaOCl.

W 2018 roku do sieci wtłoczono 1 439 910 m³ średnio ok. 3 945 m³/d uzdatnionej wody.

Długość sieci wodociągowej wg stanu na 31.12.2018 r.

- magistralna – 4,1 km
- rozdzielcza (bez przyłączy) – 94,5 km

Aktualny systemu oczyszczania ścieków w Łowiczu i krótka charakterystyka oczyszczalni ścieków

Ścieki komunalne poprzez sieć kanalizacji sanitarnej odprowadzane są na oczyszczalnię ścieków. Oczyszczalnię ścieków budowano przez cztery lata, prace zakończono w 1972 roku. Pierwsza modernizacja oczyszczalni została zrealizowana w 1996 roku. W 2016 roku rozpoczęto roboty budowlane związane z unowocześnieniem procesu oczyszczania ścieków, przy wsparciu środków europejskich.

Proces oczyszczania ścieków:

Ścieki surowe dopływają do oczyszczalni kolektorem $\varnothing 0,8 \text{ m}$. Oddzielanie większych zanieczyszczeń odbywa się na kracie schodkowej o prześwicie 6 mm. Pozbawione skrutek ścieki spływają do piaskownika przedmuchiwane o przepływie poziomo-śrubowym ze zgarniaczem linowym piasku. Do komory wlotowej piaskownika może być dozowany

siarczan żelazowy PIX, który wspomagając sedymentację wpływa na obniżenie ładunku zanieczyszczeń w ściekach wprowadzanych do bloku biologicznego. Piasek z piaskownika usuwany jest grawitacyjnie do płuczki piasku, skąd przekazywany jest do odzysku firmie zewnętrznej. Pozbawione zawiesiny mineralnej ścieki dopływają do dwukomorowego osadnika poziomego z mechanicznym zgarniaczem osadu. Osad zatrzymany na dnie osadników zgarniany jest do lejów, skąd usuwany jest rurociągiem $\varnothing$ 200 mm do studzienki zbiorczej pompowni ścieków. Dalej osad pompowany jest do dwóch zamkniętych komór fermentacji, gdzie poddawany jest fermentacji zimnej. Po osadnikach wstępnych ścieki dopływają do komór defosfatacji i denitryfikacji, a następnie pompowane są pompownią pośrednią do komór nityfikacji. Mieszanina ścieków i osadu czynnego dopływa do osadników wtórnych, gdzie następuje proces klarowania ścieków. Część osadu zatrzymana w lejach osadnika podawana jest jako osad recyrkulowany do komory defosfatacji, a część jako osad nadmierny pompowana jest do zagęszczaczy grawitacyjnych i razem z osadem wstępnym podawana do zamkniętych komór fermentacyjnych. Po osadnikach wtórnych ścieki dopływają do II stopnia oczyszczania biologicznego, który stanowią pracujące w układzie szeregowym stawy stabilizacyjne i fakultatywne. W ten sposób oczyszczone ścieki po II stopniu oczyszczania trafiają do odprowadzalnika, a następnie do rzeki Bzury.

Na odprowadzanie ścieków oczyszczonych Zakład Usług Komunalnych w Łowiczu posiada pozwolenie wodnoprawne, wydane przez Starostę Łowickiego znak OS.6341.3.20.2013.EW z dnia 09.10.2013 r., ważną do 9.10.2023 r.

W 2018 roku przyjęto i oczyszczono 3 012 440 m³ ścieków tj. średnio ok. 8 253 m³/d.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej (bez przyłączy), wg stanu na 31.12.2018 r. – 92,7 km.

VII. TRANSPORT ZBIOROWY W MIEŚCIE

Początki komunikacji miejskiej w Łowiczu wiążą się z datą 22 lipca 1977 roku. Wówczas na bazie Przedsiębiorstwa Komunalnego powstałego w 1951 roku, uruchomiono pierwsze dwie linie autobusowe w zakresie komunikacji miejskiej. Utworzenie linii nr 1 i nr 2 było sukcesem ówczesnych władz miasta i wielkim udogodnieniem dla mieszkańców, ponieważ połączono komunikacją zbiorową północną część Łowicza od ul. Żymierskiego (obecnie ul. Armii Krajowej) z południową do ul. Łódzkiej oraz wschodnią część – (dawny „Hortex”) na Popowie z zachodnią częścią miasta do ulicy Łęczyckiej.

Z czasem społeczność miasta zaczęła licznie korzystać z usług przewozowych tym samym postanowiono zwiększyć częstotliwość kursowania autobusów (w 1980 roku z częstotliwością co 30 minut kurs autobusu) Uchwałą Rady Miejskiej w Łowiczu z 23 października 1997 roku wydzielono ze struktur organizacyjnych Zakładu Usług Komunalnych komunikację miejską i utworzono MZK jako niezależną jednostkę organizacyjną Miasta Łowicza. Podlega ona bezpośrednio Zarządowi Miasta.

Obecnie w MZK w Łowiczu funkcjonują 4 regularne linie autobusowe o łącznej długości 80 km obsługujące ruch pasażerski na terenie miasta oraz gmin ościennych. Przeciętnie w ciągu doby przewozi się około 1000 pasażerów.

Dzięki staraniom Zarządu Miasta, Starostwa Powiatowego oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu uruchomiono program pilotażowy pn. „Domino” finansowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a mający za zadanie pokonywanie barier architektonicznych i komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych, np. poruszających się na wózkach inwalidzkich.

W ramach tego programu w grudniu 2001 roku zakupiono 2 nowe autobusy marki JELCZ Midi. Do 2008 r. Miejski Zakład Komunikacji posiadał 4 autobusy przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych w tym 2 autobusy przekazane w ramach programu „Domino”, 4 autobusy marki AUTOSAN H – 9 oraz 1 autobus marki OTOYOL IVECO.

W 2008 r. został zakupiony autobus Jelcz Salus. W 2010 r. w ramach Programu Unijnego Miasto Łowicz przekazało do Miejskiego Zakładu Komunikacji 6 szt. nowych autobusów marki Solaris Urbino 10 .

W 2018 roku 4 autobusy marki Solaris Alpino 8,9 LE spełniające normy EURO 6. Wszystkie autobusy jakie posiada MZK w Łowiczu są autobusami niskopodłogowymi przystosowanymi do przewozu osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach oraz dla matek przewożących dzieci w wózkach.

Średnio w roku MZK przewozi około 382 tysięcy pasażerów, a autobusy pokonują 525 tysięcy kilometrów.

Zestawienie kilometrów dla poszczególnych tras przejazdu autobusów wraz z przystankami obsługiwanymi przez Miejski Zakład Komunikacji w Łowiczu wg. stanu na 2019 rok przedstawia poniższa tabela.

Linia nr 1 Łódzka - Armii Krajowej

Łódzka, Jana Pawła II, Powstańców 1863 r., Kaliska, PKP Przedmieście, Czajki Kaliska, Starzyńskiego, Sienkiewicza, PKP Główny, 3 Maja , Mostowa Chełmońskiego, Armii Krajowej. (Łódzka , Jamno, Jamno Łódzka)

Lp.	Nr linii	Trasa przejazdu	Km
1.	1	A. Krajowej - Łódzka	12
2.	1	A. Krajowej - Czajki – Łódzka	13
3.	1	Baza - Łódzka	7
4.	1	Baza - A. Krajowej	4
5.	1	A. Krajowej - Łódzka , Jamno	23,5
6.	1	Łódzka - A. Krajowej - Goleńsko	26,5

Linia nr 2 Dąbkowice - Warszawska

Dąbkowice Górne, Dąbkowice Dolne, Pilaszków, Otolice, Szczudłów, Świące, Szczudłów, Otolice, Jastrzębia, Łęczycka, Piaskowa, Os. Bratkowice, Topolowa, Ułańska, Os. Dąbrowskiego, Kurkowa, Sienkiewicza, Mostowa, Armii Krajowej, Nadburzańska, Os. M. Konopnickiej, Dworzec PKP Gł., Bolimowska, Filtrowa, Zielkowice, Mysłaków Osiedle , Mysłaków sklep, Filtrowa, Bolimowska, Os. M. Konopnickiej, Warszawska

Lp.	Nr linii	Trasa przejazdu	Km
1.	2	Warszawska - Łęczycka	15
2.	2	Warszawska - Zielkowice - Dąbkowice	21
3.	2	Warszawska - Dąbkowice	33
4.	2	Warszawska - Jastrzębia - Dąbkowice	25
5.	2	Warszawska - Jastrzębia - Dąbkowice	21
6.	2	Dąbkowice - Mysłaków Osiedle – Warszawska	22
7.	2	Dąbkowice - Mysłaków Sklep – Warszawska	26
8.	2	Dąbkowice - Jastrzębia – Mysłaków Osiedle – Warszawska	26
9.	2	Łęczycka - Warszawska	15,5
10.	2	Baza - Łęczycka	5
11.	2	Baza - Dąbkowice	11
12.	2	Baza Warszawska	2

Linia nr 3 Seligów - Niedźwiada

Seligów, Zawady, Wygoda, Urbańszczyzna, ul. Katarzynów, Kurkowa, Długa, Ułańska, Topolowa, Blich, Legionów, Strzelecka, Płocka, Kiernozka, Klewków, Niedźwiada

Lp.	Nr linii	Trasa przejazdu	Km
1.	3	Niedźwiada - Seligów	27
2.	3	Baza - Niedźwiada	6
3.	3	Baza - Seligów	15

Linia nr 5 Łyszkowice - Powstańców 1863 r.

Łyszkowice, Wrzeczek II, Wrzeczek I, Gzinka, Grudze, Kwiatek, Jamno, ul. Łódzka, Jana Pawła II, Powstańców 1863 r. (Łyszkowice – Kalenice)

Lp.	Nr linii	Trasa przejazdu	Km
1.	5	Łowicz - Łyszkowice	20
2.	5	Łowicz Łyszkowice - Kalenice	30
3.	5	Łyszkowice Łódzka	14
4.	5	Łowicz Łódzka – Łyszkowice	10
5.	5	Łyszkowice A. Krajowej	23
6.	5	Łyszkowice Kalenice Łowicz ZUK	33

Miejski Zakład Komunikacji posiada nowoczesne i ekologiczne autobusy wyposażone w najnowsze systemy takie jak:

- system dynamicznej informacji pasażerskiej
- zewnętrzne i wewnętrzne zapowiedzi głosowe
- monitoring wizyjny zapewniający bezpieczeństwo
- nowoczesne kasowniki i automaty biletowe
- klimatyzacje i ładowarki USB
- uchylną rampę do przejazdu dla wózków inwalidzkich
- mobilną aplikację myBus
- możliwość płatności za pośrednictwem karty płatniczej
- ekologiczne autobusy , które spełniają normy EURO 5 i EURO 6
- łączność radiową
- nowoczesną stronę internetową
- nowe wiaty przystankowe
- pętle autobusowe (Łódzka, Tuszewska)

W 2018 roku utworzono Łowicką Kartę Miejską Łowicka nazwaną także e-kartą. Jest to nowoczesna i estetyczna plastikowa karta z zatopionym chipem elektronicznym. Przypomina kartę, którą większość z nas już posiada korzystając z bankomatu lub płacąc za zakupy w sklepie. Obsługa karty jest bardzo prosta Jej wystarczy ją zbliżyć do kasownika aby skasować bilet). Aby korzystać z karty miejskiej, należy uprzednio doładować na nią elektroniczny bilet okresowy lub środki na elektronicznej portmonetce.

W przypadku korzystania z elektronicznej portmonetki, po zbliżeniu karty do czytnika, pobrana zostanie automatycznie opłata za przejazd zgodnie z taryfą domyślną

przypisaną do karty (uwzględniając ewentualne uprawnienia do przejazdów ulgowych). Istnieje możliwość zapłaty za dodatkową osobę (tzw. “dokasowanie”), jeżeli po skasowaniu swojego biletu wybierzemy odpowiedni przycisk (normalny lub ulgowy) i przyłożymy ponownie kartę do kasownika. Po prawidłowym zarejestrowaniu biletu jednorazowego z elektronicznej portmonetki (rejestracji przejazdu), kasownik potwierdzi operację za pomocą sygnału dźwiękowego oraz odpowiedniej informacji na wyświetlaczu (m.in. pobrana kwota oraz pozostałe środki na elektronicznej portmonetce).

E - portmonetka to usługa pozwalająca na gromadzenie środków pieniężnych w celu dokonywania przy pomocy E-karty zapłaty za usługi oferowane w ramach Łowickiej Karty Miejskiej. Każda E-karta posiada usługę E- portmonetki, która jest aktywowana automatycznie z chwilą wydania E-karty i dezaktywowana z chwilą utraty ważności E-karty. E-karta jest nośnikiem środków pieniężnych zgromadzonych na koncie E-portmonetki.

Lp.	Nazwa wskaźnika	Ilość
1.	Łączny przebieg roczny na wszystkich liniach komunikacyjnych odpowiednio w kilometrach	524.633 km
2.	Łączna liczba przewiezionych pasażerów w publicznym transporcie zbiorowym w danym roku kalendarzowym liczona według liczby: sprzedanych biletów jednorazowych, gdzie jeden bilet = 1 pasażer	189.441 szt.
3.	Łączna liczba przewiezionych pasażerów w publicznym transporcie zbiorowym w danym roku kalendarzowym liczona według liczby: sprzedanych biletów miesięcznych, gdzie jeden bilet miesięczny = 40 pasażerów	192.200 pasażerów
4.	Liczba mandatów	57 szt.
5.	Łączna liczba przewiezionych pasażerów w publicznym transporcie zbiorowym w danym roku kalendarzowym	381.668 pasażerów
6.	Łączna liczba autobusów, którymi są wykonywane przewozy na obszarze właściwości organizatora, w tym o liczbie miejsc: od 18 do 50 miejsc	4 szt.
7.	Łączna liczba autobusów, którymi są wykonywane przewozy na obszarze właściwości organizatora, w tym o liczbie miejsc powyżej 50 miejsc	11 szt.
8.	Łączna liczba przystanków	268 szt.
9.	Liczba przystanków, będących własnością jednostki samorządu terytorialnego	168 szt.
10.	Liczba przystanków, będących własnością lub w zarządzie innych podmiotów	100 szt.
11.	Liczba wydanych Łowickich Kart Miejskich – stan na 30.04.2019	1315 szt.

VIII. PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok przyjęto Uchwałą Rady Miejskiej w Łowiczu Nr LII / 348 / 2017 z dnia 28 grudnia 2017 r. Podstawowym i głównym celem Programu było zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii, zmniejszenie tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już występującymi problemami, na poziomie lokalnym, poprzez:

1. Zapobieganie powstawaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.
2. Ograniczanie zjawiska picia alkoholu oraz używania narkotyków przez dzieci i młodzież.
3. Wdrażanie nowych form profilaktyki, kierowanej w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców.
4. Zwiększanie oddziaływań promujących zdrowy styl życia wolny od alkoholu i narkotyków.

Na realizację programu w 2018 roku zaplanowano w budżecie miasta kwotę w wysokości: 630.000,00 zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi i na zwalczanie narkomanii zaplanowano kwotę w wysokości: 50.000,00

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz zagrożonych uzależnieniem

Zadanie/Działania	Koszt realizacji działania	Osiągnięty efekt/rezultaty
<i>Dofinansowanie programów opieki poszpitalnej (maratonów sobotnio - niedzielnych) dla osób uzależnionych od alkoholu po odbyciu leczenia szpitalnego</i>	6.000,00	W 2018 roku kontynuowano współpracę i realizację w Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Zgierzu zajęć psychoterapeutycznych dla osób uzależnionych, które ukończyły leczenie stacjonarne w oddziale szpitalnym. Uczestnictwo w maratonach terapeutycznych jest realizacją przez pacjentów zaleceń poszpitalnych, dotyczących dalszego leczenia, a zarazem procesem dalszej rehabilitacji poprzez terapię uzależnień na poziomie pogłębionym. Zajęcia odbywają się w okresie od stycznia do grudnia.
<i>Podjęcie działań mających na celu udzielanie porad i konsultacji osobom uzależnionym, zagrożonym narkomanią, ich rodzinom i innym poprzez prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia</i>	18.794,94	W ramach realizacji zadania prowadzono specjalistyczną pomoc psychologiczną dla osób i rodzin dotkniętych narkomanią. Zadania realizowane w trakcie konsultacji dotyczyły: w odniesieniu do osób zażywających narkotyki - wstępnej diagnozy uzależnienia, motywowania do leczenia, dostarczania wiedzy nt. uzależnienia (objawów i mechanizmów), wskazania możliwości leczenia w ośrodkach terapii, a także pracy nad nawrotem uzależnienia. Natomiast w odniesieniu do osób funkcjonujących z osobami uzależnionymi – diagnozy współuzależnienia, możliwości terapii w tym zakresie, a także porad dotyczących osób zażywających narkotyki. <u>Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w 2018 roku istotnie wzrosła liczba osób zainteresowanych leczeniem, co spowodowało zwiększenie liczby klientów stale korzystających z pomocy specjalisty i to zarówno w odniesieniu do osób uzależnionych, jak i współuzależnionych.</u> W 2018 roku dominującym środkiem odurzającym była amfetamina i marihuana. Nie odnotowano żadnego przypadku osoby zażywającej dopalacze. Najmłodszy klient miał 10 lat i został skonsultowany w ramach profilaktyki selektywnej. Średni okres oczekiwania na konsultację wynosił ok. 3 - 4 tygodnie. W 2018 roku specjalista terapii uzależnień od narkotyków zrealizował 46 dyżurów, w trakcie których udzielono 219 konsultacji, dotyczących 51 osób. Certyfikowany specjalista z zakresu przeciwdziałania narkomanii dyżurował w każdy poniedziałek w godzinach od 15.00 do 19.00 (z dwutygodniową przerwą w okresie wakacji).

<i>Inicjowanie specjalistycznych działań oraz miejsc pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin</i>	0,00	W minionych latach zadanie realizowało Łowickie Stowarzyszenie Abstynenckie „Pasiaczek”. W 2018 roku zadania nie zrealizowano, ponieważ nie wyłoniono odpowiedniego adresata realizacji zadania.
<i>Dofinansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, udział w konferencjach ogólnopolskich i regionalnych</i>	1.344,00	W 2018 roku sfinansowano koszty przejazdu oraz koszty udziału w szkoleniu inspektora Wydziału Spraw Społecznych oraz inspektora Wydziału Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej pod nazwą: „Nowe duże zmiany i nowe obowiązki dla osób wydających zezwolenia alkoholowe. Czym skutkuje ustawa o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych?. Ponadto sfinansowano koszty przejazdu oraz koszty udziału w szkoleniu inspektora Wydziału Spraw Społecznych pod nazwą: „Nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – praktyczne wskazówki dla gmin czyli jak napisać dobre uchwały?”. Udział w szkoleniach przyczynił się do poszerzenia wiedzy pracowników urzędu, w związku z nowelizacjami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jakie weszły w minionym roku.
<i>Finansowanie wniosków i opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu wniesionych do sądu w sprawie o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego</i>	8.000,00	Zgodnie z art. 24 - 26 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jednym z zadań Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jest prowadzenie postępowania w sprawach osób nadużywających alkoholu. W 2018 roku Komisja skierowała 20 wniosków do Sądu Rejonowego w Łowiczu, dotyczące wszczęcia postępowania, w sprawie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego wobec osób zgłoszonych do Komisji. W związku z powyższym wydatkowano ogółem kwotę: 8.000,00 zł na sporządzenie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz należności dotyczących opłaty za dokonanie wpisu sądowego. Opinię w przedmiocie uzależnienia od alkoholu sporządzają wspólnie biegli sądowi, lekarz psychiatra i psycholog lub specjalista terapii uzależnień. W 2018 roku wzrosły wydatki z tym związane, z powodu wzrostu wysokości zaliczek przekazywanych za sporządzone opinie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i problem narkomanii pomocy psychospołecznej, prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą		
		Kontynuowano zadanie dotyczące zwiększenia skuteczności i dostępności specjalistycznej pomocy, w związku z występowaniem przemocy w rodzinie. W ramach zadania sfinansowano dyżury

<p><i>Zwiększanie skuteczności i dostępności specjalistycznej pomocy dla rodzin, w związku z występowaniem przemocy w rodzinie</i></p>	<p>24.007,76</p>	<p>specjalistów: prawnika i psychologa. W 2018 roku udzielono 49 porad prawnych 32 osobom; w ich ramach sporządzono 20 pism procesowych (m.in. pozw/wnioski, wnioski dowodowe, odpowiedzi na pozew/wnioski). Dyżury pełniono raz w tygodniu. Miesięcznie po poradę prawną średnio zgłaszało się 4 - 5 osób. Dyżury odbywały się w budynku obok Muszli Koncertowej na Łowickich Błoniach. Wśród 32 przyjętych osób, 18 to osoby zamieszkujące na terenie miasta Łowicza, zaś 14 osób mieszka na terenie powiatu łowickiego. Po raz pierwszy z porady prawnika skorzystało 19 osób, dla 13 osób była to kolejna wizyta. Po poradę prawną w 2018 r. zgłosiły się 22 kobiety i 10 mężczyzn.</p> <p>Porady prawne dotyczyły problematyki przemocy oraz korelujących z nią następujących spraw: sprawy karnej w toku (5 porad), rozwodu/separacji (13 porad), alimentów (11 porad), władzy rodzicielskiej (14 porad), ustalenia/zaprzeczenia ojcostwa (1 porada) i spr. mieszkaniowych (5 porad). Odbywały się także dyżury psychologa, polegające na udzielaniu wsparcia psychologicznego w zakresie podstawowej pomocy psychologicznej dla osób zamieszkałych na terenie miasta Łowicza. W okresie realizacji zadania do psychologa zgłosiło się 12 kobiet, którym udzielono 23 porady. Najczęstszymi sprawami, z jakimi zgłaszały się osoby potrzebujące pomocy, były problemy osobiste, kwestie związane z nadużywaniem alkoholu w rodzinie oraz konflikty okołorozwodowe. Wszystkie zgłaszające się osoby były z terenu miasta.</p>
<p><i>Realizacja zajęć edukacyjno-terapeutycznych dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików</i></p>	<p>6.400,00</p>	<p>W 2018 roku po raz czwarty zrealizowano program terapeutyczny dla osób z syndromem DDA. Program terapeutyczny realizowano od marca do lipca 2018 roku. Do programu zgłosiło się 15 osób (12 kobiet i 3 mężczyzn), z których zakwalifikowało się 13 osób, w tym 2 mężczyzn w wieku 21 lat i 39 lat oraz 11 kobiet (w wieku od 29 do 57 lat). Ostatecznie grupę rozpoczęło 10 osób. Celem prowadzonych zajęć było między innymi: zdobywanie wiedzy na temat funkcjonowania rodziny z problemem alkoholowym i ról przyjmowanych przez dzieci w niej wychowywanymi. Uzyskanie wiedzy na temat wpływu doświadczeń z dzieciństwa na dorosłe życie człowieka. Zrozumienie i uporządkowanie dotychczasowych przeżyć przez uczestników, możliwość indywidualnego prześledzenia przez uczestników wpływu przeżyć z dzieciństwa na obecne problemy w bliskich związkach. Rozliczanie przeszłości oraz pozostawienie za sobą dzieciństwa i skupienia się w pełni na aktualnym życiu. Rozpoznanie własnych zasobów, zalet, wartości i wzmocnienie poczucia własnej wartości.</p>
<p><i>Organizowanie szkoleń zwiększających</i></p>	<p>0, 00 zł</p>	<p>Przedstawiciele Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczyli</p>

<i>kompetencje służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</i>		w konferencji „ Rodzina wolna od przemocy ”, zorganizowanej przez Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla miasta Łowicza. Ponadto Przewodniczący Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jako członek Zespołu Interdyscyplinarnego, uczestniczył w szkoleniu z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
<i>Gromadzenie i udostępnianie informacji na temat miejsc i możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym</i>	0,00 zł	Wszystkie osoby, zgłaszające się w godzinach pracy Urzędu z problemami dotyczącymi nadużywania alkoholu lub narkotyków przez członków rodziny otrzymywały wyczerpujące informacje dotyczące procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, pomoc w napisaniu i złożeniu wniosku do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz informacje o działalności poszczególnych placówek i instytucji działających w tym zakresie na terenie naszego miasta. Ponadto udzielano informacji przedstawicielom instytucji pomocowych z terenu miasta (np. Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy, MOPS, PCPR i inne)
<i>Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym</i>	30.314,60	W minionym roku w dalszym ciągu wspierano prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, które nadal prowadziła jedna organizacja pozarządowa. Dofinansowanie otrzymała jedna organizacja pozarządowa: Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Łowickiej – Koło przy Parafii św. Ducha- dotacja w wysokości 30.000,00 zł. Stowarzyszenie prowadziło zajęcia opiekuńczo – wychowawcze, pn. „Integracja dzieci i młodzieży”, zgodnie z zawartą umową. Placówka zapewniała przede wszystkim pomoc w nauce oraz organizowała różnorodne zajęcia edukacyjne, profilaktyczne, rekreacyjne i sportowe. Dzieci i młodzież w trakcie prowadzonych zajęć otrzymały pomoc żywieniową, którą zapewniała świetlica. Ponadto organizatorzy zorganizowali pięciodniową wyjazdową wycieczkę krajoznawczą o Zakopanego. towarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Łowickiej – Koło przy Parafii św. Ducha objęło pomocą i opieką 30 uczestników zajęć.
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych		
<i>Organizowanie i realizowanie programów</i>		W Szkole Podstawowej nr 4 zrealizowano rekomendowany program wychowawczo-profilaktyczny pod nazwą: „Spójrz Inaczej”, którym objęto uczniów trzech klas szkoły podstawowej. Ogółem programem objęto 61 uczniów w/w szkoły. W II Liceum Ogólnokształcącym oraz w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 zrealizowano warsztaty edukacyjno- profilaktyczne z zakresu

<p><i>profilaktycznych i socjoterapeutycznych zapobiegających uzależnieniom, adresowanych przede wszystkim do dzieci i młodzieży na terenie szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych</i></p>	<p>5.600,00 6.700,00</p>	<p>przeciwdziałania alkoholizmowi pod nazwą: „Sprawdź, czy to Ci się opłaca”. W zajęciach uczestniczyło 154 uczniów obu szkół. W ramach działań z zakresu przeciwdziałania narkomanii i zażywania dopalaczy zrealizowano program wykładowo - warsztatowy, którego adresatem była młodzież z I Liceum Ogólnokształcącego. Programem objęto 240 uczniów w/w szkoły. Program zrealizowano również w II Liceum Ogólnokształcącym oraz w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 3 w Łowiczu. W programie uczestniczyło ogółem 157 uczniów w/w szkół.</p> <p>Celem programu było: przekazanie podstawowych informacji o zagrożeniach wynikających z eksperymentowania ze środkami zmieniającymi świadomość; ukształtowanie umiejętności rozpoznawania symptomów wchodzenia w uzależnienie; poznanie skutków zażywania środków psychoaktywnych (w tym dopalaczy) w sferze zdrowia fizycznego i psychicznego oraz skutków społecznych; poznanie instytucji pomocowych znajdujących się na terenie województwa łódzkiego.</p> <p>Warsztaty profilaktyczne dotyczące uzależnień od narkotyków i dopalaczy zrealizowano wśród uczniów Szkoły Podstawowej nr 3. W zajęciach uczestniczyło 107 uczniów. Szkolenie z zakresu budowania lokalnego systemu przeciwdziałania narkomanii zrealizowano wśród uczniów Szkoły Podstawowej nr 1. W programie uczestniczyło 198 uczniów szkoły.</p>
<p><i>Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży</i></p>	<p>157.880,00 77.617,90</p>	<p>W ramach realizacji zadania, dofinansowano w 2018 roku organizację różnorodnych zajęć sportowo - rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu miasta. Dotację na realizację zadań otrzymały niżej wymienione kluby sportowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Międzyszkolny Klub Sportowy „ZRYW”- 25.000,00 zł. . 2. Klub sportowy „Księżak” – 10.000,00 zł (koszykówka). 3. Uczniowski Miejski Klub Sportowy „KSIĘŻAK” – 22.000,00 zł (tenis stołowy). 4. Uczniowski Klub Sportowy „KORABKA” – 15.000,00 zł. (siatkówka). 5. Uczniowski Klub Sportowy „KORABKA” – 15.000,00 zł. 6. Uczniowski Klub Sportowy „JEDYNKA” – 26.000,00 zł. 7. Łowicki Klub Karate „Kyokushin Fighter” – 5.380,00 zł. 8. Łowicki Klub Taekwon-Do Olimpijskiego WTF – 11.500,00 zł. 9. UKS „Pijarski Klub Sportowy” – 10.000,00 zł. 10. Łowickie Stowarzyszenie Aikido „AIKI OKAMI” – 5.000,00

		11. Stowarzyszenie Rehabilitacyjno-Edukacyjne KARINO – 13.000,00 zł. Ponadto dofinansowano zatrudnienie czterech animatorów sportu na dwóch boiskach sportowych „Orlikach” i lodowisku w okresie zimy na kwotę: 77.617,90 zł.
<i>Tworzenie dodatkowych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem wypoczynku podczas ferii zimowych i wakacji</i>	100.061,55 15.483,64	Półkolonie zimowe zorganizowano w trakcie trwania ferii w Szkole Podstawowej nr 1, nr 2 , nr 3. Ponadto współorganizowano w dniach od 29 stycznia do 2 lutego 2018 roku półkolonie w Pijarskiej Szkole Podstawowej, w których objęto opieką ogółem 100 uczestników, w tym 21 uczestników spoza szkoły pijarskiej. Od 25 czerwca do 6 lipca zorganizowano letnie półkolonie w Szkole Podstawowej nr 2, w których uczestniczyło 35 uczniów szkół podstawowych, w tym 17 uczniów z SP 2, 9 uczniów - z SP 1, 8 uczniów - SP 4 i 1 uczennica - z SP 7. Ponadto, w terminie od 25 czerwca do 6 lipca zorganizowano półkolonie w Szkole Podstawowej nr 3, w których uczestniczyło 35 uczniów szkół podstawowych z terenu naszego miasta. Uczniowie w liczbie 50 osób z miejskich szkół podstawowych, wytypowanych przez pedagogów szkolnych, wyjechało na 10 – dniowe kolonie. Kolonie wyjazdowe zorganizowano w terminie od 7 do 16 sierpnia w miejscowości Międzywodzie (woj. zachodniopomorskie).
<i>Podjęcie działań edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii adresowanych do rodziców</i>	400,00 600,00	W ramach realizacji zadania przeprowadzono zajęcia edukacyjne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi wśród rodziców uczniów z II Liceum Ogólnokształcącego w Łowiczu. W zajęciach uczestniczyło 155 rodziców, uczniów w/w szkoły. W ramach edukacji z zakresu przeciwdziałania narkomanii zrealizowano zajęcia, których adresatami byli rodzice oraz rada pedagogiczna Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 4 w Łowiczu. Zajęcia dotyczyły zakresu specyfiki wieku dojrzewania ze szczególnym uwzględnieniem problemu przeciwdziałania narkomanii wśród dzieci i młodzieży. W zajęciach uczestniczyło 158 rodziców uczniów oraz 12 przedstawicieli Rady Pedagogicznej w/w szkoły.
<i>Prowadzenie działalności profilaktycznej w stosunku do dzieci i młodzieży z zakresu wiedzy o patologjach społecznych (m.in. konkursów, imprez integracyjnych, happeningów, koncertów i innych)</i>	33.283,06 2.467,92	Wzorem lat ubiegłych również w minionym roku kalendarzowym dofinansowano zorganizowanie miejskiej imprezy integracyjnej, dla dzieci i młodzieży „Choinka’ 2018”. Do udziału w imprezie zaproszono, między innymi dzieci i młodzież uczestniczącą w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Łowickiej Koło przy parafii św. Ducha oraz dzieci ze Stowarzyszenia Centrum Wolontariatu „Nadzieja”. Dzieci otrzymały bezpłatne

		<p>talony na paczki, które były rozdawane przez Mikołajów podczas trwania imprezy.</p> <p>Zrealizowano autorski program pod nazwą: „Ku Wolności”, z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, który zaprezentowano wśród uczestników II Diecezjalnych Spotkań Młodzieży, które miało miejsce na Łowickich Błoniach. Wzorem lat ubiegłych również w minionym roku kalendarzowym dofinansowano zorganizowanie miejskiej imprezy integracyjnej dla dzieci i młodzieży – „Choinka 2018”.</p>
<p><i>Zakup wydawnictw, prasy i innych materiałów edukacyjnych oraz opracowywanie i wykonywanie materiałów służących oddziaływaniom profilaktycznym z zakresu miejskiego programu</i></p>	<p>1.575,00</p> <p>1.230,00</p>	<p>W ramach realizacji zadania sfinansowano kolejną prenumeratę na 2019 rok jednego egzemplarza czasopisma „Świat Problemów” – miesięcznika poświęconego profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz zaprenumerowano zakup dziesięciu egzemplarzy czasopisma „Remedium”. Czasopismo „Remedium” jest miesięcznikiem, poruszającym problematykę profilaktyki i promocji zdrowego stylu życia oraz poszerzającym wiedzę z zakresu problemów wychowawczych. Czasopismo Remedium przekazywane jest do pięciu szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Łowicz oraz do Pijarskiej Szkoły Podstawowej. Cztery egzemplarze będą przekazane do szkół średnich. W ramach przeciwdziałania narkomanii zakupiono pakiet edukacyjny pod nazwą: „Dopalacze – powiedz stop!”. Materiały edukacyjne przekazano do szkół oraz różnych instytucji i organizacji z terenu naszego miasta.</p>
<p><i>Organizowanie, współorganizowanie i finansowanie szkoleń, warsztatów i konferencji, podnoszących poziom wiedzy, kwalifikacji i umiejętności osób realizujących zadania profilaktyczne oraz członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i></p>	<p>0,00 zł</p>	<p>Inspektor Wydziału Spraw Społecznych będący jednocześnie członkiem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczył w szkoleniach pod nazwą: „Nowe duże zmiany i nowe obowiązki dla osób wydających zezwolenia alkoholowe. Czym skutkuje ustawa o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych” oraz „Nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – praktyczne wskazówki dla gmin czyli jak napisać dobre uchwały?”. Wydatki finansowe wykazano w zadaniu: dofinansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, udział w konferencjach ogólnopolskich i regionalnych.</p>
<p><i>Rozszerzenie oferty z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez doposażenie placów zabaw</i></p>	<p>65.288,74</p>	<p>Tegoroczna realizacja zadania dotyczyła placu zabaw na Błoniach. W ramach realizacji zadania: wykonano naprawy nawierzchni z płyt SBR (demontaż starych płyt, uzupełnienie podbudowy, oczyszczenie płyt i ich ponowny montaż) na powierzchni 959,00 m². Wykonano nową nawierzchnię z płyt SBR na powierzchni 88 m². Dostarczono i zamontowano nowe urządzenie zabawowe. Koszt</p>

		65.288,75 zł brutto.
<i>Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w artykule 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego</i>		
<i>Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych prowadzone przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i>	0,00	Prowadzono kontrole punktów sprzedaży, posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży. Kontrole przeprowadzali członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wraz z przedstawicielem Burmistrza Miasta Łowicza w osobie inspektora z Wydziału Spraw Lokalowych i Działalność Gospodarczej. W 2018 roku przeprowadzano 10 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Kontrole przeprowadzano przy udziale przedsiębiorcy bądź osoby przez niego upoważnionej. Podczas prowadzonych kontroli przypominano, między innymi przedsiębiorcom o konieczności uwidaczniania informacji: o zakazie sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym, szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, zakazie podawania i spożywania napojów alkoholowych w sklepie i jego najbliższej okolicy. Ponadto osoby kontrolujące wręczały przedsiębiorcom broszurę pod nazwą: „Dlaczego nie sprzedawać alkoholu nieletnim – poradnik dla sprzedawców”. Do zadań Komisji należy również opiniowanie w formie postanowień zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami Rady Miejskiej. W 2018 roku Komisja zaopiniowała i wydała 23 postanowienia w sprawie zgodności z przyjętym przez Gminę Miasta Łowicza limitem liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zgodności z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. W 2018 roku Komisja negatywnie zaopiniowała 6 wniosków na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych z powodu braku wolnej liczby zezwoleń.
<i>Składanie do organów policji wniosków o wszczęcie postępowania dowodowego</i>	0,00	W 2018 roku Wydział Spraw Lokalowych i Działalności Gospodarczej Urzędu Miejskiego nie wszczynął żadnego postępowania w sprawie o cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2018 nie składano do organów policji żadnych wniosków o wszczęcie postępowania dowodowego.
<i>Współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.</i>		

<p><i>Współpraca i wsparcie działań organizacji abstynenckich oraz innych organizacji działających na terenie naszego miasta w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych</i></p>	<p>4.677,21</p>	<p>W ramach realizacji zadania finansowano koszty wynagrodzenia osoby sprawującej nadzór nad obiektem, w którym dyżurują specjaliści z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.</p>
<p><i>Promocja zdrowego, trzeźwego stylu życia poprzez organizację Łowickiego Biegu Trzeźwości</i></p>	<p>8.824,06</p>	<p>W dniu 29 września 2018 roku odbył się XXVI Łowicki Bieg Trzeźwości o Puchar Burmistrza Miasta Łowicza. Bieg zorganizowała Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łowiczu we współpracy z Urzędem Miejskim w Łowiczu oraz Ośrodkiem Sportu i Rekreacji w Łowiczu. Bieg odbył się w Parku Błonie w Łowiczu. Uczestnicy biegu byli podzieleni na kategorie wiekowe i w zależności od tego pokonywali wyznaczony dla nich dystans. W Biegu Trzeźwości udział wzięło 240 osób.</p>
<p><i>Prowadzenie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz ponoszenie wydatków związanych z działalnością Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</i></p>	<p>76.096,85</p>	<p>W 2018 r. odbyło się 12 posiedzeń plenarnych Komisji w pełnym składzie osobowym oraz 12 posiedzeń każdego z zespołów Komisji. Członkowie Komisji pracowali w trzech podzespołach problemowych: motywacyjno - interwencyjnym, profilaktyczno-kontrolnym oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2018 roku Komisja rozpatrzyła łącznie 42 sprawy dotyczące zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego : 23 nowe sprawy, które wpłynęły do MKRPA w 2018 roku, pozostałe 19 spraw to sprawy z lat poprzednich. Komisja umorzyła 11 spraw, a 20 skierowała do Sądu, celem kontynuowania sądowej procedury zobowiązania do leczenia odwykowego. Wynagrodzenia Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2018 roku stanowiły kwotę: 72.695,70 zł. Zespół motywacyjno-interwencyjny Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadził 41 rozmów z osobami skierowanymi do komisji, celem zobowiązania do leczenia odwykowego oraz 17 rozmów z członkami ich rodzin.</p>
<p><i>Wspomaganie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej</i></p>		
<p><i>W przypadku utworzenia Centrum Integracji Społecznej przewiduje się udzielenie wsparcia finansowego</i></p>	<p>0,00</p>	<p>Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje jako jedno z zadań własnych gminy możliwości wspierania zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Powyższa placówka nie funkcjonuje w naszym mieście, dlatego nie zachodziła potrzeba wydatkowania środków finansowych na powyższe zadanie.</p>

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

<p><i>Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom</i></p>	<p>383.359,26 10.207,68 środki MOPS</p>	<p>Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, między innymi z powodu alkoholizmu oraz narkomanii. W 2018 roku objęto pomocą społeczną 75 środowisk domowych, w tym 100 osób, a z powodu narkomanii pomocą objęto 3 środowiska domowe, w tym 5 osób, 1 środowisko domowe w tym 1 osobę objęto pomocą z powodu alkoholizmu i narkomanii. W/w rodzinom przyznano pomoc społeczną na kwotę: 383.359,26 złotych i 10.207,68 złotych i 1.544,32 złote.</p>
---	--	---

IX. MIEJSKI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA MIASTA ŁOWICZA NA LATA 2016 – 2018 W 2018 ROKU.

Jednostką odpowiedzialną za wdrażanie oraz monitorowanie Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu. Nadzór nad jego realizacją powierzono Radzie Miejskiej w Łowiczu.

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej ukierunkowane są na wspieranie rodzin biologicznych dzieci, które zostały już umieszczone w pieczy zastępczej, względnie rodzin, w których, uwagi na sposób realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych, występuje zagrożenie, że będą musiały być podjęte działania zmierzające do objęcia dzieci tą pieczą. Mając na uwadze realizację tego zadania, gminy przyjmują trzyletni program wspierania rodziny, który jest elementem składowym strategii rozwiązywania problemów społecznych.

W oparciu o założenia ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej opracowano „Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Łowicza na lata 2016 – 2018”, który przyjęto Uchwałą Nr XXIV/158/2016 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 kwietnia 2016 r.

Adresatami „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Łowicza na lata 2016 – 2018” są rodziny z terenu miasta Łowicza, a w szczególności znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, przeżywające trudności w opiece i wychowaniu dzieci, zagrożone różnymi zjawiskami dysfunkcjonalności. Program uwzględnia uwarunkowania lokalne i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej.

Jego głównym celem jest: **Wsparcie rodzin z terenu Łowicza, przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, które w efekcie ma doprowadzić do przywrócenia zdolności właściwego funkcjonowania rodzin i zapewnić prawidłowy rozwój wzrastających w nich dzieci, a także utrzymać dzieci w ich naturalnym środowisku bądź umożliwić ich powrót do rodzin.**

Działania w ramach Programu koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko zostało umieszczone poza rodziną biologiczną. Dotyczą one następujących obszarów problemowych:

- Wsparcie rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- Koordynacja działań różnych instytucji działających ze środowiskami dysfunkcyjnymi;
- Zmniejszanie skali zjawisk zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny: ubóstwo, bezrobocie, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, przemoc domowa, brak kompetencji rodzicielskich.

Realizatorem zadań przewidzianych w „Miejskim Programie Wspierania Rodziny dla Miasta Łowicza na lata 2016 – 2018” jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu, prowadzący współpracę ze sprzymierzonymi instytucjami i podmiotami wspierającymi dziecko i rodzinę, działającymi na terenie Łowicza.

REALIZACJA „MIEJSKIEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY DLA MIASTA ŁOWICZA NA LATA 2016 – 2018” W 2018 ROKU

Cel główny „Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Łowicza na lata 2016 – 2018” w 2018 roku realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe i zadania:

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
Cel szczegółowy 1 Wzmacnianie bezpieczeństwa socjalnego rodziny i poprawa jej funkcjonowania w sferze socjalno – bytowej		
1.1. Sprawne diagnozowanie problemów w rodzinach	MOPS Łowicz wychowawcy w szkołach i pedagodzy szkolni, nauczyciele przedszkoli, świetlice środowiskowe, placówki służby zdrowia, Policja, PCPR, kościoł i organizacje kościelne	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych – 193 (liczba osób w tych rodzinach – 640)</p> <p><i>Diagnoza środowiska rodzinnego stanowi złożony proces i wymaga dużego zaangażowania ze strony pracowników socjalnych, a także równoległe prowadzonej współpracy z przedstawicielami innych instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny. Pierwszym krokiem jest zebranie danych, ustalenie faktów, a następnie postawienie diagnoz cząstkowych, aby dojść do oceny globalnej, konkluzji. Przy diagnozowaniu rodziny brane są pod uwagę czynniki: kulturowe, ekonomiczne, motywacyjne, emocjonalne. Zwraca się szczególną uwagę na:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – cele rodziny (doraźne, długoterminowe, formułowane przez poszczególne osoby, podzielane przez całą rodzinę, zapatrywanie się na te cele wszystkich członków rodziny); – kulturę rodziny (uwarunkowania historyczne, unikalna kultura rozwijana w każdej rodzinie); – strukturę rodziny (zasady uniwersalne, związane z hierarchią władzy, wzajemne oczekiwania, własne podsystemy); – rozwój rodziny (jej różne stadia rozwojowe); – zasoby rodziny (materialne, psychospoleczne); – interakcje z innymi systemami (instytucje lokalne, rodzina rozszerzona, grupy osób bliskich); – granice rodziny (pomiędzy rodziną a jej otoczeniem, jak przyjmuje nowego członka, jak traktuje

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p>poszczególnych członków);</p> <ul style="list-style-type: none"> – klimat rodziny (czy pozytywny – mobilizujący, albo depresyjny – powodujący napięcia, frustracje, izolacje); – inne warunki rodzinne. <p>Poza standardowym działaniem pracownika socjalnego w zakresie diagnozy sytuacji rodziny z dziećmi określa się również specyficzne jej obszary. Dotyczą one: komunikacji podstawowej w rodzinie, codziennego życia rodziny, rozwoju dzieci, rozwoju rodziców, rozwoju stosunków społecznych.</p> <p>Diagnoza - ocena nie jest czymś ostatecznym, w miarę budowania prawidłowych relacji między pracownikiem socjalnym i rodziną, opis sytuacji rodziny będzie coraz pełniejszy i w związku z tym zmiana ulegać będzie również diagnoza - ocena. Zdarza się również, że w życiu rodziny występuje takie wydarzenie, które powoduje całkowitą zmianę diagnozy - oceny (np. rozwód, narodziny nowego członka rodziny, podjęcie pracy przez dotychczas bezrobotnego rodzica).</p> <p>W 2018 r. w MOPS w Łowiczu zatrudnionych było 15 pracowników socjalnych, którzy w ramach swoich obowiązków zawodowych diagnozowali problemy w rodzinach z terenu miasta. Współpracowali oni przy tym ściśle zwłaszcza z kuratorami sądowymi i placówkami oświatowymi.</p>
1.2. Praca socjalna z rodziną, prowadzona przez pracowników socjalnych	MOPS Łowicz	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Liczba osób objętych pracą socjalną – 2023 (w 1001 rodzinach)</p> <p>Liczba zawartych kontraktów socjalnych pomiędzy pracownikami socjalnymi a podopiecznymi Ośrodka – 62 (liczba osób objętych kontraktem – 92)</p> <p>Metody zastosowane przez pracowników socjalnych MOPS w Łowiczu w pracy z rodzinami były adekwatne do zdiagnozowanych sytuacji rodzin. W pracy socjalnej z łowickimi rodzinami w 2018 r., wiodącą wśród metod była praca z indywidualnym przypadkiem.</p> <p>Także rola kontraktu socjalnego, w przypadku prowadzenia pracy socjalnej z rodzinami z dziećmi borykającymi się z wieloma problemami, zasługuje na szczególne uznanie. Realizacja kontraktu</p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p><i>socjalnego w takich przypadkach wymaga szczególnego zaangażowania ze strony pracownika socjalnego. W sytuacji stwierdzonych zaniedbań, konieczne jest wzmocnienie oddziaływań aktywizujących w ramach kontraktu. Ta forma współpracy dokładnie określa, jakie działania i czynności rodzic i pracownik socjalny wykonują, aby osiągnąć wyznaczony wspólnie cel, tj. poprawę funkcjonowania dzieci przez zlikwidowanie zaniedbań zaburzających ich prawidłowy rozwój w rodzinie. W sytuacji zdiagnozowanych zagrożeń dziecka, wywiązywanie się rodziców z działań zawartych w kontrakcie i monitorowanych przez pracownika socjalnego oraz inne osoby zaangażowane w pomoc rodzinie, pozwala na jego dalszy pobyt w domu rodzinnym.</i></p>
<p>1.3. Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej dla podopiecznych MOPS (przyznanie zasiłków celowych, dożywianie dzieci, stypendia szkolne, zasiłki rodzinne)</p>	<p>MOPS Łowicz</p>	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zasiłków celowych – 419 rodzin (osób w rodzinach – 767) b) dożywiania dzieci – 291, w tym: w szkołach 201 dzieci, w przedszkolach 90 dzieci <p><i>MOPS w Łowiczu, jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej, stanowiąca instytucję lokalnej polityki społecznej, w ramach podejmowanych w 2018 r. działań zapewniał podopiecznym pomoc finansową i rzeczową, według zidentyfikowanych potrzeb, jak również w formie dożywiania – zwłaszcza dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, udzielania dzieciom i młodzieży uczącej się pomocy materialnej o charakterze socjalnym – stypendia szkolne i zasiłki szkolne, a także w postaci świadczeń rodzinnych, co szeroko przedstawione zostało w Sprawozdaniu z działalności MOPS w Łowiczu za rok 2018.</i></p> <p><i>W 2018 r. realizowano <u>Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)</u>. MOPS w tym zakresie współpracował z Łowickim Stowarzyszeniem „Dać Szansę”. Z tej formy pomocy skorzystało: do maja 2018 r. – 984 osoby (wydano 457 skierowań) oraz od września 2018 r. - 858 osób (wydano 409 skierowań).</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
1.4. Stała opieka i współpraca asystenta rodziny z rodziną, a także współpraca asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym	MOPS Łowicz	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Ilość rodzin oraz liczba osób objętych wsparciem asystentury rodzinnej – 21 rodzin z 52 dziećmi</p> <p>Aktywna praca podopiecznych z asystentem rodziny</p> <p>Podejmowanie przez asystenta rodziny i pracownika socjalnego działań, wzmacniających bezpieczeństwo socjalne rodziny</p> <p><i>Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych możliwe jest wyłącznie za jej zgodą oraz przy jej aktywnym współuczestnictwie w podejmowanych działaniach, uwzględniających zasoby własne rodziny oraz źródła wsparcia zewnętrznego.</i></p> <p><i>Zgodnie z założeniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wsparcie rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze prowadzone jest w dwóch formach: pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Pracę z rodziną w 2018 r. realizowali, w ramach obowiązków zawodowych, 2 asystenci rodziny zatrudnieni w MOPS (w tym: 1 asystent w pełnym wymiarze czasu pracy i 1 asystent w niepełnym wymiarze czasu pracy – 1/2, a następnie 3/8 etatu). Przy szerokim spektrum obowiązków i zadań, jeden asystent rodziny, zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, może w tym samym czasie współpracować nie więcej niż z 15 rodzinami. Ta forma wsparcia charakteryzuje się silnym wykorzystaniem zasady indywidualizacji, a podejmowane przez asystenta rodziny działania wobec rodziny uwzględniają jej sytuację, w szczególności występujące rodzaje przeżywanych trudności, posiadane zasoby oraz umiejętności, którymi ona dysponuje.</i></p> <p><i>Działania w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dziecka odnoszą się do budowania infrastruktury, pozwalającej na skuteczną pomoc rodzinie w sprawowaniu opieki nad dziećmi oraz na prawidłowe ich wychowanie, a także do podejmowania działań ukierunkowanych na poszczególne rodziny i do rozwiązywania występujących trudnych sytuacji. Na terenie Łowicza istnieją placówki i instytucje oraz podmioty, realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej, w tym organizacje trzeciego sektora, z którymi w ubiegłym roku współpracował MOPS, w ramach systemu wsparcia dla rodzin.</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p><i>W 2018 r., przez asystentów rodziny i pracowników socjalnych, podejmowanych było szereg działań, wzmacniających bezpieczeństwo socjalne łowickich rodzin.</i></p> <p><i>Istotnym wyznacznikiem powodzenia w pracy na rzecz rodziny z trudnościami w opiece i wychowaniu dziecka jest harmonijna współpraca asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym, jak również z przedstawicielami innych instytucji służących dziecku i rodzinie. W 2018 r., działający w <u>MOPS w Łowiczu Zespół ds. Asysty Rodzinnej</u>, składający się z: koordynatora Zespołu, pracownika socjalnego, asystentów rodziny oraz psychologa, realizował zadania z zakresu:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>– diagnozowania i analizowania sytuacji rodzinnej środowisk pod kątem zaistniałych problemów i deficytów;</i> <i>– wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do wypełniania tych funkcji;</i> <i>– prowadzenia działań wspierających na rzecz rodzin biologicznych, których dzieci znajdują się poza rodziną;</i> <i>– prowadzenia działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin w celu rozwijania ich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych;</i> <i>– wnioskowania, w uzasadnionych przypadkach, o przyznanie usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych;</i> <i>– organizowania dla rodzin grup wsparcia/ grup samopomocowych, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie ich izolacji;</i> <i>– podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;</i> <i>– organizowania dla rodzin potrzebujących opieki psychologicznej, konsultacji indywidualnych, porad psychologicznych i prawnych;</i> <i>– współpracy z instytucjami i placówkami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;</i> <i>– współpracy ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.</i>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p><i>Aktywność Zespołu skupiała się na działaniach prowadzonych we współpracy z innymi podmiotami, świadczącymi usługi na rzecz dobra rodziny i dziecka, w celu pracy nad problemami konkretnych rodzin. W spotkaniach Zespołu uczestniczyli również pracownicy socjalni, w których rejonie zamieszkiwały rodziny objęte wsparciem w formie asysty rodzinnej. W uzasadnionych przypadkach, na posiedzenia Zespołu, zapraszani byli także przedstawiciele instytucji lub osoby, które mogły mieć wpływ na diagnozę problemu lub organizację i realizację planu pomocy rodzinie.</i></p>
<p>1.5. Wsparcie rodzin w utrzymaniu mieszkań komunalnych, lokali socjalnych Pomoc rodzinom w załatwianiu spraw związanych z uzyskaniem tytułu prawnego do mieszkań komunalnych/ lokali socjalnych oraz dodatku mieszkaniowego</p>	<p>MOPS Łowicz ZGM, Urząd Miejski</p>	<p><u>Wskaźniki:</u> Liczba rodzin, którym udzielono pomocy lub które otrzymały wsparcie – 32 (liczba osób w rodzinach – 54) Pracownicy socjalni MOPS, m.in. w ramach realizacji założeń kontraktów socjalnych, w 2018 r. prowadzili również pracę socjalną, której głównym założeniem było wsparcie rodzin w utrzymaniu mieszkań komunalnych czy lokali socjalnych oraz pomoc rodzinom w załatwianiu spraw związanych z uzyskaniem tytułu prawnego do mieszkania komunalnego/ lokalu socjalnego i dodatku mieszkaniowego. Współpracowali przy tym ściśle z pracownikami ZGM w Łowiczu i Urzędu Miejskiego. Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, we własnym zakresie i przy współpracy z MOPS, realizował politykę, umożliwiającą najemcom mieszkań komunalnych czy lokali socjalnych odpracowanie zadłużenia czynszowego. W tym zakresie, w 2018 r., ZGM podpisał stosowne umowy z 6 osobami. Spośród nich 1 osoba odpracowała zadłużenie w całości.</p>
<p>1.6. Stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości uczestnictwa w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań oraz zachęcanie</p>	<p>MOPS Łowicz świetlice środowiskowe, placówki oświatowe, OSiR, ŁOK, Urząd Miejski, PTTK, kościoły i organizacje</p>	<p><u>Wskaźniki:</u> Liczba osób – dzieci i młodzieży, korzystających ze zorganizowanych pozaszkolnych form spędzania wolnego czasu – 1046 (zajęcia stałe, systematyczne, w tym w ramach świetlicy środowiskowej, bez imprez cyklicznych) Aktywny udział dzieci w zajęciach organizowanych przez świetlice środowiskowe, szkoły i instytucje sprzymierzone. W łowickich szkołach, po lekcjach, dzieci spędzały czas w świetlicach oraz rozwijały swoje zamiłowania i zainteresowania w ramach zajęć pozalekcyjnych (np.: kolo szachowe, języka</p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
<p>ich do uczestnictwa w zajęciach pozaszkolnych i aktywnego udziału w wydarzeniach organizowanych dla dzieci i młodzieży na terenie miasta Łowicza</p>	<p>kościelne</p>	<p><i>migowego, fizyczne, chemiczne, językowe, teatralne, chór szkolny) i zajęć sportowo – rekreacyjnych (np.: UKS, koło turystyki rowerowej). Szkoły i świetlice szkolne organizowały dla swoich uczniów liczne formy aktywnego spędzania czasu, tj.: nocowanie w szkole, biwaki, bale jesieni, zabawy andrzejkowe i choinkowe, bale ósmych klas i gimnazjalne, dyskoteki szkolne. Ponadto uczniowie włączali się w działania w ramach „Szlachetnej Paczki”. Brali udział w licznych konkursach na poziomie szkolnym, międzyszkolnym i powiatowym. Dużą popularnością cieszyły się warsztaty kulinarne i plastyczne, organizowane dla dzieci i młodzieży szkolnej.</i></p> <p><i>Dużą popularnością wśród dzieci i młodzieży w Łowiczu w 2018 r. cieszyły się pozalekcyjne zajęcia sportowe, zorganizowane przez: Miejski Uczniowski Klub Sportowy „Pelikan” (dyscyplina: piłka nożna – 186 osób), Uczniowski Klub Sportowy „Soccer Kids” (dyscyplina: piłka nożna – szkolka dziecięca – 82 osoby), Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Piłkarska” (dyscyplina: piłka nożna - 44 osoby), Uczniowski Miejski Klub Sportowy „Księżak” Łowicz (dyscyplina: koszykówka – 110 osób; dyscyplina: tenis stołowy – 18 osób), Klub Sportowy „Księżak” (dyscyplina: koszykówka – 30 osób), Międzyszkolny Klub Sportowy „ZRYW” Łowicz (dyscyplina: judo – 46 osób), Uczniowski Klub Sportowy „Korabka” (dyscyplina: piłka siatkowa – 28 osób; dyscyplina: lekka atletyka – 32 osoby), Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” (dyscyplina: lekka atletyka – 46 osób), Łowicki Klub Karate „Kyokushin Fighter” (dyscyplina: karate – 35 osób), Łowicki Klub Taekwon-Do (dyscyplina: taekwondo – 15 osób), Łowickie Stowarzyszenie Aikido AIKI OKAMI (dyscyplina: aikido – 20 osób), Łowicka Akademia Sportu (dyscyplina: kajakarstwo – 140 osób), Uczniowski Klub Sportowy „Pijarski Klub Sportowy” (dyscypliny: lekka atletyka, szachy, piłka siatkowa – 44 osoby). <u>Łącznie: 876 osób</u></i></p> <p><i>Jednostki organizacyjne miasta, tj.: ŁOK, OSiR czy Miejska Biblioteka, wychodziły do dzieci i młodzieży z własnymi interesującymi ofertami spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań, szczególnie w czasie wolnym od nauki w szkole.</i></p> <p><i>W <u>Łowickim Ośrodku Kultury</u> w 2018 r. dla dzieci i młodzieży zorganizowano: w okresie ferii zimowych – „Mały OCH! Film Festiwal” (projekt festiwalowy dla dzieci, na którym prezentowano najciekawsze filmy dziecięce i animacje ostatniego sezonu filmowego – specjalnie</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p>wyselekcjonowane i dobrane z myślą o rozwoju małego widza; projekt stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie lokalne na taki festiwal dla dzieci i młodzieży w naszym mieście, a także doskonałą ofertę na spędzenie okresu ferii zimowych w Łowiczu oraz wypełnia doskonale rolę edukacji filmowej dla najmłodszych);</p> <p>w czasie wakacji – „Turbowakacje” (projekt skierowany głównie do najmłodszych odbiorców; stanowi dwumiesięczną frajdę naszpikowaną seansami filmowymi, warsztatami, konkursami i wycieczkami; dla odbiorców nieco starszych nie brakuje koncertów czy cieszącego się ogromną popularności kina letniego);</p> <p>W wyniku konkursu „Małe Granty 2018” realizowano projekty, również skierowane do dzieci i młodzieży:</p> <p>MICHAŁ JANOCHA, ŁOWICKA PRZETWÓRNIA MŁODYCH TALENTÓW 3 - warsztaty muzyczne dla mieszkańców Łowicza oraz okolic połączone z koncertami; pierwszą i najważniejszą zasadą warsztatów był brak granicy wiekowej oraz stopnia zaawansowania w sztuce muzycznej, od zupełnych amatorów aż po zawodowców pragnących podszkolić swój warsztat; główne kategorie warsztatów to: śpiew, zespoły wokalne (Hanna Gieda), zespoły rozrywkowe, jazz (Jakub Kraszewski), kompozycja, zespoły klasyczne (Michał Janocha) – ok. 20 uczestników (VII – VIII 2018);</p> <p>KAROLINA ŁOPUSIŃSKA, HEMIOLKA – projekt polegał na zorganizowaniu czterech integracyjnych spotkań muzycznych - każde wydarzenie dwudniowe (koncerty polskich wykonawców skierowane do młodzieży oraz projekty edukacyjno-artystyczne dla najmłodszych);</p> <p>MAŁGORZATA BŁOŃSKA, CERAMICZNA ZADYMKA. WARSZTATY CERAMICZNE Z POKAZEM WYPAŁU RAKU *- warsztaty ceramiki raku, skierowane do różnych grup wiekowych; całość zakończona wystawą prac uczestników (ok. 40 uczestników);</p> <p>GRUPA ŁOWICKICH PRZEWODNIKÓW TURYSTYCZNYCH, PROMIENISTY ŁOWICKI RAJD NOCNY SZLAKIEM NIEPODLEGŁOŚCI - rajd skierowany do młodzieży szkolnej, a także seniorów, rodzin, grup znajomych z okazji uczczenia 100. Rocznicy Odzyskania Niepodległości;</p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p><i>ANETA KĘDZIORA, GRA TERENOWA POŁĄCZONA Z TURNIEJEM WIEDZY „ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI” - projekt polegający na zorganizowaniu gry terenowej połączonej z turniejem wiedzy dotyczącej 100-lecia odzyskania Niepodległości z udziałem uczniów klas 7 i 8 szkół podstawowych; inspiracją była patriotyczna działalność Polskich Towarzystw Gimnastycznych „Sokół” oraz Związku Harcerstwa Polskiego;</i></p> <p><i>STOWARZYSZENIE HISTORYCZNE IM. 10 PUŁKU PIECHOTY, REPORTAŻ „10 na 10” - filmowa próba ukazania dorobku dekady działalności popularnej w Łowiczu „Dziesiątki”, stowarzyszenia kultywującego tradycje wojskowe międzywojnia; film był formą zachęty dla młodych osób, popularyzacji historii lokalnej w sposób pozytywny</i></p> <p><i>W ŁOK dzieci i młodzież mogli rozwijać swoje zainteresowania w sekcjach stałych: Dziecięco – Młodzieżowy Zespół Ludowy „Koderki” (2 razy w tygodniu po 80 dzieci), Koło Plastyczne „Akwarelki” (dzieci młodsze – szkoła podstawowa, 1 raz w tygodniu 20 osób), Klub Plastyczny „Impress” (młodzież gimnazjalna i licealna, 1 raz w tygodniu 20 osób), Balet dla dzieci Kids Academy (1 raz w tygodniu 20 osób), Studio Piosenki ŁOK (1 raz w tygodniu).</i></p> <p><i>Imprezy plenerowe: Choinka Miejska (ok. 3 000 uczestników)</i></p> <p><i><u>Ośrodek Sportu i Rekreacji w Łowiczu w 2018 r. zorganizował imprezy sportowe:</u></i></p> <p><i>Akcja „Ferie z OSiR 2018” – zajęcia: Tenis ziemny – gry i zabawy dla najmłodszych; Gry i zabawy na lodowisku; Nauka Pływania; Nauka jazdy na łyżwach z trenerem Mieczysławem Szymajdą; Camp z Koszykówką „Ferie z Koszykówką – Łowicz 2018”; Puchar Dyrektora OSiR w szachach; Zawody Pływackie Szkół Podstawowych i Gimnazjów; ok. 150 uczestników</i></p> <p><i>w okresie letnim Akcja „Wakacje na sportowo 2018” – propozycje imprez skierowane były do dzieci w wieku szkolnym i miały charakter ogólnorozwojowy; celem imprez organizowanych przez OSiR była integracja w grupie rówieśniczej i wdrażanie do samodzielności, a przede wszystkim poznawanie różnorodnych form aktywności fizycznej, nabywanie i kształtowanie nowych umiejętności oraz podnoszenie poziomu własnej sprawności ogólnej młodego pokolenia łowiczan; zajęcia: gry i zabawy na Boisku Orlik; turnieje siatkówki plażowej; treningi i mecze piłki siatkowej dla uczniów ze szkół</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p>podstawowych – drużyny mieszane; treningi i mecze koszykówki – dziewczęta i chłopcy; nauka gry w tenisa ziemnego; badminton; mini siatko noga; cross rowerowy; „TURNIEJ OSIEDŁOWY DZIKICH DRUŻYN” dla szkół podstawowych; na basenach zewnętrznych; ok. 400 uczestników</p> <p>Od 08.12.2018 r. Ośrodek Sportu i Rekreacji udostępni dla mieszkańców Łowicza Lodowisko na Nowym Rynku.</p> <p><u>W Miejskiej Bibliotece im. A.K. Cebrowskiego w Łowiczu</u> w 2018 r. zorganizowano dla dzieci i młodzieży szereg imprez kulturalno – oświatowych, tj.: „Niespodziankę dla babci, dziadka, taty, mamy wykonamy sami”, „Sznurek, papier, kore, szmatka... - co powstanie, to zagadka?”, „Kwiaty z bibuły”, „Dla mam”, „Dzień Dziecka w Bibliotece” – warsztaty plastyczne; „Kto zimuje, a kto odlatuje”, „Co słoń zjada na śniadanie” – myszkowanie w książkach o przyrodzie; Teatrzyk „Maska” dla dzieci – „Na końcu świata. Przygody Misia i piratki Kasi”; spotkania warsztatowe z ciekawymi ludźmi; „Czy zima to wytrzyma” – malowanie zimy; „Łamigłówka łap za słówka” – zabawy, gry edukacyjne, stolikowe, zgaduj – zgadule z wykorzystaniem księgozbioru biblioteki i internetu), warsztaty wielkanocne dla przedszkolaków, lekcje biblioteczne dla dzieci, zajęcia edukacyjne dla przedszkolaków „Mamo, tato nie pal”, „Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich” – wycieczka przedszkolaków do biblioteki, „Banknoty polskie” - spotkanie uczniów SP Nr 7 w czytelnicy z kolekcjonerem Edwardem Noniewiczem, „Tydzień Bibliotek” – m.in. głośne czytanie książeczek dzieciom ze Żłobka „Koliberek”, „XVII Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom” (w tym warsztaty plastyczne do Bajki o Czerwonym Kapturku), „Lato w bibliotece” („Sztuczki ze sztuką” – warsztaty prezentujące różne techniki plastyczne, rozwijające twórczość i wyobraźnię dzieci; „Czarodziejskie dłonie” – malowanie rękami; „Łamigłówki, łamislówki” – gry umysłowe; „Spotkania warsztatowe z ciekawymi ludźmi” – nauka robienia i zdobienia masek oraz zdobienia pierników; „Podróże małe i duże” – zajęcia literacko – plastyczne; „Zabawa z myszką” – zajęcia komputerowe; „Moja pocztówka wakacyjna z bibuły”, „Wakacyjny artysta”, „Papierowe cuda – wianki”, „A nam jest szkoda lata”), konkurs literacki „Opowiadania z Niepodległą w tle”, „Narodowe Czytanie Przedwiośnia”, „Dzień Głośnego Czytania” w bibliotece dla dzieci, „Ortografia na wesoło”, „Tydzień Pluszowego Misia”, „Piernikowe dekoracje” i „Choinka w bibliotece” – warsztaty plastyczne.</p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p><i>Miejska Biblioteka w Łowiczu, włączając się do ogólnopolskiego projektu Marsz dla Życia i Rodziny, w 2018 r. ogłosiła konkurs literacki pn. „Kiedy razem. Rodzina.”, skierowany do wszystkich, którzy w dowolnej formie literackiej chcieli podzielić się wspomnieniami z najciekawszych spotkań i wydarzeń rodzinnych. Celem konkursu było upowszechnianie wartości i utrwalanie więzi rodzinnych, rozwijanie wyobraźni oraz umiejętności wypowiedzi artystycznej.</i></p> <p><i>W ramach Miejskich Obchodów Stulecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę, Miejska Biblioteka zaprosiła łowickich licealistów do udziału w spektaklu „Blizny pamięci – rzecz o Janie Karaskim” w reżyserii Jerzego Zelnika. Sztuka powstała na podstawie dramatu „Blizny wolności” Jacka Rysia i sluchowiska radiowego „Plamy w pamięci” Antoniego Wincha. Spektakl zaprezentowany został w Łowickim Ośrodku Kultury 12 marca 2018 r.</i></p> <p><i>W dniu 20 marca 2018 roku w Miejskiej Bibliotece w Łowiczu odbył się finał miejskiego konkursu ortograficznego „MISTRZ ORTOGRAFII 2018” w kategorii łowickie szkoły podstawowe. Udział wzięło 39 uczniów w kategoriach wiekowych: klasy II-III, klasy IV, klasy V-VI i klasy gimnazjalne.</i></p> <p><i>W ramach zgłoszenia przez Miejską Bibliotekę udziału w VI edycji akcji „Z książką na walizkach” 2018 r., w Szkole Podstawowej Nr 2 odbyły się spotkania autorskie z pisarzami: 9 maja 2018 r. - Pawłem Wakulą (pisarz, autor książek dla dzieci, ilustrator i rysownik prasowy) – 150 dzieci, 10 maja 2018 r. - Kaliną Jerzykowską (autorka wierszy, powieści, piosenek, sztuk i scenariuszy teatralnych) – 150 dzieci. Dzieci uczestniczące w spotkaniach zgłosiły chęć udziału w konkursie plastycznym „A to historia”.</i></p> <p><i>Ponadto Filia dla dzieci Miejskiej Biblioteki w 2018 r. oferowała 12 109 tytułów książek nieodpłatnie udostępnianych na okres 30 dni z możliwością przedłużenia na kolejny miesiąc. W filii dla dzieci zarejestrowano 938 czytelników, którzy wypożyczyli na zewnątrz 8 797 woluminów. Dodatkowo ze zbiorów specjalnych – audiobooki skorzystało 16 młodych czytelników, którzy wypożyczyli 49 tytułów książek mówionych. Ogółem w 2018 r. w filii dla dzieci z usług bibliotecznych skorzystało 8 659 osób, udzielono 5 801 informacji (biblioteczne, rzeczowe, bibliograficzne). Do dyspozycji w Bibliotece jest również kawiarenka internetowa – 4 stanowiska z drukarką i skanerem.</i></p> <p><i>Na terenie Łowicza funkcjonują również placówki wsparcia, prowadzone przez świeckie i kościelne</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p><i>organizacje pozarządowe, które w ramach zadań własnych w 2018 r. realizowały szereg działań opiekuńczo – wychowawczych (również w ramach dotacji), proponując dzieciom i młodzieży atrakcyjny sposób spędzania czasu pozalekcyjnego oraz wolnego od zajęć szkolnych (wakacje, ferie). <u>Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Łowickiej – Koło przy Parafii Św. Ducha w Łowiczu</u> (pomocą objęto 30 dzieci i młodzieży, dotkniętych problemem alkoholowym rodziców lub opiekunów)</i></p> <p><i><u>Dla dzieci i młodzieży, w ramach tworzenia dodatkowych form spędzania czasu wolnego, w 2018 r. zorganizowano w szkołach podstawowych na terenie Łowicza, w okresie ferii zimowych i wakacji, półkolonie. W tej formie zajęć z terenu miasta zimą uczestniczyło 205 dzieci i młodzieży (SP Nr 1, SP Nr 2, SP Nr 3 i Pijarska SP Królowej Pokoju), zaś w czasie wakacji – 70 dzieci i młodzieży (SP Nr 2, SP Nr 3). Ponadto zorganizowano <u>wyjazdową formę wypoczynku - kolonie w Międzywodziu</u>, w której uczestniczyło 50 uczniów szkół podstawowych.</u></i></p>
<p>Cel szczegółowy 2</p> <p>Tworzenie płaszczyzny komunikacji społecznej pomiędzy rodzinami dotkniętymi lub zagrożonymi kryzysem a innymi podmiotami społeczności lokalnej, aby przeciwdziałać degradacji i marginalizacji społecznej</p>		
<p>2.1. Organizowanie dla rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem spotkań, służących wymianie doświadczeń oraz zapobieganiu izolacji społecznej i marginalizacji, w formie grup wsparcia lub grup samopomocowych</p>	<p>MOPS Łowicz świątlice środowiskowe, placówki oświatowe, kościoł i organizacje kościelne, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p>	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Zorganizowanie spotkań w formie grup wsparcia lub grup samopomocowych – 9 spotkań dla podopiecznych MOPS (w tym: 6 spotkań po 2 godziny grupy wsparcia dla rodziców z problemami wychowawczymi i 3 spotkania po 2 godziny grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej)</p> <p><i>Głównym celem spotkań grupy wsparcia dla rodziców z problemami wychowawczymi była zmiana postaw wychowawczych i modelowanie zachowań wobec dzieci. W trakcie zajęć analizowano najczęściej występujące problemy i starano się wspólnie wypracować ich rozwiązanie.</i></p> <p><i>Spotkania w ramach grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej były okazją do odreagowania negatywnych emocji, uzyskania wsparcia emocjonalnego oraz powzięcia informacji,</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p><i>gdzie szukać pomocy w sytuacjach kryzysowych.</i></p> <p><i>Ponadto, spotkania realizowane w formie grup wsparcia miały za zadanie również zapobieganie izolacji społecznej i marginalizacji oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.</i></p> <p><i>W ramach działalności własnej, zadania w formie terapii wspierającej, także dla osób współzależnionych i par, podejmowała Poradnia Leczenia Uzależnień w Łowiczu. Także organizacje pozarządowe realizowały zadania własne w zakresie wsparcia rodzin/ osób dotkniętych lub zagrożonych kryzysem z różnych powodów.</i></p> <p><i>Na terenie Łowicza w 2018 r. działały 3 grupy samopomocowe AA (Anonimowi Alkoholicy), 1 grupa samopomocowa AN (Anonimowi Narkomani) oraz 1 grupa wsparcia AI – Anon (wspólnota krewnych i przyjaciół osób nadużywających alkoholu).</i></p> <p><i>Również w 2018 r. zrealizowano i poprowadzono zajęcia edukacyjno – terapeutyczne dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików. Do programu zgłosiło się 15 osób (12 kobiet i 3 mężczyzn), z których do programu zakwalifikowało się 13 osób (11 kobiet i 2 mężczyzn). Grupę rozpoczęło 10 osób, a ukończyło 8 osób.</i></p>
2.2. Zacieśnienie współpracy z podmiotami podejmującymi różnorodne działania na rzecz rodzin z dziećmi	MOPS Łowicz świetlice środowiskowe, placówki oświatowe, kościół i organizacje kościelne, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, PCPR, Sąd Rejonowy w Łowiczu, Policja,	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Działania w zakresie współpracy na płaszczyźnie komunikacji społecznej, podejmowane i prowadzone przez podmioty społeczności lokalnej na rzecz rodzin z dziećmi</p> <p><i>Pracownicy socjalni wspólnie z przedstawicielami innych instytucji, realizujących zadania na rzecz rodziny, brali udział w szkoleniach i innych działaniach, zainicjowanych również przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza oraz przez inne instytucje współdziałające na płaszczyźnie wspierania rodziny, tj.: „Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego i współpraca służb podczas realizacji procedury Niebieska Karta. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Teczka Procedury Niebieskiej Karty” (2 pracowników socjalnych); „Współpraca interdyscyplinarna na rzecz rozwiązywania problemów społecznych” (1</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Miejski, placówki służby zdrowia	<p><i>pracownik socjalny); Konferencja „Rodzina wolna od przemocy” (17 pracowników MOPS).</i></p> <p><i>Dyrektor MOPS i Zastępca Dyrektora oraz 1 pracownik socjalny od 2018 r. uczestniczą w projekcie „Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”, współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach PO Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 – 2020, Osi priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna; w tym szkolenia dla kadry zarządzającej oraz coaching dla pracownika socjalnego.</i></p> <p><i>MOPS uczestniczył, poprzez podejmowanie w 2018 r. współpracy z podmiotami działającymi na rzecz rodzin z dziećmi, we wspieraniu inicjatyw służących wzmocnieniu partnerstwa w zakresie budowy kapitału społecznego.</i></p> <p><i>W 2018 r., przy realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) MOPS współpracował z Łowickim Stowarzyszeniem „Dać Szanse”.</i></p>
2.3. Doskonalenie form współpracy z instytucjami i organizacjami w zakresie lepszego rozeznania potrzeb oraz organizowania pomocy rodzinie, a także przeciwdziałania degradacji i marginalizacji społecznej rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem	MOPS Łowicz świetlice środowiskowe, placówki oświatowe, kościoł i organizacje kościelne, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, PCPR, Sąd Rejonowy w Łowiczu, Policja, Zespół Interdyscyplinarny	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Wdrożenie w życie dobrych praktyk w zakresie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci na płaszczyźnie lepszego rozpoznawania potrzeb oraz organizowania pomocy rodzinom, aby przeciwdziałać degradacji i marginalizacji społecznej rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem</p> <p><i>Pracownicy socjalni i asystenci rodziny w 2018 r. na bieżąco wdrażali w swojej pracy dobre praktyki, które zaczerpnęli w ramach współpracy z instytucjami i organizacjami, działającymi na rzecz rodzin i dzieci, a także w wyniku wymiany doświadczeń pomiędzy pracownikami pomocy społecznej na szkoleniach, co posłużyło doskonaleniu własnego warsztatu pracy, a przede wszystkim lepszemu rozeznawaniu potrzeb oraz organizowaniu pomocy rodzinom, a także przeciwdziałaniu degradacji i marginalizacji społecznej rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem.</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
	ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Miejski, placówki służby zdrowia	
Cel szczegółowy 3 Wspieranie rodzin oraz podejmowanie działań mających za zadanie podniesienie kompetencji i umiejętności rodzicielskich, przede wszystkim w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które umożliwią wychowywanie dzieci w rodzinie naturalnej lub powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny		
3.1. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wsparcia ze strony asystenta rodziny oraz zwiększenie liczby rodzin objętych asystenturą rodzinną	MOPS Łowicz	<u>Wskaźniki:</u> Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, objętych wsparciem asystenta rodziny – 21 <i>W porównaniu z rokiem poprzednim, tj. 2017, zmalała liczba rodzin objętych wsparciem w formie współpracy z asystentem rodziny – z 26 do 21, w tym - na wniosek Sądu Rejonowego w Łowiczu w 2018 r. pracowano z 9 rodzinami.</i> <i>Spośród 21 rodzin, w przypadku 14 wystąpiło ograniczenie władzy rodzicielskiej. Z 2 rodzin objętych asystą rodzinną, łącznie 2 dzieci przebywało poza rodziną biologiczną - w rodzinach zastępczych.</i> <i>W 2018 r. pracę na rzecz rodzin w ramach asysty rodzinnej prowadziło 2 asystentów rodziny, w łącznym</i>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p>wymiarze 1 i 3/8 etatu.</p> <p><i>W celu rozwój usług wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, służących pomocy w pokonywaniu trudnych sytuacji życiowych rodzin zamieszkujących w Łowiczu, w 2018 roku MOPS w Łowiczu, w ramach Konkursu nr RPLD.09.02.01-IP.01-10-001/18 (wsparcie rodziny systemu pieczy zastępczej), opracował projekt pn. Port „Szczęśliwa Rodzina”, na którego realizację otrzymano dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej IX „Włączenie społeczne” Działania IX.2 „Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym” Poddziałania IX.2.1 „Usługi społeczne i zdrowotne”. Projekt będzie realizowany w latach 2019 – 2021.</i></p>
<p>3.2. Systematyczna praca asystenta rodziny z rodzinami z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, polegająca, m.in., na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo - wychowawczej, zaniedbań względem dzieci, sporządzaniu planów pracy z rodziną oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie</p>	<p>MOPS Łowicz</p>	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Ilość rodzin, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu – 13, w tym ilość rodzin, które zakończyły pozytywnie współpracę z asystentem – 7</p> <p><i>W 2018 r. zakończono współpracę asystenta rodziny z rodziną w 14 przypadkach, w tym: z uwagi na osiągnięte cele z 3 rodzinami, brak efektów z 2 rodzinami, ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę z 5 rodzinami (w tym z powodu zgonu z 2 rodzinami), z powodu zmiany metody pracy z rodziną z 4 rodzinami.</i></p> <p><i>Czas pracy w ramach asysty rodzinnej z 1 rodziną w 2018 r. wyniósł średnio 34,90 miesięcy.</i></p> <p><i>Asystenci rodziny we wspieranych środowiskach prowadzili systematyczną i zaplanowaną pracę z rodzinami. Uczestniczyli również, wraz z koordynatorem Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, w okresowych ocenach sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.</i></p>
<p>3.3. Działania zaradcze oraz interwencyjne w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa</p>	<p>MOPS Łowicz placówki oświatowe, PCPR, Sąd</p>	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Liczba rodzin wspomaganých pracą asystenta rodziny – 21</p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
rodziny, a w szczególności dziecka	Rejonowy w Łowiczu, Policja, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza, Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Miejski, placówki służby zdrowia	<p>Liczba rodzin objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza – 31 (z dziećmi)</p> <p><i>W 2018 r. w Łowiczu realizowano Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasto Łowicz.</i></p> <p><i>Pracownicy socjalni i asystenci rodziny aktywnie współpracowali z partnerami MOPS, współrealizującymi niniejszy Program w ramach zadań własnych, w podejmowaniu działań zaradczych oraz interwencyjnych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa rodziny, a szczególnie dziecka. <u>W ramach grup roboczych ZI</u>, podejmowano szeroko zakrojone czynności w 68 środowiskach (w tym w 31 rodzinach z dziećmi), a dotyczyły one 211 osób, w tym 61 dzieci.</i></p> <p><i>Działania zaradcze oraz interwencyjne w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa rodziny, w szczególności dzieci, podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza zostały szeroko zaprezentowane w Sprawozdaniu z realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2016 – 2020” w 2018 roku.</i></p> <p><i><u>Psycholog MOPS</u> udzielił w 2018 r. 66 osobom (w tym 17 dzieciom i młodzieży na 44 spotkaniach): 59 porad związanych z przemocą w rodzinie (20 osobom doświadczającym przemocy) oraz 19 porad dotyczących konfliktów w rodzinach, 82 porad w związku z problemami wychowawczymi, 19 porad w sytuacjach problemowych okresu dorastania, 46 porad związanych z występowaniem w rodzinie choroby - również psychicznej, 11 porad w zakresie uzależnień i 5 innych konsultacji (sprawy sądowe, wizyty w środowisku, konsultacje z innymi specjalistami).</i></p> <p><i>Ponadto, zarówno mieszkańcy Łowicza, jak i Powiatu Łowickiego, korzystali z poradnictwa udzielanego w:</i></p> <p><i>Punkcie Interwencji Kryzysowej w Łowiczu na ul. Podrzecznej 30 w 2018 r. specjaliści (pracownik socjalny, psycholog, pedagog i psychoterapeuta rodziny) udzielili 199 porad osobom zamieszkałym w Łowiczu (liczba porad nie jest równa liczbie osób korzystających z pomocy, ze względu na możliwość wielokrotnego korzystania); głównie sprawy, z jakim osoby potrzebujące pomocy zgłaszały</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p>się do PIK, dotyczyły stosowania przemocy, problemów małżeńskich, spraw około rozwodowych; z pomocy terapeuty rodzinnego klienci korzystali często na zlecenie sądu; problemy opiekuńczo – wychowawcze rozwiązywane były przez psychologa i pedagoga; nie udzielano porad prawnych ze względu na małe zainteresowanie klientów od momentu uruchomienia Punktu Bezpłatnej Pomocy Prawnej przy Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności</p> <p>Punkcie Pomocy dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Łowiczu w budynku Muszli Koncertowej na Łowickich Błoniach – 32 osobom (22 kobiety i 10 mężczyzn) udzielono 49 porad prawnych, w ich ramach sporządzono 20 pism procesowych (m.in., pozwy/ wnioski, wnioski dowodowe, odpowiedzi na pozew/ wnioski); spośród przyjętych 32 osób 18 zamieszkiwało na terenie Łowicza; 19 osób skorzystało z pomocy prawnika po raz pierwszy, zaś dla 13 osób była to kolejna wizyta; porady dotyczyły problematyki przemocy oraz korelujących z nią następujących spraw: sprawy karne w toku – 5 porad, rozwód/ separacja – 13 porad, alimenty – 11 porad, władza rodzicielska – 11 porad, ustalenie/ zaprzeczenie ojcostwa – 1 porada, sprawy mieszkaniowe – 5 porad, inne, w tym egzekucyjne – 3 porady; psycholog udzielił wsparcia w zakresie podstawowej pomocy psychologicznej 12 mieszkankom Łowicza (23 porady); sprawy dotyczyły problemów osobistych, kwestii związanych z nadużywaniem alkoholu w rodzinie oraz konfliktów okolorozwodowych oraz oferowanego w nieodpłatnych punktach pomocy prawnej mieszczących się w siedzibie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, prowadzonych przez Powiat Łowicki</p>
3.4. Pomoc w zorganizowaniu niezbędnego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego dla rodzin mających problemy z zadaniami opiekuńczo – wychowawczymi względem dziecka oraz motywowanie do korzystania z poradnictwa	MOPS Łowicz PCPR, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Ilość rodzin korzystających z porad i konsultacji specjalistów - w 2018 r. z psychologiem w MOPS odbyto 250 konsultacji/ spotkań</p> <p>Liczba podopiecznych uczestniczących w warsztatach i spotkaniach ze specjalistami, wspierającymi dziecko i rodzinę – 81 osób korzystających z konsultacji psychologicznych w MOPS, w tym 17 dzieci i młodzieży</p> <p>Psycholog zatrudniony przez MOPS, w 2018 r. we wtorki w godz. 12.00 – 16.00 oraz w piątki w godz. 8.00 – 12.00, udzielał pomocy osobom wymagającym wsparcia w zakresie rozwiązywania</p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
specjalistycznego, do udziału w warsztatach dla rodziców doskonalących ich umiejętności wychowawcze		<p><i>problemów, dotyczących: przemocy w rodzinie – 59 porad, konfliktów w rodzinie – 19 porad, problemów wychowawczych – 82 porady, problemów okresu dorastania – 19 porad, sytuacji choroby – 46 porad, uzależnień – 11 porad, z innych niesklasyfikowanych powodów – 5 porad; grupy wsparcia – 9 spotkań</i></p> <p><i>Czas konsultacji psychologicznych w 2018 r. wyniósł 1 – 1,5 godziny (jednorazowo).</i></p> <p><i>Poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, rodzinne) było, realizowane także przez pracowników socjalnych MOPS w Łowiczu w ramach pracy socjalnej w 2018 r. w przypadku 48 rodzin.</i></p> <p><i>Pracownicy socjalni i asystenci rodziny pomagali swoim podopiecznym w zorganizowaniu niezbędnego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego, kierując ich do osób kompetentnych i angażując się w ustalanie terminów spotkań ze specjalistami, a także motywowali do korzystania z porad i konsultacji. Asystenci rodziny, na prośbę członków rodziny, uczestniczyli również w takich spotkaniach razem z podopiecznymi.</i></p> <p><i>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Łowiczu, w ramach realizacji zadań własnych, w 2018 r. organizowała wsparcie w formie zajęć warsztatowych, profilaktycznych, szkoleń, konsultacji i specjalistycznych porad dla rodziców borykających się z różnego rodzaju trudnościami w procesie wychowawczym. Klienci PPP korzystali z różnych form terapii na terenie placówki, zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami.</i></p>
3.5. Organizowanie spotkań i warsztatów, mających na celu poszerzenie wiedzy rodziców oraz rozwijanie ich umiejętności w zakresie opieki i wychowywania dziecka	MOPS Łowicz, placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Zorganizowanie spotkań i warsztatów dla rodziców</p> <p><i>W 2018 r. psycholog MOPS, na spotkaniach grupy wsparcia dla rodziców, podejmował problematykę, dotyczącą sprawowania właściwej opieki i wychowania dzieci. Asystenci rodziny, realizujący we współpracy z rodziną plan pracy, propagowali wiedzę na temat prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej wobec dzieci. Pracownicy socjalni czynili to w środowiskach w ramach pracy socjalnej.</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
	– Pedagogiczna , PCPR	<p><i>W zakresie wzmocnienia kompetencji rodzicielskich, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Łowiczu organizowała zajęcia dla rodziców - warsztaty „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców”.</i></p> <p><i>Ponadto w placówkach oświatowych w ramach realizacji własnych programów wychowawczych i profilaktycznych, rodzice uczestniczyli w spotkaniach, mających na celu poszerzenie wiedzy i rozwój oraz rozwijanie umiejętności w zakresie opieki i wychowania dziecka.</i></p>
3.6. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	MOPS Łowicz	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Liczba monitorowanych rodzin i dzieci – 37 rodzin oraz 75 dzieci</p> <p><i>Pracownicy socjalni oraz asystenci rodzin, w ramach wykonywania zadań zawodowych, regularnie monitorowali sytuację dzieci w rodzinach zagrożonych kryzysem i z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi (monitoring sytuacji dzieci w rodzinach, z którymi asystenci rodziny zakończyli współpracę w 2018 r. oraz monitorowanie przez pracowników socjalnych środowisk – rodzin z dziećmi, w których prowadzona była w 2018 r. procedura „Niebieskie Karty”). Współpracowali oni z placówkami oświatowo – wychowawczymi, świetlicami środowiskowymi, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Policją, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi, placówkami służby zdrowia.</i></p>
3.7. Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	MOPS Łowicz	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – 35 (z 30 rodzin)</p> <p><i>Spośród 35 dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w 2018 r. jedno dziecko trafiło do rodziny adopcyjnej. Dwoje dzieci, na okres ok. trzech tygodni w związku z koniecznością hospitalizacji matki samotnie wychowującej dzieci, zostało umieszczonych w Domu Dziecka w Rawie Mazowieckiej.</i></p> <p><i>W roku 2018 poniesiono wydatki w kwocie 132 355,23 zł z tytułu umieszczenia w: placówkach opiekuńczo – wychowawczych - 4 dzieci z 3 rodzin i w rodzinach zastępczych - 31 dzieci z 27 rodzin.</i></p> <p><i>Współfinansowano pobyt dzieci w pieczy zastępczej w 2018 r. w wysokości:</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p>a) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, tj. w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, w przypadku 10 dzieci (w tym: 8 dzieci wyłącznie 10%),</p> <p>b) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, tj. w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, w przypadku 9 dzieci (w tym: 0 dzieci wyłącznie 30%),</p> <p>c) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka, tj. w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej, w przypadku 25 dzieci (w tym: 18 dzieci wyłącznie 50%).</p>
3.8. Ustanowienie i finansowanie rodzin wspierających	MOPS Łowicz	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Liczba rodzin wspierających – 0</p> <p><i>W 2018 r. MOPS w Łowiczu czynił starania w zakresie pozyskania rodzin wspierających, m.in., poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Ośrodka informacji o naborze kandydatów do pełnienia funkcji rodzin wspierających, jak również prowadzenie rozmów z osobami pomagającymi rodzinom z problemami w sferze opieki i wychowania dzieci.</i></p> <p><i>Nie finansowano rodzin wspierających, gdyż w najbliższym otoczeniu rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny nie udało się pozyskać rodzin, mogących pełnić taką funkcję.</i></p>
3.9. Finansowanie kosztów szkoleń rodzin wspierających i asystenta rodziny	MOPS Łowicz	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Liczba poszczególnych szkoleń</p> <p>a) rodzin wspierających – 0</p> <p>b) asystenta rodziny - 4</p> <p><i>Nie finansowano w 2018 r. szkoleń rodzin wspierających, gdyż w Łowiczu taka forma wspierania rodziny nie funkcjonowała.</i></p> <p><i>Asystent rodziny (1) i koordynator Zespołu ds. Asysty Rodzinnej uczestniczyli w dwudniowym szkoleniu „Rozwiązywanie problemów wychowawczych” oraz w seminarium pn. „Przejście od opieki instytucjonalnej do usług świadczonych w środowisku lokalnym – wsparcie rodziny i systemu pieczy</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<i>zastępczej”, jak również asystenci rodziny i koordynator Zespołu ds. Asysty Rodzinnej brali udział w Konferencji „Rodzina wolna od przemocy”, zorganizowanej przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza i MOPS w Łowiczu. Ponadto ww. zostali przeszkoleni w zakresie ochrony danych osobowych po zmianach Unijnego Rozporządzenia o Ochronie Danych Osobowych (RODO).</i>
Cel szczegółowy 4 Zwiększanie wiedzy w środowisku nieudolnym wychowawczo na temat zakładania i świadomego planowania rodziny oraz jej funkcjonowania		
4.1. Organizowanie spotkań i zajęć edukacyjno – informacyjnych z lekarzem ginekologiem oraz specjalistami z zakresu planowania rodziny	MOPS Łowicz placówki służby zdrowia, kościoł i organizacje kościelne, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	<u>Wskaźniki:</u> Zorganizowanie spotkań i zajęć edukacyjno – informacyjnych z ginekologiem oraz specjalistami z zakresu planowania rodziny <i>W 2018 r., pomimo podejmowanych starań, nie doszło do skutku nawiązanie współpracy ze specjalistami, którzy wyraziliby chęć przeprowadzenia tematycznych spotkań i zajęć edukacyjno – informacyjnych z zakresu planowania rodziny. Nie było również zainteresowania realizacją tego działania ze strony potencjalnych uczestników.</i>
4.2. Organizowanie spotkań i zajęć edukacyjnych z pedagogiem oraz psychologiem, mających na celu ukazanie potrzeb rozwojowych dziecka w rodzinie	MOPS Łowicz Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, kościoł i organizacje kościelne, stowarzyszenia	<u>Wskaźniki:</u> Liczba zorganizowanych spotkań i zajęć – 6 spotkań grupy wsparcia dla rodziców oraz 101 porad indywidualnych , których udzielił psycholog w MOPS w zakresie ukazania potrzeb rozwojowych dziecka w rodzinie Liczba osób uczestniczących w tych formach wsparcia – 35 <i>Psycholog zatrudniony przez MOPS w Łowiczu w 2018 r. udzielił rodzicom porad w zakresie ukazania potrzeb rozwojowych dziecka, a także spotykał się w ramach realizacji zagadnień z ww. problematyki z dziećmi i młodzieżą. Tematyka ta była również poruszana podczas spotkań grupy wsparcia dla rodziców.</i>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
	i organizacje pozarządowe	<i>Spotkania i zajęcia z tego zakresu w 2018 r., w ramach realizacji zadań własnych, organizowała Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Łowiczu oraz placówki oświatowe w ramach swojej działalności.</i>
Cel szczegółowy 5 Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin, aby przeciwdziałać sytuacjom destabilizującym prawidłowe funkcjonowanie rodziny i kryzysowym, które w konsekwencji prowadzą do podejmowania przez pracowników służb społecznych działań interwencyjnych		
5.1. Analiza sytuacji rodziny zagrożonej umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej	MOPS Łowicz PCPR, placówki oświatowe	<u>Wskaźniki:</u> Liczba rodzin poddanych szczegółowej analizie sytuacji rodziny ze względu na zagrożenie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – 4 <i>Są to rodziny, z którymi asystenci podjęli współpracę w 2018 r. w wyniku analizy sytuacji rodziny, przeprowadzonej przez pracowników socjalnych MOPS, również we współpracy z innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny i dziecka.</i>
5.2. Monitorowanie rozwoju dziecka w rodzinie	MOPS Łowicz PCPR, placówki oświatowe	<u>Wskaźniki:</u> Liczba rodzin poddanych stałemu monitorowaniu sytuacji dziecka z powodu prawdopodobieństwa wystąpienia trudności w sprawowaniu opieki nad nim i w wypełnianiu funkcji wychowawczej wobec dziecka – 245 <i>Sytuacja dzieci w rodzinach, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia trudności w sprawowaniu opieki nad nimi i w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej (bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych), monitorowana była przez pracowników socjalnych, w ramach wypełniania obowiązków zawodowych, głównie w formie prowadzonej w środowisku pracy socjalnej czy pracy w grupach roboczych przy realizacji procedury „Niebieskie Karty”, jak również przez asystentów rodziny w środowiskach, z którymi asystenci pracowali, we współpracy z innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny i dziecka.</i>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
5.3. Prowadzenie terapii i mediacji w sytuacjach konfliktu	MOPS Łowicz Sąd Rejonowy w Łowiczu	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Ilość przeprowadzonych interwencji – 108 (w ramach poradnictwa psychologicznego w MOPS)</p> <p>Udział rodzin w terapiach i mediacjach</p> <p><i>W ramach spotkań z psychologiem w MOPS prowadzone było poradnictwo, m.in., w zakresie rozwiązywania sytuacji konfliktowych w rodzinie, problemów okresu dorastania, przemocy w rodzinie, problemów związanych z uzależnieniami dla podopiecznych Ośrodka. W tym zakresie udzielono łącznie 108 porad.</i></p> <p><i>Pracownicy socjalni i asystenci rodziny udzielali również osobom zainteresowanym podjęciem terapii czy mediacji informacji o działaniach Punktu Interwencji Kryzysowej, Poradni Leczenia Uzależnień oraz mediatora w Sądzie Rejonowym w Łowiczu.</i></p>
5.4. Organizowanie spotkań i warsztatów, mających na celu rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziny, wzmocnienie jej roli i funkcji oraz pikników czy festynów rodzinnych, imprez integrujących rodzinę i promujących wartości rodziny, jako podstawowej komórki życia społecznego	MOPS Łowicz, placówki oświatowe, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Urząd Miejski, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, kościół i organizacje kościelne	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Zorganizowanie spotkań i warsztatów oraz pikników, festynów rodzinnych i imprez integrujących rodzinę.</p> <p><i>Dnia 27 maja 2018 r. odbył się piknik Święto Rodziny oraz Dzień Dziecka w Księżtwie Łowickim, połączony z marszem ulicami miasta pn. „Marsz dla Życia i Rodziny”, zorganizowany przez Pijarskie Szkoły Królowej Pokoju, Urząd Miejski, ŁOK, PTTK. Imprezie tej towarzyszyły konkursy, zabawy, koncerty w wykonaniu dzieci i młodzieży.</i></p> <p><i>Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy współudziale pracowników Ośrodka Sportu i Rekreacji w Łowiczu, zorganizowali imprezę integracyjną pod nazwą „XXVI Łowicki Bieg Trzeźwości”.</i></p> <p><i>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Łowiczu, w ramach ogólnopolskiej akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom”, w 2018 r. zorganizowała spotkania rodzinne swoich klientów, w ramach których propagowane były, m.in., wartości rodzinne, wychowania w poszanowaniu godności, budowanie więzi pomiędzy dziećmi a ich rodzicami/ opiekunami.</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
5.5. Prowadzenie programów profilaktycznych i organizowanie konkursów plastycznych w placówkach oświatowych oraz w świetlicach środowiskowych, z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i innym uzależnieniom	MOPS Łowicz, placówki oświatowe, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza, kościoł i organizacje kościelne Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych – 2 (MKRPA i ZI, bez placówek oświatowych i org. pozarządowych) oraz zorganizowanych konkursów plastycznych – 0 (MKRPA i ZI, bez placówek oświatowych i org. pozarządowych)</p> <p><i>W 2018 r. w Łowiczu realizowane były programy profilaktyczne: Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasto Łowicz.</i></p> <p><i>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza inicjował działania interdyscyplinarne, edukacyjne, profilaktyczne, terapeutyczne, socjalne, mające na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie, propagujące życie bez przemocy, co szeroko zostało zaprezentowane w Sprawozdaniu z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2016 – 2020 w 2018 roku.</i></p> <p><i>Ponadto, w placówkach oświatowych tworzone były i realizowane we własnym zakresie programy profilaktyki oraz programy wychowawcze. Podobnie w organizacjach pozarządowych, w ramach realizacji zadań statutowych. W 2018 r. zrealizowano 6 programów i warsztatów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, adresowanych do dzieci i młodzieży szkolnej, w których uczestniczyło 816 uczniów, a także w trzech klasach szkoły podstawowej program wychowawczy – profilaktyczny „Spójrz Inaczej”, w którym uczestniczyło 61 uczniów klas II i III oraz autorski program edukacyjno – profilaktyczny z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi, który zaprezentowano podczas II Diecezjalnych Spotkań Młodzieży. Również w 2018 r. zorganizowano 2 spotkania w temacie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, których adresatami byli rodzice uczniów i nauczyciele: „Rodzice i dzieci w obliczu dorastania – zagrożenia (narkotyki, środki zastępcze, leki) – 158 rodziców i 12 nauczycieli; „Konsekwencje i wpływ alkoholu na funkcjonowanie rodziny oraz wpływ na rozwój</i></p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
		<p><i>psychofizyczny młodzieży” – 155 rodziców.</i></p> <p><i>Członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy współudziale pracowników Ośrodka Sportu i Rekreacji w Łowiczu, zorganizowali imprezę integracyjną pod nazwą „XXVI Łowicki Bieg Trzeźwości”, w którym uczestniczyło 240 osób (dzieci, młodzież, dorośli).</i></p>
5.6. Współpraca z Miejską Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	MOPS Łowicz Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Ilość rodzin, które rozpoczęły/ kontynuowały współpracę z MKRPA – 42 (z tego: 19 spraw z lat poprzednich oraz 23 nowe sprawy - wnioski, które wpłynęły do MKRPA w 2018 r., w tym złożone przez: członków rodziny - 11, MOPS - 7, KPP – 2, kuratorów zawodowych Sądu Rejonowego w Łowiczu – 2, Prokuraturę Rejonową w Łowiczu - 1)</p> <p>W razie konieczności zachęcanie uzależnionych członków rodziny do zgłaszania problemów do Komisji</p> <p><i>MOPS współpracuje z MKRPA w ramach działań prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza. Również pracownicy socjalni motywują członków rodzin z problemami uzależnień do zgłaszania się po wsparcie do MKRPA, a także sporządzają wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego, w sytuacjach tego wymagających.</i></p>
5.7. W razie konieczności objęcie rodziny opieką kuratorską	MOPS Łowicz Sąd Rejonowy w Łowiczu – III Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Ilość rodzin objętych nadzorem kuratorskim, w przypadku wystąpienia takiej konieczności – 9 rodzin spośród 21 wspieranych w 2018 r. przez asystentów rodziny</p> <p>Monitorowanie i praca z rodziną poprzez kuratora</p> <p><i>Pracownicy socjalni i asystenci rodziny w 2018 r. prowadzili ścisłą współpracę z kuratorami Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, przede wszystkim z kuratorami rodzinnymi i nieletnich, ale również z kuratorami dla dorosłych.</i></p>
5.8. Udzielanie porad prawnych, szczególnie z zakresu prawa	MOPS Łowicz stowarzyszenia	<p><u>Wskaźniki:</u></p> <p>Udzielanie porad prawnych, m.in., w sprawach: rozvodu/ separacji, alimentacji, władzy rodzicielskiej,</p>

Zadanie do realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki ewaluacji Działania podejmowane w 2018 roku w ramach realizacji zadania
rodzinnego	i organizacje pozarządowe	ustalenia/ zaprzeczenia ojcostwa, mieszkaniowych, karnych w toku, egzekucyjnych. <i>Pracownicy socjalni i asystenci rodziny kierowali osoby potrzebujące porady prawnej do punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w siedzibie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, utworzonego przez Powiat Łowicki, a także Punktu Pomocy dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – działającego w strukturach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</i>
5.9. Udzielanie wsparcia psychologicznego	MOPS Łowicz - stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna	<u>Wskaźniki:</u> Liczba konsultacji odbytych z psychologiem zatrudnionym w MOPS – 241 (konsultacje indywidualne) Udział podopiecznych MOPS w spotkaniach z psychologami oraz w warsztatach podnoszących kompetencje rodzicielskie, organizowanych przez PPP, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe. <i>MOPS zorganizował, m.in. dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, poradnictwo psychologiczne, w ramach którego w 2018 r. udzielono konsultacji łącznie 64 osobom dorosłym i 17 dzieciom i młodzieży. Wsparcia psychologicznego osobom i rodzinom z problemem narkotykowym udzielał w 2018 r. w budynku obok Muszli Koncertowej na Łowickich Błoniach psycholog – specjalista terapii uzależnień od narkotyków; z tej formy pomocy podczas 219 konsultacji skorzystało 51 osób (osoby zażywające narkotyki oraz osoby funkcjonujące z osobami uzależnionymi). Pracownicy socjalni i asystenci rodziny udzielali również, osobom poszukującym czy wymagającym wsparcia psychologicznego, informacji na temat możliwości jego uzyskania w Punkcie Interwencji Kryzysowej, a także w Punkcie Pomocy dla Ofiar Przemocy w Rodzinie czy też w innych instytucjach i organizacjach pozarządowych.</i>

REZULTATY PROGRAMU OSIĄGNIĘTE W 2018 ROKU

Realizując „Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Łowicza na lata 2016 – 2018”, w 2018 roku osiągnięto następujące rezultaty:

1. Efektywne wsparcie rodzin z terenu miasta Łowicza poprzez realizację celu głównego i celów szczegółowych Programu.
2. Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz poprawa funkcjonowania rodzin i ich członków w sferze socjalno – bytowej.
3. Zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na potrzebę zmiany postaw wobec środowisk dysfunkcyjnych w kierunku akceptacji i wsparcia rodzin, mających problemy z prawidłowym funkcjonowaniem w społeczeństwie.
4. Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji.
5. Zacieśnienie oraz udoskonalenie form współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodzin z dziećmi.
6. Umocnienie współpracy na płaszczyźnie wspierania rodziny pomiędzy asystentem rodziny a pracownikiem socjalnym.
7. Zwiększenie dostępności rodzin dysfunkcyjnych do poradnictwa specjalistycznego.
8. Zwiększenie wiedzy i kompetencji rodzicielskich w zakresie świadomego planowania rodziny, zaspokajania potrzeb rozwojowych dziecka, odpowiedniego działania wychowawczego względem dziecka.
9. Nabycie przez rodziny dotknięte trudnościami w opiece i wychowaniu dzieci umiejętności prawidłowego realizowania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a poprzez to również poprawa ich funkcjonowania w społeczeństwie.
10. Zwiększenie umiejętności rozwiązywania konfliktów w rodzinach.
11. Umożliwienie dziecku prawidłowego rozwoju w rodzinie biologicznej, środowisku lokalnym i grupach rówieśniczych.
12. Reintegracja rodziny wyrażająca się w powrocie dziecka do rodziny biologicznej.
13. Umocnienie więzi rodzinnych.

Pomimo podjętych przez MOPS w Łowiczu działań, w 2018 r., nie osiągnięto założonego celu: Pozyskanie rodzin wspierających, do współpracy z asystentem rodziny i pracownikiem socjalnym, w celu udzielania aktywnej pomocy rodzinom, przeżywającym trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci, w rozwiązywaniu sytuacji problemowych, na jakie napotykają środowiska dysfunkcyjne.

X. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

10.1 Roczny programu współpracy miasta Łowicza z organizacjami pozarządowymi

Uchwałą Nr XLIX/314/2017 z dnia 30 października 2017 roku Rada Miejska w Łowiczu przyjęła Roczny Program Współpracy Miasta Łowicza z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2018 rok.

Głównym celem Programu było budowanie społeczeństwa obywatelskiego, którego bazą jest ściśle partnerstwo pomiędzy administracją publiczną, a organizacjami pozarządowymi, służącego lepszemu rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Miasta Łowicza. Do podstawowych założeń realizacji Programu zaliczyć można: doskonalenie jakości współpracy oraz sposobu realizacji zadań, wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań oraz wypracowywanie, ustanawianie i przestrzeganie standardów współpracy. Łowicki samorząd deklaruje budowanie dialogu obywatelskiego, umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków do powstawania inicjatyw i struktur, które funkcjonują na rzecz lokalnej społeczności oraz wyraża chęć realizacji zadań ustawowych o ścisłym współdziałaniu z wyżej wymienionymi podmiotami. Zlecenie zadań publicznych organizacjom wraz z udzieleniem dotacji następowało po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert w takich dziedzinach jak: wspierania i upowszechniania kultury fizycznej; kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; turystyki i krajoznawstwa, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, edukacja i nauka, wypoczynek dzieci i młodzieży; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych. Również na oferty, które zostały złożone z własnej inicjatywy organizacji pozarządowych lub innego podmiotu uprawnionego wymienionego w art. 3 ust 3 ustawy samorząd może zlecić realizację zadania publicznego o charakterze lokalnym lub regionalnym z pominięciem trybu otwartego konkursu ofert.

Tryb uproszczony (bez konkursu ofert) tzw. „Małe Granty” ma zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy podmiot wnioskujący o zlecenie zadania poza konkursem ubiega się o dofinansowanie lub finansowanie zadania publicznego nieprzekraczającego kwoty 10.000 zł, a zadanie publiczne ma być realizowane do 90 dni.

Ogłoszenia o otwartych konkursach ofert i naborach ofert/wniosków podano do publicznej wiadomości, zamieszczając je w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Łowiczu i tablicy ogłoszeń. Zlecenie realizacji zadań publicznych w ramach Programu Współpracy na rok 2018 rozpoczęło się na początku stycznia 2018 r., wraz z ogłoszeniem konkursu na zadania całoroczne. Burmistrz Miasta Łowicza ogłosił w sumie **3 konkursy** ofert, na wsparcie realizacji zadań publicznych.

W Otwartych Konkursach Ofert w sumie złożono **32 oferty przez 27 organizacji pozarządowych**. Dofinansowanie otrzymały **32 oferty złożone przez 27 organizacji pozarządowych**. Ostatecznie po przeprowadzeniu trzech konkursów przyznano **32 dotacje**, uznano za celowe, zawarto zatem **32 umowy**.

W trakcie roku jedna z organizacji, która otrzymała dotację i zawarto z nią umowę wycofała się i zrezygnowała z realizacji zadania publicznego. Dodatkowo złożone zostały **3 oferty** w trybie pozakonkursowym w ramach tzw. „Małych Grantów” na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1817 z późn. zm.), na które zawarte zostały umowy.

Suma dotacji przyznanych na realizację zadań publicznych w 2018 roku (konkursy oraz tzw. „małe granty”) wynosiła **763.710 zł**, po zakończeniu zadań przez organizacje wykorzystano kwotę dotacji w wysokości ogółem **753.503 zł 71 gr.**, a zatem **10.206 zł 29 gr** podlegało zwrotowi.

Zestawienie osiągniętych rezultatów realizacji programu określa poniższa tabela:

Miernik	Wartość
Liczba organizacji, które złożyły oferty	32
Liczba ogłoszonych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w 2018 roku	3
Liczba ofert złożonych w konkursach	32
Liczba umów zawartych w wyniku rozstrzygnięć konkursowych	32
Wysokość środków przyznanych w ramach otwartych konkursów ofert	741 030 zł
Wysokość środków przekazanych w ramach otwartych konkursów ofert	741 030 zł
Wysokość środków wykorzystanych na realizację zadań publicznych w 2018 roku	730 823,71 zł
Wysokość środków zwróconych w ramach otwartych konkursów ofert	10 206,29 zł
Liczba rozwiązanych umów (przed przekazaniem środków)	1
Liczba niepodjętych zadań mimo pozytywnego rozstrzygnięcia	1
Liczba ofert złożonych w trybie pozakonkursowym („Małe Granty”)	3
Liczba umów zawartych w wyniku postępowaniu na podstawie art. 19a	3
Wysokość środków przyznanych w wyniku postępowaniu na podstawie art. 19a	22 680,00 zł
Wysokość środków przekazanych w wyniku postępowaniu na podstawie art. 19a	22 680,00 zł
Wysokość środków zwróconych w wyniku postępowaniu na podstawie art. 19a	0 zł
Liczba rozwiązanych umów	0
Liczba niepodjętych zadań mimo pozytywnego rozstrzygnięcia	0

Przedmiotem współpracy z organizacjami pozarządowymi była realizacja zadań gminy określonych przepisami prawa, mieszczących się w katalogu zadań należących do sfery zadań publicznych – wymienionych w art. 4 ust.1 ustawy. W 2018 r. określono następujące priorytetowe obszary współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi:

1. Zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej
2. Zadania z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
3. Zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.
4. Zadania z zakresu turystyki i krajoznawstwa.
5. Zadania z zakresu nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży.

Zadania z zakresu wspierania i upowszechniania kultury fizycznej

L.p.	Nazwa organizacji	Nazwa zadania	Cel zadania	Kwota dotacji
1.	Miejski Uczniowski Klub Sportowy „Pelikan” Łowicz Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu – dyscyplina: piłka nożna	Trening czyni mistrza –trenuję zyskuję	Głównym celem realizowanego zadania było upowszechnienie kultury fizycznej, jako zdrowego i aktywnego sposobu na spędzanie czasu wolnego poprzez popularyzację piłki nożnej w środowisku miejskim, rozwinięcie zainteresowań sportowych wśród dzieci i młodzieży, popularyzacja aktywności ruchowej oraz umożliwienie czynnego wypoczynku w czasie wolnym. Zajęcia treningowe prowadzone były w 8 grupach (drużynach) według kategorii wiekowej stosownie do postanowień wynikających z regulaminów Polskiego Związku Piłki Nożnej w oparciu o opracowane Programy Szkoleniowe (w rocznikach od 2001 do 2009). Treningi prowadzone były przez trenerów posiadających odpowiednie licencje (czterech trenerów z licencją UEFA A, trzech trenerów z licencją UEFA B i jeden trener z licencją UEFA C) .	140.000 zł
2.	Uczniowski Klub Sportowy „Akademia Piłkarska Champions” Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu – dyscyplina: piłka nożna	Tu zaczyna się futbol	Głównym celem realizacji zadania publicznego było zachęcenie dzieci do gry w piłkę nożną i promowanie jej jako formy wszechstronnej aktywności ruchowej i spędzania wolnego czasu, jak również stworzenie możliwości rozwoju utalentowanym sportowo dzieciom. Klub prowadził zajęcia szkoleniowe od lutego do grudnia dla trzech grup. Zajęcia odbywały się regularnie przez cały okres ujęty w sprawozdaniu. Każda z grup ćwiczyła dwa razy w tygodniu. Jednostki treningowe dla przedszkolaków trwały 60 minut, natomiast dla grup starszych 90 minut.	
3.	Uczniowski Klub Sportowy „SOCCER KIDS”	Łączy nas piłka	Zajęcia w ramach projektu były prowadzone w 5-ciu grupach treningowych. Zajęcia prowadzono 2 razy w tygodniu w okresie marzec- czerwiec, na salach gimnastycznych oraz boiskach m. Łowicza w formie zabaw i części szkoleniowej z piłką pozwalających na rozwój m.in. sprawności fizycznej,	17 000,00

	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu – dyscyplina: piłka nożna		koncentracji, techniki i taktyki gry w piłkę, współdziałania z rówieśnikami, rywalizacji jak również możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego. W miesiącu marcu zawodnicy brali udział w turniejach organizowanych przez inne Kluby. Każda z drużyn rocznika 2010 i 2011 rozegrała ponad 6 meczów sparingowych, a grupa 2012/2013 rozegrała ponad 4 mecze sparingowe. Drużyny rocznika 2010 uczestniczyły w rozgrywkach ligowych organizowanych przez OPZN Skierniewice w ramach rozgrywek turniejowych jak i ligi. Klub zapewnia sprzęt sportowy oraz wykwalifikowaną kadrę trenerów i instruktorów.	
4.	Uczniowski Miejski Klub Sportowy Książak w Łowiczu Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu – dyscyplina: koszykówka	Koszykówka moim sportem	Koszykówkę w klubie trenowało łącznie 100 zawodników, w tym 60 chłopców i 40 dziewcząt uczestnicząc systematycznie w sportowych zajęciach pozalekcyjnych w zakresie koszykówki. Łącznie 80 osób posiadało licencje zawodnicze natomiast 25 osoby trenowały w grupach naborowych lub nie uczestniczyli w meczach lig wojewódzkich.	90 000,00
Zadania z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.				
1.	Stowarzyszenie Twórców Ludowych z siedzibą w Lublinie Koło w Łowiczu	Weekendy z kulturą ludową otwarte warsztaty ludowe	Uczestniczący w warsztatach twórcy ludowi prezentowali sztukę ludową i rękodzielniczą. Przygotowane zostały dla turystów odwiedzających Łowicz z różnych stron naszego kraju i zagranicy w okresie wiosenno-letnim warsztaty dzięki, którym uczestnicy poznali tajniki wykonania koronek, haftów, kwiatów z bibuły, strusich i kurzych pisanek wielkanocnych, ceramikę, rzeźbę, kompozycje kwiatowe. Adresatami przedsięwzięcia byli mieszkańcy miasta i okolic, turyści z kraju i zagranicy, dzieci i młodzież. W każdych warsztatach w opisywanym okresie od 2 czerwca do 26 sierpnia 2018 roku (dwa razy w tygodniu - soboty i niedziele) uczestniczyło po 3 twórców ludowych z różnych dziedzin wykonywanego rękodzieła ludowego. Osoby korzystające z warsztatów zostały przyuczeni do wykonywania tradycyjnych wycinanek łowickich (tj. „kodry”, „gwiozdy” i „tasiemki”), garncarstwa (lepienie garnków przy użyciu koła garncarskiego), wikliniarstwa	9 999,99

			(plecienie koszy), hafciarstwa (wykonywanie prostych wzorów metoda krzyżykową, maszynową, koralikową, dobór nici) rzeźbiarstwa, (rzeźbienie w drewnie, zapoznanie się z warsztatem pracy twórcy ludowego), plastyka obrzędowa (malowanie jaj i artystycznych elementów drewnianych, wykonywanie kwiatów z bibuły)	
2.	Łowickie Towarzystwo Muzyczne im. Mikołaja Zieleńskiego	II Ogólnopolski Festiwal Muzyki Chóralnej im. Mikołaja Zieleńskiego Łowicz, 27-28 października 2018 r.	Festiwal miał charakter konkursu chóralnego ocenianego przez jury, odbył się w dniu 27 października 2018 r. wraz z 4 koncertami wybranych chórów, prezentowanymi w obiektach sakralnych Łowicza oraz Ziemi Łowickiej w dniach 27-28 października 2018 r. W Festiwalu w Łowiczu wzięło udział 12 zespołów wokalnych, około 200 uczestników. W koncertach wzięło udział około 900 widzów. Przedmiotem realizacji zadania publicznego była organizacja II Ogólnopolskiego Festiwalu Muzyki Chóralnej im. Mikołaja Zieleńskiego	13 250,00
3.	Łowickie Towarzystwo Muzyczne im. Mikołaja Zieleńskiego	SOS dla Łowickiej Instrumentalnej Muzyki Ludowej	Uczestnicy projektu pod opieką instruktora przygotowali program muzyczny do występów artystycznych. Realizacja projektu przyczyniła się do podtrzymywania wielowiekowego dziedzictwa kulturowego Księstwa Łowickiego. Celem realizacji zadania było ukazanie, pielęgnowanie oraz ochrona najcenniejszych wartości kulturowych wyrażanych w muzyce i pieśni ludowej. Było to okazją do promowania twórczości artystycznych zespołów folklorystycznych, pokazania różnorodności repertuarowej jak również rozwijania współpracy kulturalnych z innymi regionami. Realizacja projektu umożliwiła aktywny udział dzieci i młodzieży w edukacji twórczości muzycznej. Uczestnicy zajęć nabyli umiejętności muzykowania. Zdobyli też praktyczną i teoretyczną wiedzę muzyczną oraz podstawy, dzięki którym będą mogli rozwijać dalej umiejętności gry na instrumentach muzycznych. W realizacji brało udział ośmioro chętnych osób.	8 000,00
4.	Stowarzyszenie Orkiestra Miasta Łowicza	Cykl Koncertów Orkiestry Miasta Łowicza	Orkiestra poprzez organizację szeregu koncertów stworzyła warunki sprzyjające rozwojowi talentów muzycznych. Zrealizowane zadanie ukształtowało postawy, rozwinęło kompetencje kulturowe oraz spowodowało rozwój sztuki. W wyniku	75 752,00 Zwrot niewykorzystan

			koncertów, warsztatów muzycznych młodzież zaktywizowała się do wspólnego spędzania czasu. Mieszkańcy Łowicza zapoznali się z historią zespołu muzycznego w naszym mieście, pełnego doświadczenia i młodzieńczej energii.	ych środków w kwocie 8 248,00 zł
5.	Towarzystwo Dom Ludowy	Pieśnią, tańcem, słowem- upowszechnianie kultury ludowej Księżaków	Zespół Śpiewaczy Ksinzoki działa od 2008 r. tworzą go twórcy ludowi oraz osoby występujące jako śpiewacy w działających w latach 50.-70. XX w. w łowickich zespołach ludowych (Łowicki Zespół Pieśni i Tańca, Zespół Pieśni i Tańca Kolejarz). Członkowie Ksinzoków w większości reprezentują pokolenie, którego rodzice, dziadkowie na co dzień mówili gwarą łowicką. Stąd znajomość dawnych pieśni, przyśpiewek, a także obrzędów, którym one towarzyszyły. Ich zbieranie, opracowanie i propagowanie stanowi główny cel działania zespołu.	6 791,52 Zwrot niewykorzystanych środków w kwocie 108,48 zł
6.	Mazowiecka Fundacja Społeczno– Kulturalna w Łowiczu	Cykl wystaw artystów polskich realizowanych w Galerii Browarna	Pod wpływem realizacji zadania nastąpiło: - udostępnienie szerokiej rzeszy odbiorców miasta i regionu wysokiej klasy zjawiska kultury wizualnej (z tzw. segmentu kultury wysokiej), -wyartykułowanie niepośledniości zjawiska, jego miejsca i wybitnej roli we współczesnym pejzażu kultury wizualnej kraju, - wskazanie szans stojących przed miejscowymi miłośnikami i adeptami sztuki, poprzez wyeksponowanie kluczowego aspektu, że peryferyjność zamieszkania, wykształcenia oraz wychowania, nie zmniejsza podstaw zaistnienia artystycznego w szerokim kontekście sztuki, uczestnictwa w kulturze wizualnej, przebicie się ze swą twórczością do ogólnopolskich i zagranicznych kręgów odbiorców oraz zaistnienie w najpoważniejszych zbiorach sztuki. - wyeksponowanie oczywistego faktu poznawczego wynikającego z kontaktu z wysokiej rangi artystycznej dziełem sztuki oraz zachęta do podejmowania własnej aktywności w zakresie zwiększenia częstotliwości spotkań ze sztuką zarówno w charakterze świadomego odbiorcy, jak i potencjalnego twórcy.	30 000,00
7.	Stowarzyszenie Łowicki Klub Motocyklowy „No	Motocykliści dzieciom	Zadanie polegało na organizacji Łowickiej Majówki Motocyklowej skierowanej do mieszkańców Łowicza. W organizację przedsięwzięcia zaangażowani zostali wolontariusze Stowarzyszenia, którzy byli odpowiedzialni za przygotowanie	10 000,00

	16”		logistyczne i merytoryczne.	
Zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym				
1.	Międzyszkolny Klub Sportowy „ZRYW”	Trening czyni mistrza	Realizacja zadania zapewniła: wzmocnienie stanu zdrowia, harmonijny rozwój fizyczny, wysoki poziom przygotowania techniczno-taktycznego, psychicznego, intelektualnego i teoretycznego. W ramach realizacji zadania publicznego zajęcia dla poszczególnych grup odbywały się: treningi dla grupy początkującej oraz treningi dla grupy zaawansowanej. Podnoszenie ogólnej sprawności fizycznej oraz umiejętności technicznych grupy początkującej w zakresie 6 i 5 kyu (pas biały i żółty) przewidzianym na pierwsze półrocze. Podnoszenie ogólnej sprawności fizycznej oraz umiejętności technicznych grupy zaawansowanej w zakresie 4,3 kyu (pas pomarańczowy i zielony), to zostało przewidziane na pierwsze półrocze, natomiast na drugie na 2 i 1kyu (pas niebieski i brązowy). W ramach realizacji zadania prowadzone były także zajęcia profilaktyczne w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz choroby alkoholowej podczas, których promowano m.in. alternatywne formy spędzania czasu wolnego przez młodzież, czy udział w innych pozalekcyjnych zajęciach sportowych. Zadanie obejmowało realizację działań promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.	25 000,00
2.	Klub Sportowy „Księżak” w Łowiczu	Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie koszyka (szkółka dziecięca)	Ogółem w klubie trenowało 30 młodych zawodników. Zajęcia prowadzone były w dwóch grupach wiekowych (klasa I-II) oraz (klasa III-IV) dwa razy w tygodniu po 1,5 godziny, które odbywały się w hali Ośrodka Sportu i Rekreacji nr 2 przy ul. Topolowej 2. Głównym celem było zachęcenie dzieci w wieku szkolnym (I-IV klasa Szkoły Podstawowej) do aktywnego spędzania czasu wolnego. Prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych poprawiających sprawność ruchową, koordynację i wydolność tlenową młodego organizmu. Propagowanie zdrowego stylu życia, prowadzenie zajęć profilaktycznych lub terapeutycznych. Nauka i przystosowania do współdziałania w zespole, współpraca i komunikacja, odporność na stres i decyzyjność.	10 000,00

3.	Uczniowski Klub Sportowy „KORABKA” w Łowiczu	Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie piłka siatkowa	Głównym celem organizowanych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z zakresu piłki siatkowej było przekazywanie niezbędnego zasobu wiedzy, rozwijanie sprawności oraz wykształcenie w niej określonych możliwości ruchowych. Realizowane były zadania zawarte w programie treningowym przygotowanym na dany okres. Zadania te dotyczyły kształtowania zdolności kondycyjnych – siłowych, szybkościowych, wytrzymałościowych oraz związanych z nimi kompleksów kondycyjnych i koordynacyjnych, do których uzależniona jest efektywność działań podczas gry. Powyższe zadania realizowane były podczas zajęć treningowych, teoretycznych, sprawdzianów oraz udziału w zawodach. Od listopada 2018 roku drużyna UKS KORABKA Łowicz, rozpoczęła kolejny sezon rywalizacji w Amatorskich Mistrzostwach Łowicza w piłce siatkowej. W tym sezonie ligowym z racji dużej liczby chętnych zawodników do rozgrywek przystąpiły dwie drużyny: UKS KORABKA i UKS KORABKA II.	14 500,74 Zwrot niewykorzystanych środków w kwocie 499,26 zł
4.	Uczniowski Miejski Klub Sportowy „KSIĘŻAK” w Łowiczu	Tenis stołowy moim sportem	W roku 2018 systematycznie uczęszczało na treningi i reprezentowało UMKS „Księżak” w różnej rangi zawodach 15 osób. Zawodnicy startowali w turniejach organizowanych przez Łódzki Okręgowy Związek Tenisa Stołowego, turniejach okolicznościowych oraz rozegrali wszystkie mecze objęte kalendarzem rozgrywek II, III prowadzonej przez ŁOZTS oraz I i II Łódzkiej Ligi Tenisa Stołowego.	22 000,00
5.	Uczniowski Klub Sportowy KORABKA w Łowiczu	Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych szkoleniowo- rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie lekka atletyka	Głównym celem zajęć sportowych organizowanych przez UKS „Korabka” Łowicz było objęcie szkoleniem jak największej ilości uczniów Szkoły Podstawowej nr 3 i Gimnazjum nr 3 w Łowiczu oraz innych uczniów łowickich szkół, aby zapewnić harmonijny rozwój organizmu, naukę techniki wybranych konkurencji lekkoatletycznych oraz przygotowanie do rywalizacji sportowej. Założenia treningowe dotyczyły przygotowania ogólnego zawodników pod kątem rozwoju siły, wytrzymałości, skoczności, sprawności ogólnej, realizowanymi głównie metodami zabawowymi oraz elementów technicznych konkurencji biegowych, skoków i rzutów. Zawodnicy dwa razy w tygodniu w	8 485,51 Zwrot niewykorzystanych środków w kwocie 495,87 zł

			okresie zimowym oraz trzy razy w tygodniu w okresie letnim trenowali na obiektach sportowych przy ulicy Grunwaldzkiej. Zawodnicy zrealizowali wszystkie założenia, które były zawarte w planie rocznym treningów dla danej grupy.	
6.	Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” w Łowiczu	Lekkoatletyka i szachy-sport dla każdego	W 2018 roku klub uczestniczył w zawodach od szczebla lokalnego po ogólnopolski. Zawodnicy w kategorii wiekowej dzieci odnieśli wiele sukcesów w czwartkach lekkoatletycznych rozgrywanych w Łowiczu. Siódemka z planowanych dziesięciu podopiecznych wywalczyła awans do finału krajowego w Łodzi. Dzięki systematycznemu udziałowi w zajęciach prawie wszyscy zawodnicy poprawili swoje rekordy życiowe i wielokrotnie stawali na podium w różnych zawodach mniejszej rangi (np. Łowickie Biegi Trzeźwości). W ramach zadania klub przygotowywał swoich podopiecznych do pełnienia roli sędziego zawodów lekkoatletycznych podczas rozgrywanych w Łowiczu Czwartków Lekkoatletycznych, jak również angażował przy organizacji Międzynarodowych Czwartków Lekkoatletycznych, które odbyły się w Łowiczu.	26 000,00
7.	Łowicki Klub Karate Kyokushin Fighter w Łowiczu	Sport to zdrowie	W klubie trenowało 44 zawodników w trzech grupach wiekowych: pierwsza grupa dziecięca 6-9 lat (12 zawodników), druga grupa dzieci 10-13 lat (14 osób) oraz grupa młodzieży (18 osób). Zajęcia miały na celu poprawę zdrowia wśród dzieci i młodzieży oraz wzrost sprawności i wytrzymałości fizycznej.	4 525,32 Zwrot niewykorzystanych środków w kwocie. 854,68 zł
8.	Łowicki Klub Taekwon-Do w Łowiczu	Taekwondo to zdrowie, siła, sprawność	W klubie trenowało 30 zawodników. Zajęcia treningowo – szkoleniowe odbywały się dwa razy w tygodniu zostały przeprowadzone na hali sportowej nr 2 Ośrodka Sportu i Rekreacji w Łowiczu. Poprzez prowadzone treningi nastąpiła znaczna poprawa zdrowia i kondycji fizycznej. W bardzo dobrym stopniu zostały opanowane techniki samoobrony ze sztuki taekwondo i karate. Dzieci i młodzież z Łowicza stały się bardziej zdyscyplinowane, sumienne i pracowite. Nauczyły się współdziałania w grupie i pracy w zespole. Poprawiła się również motoryka i nastąpił wszechstronny rozwój organizmu. Częstsze wykłady i pogadanki o tematyce antyalkoholowej odciągnęły młodych ludzi od zgubnych	11 500,00

			nałogów: alkoholizmu, palenia tytoniu i narkomanii. W wakacje zawodnicy wyjechali na obóz sportowo – wypoczynkowy w Bory Tucholskie. Głównym celem organizacji obozu sportowego była nauka sztuki przetrwania w skrajnych warunkach.	
9.	Łowickie Stowarzyszenie Aikido „AIKI OKAMI” w Łowiczu		Zadanie było realizowane w formie organizacji zajęć aikido dla dzieci i młodzieży w 2018 r. i miało na celu zapewnienie im prawidłowego rozwoju psychofizycznego, w tym poprawienie u nich sprawności psychoruchowej oraz w formie prelekcji i pogadanek na temat przeciwdziałania alkoholizmowi i innym patologiom społecznym. Zajęcia były prowadzone przez wykwalifikowanego instruktora aikido zrzeszonego w Polskiej Federacji Aikido.	5 000,00
10.	Uczniowski Klub Sportowy „Pijarski Klub Sportowy”	Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie biegów lekkoatletycznych, szachów oraz piłki siatkowej	Realizacja zadania „Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie biegów lekkoatletycznych, szachów oraz piłki siatkowej” przyczyniła się do osiągnięcia wszystkich zakładanych wcześniej celów, tj.: szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie biegów lekkoatletycznych, szachów oraz piłki siatkowej, a także przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, gdyż w pełni zrealizowano roczny program szkolenia w zakresie wymienionych dyscyplin sportowych opracowany przez instruktorów prowadzących zajęcia oraz w ramach zajęć zrealizowano opracowany program profilaktyki i patologii społecznych, co potwierdzają dzienniki zajęć prowadzone przez poszczególnych instruktorów.	10 000,00
11.	Stowarzyszenie Rehabilitacyjno-Rekreacyjne KARINO	Najlepsza na świecie jest jazda na końskim grzbiecie	Zorganizowano dzieciom i młodzieży z terenu Miasta Łowicza pozalekcyjne zajęcia sportowo – rekreacyjne. Zapewniono im prawidłowy rozwój fizyczny poprzez zajęcia na świeżym powietrzu, a także rozwój umiejętności społecznych i życiowych, pasje i zainteresowania. Beneficjenci zdobyli podstawy techniki i umiejętności jazdy konnej. Uczestnicy zadania poznawali zasady panujące w stajni, nauczyli się pielęgnacji konia. Uczestnicy nauczyli się zasad fair play, zdobyli wiedzę na temat radzenia sobie z trudnymi emocjami, komunikowania się w grupie, zapobiegania agresji. U wszystkich 14 osób, które skorzystały z zajęć można zauważyć poprawę rozwoju fizycznego. Beneficjenci rozwinęli	13 000,00

			swoje pasje i zainteresowania, umiejętności społeczne i życiowe. Dzieci zdobyły podstawy pielęgnacji konia, techniki i umiejętności jazdy konnej, zasady panujące w stajni.	
Zadania z zakresu turystyki i krajoznawstwa				
1.	Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Zarząd Oddziału w Łowiczu	Przewodnik czeka - dyżury licencjonowanych przewodników turystycznych	W ramach dyżurów przewodnickich przeprowadzono 13 spacerów z licencjonowanymi przewodnikami PTTK, w trakcie których odwiedzano najważniejsze i mniej znane zabytki Łowicza, poruszając się po mieście trasą tematyczną. W każdą niedzielę o godz. 13.00 przewodnik spotykał się z turystami na Starym Rynku 3 w Łowiczu, by następnie poprowadzić spacer po zabytkowych obiektach Łowicza i miejscach związanych z historią i tradycją miasta. Każdy ze spacerów trwał ok. 2-2,5 godziny. Przeprowadzona została szeroka akcja promocyjna projektu. W sumie w 13 dyżurach przewodnickich uczestniczyło 296 osób, co daje średnio około 23 osoby na jeden spacer. Podczas wędrówek po mieście turystom towarzyszyli przewodnicy, przybliżający historię miejsc odwiedzanych przez spacerujących.	5 000,00
2.	Łowicka Akademia Sportu w Łowiczu	Organizacja spływów, regat i warsztatów kajakowych na rzece Bzurze	Zadanie polegało na zorganizowaniu następujących wydarzeń związanych z turystyką kwalifikowaną: Spływ kajakowy „Majówka w kajaku”, Regaty i warsztaty kajakowe „Dzień dziecka w kajaku”, Rodzinne Warsztaty Kajakowe-Dzień Sportu, Memoriał Kamila Zabosta. Udział w tych imprezach spowodował zamierzone cele w tym zwiększenie zainteresowania dzieci, młodzieży i dorosłych turystyką kwalifikowaną a przez to krajoznawstwem czy rekreacją. Miejscem wykonania wnioskowanego zadania publicznego był szlak rzeki Bzury.	17 000,00
3.	Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze Zarząd Oddziału w Łowiczu	Pieszko, na rowerze i kajakiem	W ramach dyżurów przewodnickich przeprowadzono 13 spacerów z licencjonowanymi przewodnikami PTTK, w trakcie których odwiedzano najważniejsze i mniej znane zabytki Łowicza, poruszając się po mieście trasą tematyczną. W każdą niedzielę o godz. 13.00 przewodnik spotykał się z turystami na Starym Rynku 3 w Łowiczu, by następnie poprowadzić spacer po	13 000,00

			zabytkowych obiektach Łowicza i miejscach związanych z historią i tradycją miasta. Każdy ze spacerów trwał ok. 2-2,5 godziny. Przeprowadzona została szeroka akcja promocyjna projektu. W sumie w 13 dyżurach przewodnickich uczestniczyło 296 osób, co daje średnio około 23 osoby na jeden spacer. Podczas wędrówek po mieście turystom towarzyszyli przewodnicy, przybliżający historię miejsc odwiedzanych przez spacerujących.	
Zakres: nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży				
1.	Stowarzyszenie „Łowicki Klub Amazonek” Edukacja oraz wsparcie aktywności fizycznej i psychicznej kobiet dotkniętych chorobą nowotworową piersi	Razem różnie	Realizacja zadania polegała na systematycznych ćwiczeniach gimnastycznych grupowych i indywidualnych, integracji, edukacji oraz wsparciu psychofizycznym kobiet dotkniętych chorobą nowotworową piersi. Amazonki brały udział w warsztatach na temat zdrowego stylu życia i dbałość o nawyki żywieniowe. Uczestniczki zajęć od 1.02.2018 r. do 31.12.2018r. ćwiczyły pod kierownictwem wykwalifikowanej rehabilitantki dzięki temu znacznie poprawiły sprawność fizyczną i psychofizyczną. Systematycznie wykonywane ćwiczenia pomogły w zmniejszeniu obrzęku ręki po stronie operowanej oraz znacznie poprawiły jej ruchomość. Zajęcia grupowe obejmowały 44 godziny, a zajęcia indywidualne – 88 godzin, w sumie 132 godziny zajęć w formie gimnastyki. Dodatkowo Stowarzyszenie Łowicki klub Amazonek w Łowiczu brało udział w prelekcjach i warsztatach edukacyjnych m.in. „Rola równowagi psychicznej w życiu człowieka”, „Dbamy o swoje potrzeby”, „Wpływ ruchu na zdrowie”. Stowarzyszenie wydało także ulotki wraz z kalendarzykiem do samobadania piersi jako element profilaktyki raka piersi.	10.000 zł
2.	Miejsko – Powiatowe Koło Polskiego Stowarzyszenia Diabetyków w Łowiczu Wspieranie działań w zakresie edukacji diabetologicznej osób	Wyedukowany i aktywny ruchowo diabetyk żyje dłużej	Stowarzyszenie diabetyków w swojej działalności priorytetową rangę nadają powszechnej edukacji samych chorych na cukrzycę i upowszechniania wiedzy o tej chorobie wśród społeczeństwa, oprócz edukacji celem stowarzyszenia jest integracja diabetyków i samopomoc. Rok 2018 był 15 rokiem działalności koła, liczba członków koła w 2018 roku wyniosła 119 osób. Spotkania koła odbywają się w każdą drugą środę miesiąca. W maju i listopadzie 2018 roku odbyły się dwa szkolenia diabetologiczne dla starych i nowo przyjętych członków koła.	10.000 zł

	dotkniętych chorobą cukrzycy		Uczestniczyło w nich łącznie 91 osób. Przeprowadzono pięć spotkań edukacyjnych dla młodzieży z VII klas Szkół Podstawowych nr 1, 2 ,3,4 oraz Szkoły Podstawowej nr 7 w Łowiczu pt. „Jak groźną chorobą jest cukrzyca – profilaktyka cukrzycy”. Udział w spotkaniach wzięło ponad 150 uczniów. Ponadto przeprowadzono spotkanie edukacyjne z członkami Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Łowiczu.	
3.	Stowarzyszenie Rehabilitacyjno-Edukacyjne „Karino” , Edukacja oraz organizacja zajęć rekreacyjnych z końmi dla dzieci niepełnosprawnych	Zajęcia rekreacyjne na koniach 2018	Poprzez realizację zadania osoby niepełnosprawne skorzystały z zajęć edukacyjno - rekreacyjnych na koniach. Główny rezultat jaki został osiągnięty to zintegrowanie, edukacja, nabycie, rozwinięcie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania dzieci niepełnosprawnych z terenu Miasta Łowicza. U wszystkich uczestników nastąpił rozwój kompetencji społecznych i samodzielności. Dzięki zajęciom zbudowali zaufanie do osób trzecich, pracowali nad poprawą stanu psychicznego. Wszystkie osoby aktywnie spędziły czas na świeżym powietrzu. W rekrutacji osób decydowała kolejność zgłoszeń. Zgłosiło się 21 osób a ostatecznie w projekcie udział wzięło 15 osób (dzieci i młodzież) z miasta Łowicza.	6.000 zł
4.	Stowarzyszenie Łowicki Uniwersytet Trzeciego Edukacja oraz wspieranie utrzymania aktywności intelektualnej, fizycznej, psychicznej i rozwijanie zainteresowań oraz zapobieganie izolacji społecznej osób starszych	Aktywny Senior	W okresie od 1.01.2018 r. do 31.12.2018 r. odbyło się 9 spotkań w postaci wykładów, prelekcji i warsztatów, w których uczestniczyło 346 osób. Spotkania dotyczyły tematów w zakresie: sztuki, historii, literatury, matematyki oraz geografii. Organizowano wyjazdy do Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Członkowie ŁUTW mogli korzystać z nauki języka angielskiego w 4 grupach liczących przeciętnie po 10-20 osób. W ramach realizacji zadania odbyły się spotkania kół zainteresowań tj. koło brydżowe, koło kulinarne, koło literackie, koło turystyczne oraz koło plastyczne. Prowadzono także działania w zakresie kultury fizycznej, umożliwiając uczestnictwo w zajęciach z gimnastyki relaksacyjno- rozciągającej, gimnastyki z elementami pilates, aerobic na basenie, zajęcia nordic walking. Zorganizowano 2 wyjazdy do kompleksu termalno-basenowego w Uniejowie, w których udział wzięło 107 osób. ŁUTW wyjeżdżał na spektakle teatralne, koncerty a także Międzynarodową Olimpiadę Sportową	35.000 zł

			Uniwersytetów Trzeciego Wieku i Organizacji Senioralnych.	
5.	<p>Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Łódzka Hufiec Łowicz</p> <p>Wsparcie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży</p>	Harce na 100	<p>Zorganizowany został 14 – dniowy obóz wypoczynkowy, w którym udział wzięło 100 osób. Z wypoczynku letniego skorzystały dzieci i młodzież w wieku 6-18 lat. Obóz zorganizowano w miejscowości Wapiennica koło Bielska Białej, Woj. Śląskie. Obóz był doskonałą okazją do zdobycia nowych umiejętności oraz doskonalenia technik harcerskich, zmobilizowano dzieci i młodzież do niesienia pomocy innym oraz do odkrycia w sobie w sobie cech i postaw takich jak: wrażliwość, samodzielność, uczciwość i zaradność. Każdy uczestnik obozu miał możliwość odnalezienia innych niż dotychczas płaszczyzn własnego rozwoju, a także kształtowania swoich postaw zgodnie z harcerskimi wartościami. Stworzono możliwości wypoczynku dzieciom i młodzieży pochodzącej z rodzin wielodzietnych, niepełnych, dotkniętych ubóstwem i bezrobociem. W trakcie trwania obozu poszerzono wiedzę i umiejętności uczestników w zakresie historii regionu, pierwszej pomocy przedmedycznej, pożarnictwa, ekologii i przyrody. Upowszechniono postawy prozdrowotne związane z aktywnym wypoczynkiem, poprzez zapewnienie udziału w zajęciach sportowych i terenowych.</p>	20.000 zł
Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym				
1.	<p>Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Łowickiej Koło przy Parafii</p> <p>Wsparcie prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym – Bratkowice</p>	Integracja dzieci i młodzieży	<p>W okresie od 1 lutego do 31 grudnia 2018 r. prowadzono różnego rodzaju zajęcia opiekuńczo-wychowawcze (profilaktyczno-terapeutyczne). Oprócz wychowawczynie pracującej w placówce zajęcia te prowadzili w miarę możliwości studenci, wolontariusze, osoby zaprzyjaźnione oraz uczniowie szkół, nauczyciele oraz wychowawcy innych placówek opiekuńczo-wychowawczych i instytucji. Prowadzone zajęcia oraz sprawowana opieka nad uczestnikami zadania stanowi ważne ogniwo w całym systemie wychowania i opieki nad dziećmi w rodzinie, szkole czy placówce. Wiele dzieci ma trudności oraz problemy emocjonalne związane z nieprawidłowym funkcjonowaniem we własnej rodzinie. Realizowane zadanie miało na celu zminimalizować te problemy, ponadto kompensować deficyty edukacyjne, dawać poczucie</p>	30.000 zł

			akceptacji, przynależności, bezpieczeństwa, zrozumienia i możliwości spędzenia wolnego czasu poza obowiązkowymi zajęciami szkolnymi- w sposób pożyteczny i satysfakcjonujący dla wychowanków. Opieka i bezpieczeństwo było zagwarantowane uczestnikom przez cały rok, świadczy o tym fakt, brak jakichkolwiek wypadków czy urazów, dzięki ciągłej kontroli, przestrzeganiu ustalonej w placówce zasad i ładu w formie regulaminu oraz przypominanie zasad BHP w placówce, w terenie i na wyjazdach.	
--	--	--	---	--

XI. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Burmistrz Miasta jest organem wykonawczym Gminy do którego zadań należy m.in. wykonywanie Uchwał Rady Miejskiej. Realizując obowiązki nałożone przepisami ustawy samorządowej Burmistrz Miasta przy pomocy Urzędu Miasta realizował uchwały podjęte przez Radę Miejską w 2018 r. w sposób określony uchwałami.

W 2018 roku Rada Miasta obradowała na 14 sesjach zwyczajnych, 2 sesjach nadzwyczajnych i podjęła 129 uchwał w tym 45 uchwał stanowiących przepisy prawa miejscowego. W podjętych przez Radę Miejską uchwałach organ nadzoru tylko w jednym przypadku stwierdził nieważność uchwały Nr LVIII/407/2018 w sprawie zmiany nazwy ulicy położonej w Łowiczu w obrębie Górki. Wszystkie uchwały zostały przez organ wykonawczy Miasta wykonane z zachowaniem procedur i terminów określonych uchwałami i przepisami prawa. Szczegółowy sposób wykonania uchwał zawiera poniższa tabela.

Lp.	Numer uchwały	Data podjęcia	Przedstawienie uchwały (treść)	Data wejścia w życie oraz sposób wykonania
Kadencja Rady Miejskiej 2014-2018				
1.	LIII/353/2018	12.01.2018	W sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Łowicz na lata 2018-2024.	12.01.2018 - wykonano
2.	LIII/354/2018	12.01.2018	W sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2018 rok.	12.01.2018 - wykonano
3.	LIII/355/2018	12.01.2012	W sprawie ustalenia trybu udzielenia i rozliczenia dotacji z budżetu Miasta Łowicza dla publicznych szkół prowadzonych przez podmiot inny niż Gmina Miasto Łowicz oraz tryb i zakres kontroli prawidłowości ich pobierania i wykorzystywania.	Dz. Urz. poz. 571 z 02.02.2018 wykonano
4.	LIII/356/2018	12.01.2018	W sprawie określenia kryteriów rekrutacji do szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Łowicz dla kandydatów zamieszkałych poza obwodem szkoły podstawowej punktacji oraz dokumentów potwierdzających ich spełnienie.	Dz. Urz. 572 poz. z 02.02.2018 wykonano

5.	LIII/357/2018	12.01.2018	W sprawie określenia kryteria naboru do publicznych przedszkoli prowadzonych przez Gminę Miasto Łowicz na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego oraz dokumentów niezbędnych do potwierdzenia spełnienia tych kryteriów.	Dz. Urz. poz. 573 z 02.02.2018 wykonano
6.	LIII/358/2018	12.01.2018	W sprawie nadania statutu Żłobkowi Miejskiemu w Łowiczu.	Dz. Urz. poz. 574 z 02.02.2018 wykonano
7.	LIV/359/2018	25.01.2018	W sprawie zmian budżetu Miasta na 2018r.	25.01.2018 - wykonano
8.	LIV/360/2018	25.01.2018	W sprawie określenia Regulaminu otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego z zakresu wychowania przedszkolnego oraz kryteria wyboru ofert.	Dz. Urz. poz. 817 z 15.02.2018 wykonano
9.	LIV/361/2018	25.01.2018	W sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym w którym kończą 6 lat.	Dz. Urz. poz. 818 z 15.02.2018 wykonano
10.	LIV/362/2018	25.01.2018	W sprawie wyrażenia zgody na nabycie prawa własności nieruchomości położonej w Łowiczu obręb Bolimowska.	25.01.2018 - wykonano
11.	LIV/363/2018	25.01.2018	W sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu kolejnych umów najmu i dzierżawy po umowach zawartych na czas oznaczony z tymi samymi stronami, których przedmiotem są te same nieruchomości znajdujące się w Gminy Miasto Łowicz, pozostające w administracji tej jednostki organizacyjnej.	25.01.2018 - wykonano
12.	LV/364/2018	22.02.2018	W sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2018 rok.	22.02.2018 - wykonano
13.	LV/365/2018	22.02.2018	W sprawie przekazania dla Policji środków finansowych z przeznaczeniem na rekompensatę pieniężną dla policjantów za ponadnormatywny czas służby.	22.02.2018 - wykonano

14.	LV/366/2018	22.02.2018	Zmieniająca uchwałę w sprawie określenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego uczniów objętych wychowaniem przedszkolnym do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą 6 lat.	Dz. Urz. poz. 1241 wejście w życie 30.03.2018 - wykonano
15.	LV/367/2018	22.02.2018	W sprawie ustanowienia i określenia zasad przyznawania dodatku dla aktywnych zawodowo osób samotnie wychowujących jedno dziecko zamieszkałych na terenie Gminy Miasto Łowicz.	Dz. Urz. poz. 1242 wejście w życie 30.03.2018 - wykonano
16.	LV/368/2018	22.02.2018	W sprawie wyboru członków Sądu Honorowego.	22.02.2018 - wykonano
17.	LV/369/2018	22.02.2018	Zmieniająca uchwałę w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczeń usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi.	Dz. Urz. poz. 1243 wejście w życie 30.03.2018 - wykonano
18.	LV/370/2018	22.02.2018	Zmieniająca uchwałę w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Łowicz.	29.03.2018 - wykonano
19.	LVI/371/2018	29.03.2018	W sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Łowicz na lata 2018-2024.	29.03.2018 - wykonano
20.	LVI/372/2018	29.03.2018	W sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2018 rok.	29.03.2018 - wykonano
21.	LVI/373/2018	29.03.2018	W sprawie wyrażenia zgody na lokalizację i wzniesienie pomnika Pamięci Ofiar Katastrofy Smoleńskiej z 10 kwietnia 2010r.	29.03.2018 - wykonano
22.	LVI/374/2018	29.03.2018	W sprawie podziału miasta Łowicza na okręgi wyborcze ustalenia ich granic i numerów oraz liczby radnych wybieranych w każdym okręgu wyborczym.	Dz. Urz. poz. 2429 wejście w życie 09.05.2018 - wykonano
23.	LVI/375/2018	29.03.2018	W sprawie podziału miasta na stałe obwody głosowania oraz ustalenia ich numerów granic i siedzib obwodowych komisji wyborczych.	Dz. Urz. poz. 2430 wejście w życie 09.05.2018 - wykonano

24.	LVI/376/2018	29.03.2018	W sprawie nawiązania współpracy z miastem Szepetówka – Obwód Chmelnicki Ukraina.	29.03.2018 - wykonano
25.	LVI/377/2018	29.03.2018	W sprawie ustanowienia tytułu „Zasłużonych da Miasta Łowicza” i uchwalenia regulaminu nadawania tytułu.	Dz. Urz. poz. 2566 wejście w życie 25.05.2018 - wykonano
26.	LVI/378/2018	29.03.2018	W sprawie przyjęcia wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miasta Łowicza na lata 2018-2022.	Dz. Urz. 2431 wejście w życie 09.05.2018 - wykonano
27.	LVI/379/2018	29.03.2018	W sprawie ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym na terenie Gminy Miasta Łowicza.	Dz. Urz. poz. 2821 wejście w życie od 02.06.2018 - wykonano
28.	LVI/380/2018	29.03.2018	W sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Miasto Łowicz w 2018 roku.	Dz. Urz. poz. 2432 wejście w życie 09.05.2018 - wykonano
29.	LVI/381/2018	29.03.2018	W sprawie przyjęcia zarządzenia drogą krajową nr 70 w Łowiczu obejmującą odcinek od km 1 +513 do km 2 +101 w zakresie realizacji zadania inwestycyjnego „Budowa wiaduktu i dróg dojazdowych”.	29.03.2018 - wykonano
30.	LVI/382/2018	29.03.2018	W sprawie rozpatrzenia skargi Pana Roberta Knyziaka na działalność Burmistrza Miasta Łowicza.	29.03.2018 - wykonano
31.	LVI/383/2018	29.03.2018	W sprawie wyrażenia zgody na zbycie działek gruntu, położonych w Łowiczu w obrębie Łowicka Wieś przy ul. Bratkówka.	29.03.2018 - wykonano
32.	LVI/384/2018	29.03.2018	W sprawie wyrażenia zgody na nabycie prawa własności nieruchomości położonej w Łowiczu obręb Śródmieście.	29.03.2018 - wykonano
33.	LVI/385/2018	29.03.2018	W sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza – obszar urbanistyczny Bratkowice, fragment położony przy ul. Tuszewskiej.	Dz. Urz. poz. 2433 wejście w życie 09.05.2018 - wykonano
34.	LVI/386/2018	29.03.2018	W sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza – obszar urbanistyczny Bratkowice, fragment położony przy ul. Tuszewskiej.	Dz. Urz. poz. 2433 wejście w życie 09.05.2018 - wykonano

35.	LVI/387/2018	29.03.2018	W sprawie wystąpienia o Instytutu Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i Wojewody Łódzkiego w celu uzyskania zgody na zmianę nazwy ulicy w Łowiczu z „ul. Żołnierzy Niezłomnych” na „ul. 17-go stycznia 1649r.”.	29.03.2018 - wykonano
36.	LVII/388/2018	24.04.2018	W sprawie nadania tytułu Honorowego Obywatela Łowicza Panu Stanisławowi Rotstadowi.	24.04.2018 - wykonano
37.	LVII/389/2018	24.04.2018	W sprawie nadania tytułu Honorowego Obywatela Łowicza Panu Maciejowi Rybusowi.	24.04.2018 - wykonano
38.	LVII/390/2018	24.04.2018	W sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2018r.	24.04.2018 - wykonano
39.	LVII/391/2018	24.04.2018	W sprawie tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć pedagogów, logopedów, terapeutów pedagogicznych, doradców zawodowych w szkołach i przedszkolach dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Łowicz.	Dz. Urz. poz. 2642 wejście w życie 30.05.2018 - wykonano
40.	LVII/392/2018	24.04.2018	W sprawie określenia rodzajów świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli szkół i przedszkoli korzystających z opieki zdrowotnej dla których organem prowadzącym jest Miasto Łowicz oraz warunków i sposobu ich przyznawania.	Dz. Urz. poz. 2922 wejście w życie 02.06.2018 - wykonano
41.	LVII/393/2018	24.04.2018	W sprawie zmiany Uchwały Nr XXXVIII/334/2009 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 marca 2009 roku w sprawie zasad udzielania stypendiów za wysokie wyniki w nauce dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów zamieszkujących w Mieście Łowiczu.	Dz. Urz. poz. 2823 wejście w życie 02.06.2018 - wykonano
42.	LVII/394/2018	24.04.2018	W sprawie określenia zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dyrektorów i wicedyrektorów szkół i przedszkoli oraz nauczycieli pełniących obowiązki w ich zastępstwie dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Łowicz.	Dz. Urz. poz. 2643 z dn. wejście w życie 30.05.2018 - wykonano

43.	LVII/395/2018	24.04.2018	W sprawie zaproszenia do osiedlania się na terenie Gminy Miasto Łowicz w ramach procedury repatriacyjnej jednej trzyosobowej określonej imiennie, rodziny polskiego pochodzenia.	24.04.2018 - wykonano
44.	LVIII/396/2018	24.05.2018	W sprawie zmiany Wieloletniej prognozy Finansowej Gminy Miasto Łowicz na lata 2018-2024.	25.05.2018- wykonano
45.	LVIII/397/2018	24.05.2018	W sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2018 rok.	25.05.2018 - wykonano
46.	LVIII/398/2018	24.05.2018	W sprawie zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.	25.05.2018 - wykonano
47.	LVIII/399/2018	24.05.2018	W sprawie zwolnienia dyrektora Szkoły Podstawowej nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Łowiczu od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.	25.05.2018 - wykonano
48.	LVIII/400/2018	24.05.2018	W sprawie zwolnienia wicedyrektora Szkoły Podstawowej nr 1 im. Tadeusza Kościuszki w Łowiczu od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.	24.05.2018 - wykonano
49.	LVIII/401/2018	24.05.2018	W sprawie zwolnienia dyrektora Szkoły Podstawowej nr 2 im. Adama Mickiewicza w Łowiczu od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.	24.05.2018 - wykonano
50.	LVIII/402/2018	24.05.2018	W sprawie zwolnienia dyrektora Szkoły Podstawowej nr 4 im. Marii Konopnickiej w Łowiczu od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.	24.05.2018 - wykonano
51.	LVIII/403/2018	24.05.2018	W sprawie zwolnienia dyrektora Szkoły Podstawowej nr 7 im. Jana Pawła II z oddziałami Integracyjnymi w Łowiczu od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.	24.05.2018 - wykonano

52.	LVIII/404/2018	24.05.2018	W sprawie zwolnienia dyrektora Przedszkola nr 2 w Łowiczu od obowiązku realizacji tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.	24.05.2018 - wykonano
53.	LVIII/405/2018	24.05.2018	W sprawie Regulaminu wynagrodzenia nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez Gminę Łowicz.	Dz. Urz. poz. 3298 z dn. 29.06.1018 - wykonano
54.	LVIII/406/2018	24.05.2018	W sprawie zmiany Uchwały nr LVI/377/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie ustanowienia tytułu „Zasłużony dla Miasta Łowicza” i uchwalenia regulaminu nadawania tytułu.	Dz. Urz. poz. 3334 z dn. 03.07.2018 - wykonano
55.	LVIII/407/2018	24.05.2018	W sprawie zmiany nazwy ulicy położonej w Łowiczu obręb Górki.	Rozstrzygnięcie nadzorcze stwierdzające nieważność uchwały
56.	LIX/408/2018	28.06.2018	W sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu za 2017r.	28.06.2018 - wykonano
57.	LIX/409/2018	28.06.2018	W sprawie udzielenia absolutorium Burmistrzowi Miasta Łowicza z tytułu wykonania budżetu Miasta na 2017r.	28.06.2018 - wykonano
58.	LIX/410/2018	28.06.2018	W sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Łowicz.	28.06.2018 - wykonano
59.	LIX/411/2018	28.06.2018	W sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2018r.	28.06.2018 - wykonano
60.	LIX/412/2018	28.06.2018	W sprawie wyrażenia zgody na zmianę nieruchomości położonych w Łowiczu.	28.06.2018 - wykonano
61.	LIX/413/2018	28.06.2018	W sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnych umów dzierżawy po umowach zawartych na czas oznaczony do 3 lat z tymi samymi stronami, których przedmiotem są te same nieruchomości znajdujące się w zarobkach Gminy Miasta Łowicza.	28.06.2018 - wykonano
62.	LIX/414/2018	28.06.2018	W sprawie zmiany uchwały Nr LVIII/405/2018 Rady miejskiej w Łowiczu z dnia 24 maja 2018r. w sprawie regulaminu wynagrodzenia nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez Gminę Miasto Łowicz.	Dz. Urz. 3858 z dn.20.07.2018 wykonano

63.	LIX/415/2018	28.06.2018	w sprawie wyrażenia zgody na podwyższenie kapitału zakładowego Spółki pod firmą Zakład Utrzymania Miasta spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Łowiczu w drodze wniesienia wkładu niepieniężnego (aportu) i objęciu nowych udziałów.	28.06.2018 - wykonano
64.	LIX/416/2018	28.06.2018	w sprawie wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Łódzkiego z dnia 13 czerwca 2018 r. stwierdzające nieważność uchwały Nr LVIII/407/208 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 24 maja 2018 r. w sprawie zmiany nazwy ulicy położonej w Łowiczu obręb Górki	28.06.2018 - wykonano
65.	LX/417/2018	26.07.2018	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Łowicz na lata 2018-2024.	26.07.2018 - wykonano
66.	LX/418/2018	26.07.2018	w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2018 rok.	26.07.2018 - wykonano
67.	LX/419/2018	26.07.2018	w sprawie zmiany Uchwały LVIII/398/2018 z dnia 24 maja 2018 roku w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.	26.07.2018 - wykonano
68.	LX/420/2018	26.07.2018	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście, fragment położony w rejonie ulic: Akademickiej i Alei Henryka Sienkiewicza.	Dz. Urz. poz.4138 wejście w życie 31.08.2018 - wykonano
69.	LX/421/2018	26.07.2018	w sprawie ustalenia maksymalnej liczby pozwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasta Łowicza.	Dz. Urz. poz. 4178 wejście w życie 1.09.2018 - wykonano
70.	LX/422/2018	26.07.2018	w sprawie zaciągnięcia długoterminowego kredytu na pokrycie planowanego deficytu i spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów.	27.07.2018 - wykonano
71.	LX/423/2018	26.07.2018	w sprawie wymagań jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego miasta Łowicza	Dz. Urz. poz. 4179 wejście w życie 01.09.2018 - wykonano

72.	LX/424/2018	26.07.2018	w sprawie przystąpienia Gminy Miasta Łowicz do spółki pod firmą: MDR Łowicz Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie.	26.07.2018 - wykonano
73.	LX/425/2018	26.07.2018	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez Gminę Miasto Łowicz porozumienia współpracy przy realizacji Projektu „Kooperacje 3D- model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin” z Województwem Łódzkim- Regionalnym Centrum Polityki Społecznej w Łodzi.	26.07.2018 - wykonano
74.	LX/426/2018	26.07.2018	w sprawie ustalenia Regulaminu Targowiska Miejskiego w Łowiczu	Dz. Urz. poz.4296 z dn. 27.08.2018 - wykonano
75.	LX/427/2018	26.07.2018	w sprawie zmiany Uchwały nr LVI/379/2018 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie ustalenia cen i opłat za usługi przewozowe w publicznym transporcie zbiorowym na terenie Gminy Miasta Łowicza.	Dz. Urz. poz.4139 wejście w życie 1.09.2018 - wykonano
76.	LX/428/2018	26.07.2018	w sprawie określenia metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty.	Dz. Urz. poz 4180 wejście w życie 01.09.2018 - wykonano
77.	LX/429/2018	26.07.2018	w sprawie powołania doraźnej Komisji Statutowej	26.07.2018 - wykonano
78.	LX/430/2018	10.08.2018	w sprawie projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie miasta Łowicza	10.08.2018 - wykonano
79.	LXI/431/2018	10.08.2018	w sprawie zmiany Uchwały Nr XLIV/295/2017 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Miasta Łowicza na dofinansowania przedsięwzięć mających na celu ograniczenie niskiej emisji, związanych z podnoszeniem efektywności energetycznej oraz wykorzystaniem układów wysokosprawnej i odnawialnych źródeł energii na terenie miasta Łowicza w ramach zadania Misja-Emisja. Ograniczenie ilości zanieczyszczeń trafiających do atmosfery z przydomowych kotłowni zlokalizowanych na terenie miasta Łowicza oraz trybu postępowania w sprawie udzielania dotacji i sposobu jej rozliczania.	Dz. Urz. poz.4353 z dnia 31.08.2018 - wykonano

80.	LXII/433/2018	30.08.2018	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasta Łowicza na lata 2018-2024	30.08.2018 - wykonano
81.	LXII/433/2018	30.08.2018	w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2018	30.08.2018 - wykonano
82.	LXII/434/2018	30.08.2018	w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.	30.08.2018 - wykonano
83.	LXII/435/2018	30.08.2018	w sprawie utworzenia odrębnych obwodów głosowania w wyborach Rady Miejskiej w Łowiczu, Rady Powiatu Łowickiego i Sejmiku Województwa Łódzkiego oraz wyborach Burmistrza Miasta Łowicza zarządzonych na dzień 21.10.2018 r.	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego 4472 wchodzi w życie 28.09.2018 - wykonano
84.	LXII/436/2018	27.09.2018	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasta Łowicza	27.09.2018 - wykonano
85.	LXII/437/2018	27.09.2018	w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2018 r.	27.09.2018 - wykonano
86.	LXIII/438/2018	27.09.2018	zmieniająca Uchwałę w sprawie ustalenia Regulaminu Targowiska Miejskiego w Łowiczu	Dz. Urz. poz.5428 z dn.18.10.2018 - wykonano
87.	LXIII/439/2018	27.09.2018	w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej z budżetu Miasta Łowicza na dofinansowanie przedsięwzięć mających na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.	Dz. Urz. poz. 5429 z dn. 18.10.2018 - wykonano
88.	LXIII/440/2018	27.09.2018	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnej umowy dzierżawy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat z tą samą stroną której podmiotem jest ta sama nieruchomość znajdująca się w zasobach Gminy Miasta Łowicza.	27.09.2018 - wykonano
89.	LXIII/441/2018	27.09.2018	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Łowiczu kolejnych umów najmu po umowach zawartych na czas oznaczony z tymi stronami, których podmiotem są te same nieruchomości znajdujące się w zasobach Gminy Miasto Łowicz pozostające w administracji tej jednostki organizacyjnej.	27.09.2018 - wykonano

90.	LXIII/442/2018	27.09.2018	w sprawie przeznaczenia do sprzedaży nieruchomości gruntowych położonych w Łowiczu przy ul. Katarzynów, obręb Kostka.	27.09.2018 - wykonano
91.	LXIII/443/2018	27.09.2018	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Śródmieście; fragment położony w rejonie ulic Podrzecznej-Starorzecze –Mostowej.	Dz. Urz. poz.5430 z dn. 18.10.2018 - wykonano
92.	LXIII/444/2018	27.09.2018	w sprawie aktualizacji studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza	27.09.2018 - wykonano
93.	LXIII/445/2018	27.09.2018	w sprawie wyrażenia zgody na nabycie prawa własności nieruchomości położonej w Łowiczu obręb 004 Korabka, będącej w użytkowaniu wieczystym Gminy Miasta Łowicza	27.09.2018 - wykonano
94.	LXIII/446/2018	27.09.2018	w sprawie wybory radnych do Komisji powoływanej przez Burmistrza Miasta Łowicza do rozpatrzenia wniosków o przyznanie stypendiów sportowych we współzawodnictwie międzynarodowym i krajowym w 2018 r.	27.09.2018 - wykonano
95.	LXIII/447/2018	27.09.2018	w sprawie zaliczenia do kategorii dróg gminnych.	Dz. Urz. poz. 5673 wejście w życie 19.11.2018 - wykonano
96.	LXIII/448/2018	05.10.2018	w sprawie Statutu Miasta Łowicza	Dz. Urz. poz.5303 wejście w życie 30.10.2018 - wykonano
Kadencja Rady Miejskiej 2018-2023				
1.	I/1/2018	22.11.2018	w sprawie stwierdzenia wyboru przewodniczącego Rady Miejskiej w Łowiczu	22.11.2018 - wykonano
2.	I/2/2018	22.11.2018	w sprawie ustalenia liczby wiceprzewodniczących Rady Miejskiej w Łowiczu	22.11.2018 - wykonano
3.	I/3/2018	22.11.2018	w sprawie stwierdzenia wyboru wiceprzewodniczących Rady Miejskiej w Łowiczu	22.11.2018 - wykonano

4.	I/4/2018	22.11.2018	w sprawie przyjęcia regulaminu korzystania z systemu Wypożyczalni Rowerowe Łódzkie	Dz. Urz. poz.6235 wejście w życie 7.12.2018 - wykonano
5.	I/5/2018	22.11.2018	w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Miasta Łowicza z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2019	22.11.2018 - wykonano
6.	I/6/2018	22.11.2018	w sprawie uaktualnienia wynagrodzenia Burmistrza Miasta Łowicza	22.11.2018 - wykonano
7.	II/7/2018	10.12.2018	w sprawie powołania Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Łowiczu, ustalenia składu liczbowego i osobowego	10.12.2018 - wykonano
8.	II/8/2018	10.12.2018	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Łowiczu	10.12.2018 - wykonano
9.	II/9/2018	10.12.2018	w sprawie powołania Komisji Skarg i Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Łowiczu, ustalenia składu liczbowego i osobowego	10.12.2018 - wykonano
10.	II/10/2018	10.12.2018	w sprawie wyboru Przewodniczącego Komisji Skarg i Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Łowiczu	10.12.2018 - wykonano
11.	II/11/2018	10.12.2018	w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasto Łowicz na lata 2018-2024	10.12.2018 - wykonano
12.	II/12/2018	10.12.2018	w sprawie zmian budżetu Miasta za 2018 rok	10.12.2018 - wykonano
13.	II/13/2018	10.12.2018	w sprawie wyboru radnych do Komisji Stypendialnej powołanej przez Burmistrza Miasta Łowicza do rozpatrzenia wniosków o przyznanie stypendiów osobom zajmującym się twórczością artystyczną	10.12.2018 - wykonano
14.	II/14/2018	10.12.2018	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Zielkówka, fragment położony przy ul. Kaliskiej	Dz. Urz. poz.7046 z wejście w życie 15.01.2019 - wykonano

15.	II/15/2018	10.12.2018	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Kostka, fragment położony przy ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego	Dz. Urz. poz.7047 z wejście w życie 15.01.2019 - wykonano
16.	II/16/2018	10.12.2018	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Korabka, obszar położony przy ul. Warszawskiej	Dz. Urz. poz.7048 z wejście w życie 15.01.2019 - wykonano
17.	II/17/2018	10.12.2018	w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Łowicza, obszar urbanistyczny Łowicka Wieś, obszar położony w rejonie ulic Prymasowskiej, Jana Pawła II i Tuszewskiej	Dz. Urz. poz.7049 z wejście w życie 15.01.2019 - wykonano
18.	II/18/2018	10.12.2018	w sprawie projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie miasta Łowicza	10.12.2018 - wykonano
19.	II/19/2018	10.12.2018	w sprawie udostępnienia do Instytutu Pamięci Narodowej- Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu i Wojewody Łódzkiego w celu uzyskania zgody na zmianę nazwy ulicy w Łowiczu z ul. „Żołnierzy Niezłomnych” na ulicę „ 17-stego Stycznia 1649 r.”	10.12.2018 - wykonano
20.	III/20/2018	14.12.2018	w sprawie powołania stałych Komisji Rady Miejskiej w Łowiczu, ustalenia ich składów liczbowych i określenia składów osobowych stałych Komisji Rady Miejskiej w Łowiczu	14.12.2018 - wykonano
21.	III/21/2018	14.12.2018	w sprawie ustalenia składów osobowych stałych Komisji Rady Miejskiej w Łowiczu	14.12.2018 - wykonano
22.	IV/22/2018	28.12.2018	w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Miasta Łowicz ma lata 2019-2027	1.01.2019 - wykonano
23.	IV/23/2018	28.12.2018	w sprawie uchwalenia budżetu Miasta	1.01.2019 - wykonano
24.	IV/24/2018	28.12.2018	w sprawie powołania stałych Komisji Rady Miejskiej w Łowiczu, ustalenia ich składów liczbowych i określenia zakresów działalności	28.12.2018 - wykonano

25.	IV/25/2018	28.12.2018	w sprawie ustalenia składów osobowych stałych Komisji Rady Miejskiej w Łowiczu	28.12.2018 - wykonano
26.	IV/26/2018	28.12.2018	w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok	28.12.2018 - wykonano
27.	IV/27/2018	28.12.2018	w sprawie zmian budżetu Miasta Łowicza na 2019 rok	28.12.2018 - wykonano
28.	IV/28/2018	28.12.2018	w sprawie ustalenia wykazu niezrealizowanych kwot wydatków zmierzonych w budżecie Miasta Łowicza, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2018	28.12.2018 - wykonano
29.	IV/29/2018	28.12.2018	w sprawie wyrażenia zgody na nabycie prawa własności nieruchomości położonej w Łowiczu, obręb 005 Kostka	28.12.2018 - wykonano
30.	IV/30/2018	28.12.2018	w sprawie wyrażenia zgody na nabycie w drodze darowizny od Skarbu Państwa nieruchomości położonej w Łowiczu, obręb 005 Kostka	28.12.2018 - wykonano
31.	IV/31/2018	28.12.2018	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie kolejnych umów dzierżawy po namowach zawartych na czas oznaczony do 3 lat z tymi samymi stanami, których przedmiotem są te same nieruchomości znajdujące się w zasobach Gminy Miasta Łowicza	28.12.2018 - wykonano
32.	IV/32/2018	28.12.2018	w sprawie zmiany Uchwały Nr V/30/2010 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie uchwalenia Statutu Zakładu Usług Komunalnych w Łowiczu	Dz. Urz. poz. 459 wejście w życie 02.02.2019 - wykonano
33.	IV/33/2018	28.12.2018	W sprawie rozpatrzenia skargi na bezczynność organu	28.12.2018 - wykonano

Podsumowanie

Rok 2018 był dla miasta Łowicza rekordowy, jeżeli chodzi o liczbę inwestycji, przede wszystkim tych z udziałem pozyskanych środków zewnętrznych. To efekt aktywności i skuteczności miasta w aplikowaniu o pieniądze z Unii Europejskiej i źródeł krajowych. Rozwój infrastruktury, bardziej niż przytoczone w Raporcie liczby i nakłady finansowe, obrazują zmiany naocznie obserwowane przez mieszkańców i przyjezdnych, obecne w miejskiej przestrzeni niemal na każdym kroku.

Nie wszystko udało się zrealizować w terminie i pełnym zakresie. Ogromne problemy były z modernizacją oczyszczalni ścieków. Miasto zerwało umowę z Wykonawcą na to zadanie. Łowicz ma nadal zagwarantowane środki w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na przebudowę oczyszczalni w wysokości ponad 40 mln złotych.

Łowicz się zmienia. Powstaje wyczekiwany od 60 lat wiadukt kolejowy, budujemy drogi dojazdowe do niego – już można poruszać się nową ulicą Dmowskiego, a powstaje kolejna ulica z dwoma rondami przy ul. Warszawskiej i Bolimowskiej. Powstał projekt budynku zaplecza socjalnego na stadionie przy Starzyńskiego, projektowana jest ścieżka rowerowa do Nieborowa, powstaną nowe parkingi.

Łowicz dobrą sytuację finansową. Jest wysoko we wszelkich rankingach, plasuje się na 86. miejscu w kraju pod względem pozyskiwanych środków unijnych. Zadłużenie miasta na koniec 2018 roku było dużo niższe od średniego zadłużenia samorządów w Polsce.

Wizytówką miasta, determinującą pierwsze wrażenie osób przyjeżdżających do Łowicza jest czystość, porządek, bezpieczeństwo, życzliwość mieszkańców i bardzo szeroka oferta imprez kulturalnych, sportowych, społecznych i innych. W 2018 roku w związku z rocznicą 100-lecia Odzyskania Niepodległości przez Polskę odbyło się 150 wydarzeń organizowanych przez miasto i kilkadziesiąt organizacji i stowarzyszeń. Właśnie członkowie tych podmiotów są wielkim kapitałem naszego miasta.

Miasto ze spokojem i rozsądkiem poradziło sobie z reformą szkolnictwa. Łowicz jest otwarty na nowych inwestorów: pomoc dla firmy Maspex w zmianie planu zagospodarowania przestrzennego - dzięki temu powstał nowy zakład. Firma Hellyar Plastisc włączona do Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej rozpoczęła budowę zakładu przy ulicy Małszyce.

W 2018 roku otoczenie dworca PKP całkowicie zmieniło swoje oblicze. Wykonano estetyczny skwer z zielenią i elementami małej architektury, 186 miejsc parkingowych, chodniki oraz stację roweru miejskiego. Podjęto działania związane z modernizacją targowiska miejskiego w celu zapewnienia komfortowych warunków kupcom i klientom.

W kontekście infrastruktury drogowej warto podkreślić aspekt proekologicznych i niskoemisyjnych działań miasta. Zakupiono nowe autobusy, zainwestowano w komunikację miejską, m.in. poprzez system informacji pasażerskiej czy nowe wiaty przystankowe. Należy zaznaczyć, że wspierany jest alternatywny transport także poprzez wdrożenie Stacji Roweru Miejskiego. W propagowaniu aktywności i zdrowego stylu życia wpisują się inwestycje w różnego rodzaju infrastrukturę sportową. Powstały nowe place zabaw i siłownie plenerowe. Doposażono odkryte baseny znajdujące się w pobliżu Kaliskiej 5. Dzięki programowi Misja Emisja poprawia się stan środowiska naturalnego.

Miasto wspiera finansowo policję, straż pożarną, szpital, co przekłada się na zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców i opiekę medyczną. W 2018 dofinansowano zakup nowych łóżek porodowych na oddziale ginekologiczno-położniczym.

Zrealizowano kolejne projekty w ramach Budżetu Obywatelskiego, co stanowi zachętę dla mieszkańców do włączania się w życie miasta i tworzenia społeczeństwa obywatelskiego.

Samorząd w swoich działaniach, składających się na rozwój miasta, oferuje przedsiębiorcom ulgi i ułatwienia, będące wsparciem motywującym do tworzenia nowych miejsc pracy i przyczyniającym się do rozwoju przedsiębiorczości.

Wśród priorytetów są projekty twarde – infrastrukturalne jak również miękkie – społeczne. Celem jest zrównoważony rozwój miasta Łowicza.

Burmistrz Miasta Łowicza

Krzysztof Jan Kaliński

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	2
II. INFORMACJE OGÓLNE	4
2.1 Ogólna charakterystyka miasta	4
2.2 Demografia	5
2.3 Bezrobocie	7
2.4 Gospodarka	12
III. INFORMACJE INWESTYCYJNE I FINANSOWE	14
3.1 Wykonanie budżetu miasta Łowicza	14
3.2 Inwestycje	16
3.3 Inwestycje przeniesione jako wydatki niewygasające	21
3.4 Realizacja budżetu obywatelskiego	22
IV. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO –	26
4.1 Informacja o zasobie mieszkaniowym i użytkowym w Łowiczu	32
V. OŚWIATA	39
VI. INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	53
6.1 Strategia Rozwoju Miasta Łowicza na lata 2015-2023	53
6.2 Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Łowicza	80
6.3. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Łowicza	89
6.4 Gminny program opieki nad zabytkami miasta Łowicza na lata 2015 – 2018	90
6.5 Turystyka i kultura	93
6.6 Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Łowicza	97
6.7 Program Ochrony Środowiska dla miasta Łowicza na lata 2014 – 2017 z uwzględnieniem lat 2018 – 2021	103
6.8 Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych	104
VII. TRANSPORT ZBIOROWY W MIEŚCIE	108
VIII. PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	112
IX. MIEJSKI PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA MIASTA ŁOWICZA NA LATA 2016 – 2018 W 2018 ROKU	123
X. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	152
10.1 Roczny program współpracy miasta Łowicza z organizacjami pozarządowymi	152
XI. REALIZACJA UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ	167
XII. PODSUMOWANIE	181